LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)
Ολοκληρωμένες δράσεις για τη διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα

Εκπαιδευτικό υλικό για τις δράσεις του προγράμματος κατάρτισης και ενδυνάμωσης ικανοτήτων των εμπλεκόμενων μερών (2023-2025)

Παραδοτέο Δράσης C.5

WWF Ελλάς
Νοέμβριος 2025

Με τη συγχρηματοδότηση του Προγράμματος LIFE
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη συγχρηματοδότηση του Πράσινου Ταμείου

Έκδοση	Ημερομηνία	Σημειώσεις - τροποποιήσεις
1	Νοέμβριος 2025	Αρχική έκδοση

Προτεινόμενη βιβλιογραφική αναφορά:

Ορφανού Β., Καλλιβωκά Ε., Μελισσουργός Γ. (2025). Εκπαιδευτικό και συνοδευτικό υλικό για τις δράσεις του προγράμματος κατάρτισης και ενδυνάμωσης ικανοτήτων των εμπλεκόμενων μερών (2023-2025). *Έργο LIFE-IP 4 NATURA: Ολοκληρωμένες δράσεις για τη διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων, και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα (LIFE16 IPE/GR/000002).Συνοδευτικό παραδοτέο της Δ' έκθεσης για την κατάρτιση και ενδυνάμωση ικανοτήτων των εμπλεκόμενων μερών*. WWF Ελλάς, Αθήνα, 8 σελ. & 1 Παράρτημα

Suggested citation:

Orfanou V., Kallivoka E., Melissourgos Y. (2025). Capacity building material (2023-2025). *LIFE-IP 4 NATURA: integrated actions for the conservation and management of Natura 2000 sites, species, habitats and ecosystems in Greece (LIFE16 IPE/GR/000002). Deliverable of Action C.5.* WWF Greece, Athens, pp. 8 & 1 Annex.

Υπεύθυνος εταίρος της δράσης: WWF Ελλάς

Στη δράση συμμετέχουν οι ομάδες έργου των εταίρων:

- Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
- Πανεπιστήμιο Πατρών
- Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
- Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
- Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρία
- Περιφέρεια Κρήτης
- Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης
- Περιφέρεια Αττικής
- Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας
- Πράσινο Ταμείο
- Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής

Η παρούσα έκδοση εκφράζει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών της. Ο Ευρωπαϊκός Εκτελεστικός Οργανισμός για το Κλίμα, τις Υποδομές και το Περιβάλλον (CINEA) και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρουν καμία ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται στην παρούσα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1 Εισαγωγή 3

2 Δράσεις κατάρτισης 2023-2025 3

2.1 Διαδικτυακά σεμινάρια κατάρτισης 3

2.2 Μαθήματα στην ηλεκτρονική πλατφόρμα ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης 6

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Παράρτημα Ι Παρουσιάσεις σεμιναρίων 2023-2025

1 Εισαγωγή

Στο παρόν παραδοτέο παρουσιάζονται, συνοπτικά, οι δράσεις του προγράμματος κατάρτισης και ανάπτυξης ικανοτήτων, για τους εμπλεκόμενους με τις περιοχές Natura 2000 στην Ελλάδα, που πραγματοποιήθηκαν κατά το διάστημα Δεκέμβριος 2023 – Νοέμβριος 2025, και παρατίθενται τα σχετικά υλικά που σχεδιάστηκαν και παρουσιάστηκαν από την ομάδα έργου κατά την υλοποίηση των δράσεων αυτών.

Το λοιπό συνοδευτικό υλικό της δράσης C.5 (προσκλήσεις WWF Ελλάς για διαδικτυακά σεμινάρια, λίστα συμμετεχόντων διαδικτυακών σεμιναρίων και φωτογραφική τεκμηρίωση, ενδεικτικά στιγμιότυπα από την Ηλεκτρονική πλατφόρμας «Εδώ ζούμε», εγγεγραμμένοι χρήστες ηλεκτρονικής πλατφόρμας «Εδώ ζούμε») είναι μη δημοσιοποιήσιμο και θα περιλαμβάνεται ως διακριτό υλικό στη σχετική διετή αναφορά προόδου του έργου.

2 Δράσεις κατάρτισης 2023-2025

2.1 Διαδικτυακά σεμινάρια κατάρτισης

Συνοπτικά, οι δράσεις κατάρτισης που υλοποιήθηκαν και τα νέα μαθήματα που έγιναν διαθέσιμα στην ηλεκτρονική πλατφόρμα εκπαίδευσης, κατά την δ’ φάση του έργου (Δεκέμβριος 2023 έως Νοέμβριος 2025), παρουσιάζονται στους ακόλουθους πίνακες.

Ομάδα 1: στελέχη αρχών και φορέων με αρμοδιότητα σε περιοχές Natura 2000

Θεματικός κύκλος	Σεμινάρια/ εργαστήρια κατάρτισης	Υλοποίηση
ΘΚ1 Νομικό πλαίσιο	(5ος κύκλος) «Το νομικό πλαίσιο για την προστασία της βιοποικιλότητας και τις περιοχές Natura 2000»	2 webinars Οκτώβριος 2024
ΘΚ2 Διαχείριση προστατευόμενων περιοχών	(2ος κύκλος) «Διαχείριση προστατευόμενων περιοχών»	2 webinars Νοέμβριος 2024
ΘΚ2 Διαχείριση προστατευόμενων περιοχών	(2ος κύκλος) «Διακυβέρνηση προστατευόμενων περιοχών»	2 webinars Δεκέμβριος 2024
Ειδικά θέματα	(1ος κύκλος) «Προστατευόμενες περιοχές και συμμετοχή εμπλεκομένων, μια πρακτική προσέγγιση: Χαρτογράφηση και ανάλυση»	2 webinars Ιούνιος 2024

Θεματικός κύκλος	Σεμινάρια/ εργαστήρια κατάρτισης	Υλοποίηση
Ειδικά θέματα	(1ος κύκλος) «Προστατευόμενες περιοχές και συμμετοχή εμπλεκομένων: μια πρακτική προσέγγιση: Βέλτιστες πρακτικές και εργαλεία»	2 webinars Ιούνιος 2024
Ειδικά θέματα	Περιβαλλοντική οργάνωση για την άγρια ζωή και τη φύση «Καλλιστώ» : «Συνύπαρξη ανθρώπου και άγριας ζωής: Ομάδες Άμεσης Επέμβασης για την αρκούδα στην Ελλάδα»	1 webinar Ιούλιος 2024
Ειδικά θέματα	Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία: «Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τρία πτωματοφάγα είδη ορνιθοπανίδας (γύπες): Γυπαετό (Gypaetus barbatus), Όρνιο (Gyps fulvus), Μαυρόγυπα (Aegypius monachus)»	1 webinar Ιούλιος 2024
Ειδικά θέματα	(2ος κύκλος) «Λύσεις βασισμένες στη φύση: Μια εισαγωγή στις προσεγγίσεις και τις πολιτικές»	1 webinar Φεβρουάριος 2025
Ειδικά θέματα	(2ος κύκλος) «Προστατευόμενες περιοχές και συμμετοχή εμπλεκομένων, μια πρακτική προσέγγιση: Χαρτογράφηση και ανάλυση»	2 webinars Ιανουάριος 2025
Ειδικά θέματα	(2ος κυκλος) «Προστατευόμενες περιοχές και συμμετοχή εμπλεκομένων: μια πρακτική προσέγγιση: Βέλτιστες πρακτικές και εργαλεία»	2 webinars Ιανουάριος 2025
Ειδικά θέματα	Μουσείο Φυσικής Ιστορίας: «Εθνικό Σχέδιο Δράσης για 10 είδη Χειροπτέρων των σπηλαίων»	1 webinar Μάιος 2025
Ειδικά θέματα	Ελληνική Ερπετολογική Εταιρεία: «Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον βάτραχο της Καρπάθου»	1 webinar Νοέμβριος 2025

Ομάδα 2: χρήστες με οικονομικό ενδιαφέρον σε περιοχές Natura 2000, και μέλη της κοινωνίας των πολιτών

Θεματικός κύκλος	Σεμινάρια/ εργαστήρια κατάρτισης	Υλοποίηση
ΘΚ4 Πως με αφορούν οι περιοχές Natura 2000	(1ος κύκλος) Η διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών στην πράξη	2 webinars Απρίλιος 2024
ΘΚ5 Τα οφέλη των περιοχών Natura 2000	(1ος κύκλος) Τα κοινωνικο-οικονομικά οφέλη των περιοχών Natura 2000: Η ευρωπαϊκή εμπειρία	1 webinar Οκτώβριος 2024
ΘΚ1 Νομικό πλαίσιο	(3ος κύκλος) Το δίκτυο Natura 2000 και η προστασία της βιοποικιλότητας στην Ελλάδα – επισκόπηση νομοθεσίας	2 webinars Απρίλιος 2025
ΘΚ3 Γνωριμία με τις περιοχές Natura 2000	(2ος κύκλος) Βιοποικιλότητα και προστατευόμενες περιοχές στην Ελλάδα. Α΄ μέρος: Η προστασία της βιοποικιλότητας στην Ελλάδα	2 webinars Μάιος 2025

ΘΚ3 Γνωριμία με τις περιοχές Natura 2000	(2ος κύκλος) Βιοποικιλότητα και προστατευόμενες περιοχές στην Ελλάδα. Β΄ μέρος: Προστατευόμενες περιοχές στην Ελλάδα	2 webinars Ιούνιος 2025
ΘΚ4 Πως με αφορούν οι περιοχές Natura 2000	(2ος κύκλος) Διαχείριση των περιοχών Natura 2000 στην Ελλάδα	2 webinars Ιούλιος 2025
ΘΚ4 Πως με αφορούν οι περιοχές Natura 2000	(2ος κύκλος) Η διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών στην πράξη	1 webinar Σεπτέμβριος 2025
ΘΚ5 Τα οφέλη των περιοχών Natura 2000	(2ος κύκλος) Τα κοινωνικο-οικονομικά οφέλη των περιοχών Natura 2000: Η ευρωπαϊκή εμπειρία	2 webinar Σεπτέμβριος 2025
Ειδικά θέματα	Επιπτώσεις δασικών πυρκαγιών στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον και δράσεις αποκατάστασης	1 webinar Νοέμβριος 2024
Ειδικά θέματα	Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία: Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τρία πτωματοφάγα είδη ορνιθοπανίδας (γύπες): Γυπαετό (*Gypaetus barbatus*), Όρνιο (*Gyps fulvus*), Μαυρόγυπα (*Aegypius monachus*)	1 webinar Δεκέμβριος 2024
Ειδικά θέματα	Περιβαλλοντική οργάνωση για την άγρια ζωή και τη φύση «Καλλιστώ»: Συνύπαρξη ανθρώπου και άγριας ζωής: Ομάδες Άμεσης Επέμβασης για την αρκούδα στην Ελλάδα	1 webinar Απρίλιος 2025
Ειδικά θέματα	(2ος κύκλος) Λύσεις βασισμένες στη φύση: Μια εισαγωγή στις προσεγγίσεις και τις πολιτικές	1 webinar Οκτώβριος 2025

Θεματικός κύκλος	**Ηλεκτρονική πλατφόρμα τηλεκπαίδευσης «Εδώ ζούμε»**	**Υλοποίηση**	**Stakeholders**
ΘΚ4 Πώς με αφορούν οι περιοχές Natura 2000	Μάθημα «Τα οφέλη του δικτύου Natura 2000»	Νοέμβριος 2024	Χρήστες των περιοχών Natura 2000 με οικονομικό ενδιαφέρον σε αυτές, και μέλη της κοινωνίας των πολιτών, σε όλη την Ελλάδα

Υλικό διαδικτυακών σεμιναρίων κατάρτισης

Το σχετικό εκπαιδευτικό υλικό περιλαμβάνει τις παρουσιάσεις των σεμιναρίων οι οποίες παρατίθενται στο Παράρτημα Ι.

2.2 Μαθήματα στην ηλεκτρονική πλατφόρμα ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης

Το περιεχόμενο των νέων μαθημάτων που υλοποιήθηκαν κατά την γ' φάση του έργου (Δεκέμβριος 2023 έως Νοέμβριος 2025), περιγράφεται στην ακόλουθη ενότητα.

Θεματικός κύκλος 5: Πως με αφορούν οι περιοχές Natura 2000

Μάθημα: Τα οφέλη του δικτύου Natura 2000

Το μάθημα αυτό επικεντρώνεται στα οφέλη των περιοχών του δικτύου Natura 2000 σε μια σειρά από διαφορετικές διαστάσεις είτε αυτές είναι η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και των φυσικών καταστροφών είτε η δημιουργία οικονομικού αντικτύπου στις τοπικές κοινωνίες με΄σω της δημιουργίας θέσεων εργασίας.

Στην πρώτη ενότητα παρουσιάζεται ο ρόλος των οικοσυστημάτων του δικτύου Natura 2000 στην ανθρώπινη ευημερία μέσα από μια οικοσυστημική προσέγγιση. Αναλύεται πώς τα υγιή οικοσυστήματα συμβάλλουν στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, στη μείωση των επιπτώσεων φυσικών καταστροφών και στη διασφάλιση της διατροφικής ασφάλειας, αναδεικνύοντας την άμεση σύνδεση ανάμεσα στη διατήρηση της φύσης και στη συνολική κοινωνική ευημερία.

Η δεύτερη ενότητα εστιάζει στη συμβολή των προστατευόμενων περιοχών στην απασχόληση, παρουσιάζοντας τους τομείς όπου δημιουργούνται νέες επαγγελματικές ευκαιρίες. Εξετάζονται ενδεικτικά η αγροτική παραγωγή, η δασική διαχείριση, η διαχείριση η προστασία και η αποκατάσταση οικοσυστημάτων και άλλα.

Στην τρίτη ενότητα δίνεται έμφαση στις δραστηριότητες αναψυχής και στον βιώσιμο τουρισμό, αναδεικνύοντας πώς οι προστατευόμενες περιοχές μπορούν, υπό συγκεκριμένους όρους και περιορισμούς, να ενισχύσουν τις τοπικές οικονομίες ως προορισμοί επίσκεψης, δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας και ευκαιρίες ανάπτυξης.

LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)
Ολοκληρωμένες δράσεις για τη διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα

Παράρτημα Ι: Παρουσιάσεις διαδικτυακών σεμιναρίων

Εκπαιδευτικό και συνοδευτικό υλικό για τις δράσεις του προγράμματος κατάρτισης και ενδυνάμωσης ικανοτήτων των εμπλεκόμενων μερών (2023-2025)

Παραδοτέο Δράσης C.5

WWF Ελλάς
Νοέμβριος 2025

Παρουσιάσεις σεμιναρίων για στελέχη δημόσιων υπηρεσιών και φορέων

Παρουσιάσεις Ιουνίου 2024

«Προστατευόμενες περιοχές και συμμετοχή εμπλεκομένων, μια πρακτική προσέγγιση:Χαρτογράφηση και ανάλυση»

Διαδικτυακό σεμινάριο στο πλαίσιο του έργου LIFE-IP 4 NATURA

Ιούνιος 2024

Εισαγωγή
Το έργο LIFE-IP 4 NATURA

- «Ολοκληρωμένες δράσεις για την διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων, και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα»
- 12 εταίροι
  (Συντονιστής το ΥΠΕΝ, και επιπλέον Πανεπιστήμιο Πατρών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, WWF Ελλάς, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Περιφέρεια Κρήτης, Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας & Θράκης, Περιφέρεια Αττικής, ΑΠΔ Ηπείρου – Δυτικής Μακεδονίας, Πράσινο Ταμείο, ΟΦΥΠΕΚΑ)
- Διάρκεια 8 έτη (2017-2025)
- Ενίσχυση της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος στην Ελλάδα και συμμόρφωση με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για τη φύση
- Ολοκληρωμένη και συντονισμένη πρωτοβουλία για την υλοποίηση του Πλαισίου Δράσεων Προτεραιότητας για το δίκτυο Natura 2000
- Ενδεικτικές δράσεις: εκπόνηση και υλοποίηση σχεδίων δράσης ειδών και οικοτόπων, πιλοτική εφαρμογή ΣΔ σε επιλεγμένες περιοχές, χαρτογράφηση και αξιολόγηση οικοσυστημικών υπηρεσιών κ.α.

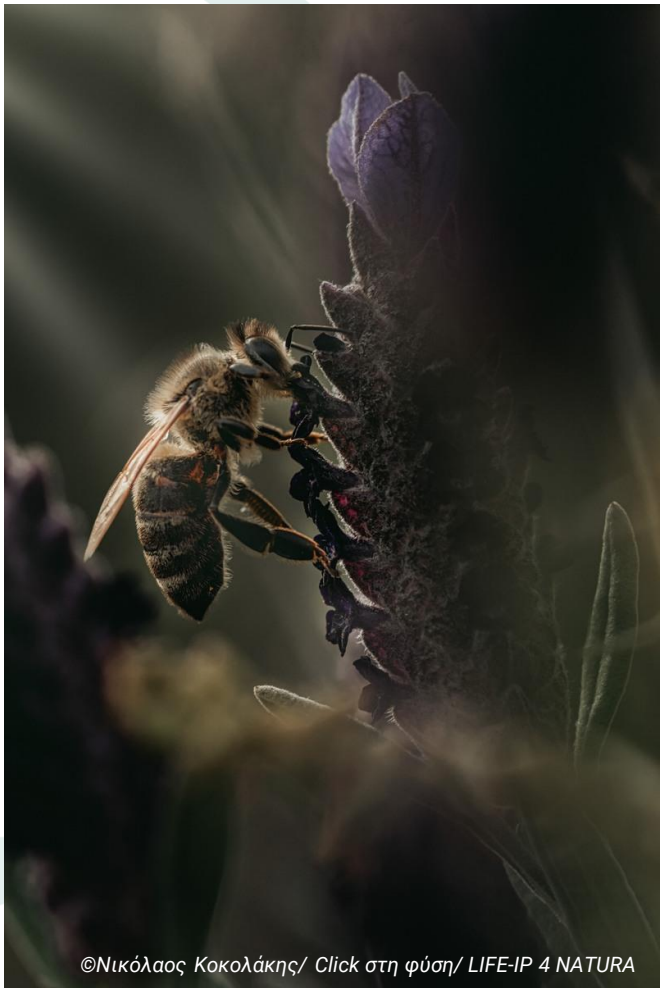

©Νικόλαος Κοκολάκης/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Εισαγωγή

Το πρόγραμμα ενδυνάμωσης ικανοτήτων

Στόχος του είναι η επαύξηση των γνώσεων και η βελτίωση της κατανόησης θεμάτων όπως:

- *το νομικό πλαίσιο για την προστασία της βιοποικιλότητας,*
- *η εφαρμογή των ευρωπαϊκών οδηγιών για τη φύση,*
- *η διαχείριση των περιοχών Natura 2000 της Ελλάδας*
- *Το σύστημα διακυβέρνησης των περιοχών Natura 2000 της Ελλάδας*

- Βασίζεται σε χαρτογράφηση εμπλεκομένων και σχεδιάστηκε σύμφωνα με τις γνώσεις, τις απόψεις και τις ανάγκες κατάρτισής τους
- Περιλαμβάνει δράσεις ενημέρωσης, διαδικτυακά και δια ζώσης σεμινάρια, ηλεκτρονική ασύγχρονη τηλεκπαίδευση, καθώς και δράσεις εξοικείωσης με νέα εργαλεία
- Οι δράσεις θα συνεχιστούν μέχρι και την ολοκλήρωση του έργου (2025)

Εισαγωγή
Σύντομη γνωριμία

Δείξε μας που βρίσκεσαι στην Ελλάδα!

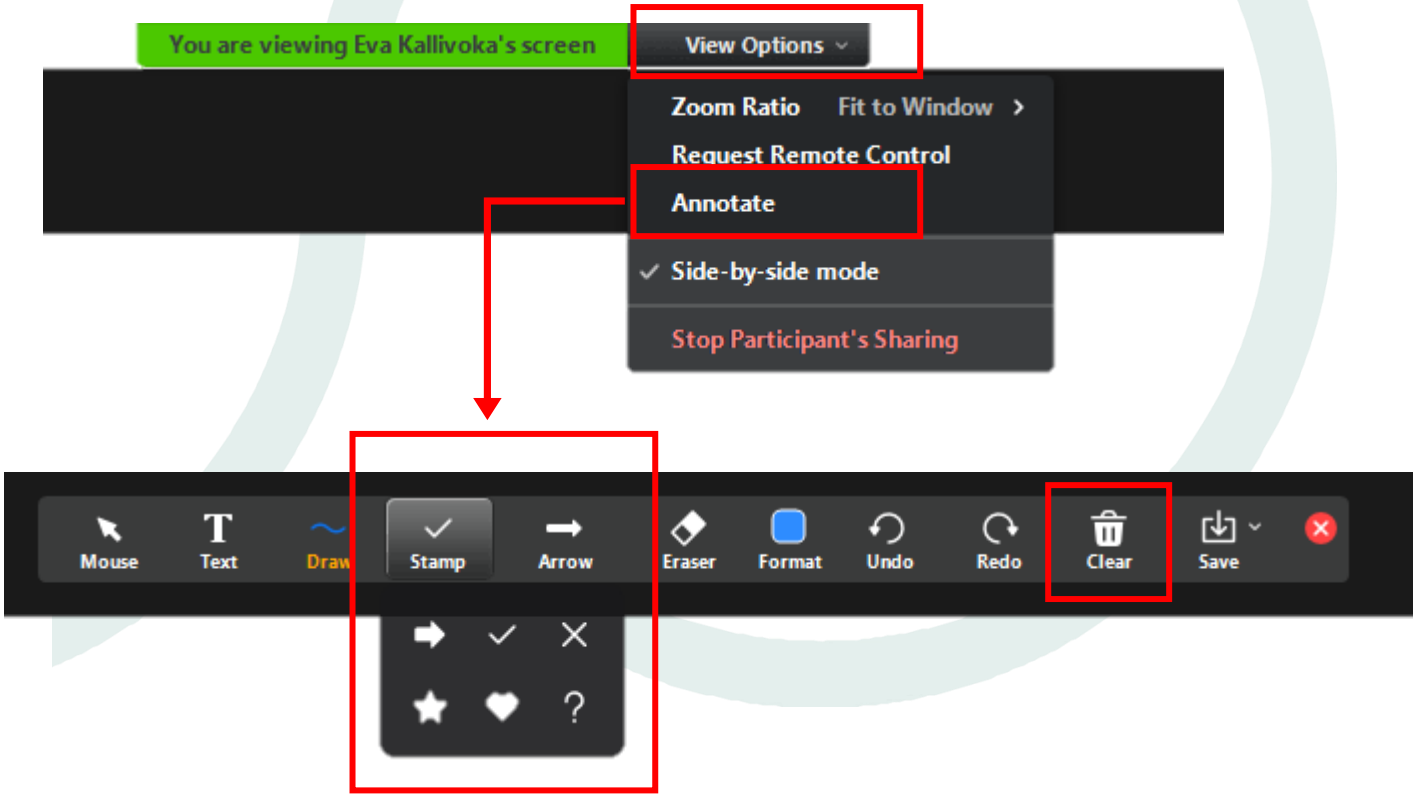

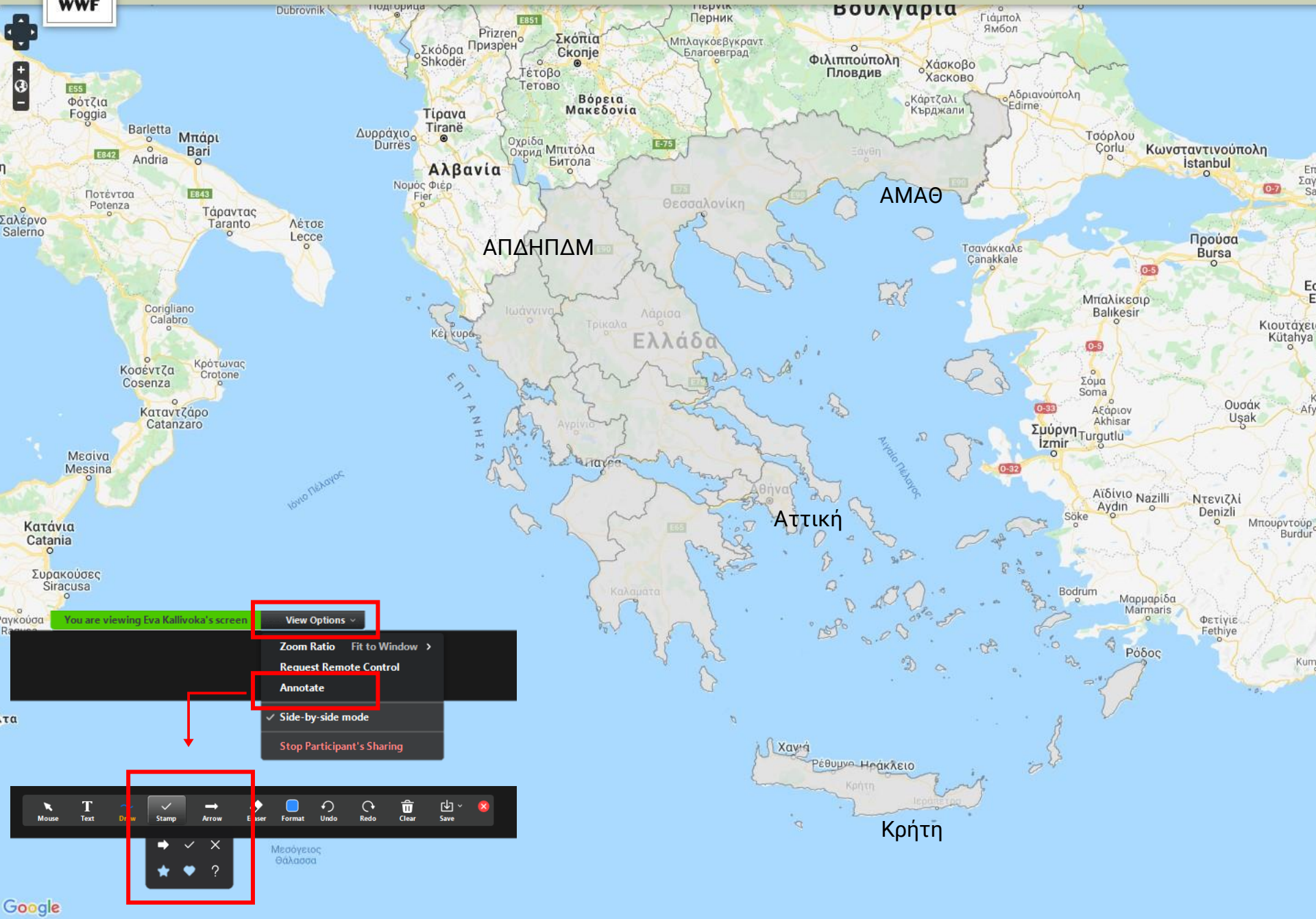

WWF
Οικοσκόπιο
ΑΜΑΘ
ΑΠΔΗΠΔΜ
Αττική
Κρήτη
You are viewing Eva Kallivoka's screen
View Options
Zoom Ratio
Fit to Window
Request Remote Control
Annotate
Side-by-side mode
Stop Participant's Sharing
Mouse
Text
Draw
Stamp
Arrow
Eraser
Format
Undo
Redo
Clear
Save
Google

Συμμετοχή εμπλεκομένων στη λήψη αποφάσεων - Μια πρακτική προσέγγιση

Στόχοι σεμιναρίου

Μέρος Ι

- Προστατευόμενες περιοχές και εμπλεκόμενες ομάδες
- Συμμετοχικές διαδικασίες
- Τα βασικά βήματα μιας συμμετοχικής διαδικασίας

Μέρος ΙΙ

- Μεθοδολογία - Χαρτογράφηση και ανάλυση εμπλεκομένων μερών
    - Βήμα 1ο: Εντοπισμός εμπλεκομένων
    - Βήμα 2ο: Ανάλυση και κατηγοριοποίηση εμπλεκομένων
    - Βήμα 3ο: Προσδιορισμός συμμετοχής εμπλεκομένων

Χαρτογράφηση και ανάλυση εμπλεκόμενων μερών

Στόχοι σεμιναρίου

Μέρος Ι

- Προστατευόμενες περιοχές και εμπλεκόμενες ομάδες
- Συμμετοχικές διαδικασίες
- Τα βασικά βήματα μιας συμμετοχικής διαδικασίας

Μέρος ΙΙ

- Μεθοδολογία - Χαρτογράφηση και ανάλυση εμπλεκομένων μερών
    - Βήμα 1ο: Εντοπισμός εμπλεκομένων
    - Βήμα 2ο: Ανάλυση και κατηγοριοποίηση εμπλεκομένων
    - Βήμα 3ο: Προσδιορισμός συμμετοχής εμπλεκομένων

Μέρος Ι – Προστατευόμενες περιοχές και εμπλεκόμενες ομάδες

Προστατευόμενες περιοχές - Ορισμός

«ένας αναγνωρισμένος και σαφώς καθορισμένος γεωγραφικός χώρος για τον οποίο υπάρχει δέσμευση διατήρησης, και ο οποίος υπόκειται σε διαχείριση μέσω νομικών ή άλλων αποτελεσματικών μέσων, ώστε να επιτευχθεί η μακροπρόθεσμη διατήρηση και προστασία της φύσης με τις συναφείς της οικοσυστημικές υπηρεσίες και πολιτισμικές αξίες».

Διεθνής Ένωση για την Προστασία της Φύσης (IUCN), 2008

©Δήμητρα Βάθη/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Μέρος Ι – Προστατευόμενες περιοχές και εμπλεκόμενες ομάδες

Το δίκτυο Natura 2000 στην Ευρώπη

Οδηγία για τα πτηνά

Οδηγία για τους οικοτόπους

Δίκτυο Natura 2000

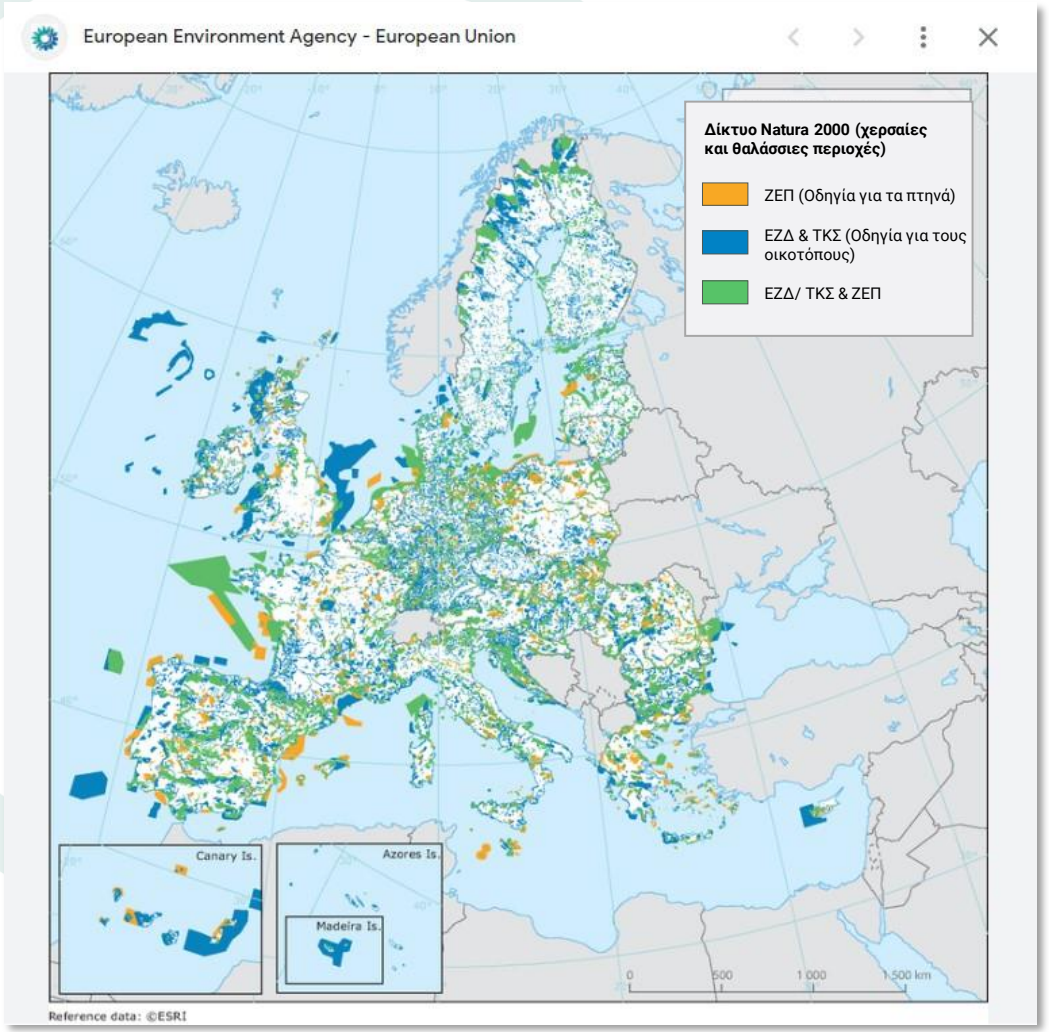

Προσαρμοσμένο από την ιστοσελίδα του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος.

Μέρος Ι – Προστατευόμενες περιοχές και εμπλεκόμενες ομάδες

Οι περιοχές του δικτύου Natura 2000 στην Ελλάδα

Natura 2000

446 περιοχές

28% χερσαίας έκτασης

20% θάλασσας

239 ΕΖΔ

181 ΖΕΠ

26 ΕΖΔ & ΖΕΠ

Μέρος Ι – Προστατευόμενες περιοχές και εμπλεκόμενες ομάδες

Οι περιοχές του δικτύου Natura 2000 στην Ελλάδα

Χερσαία

Υδάτινα

Θαλάσσια

Δασικά οικοσυστήματα **75%**

Αγροτικά (βοσκοτόπια και άλλες αγροτικές περιοχές) **15%**

Πολλές ημι-φυσικές περιοχές

Οικισμοί, χωριά και πόλεις

Φωτογραφίες:
©Φώτης Καφέτσης/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA
©Κωνσταντίνος Βασιλάκης/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA
©Γιώργος Αθανασίου/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA
©Παναγιώτης Μινέτος/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Μέρος Ι – Προστατευόμενες περιοχές και εμπλεκόμενες ομάδες

Εμπλεκόμενοι με τις περιοχές Natura 2000

Πείτε μας τη γνώμη σας

©Αθανάσιος Ναλμπάντης/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Μέρος Ι – Προστατευόμενες περιοχές και εμπλεκόμενες ομάδες

Αρχές, εμπλεκόμενες ομάδες και συμμετοχικές διαδικασίες

Μέρος Ι – Προστατευόμενες περιοχές και εμπλεκόμενες ομάδες

Η έννοια της συμμετοχής και συμμετοχικές διαδικασίες

"Η διαδικασία με την οποία οι ανησυχίες, οι ανάγκες και οι αξίες του κοινού και των εμπλεκόμενων ομάδων λαμβάνονται υπόψη σε μια απόφαση ή/και στη διαδικασία λήψης της απόφασης»

(Creighton, 2005)

©Τζιχάν Κότζα/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Μέρος Ι – Προστατευόμενες περιοχές και εμπλεκόμενες ομάδες

Η έννοια της συμμετοχής και συμμετοχικές διαδικασίες

...η συμμετοχή ως μια διαδικασία αλληλεπίδρασης στην οποία...

- η συνεισφορά των εμπλεκομένων επηρεάζει τη λήψη αποφάσεων,
- περιλαμβάνει οπωσδήποτε εκείνες τις ομάδες που επηρεάζονται από τους στόχους του σχεδιασμού (δηλ. τους εμπλεκομένους),
- οι εμπλεκόμενοι αποκτούν την ελάχιστη τουλάχιστον γνώση που απαιτείται προκειμένου να συμμετέχουν/ συνεισφέρουν ουσιαστικά.

...οι στόχοι της συμμετοχής μπορεί να είναι....

- **η επικοινωνία και** η σύναψη σχέσεων για την εμπέδωση του ρόλου των φορέων λήψης αποφάσεων, **ή την ανάπτυξη εμπιστοσύνης** μεταξύ φορέα λήψης αποφάσεων και των εμπλεκομένων,
- **η απόκτηση πληροφορίας για τη** διάγνωση προβλημάτων και αναγκών, ή/ και για τη δόμηση και αξιολόγηση εναλλακτικών λύσεων, και
- **η διαχείριση συγκρούσεων** για τη διασφάλιση συναίνεσης, ή/ και την εξομάλυνση συγκρούσεων/ πόλωσης, ακραίων θέσεων, και διαφορών.

Μέρος Ι – Προστατευόμενες περιοχές και εμπλεκόμενες ομάδες

Ο βαθμός της συμμετοχής

Μέρος Ι – Προστατευόμενες περιοχές και εμπλεκόμενες ομάδες

Βαθμός συμμετοχής – Παραδείγματα από το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο

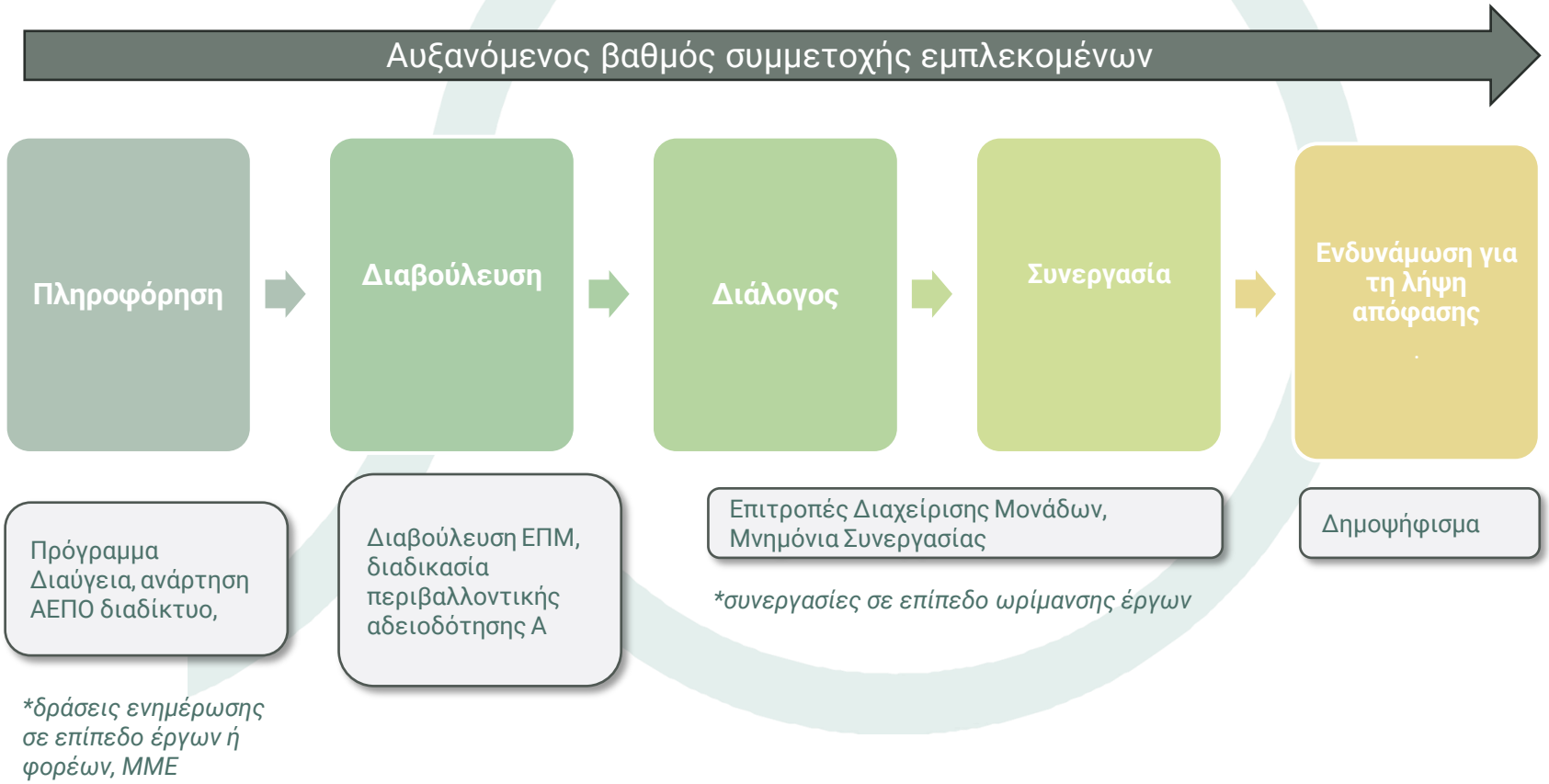

Μέρος Ι – Προστατευόμενες περιοχές και εμπλεκόμενες ομάδες

Τα οφέλη των συμμετοχικών διαδικασιών

- Βελτίωση του σχεδιασμού και της εφαρμογής των δράσεων μέσω της χρήσης της γνώσης και της εμπειρίας των εμπλεκόμενων ομάδων
- Έγκαιρο εντοπισμό πιθανών προκλήσεων, προβλημάτων και διερεύνηση λύσεων
- Καλύτερη διαχείριση πιθανών συγκρούσεων μέσα από διαδικασίες συνεργασίας και δημιουργίας συναίνεσης
- Ενίσχυση των σχέσεων εμπιστοσύνης μεταξύ αρμοδίων φορέων και εμπλεκόμενων ομάδων
- Ενίσχυση του αισθήματος «ιδιοκτησίας» (*το νιώθω δικό μου…*) και κατανόησης του θέματος από τις εμπλεκόμενες ομάδες, μεγαλύτερη αποδοχή

©Γρηγόριος Κουλουριώτης/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Πείτε μας τη γνώμη σας

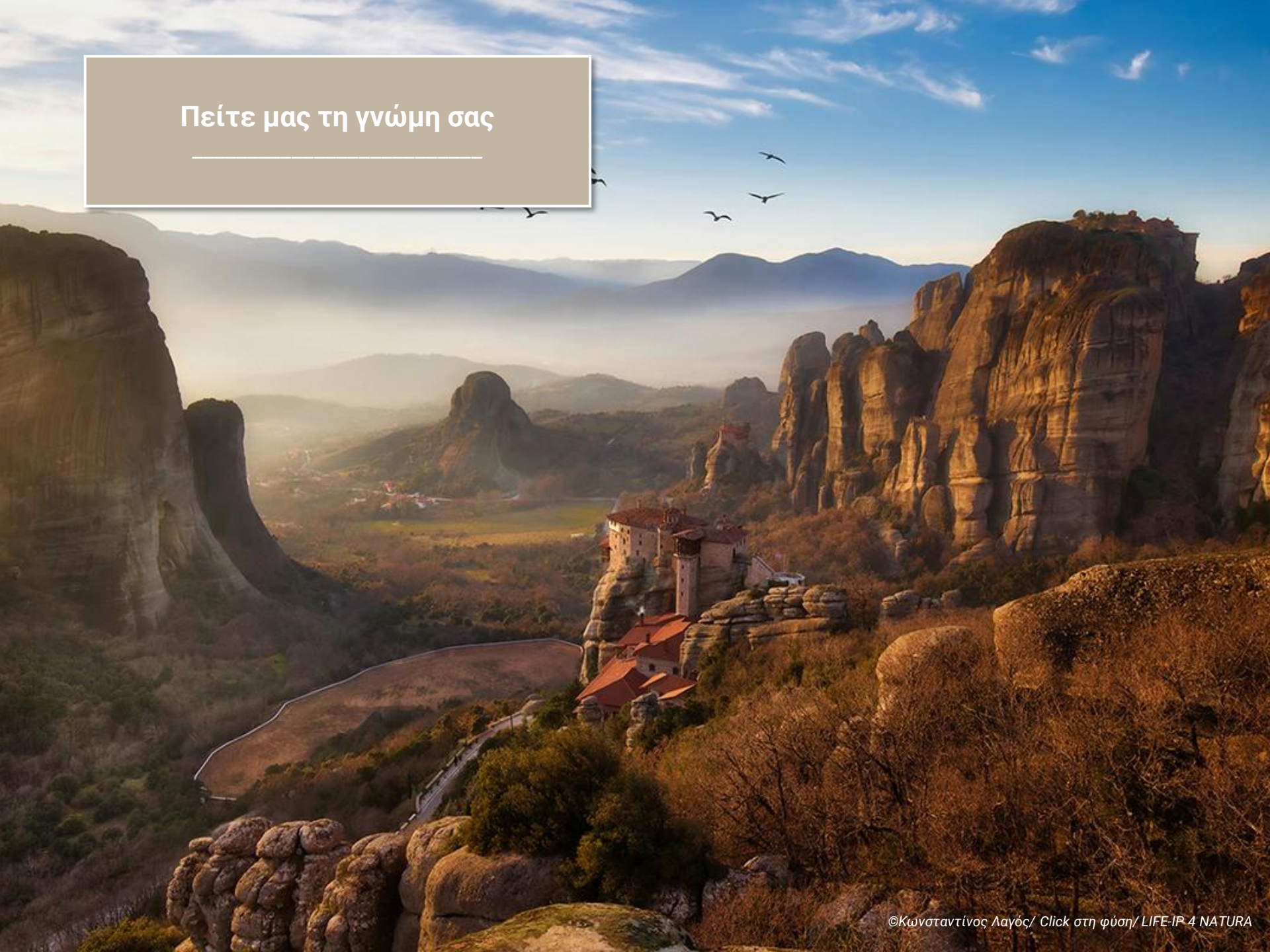

©Κωνσταντίνος Λαγός/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Μέρος Ι – Προστατευόμενες περιοχές και εμπλεκόμενες ομάδες

Βασικά βήματα συμμετοχικών διαδικασιών

1. • Αποτύπωση των χαρακτηριστικών του έργου, της δράσης, …
   • Οργάνωση της διαδικασίας της συμμετοχής
2. • Ανάλυση και αξιολόγηση της κατάστασης
   • Χαρτογράφηση και ανάλυση εμπλεκομένων
3. • Επιλογή του κατάλληλου βαθμού συμμετοχής των ομάδων εμπλεκομένων
4. • Διασύνδεση της συμμετοχικής διαδικασίας με τη διαδικασία λήψης απόφασης
5. • Επιλογή των κατάλληλων συμμετοχικών εργαλείων για τους σκοπούς της διαδικασίας

©Αντώνης Τσακνάκης/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

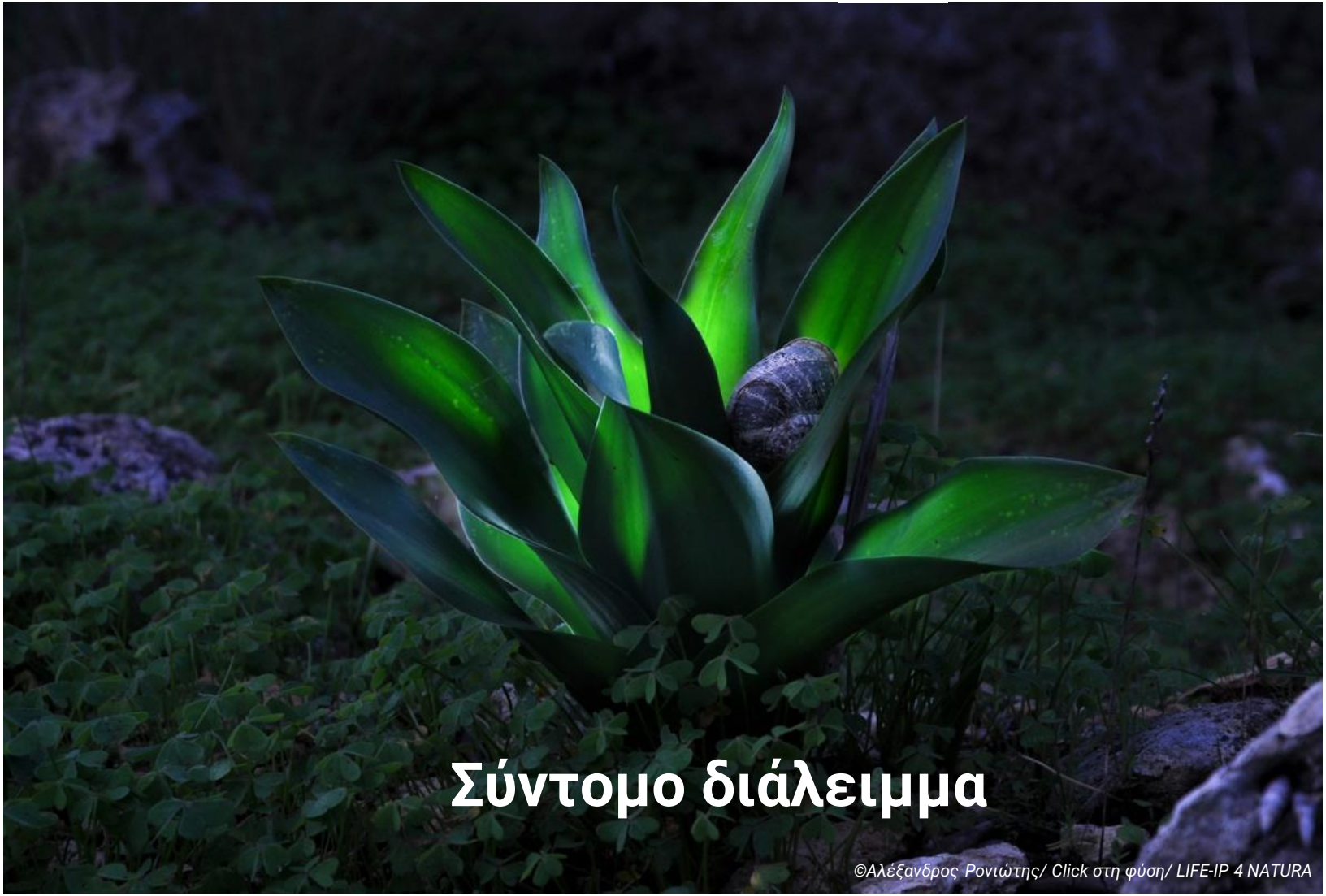
Σύντομο διάλειμμα
©Αλέξανδρος Ρονιώτης/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Χαρτογράφηση και ανάλυση εμπλεκόμενων μερών

Στόχοι σεμιναρίου

Μέρος Ι

- Προστατευόμενες περιοχές και εμπλεκόμενες ομάδες
- Συμμετοχικές διαδικασίες
- Τα βασικά βήματα μιας συμμετοχικής διαδικασίας

Μέρος ΙΙ

- Μεθοδολογία - Χαρτογράφηση και ανάλυση εμπλεκομένων μερών
    - Βήμα 1ο: Εντοπισμός εμπλεκομένων
    - Βήμα 2ο: Ανάλυση και κατηγοριοποίηση εμπλεκομένων
    - Βήμα 3ο: Προσδιορισμός συμμετοχής εμπλεκομένων

Μέρος ΙΙ - Χαρτογράφηση και ανάλυση εμπλεκόμενων μερών

Χαρτογράφηση και ανάλυση εμπλεκομένων

..μια μέθοδος όπου με συστηματικό τρόπο μπορούμε να κάνουμε...

Μέρος ΙΙ - Χαρτογράφηση και ανάλυση εμπλεκόμενων μερών

Γιατί και πότε κάνουμε ανάλυση εμπλεκομένων

... μπορούν να εντοπιστούν εμπλεκόμενοι που ...

- ***θα ωφεληθούν***
- ***θα επηρεαστούν***
- *έχουν τη δυνατότητα* ***να επηρεάσουν*** *θετικά ή αρνητικά τα αποτελέσματα του έργου*
- *μπορούν* ***να προσφέρουν υποστήριξη*** *ή* ***να αποτελέσουν εμπόδιο***

... μπορούν να διερευνηθούν ...

- *ο* ***τρόπος*** *που σχετίζεται κάθε ομάδα εμπλεκομένων με το έργο*
- ***πιθανές συγκρούσεις ή κίνδυνοι*** *που θα μπορούσαν να παρεμποδίσουν την υλοποίηση,*
- ***ευκαιρίες συνεργασίας*** *με τις διαφορετικές ομάδες εμπλεκομένων*
- *κατάλληλες μέθοδοι* ***διαχείρισης/ αλληλεπίδρασης***
- ***τρόποι και μέτρα*** *με τα οποία μπορεί* ***να αντισταθμιστούν*** *οι όποιες αρνητικές επιδράσεις*

Πότε προτείνεται να γίνεται η ανάλυση εμπλεκομένων

Στην αρχή, κατά τον σχεδιασμό ενός έργου και στη συνέχεια να επικαιροποιείται και να ανανεώνεται κατά τη διάρκεια όλων των σταδίων (σχεδιασμός, υλοποίηση, παρακολούθηση και ανανέωση)

Μέρος ΙΙ - Χαρτογράφηση και ανάλυση εμπλεκόμενων μερών

Ποιοι είναι οι εμπλεκόμενοι

Εμπλεκόμενοι είναι.....

«οποιαδήποτε ομάδα ανθρώπων, οργανωμένων ή μη, που έχουν κοινό ***ενδιαφέρον (interest)*** *σε ένα συγκεκριμένο σύστημα» και που «****επηρεάζουν ή/και επηρεάζονται*** *από τις επιπτώσεις των αλλαγών σε αυτό το σύστημα»..»*

Grimble και Wellard (1997)

«άτομα, ομάδες, κοινότητες ή οργανισμοί οι οποίοι εδραιώνουν ένα ***ενδιαφέρον (interest)*** *στους φυσικούς πόρους της περιοχής υλοποίησης ενός έργου, και/ή ενδέχεται* ***να επηρεαστούν*** *είτε θετικά είτε αρνητικά από την υλοποίηση των δραστηριοτήτων του έργου, και έχουν κάτι να κερδίσουν ή να χάσουν αν οι συνθήκες αλλάξουν ή μείνουν οι ίδιες»*

(WWF, 2005)

Ενδιαφέρον (interest) επίπεδο ωφέλειας ή ευημερίας που αντιλαμβάνονται οι εμπλεκόμενοι.

Μπορεί να πηγάζει από θεσμική αρμοδιότητα, γεωγραφική εγγύτητα, ιστορική συσχέτιση, εξάρτηση διαβίωσης, οικονομικό ενδιαφέρον, καθώς και από άλλες ιδιότητες ή/ και προβληματισμούς.

Μέρος ΙΙ - Χαρτογράφηση και ανάλυση εμπλεκόμενων μερών

Μεθοδολογία

Προκαταρτικό βήμα:

- Προσδιορισμός σκοπού της ανάλυσης

1ο Βήμα: Εντοπισμός

- Εντοπισμός εμπλεκομένων
- Αποτύπωση ενδιαφέροντος
- Αποτύπωση επιπλέον χαρακτηριστικών

2ο Βήμα:Ανάλυση

- Χαρακτηρισμός ενδιαφέροντος/επιρροής
- Κατηγοριοποίηση ανάλογα τη σημαντικότητα

3ο Βήμα: Προσδιορισμός βαθμού συμμετοχής

- Εργαλεία και μέσα αλληλεπίδρασης
- Σχέδιο συμμετοχής εμπλεκομένων

Μέρος ΙΙ - Χαρτογράφηση και ανάλυση εμπλεκόμενων μερών

Βήμα 1ο (α): Εντοπισμός εμπλεκομένων μερών σε μια περιοχή Natura 2000

...ποιοι...

....θα επηρεαστούν άμεσα από τη δράση

...θα επηρεαστούν έμμεσα (υπάρχουν ομάδες της κοινότητας που θα επιβαρυνθούν δυσανάλογα)

...μπορούν να επηρεάσουν τον σχεδιασμό και την υλοποίηση της δράσης

..είναι αρμόδιοι για την υλοποίηση της δράσης και τον έλεγχο της υλοποίησης

...μπορούν να εμποδίσουν/σταματήσουν τη δράση

...είναι οι εκπρόσωποι διαφόρων ομάδων εμπλεκομένων

...έχουν νόμιμα δικαιώματα που θα μπορούσαν να επηρεάσουν την υλοποίηση της δράσης

©Μιχαήλ Κωνσταντινίδης/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Μέρος ΙΙ - Χαρτογράφηση και ανάλυση εμπλεκόμενων μερών

Βήμα 1ο (α): Εντοπισμός εμπλεκομένων μερών σε μια περιοχή Natura 2000

…ποιοι είναι αυτοί που…

….έχουν αρμοδιότητες διαχείρισης στη προστατευόμενη περιοχή,

…..έχουν νόμιμα δικαιώματα («κάτοχοι δικαιωμάτων»), όπως ιδιοκτησία γης

…έχουν δικαιώματα διαχείρισης ή χρήσης πόρων

…..άμεσα ή έμμεσα χρησιμοποιούν τη προστατευόμενη περιοχή

….έχουν τη δυνατότητα να επηρεάσουν αρνητικά ή θετικά την εφαρμογή μέτρων διαχείρισης σε μια περιοχή

… μπορούν να επηρεαστούν είτε θετικά είτε αρνητικά

Επιπλέον κριτήρια

- Χωρική διάσταση
- Χρονική διάσταση

ΑΡΧΕΣ/ ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΜΕ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ NATURA 2000
Αρχές/ φορείς με αρμοδιότητες διαχείρισης φυσικού περιβάλλοντος
Διεύθυνση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας, Γενική Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Πολιτικής, ΥΠΕΝ
Φορείς διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών
Δασαρχεία & διευθύνσεις δασών ΑΠΔ
Επιτροπή Φύση 2000
Αρχές/ φορείς με αρμοδιότητες διαχείρισης φυσικών πόρων
Γενική Διεύθυνση Δασών και Δασικού Περιβάλλοντος, ΥΠΕΝ
Γενική Διεύθυνση Ορυκτών Πρώτων Υλών, ΥΠΕΝ
Γενική Διεύθυνση Ενέργειας, ΥΠΕΝ
Ειδική Γραμματεία Υδάτων, ΥΠΕΝ
Διεύθυνση Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Κλιματικής Αλλαγής, Γενική Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης, ΥΠΑΑΤ
Διεύθυνση Αλιευτικής Πολιτικής κ Αξιοποίησης Προϊόντων Αλιευτικής Παραγωγής, Γενική Διεύθυνση Αλιείας, ΥΠΑΑΤ
Διεύθυνση Αλιείας και Διαχείρισης Αλιευτικών Πόρων, Γενική Διεύθυνση Αλιείας, ΥΠΑΑΤ
Διεύθυνση Υδατοκαλλιεργειών, Γενική Διεύθυνση Αλιείας, ΥΠΑΑΤ
Διεύθυνση Προστασίας Φυτική
Διευθύνσεις υδάτων ΑΠΔ
Διευθύνσεις αγροτικής οικονο
Αρχές/ φορείς με αρμοδιότητ
Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Α
Ειδική Γραμματεία Σώματος Επ
Διευθύνσεις περιβάλλοντος κα
Διευθύνσεις αγροτικών υποθέ
Διευθύνσεις τεχνικού ελέγχου
Διευθύνσεις ανάπτυξης ΠΕ
Διευθύνσεις τεχνικών έργων Π
Διευθύνσεις περιβάλλοντος &
Τμήματα περιβάλλοντος και υδ
Τεχνικές υπηρεσίες δήμων

Εμπλεκόμενα μέρη με δραστηριότητα στον παραγωγικό τομέα
Γεωργικοί συνεταιρισμοί
Κτηνοτροφικοί συνεταιρισμοί
Αλιευτικοί συνεταιρισμοί
Μελισσοκομικοί συνεταιρισμοί
Μεμονωμένοι γεωργοί, πτηνοτρόφοι, κτηνοτρόφοι, αλιείς, υδατοκαλλιεργητές, μελισσοκόμοι
Δασικοί συνεταιρισμοί-υλοτόμοι-δασεργάτες
Τοπικοί Οργανισμοί Εγγείων Βελτιώσεων
Εμπλεκόμενα μέρη με δραστηριότητα στη μεταποίηση
Μεταποιητικές επιχειρήσεις: βιομηχανία, βιοτεχνία, εργαστήρια, αποθήκες κ.λπ. (π.χ. οινοποιεία, ελαιουργεία, τυροκομεία, σφαγεία, μεταποίηση αλιευμάτων, κ.α.)
Εμπλεκόμενα μέρη με δραστηριότητα στην εξόρυξη ορυκτών πόρων
Επιχειρήσεις λατομείων αδρανών υλικών, μεταλλεία
Δ/νση εκμετάλλευσης λιγνιτικών κέντρων Δυτικής Μακεδονίας, Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού Α.Ε
Εμπλεκόμενα μέρη με δραστηριότητα στην παραγωγή ενέργειας
Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού Α.Ε.
Επιχειρήσεις με ενδιαφέρον στην ανάπτυξη αιολικών πάρκων
Επιχειρήσεις με ενδιαφέρον στην ανάπτυξη μικρών υδροηλεκτρικών
Επιχειρήσεις με ενδιαφέρον στην ανάπτυξη φωτοβολταϊκών
Εμπλεκόμενα μέρη με δραστηριότητα στον τομέα του τουρισμού
Επιχειρήσεις παροχής καταλύματος και εστίασης
Επιχειρήσεις παροχής τουριστικών υπηρεσιών
Επιχειρήσεις δραστηριοτήτων υπαίθρου

Μέρος ΙΙ - Χαρτογράφηση και ανάλυση εμπλεκόμενων μερών

Βήμα 1ο (β): Αποτύπωση ενδιαφέροντος εμπλεκομένων και λοιπών χαρακτηριστικών

Ενδιαφέρον (interest):

«...αντιπροσωπεύει το επίπεδο ωφέλειας ή ευημερίας που αντιλαμβάνονται οι εμπλεκόμενοι σε ένα σύστημα...»

(Grimble & Wellard, 1997)

«...μπορεί να πηγάζει από θεσμική αρμοδιότητα, γεωγραφική εγγύτητα, ιστορική συσχέτιση, εξάρτηση διαβίωσης, οικονομικό ενδιαφέρον, καθώς και από άλλες ιδιότητες ή/ και προβληματισμούς...»

(Borrini-Feyerabend, 1996)

...εντοπισμός εμπλεκομένων

- Μέθοδος χιονόμπαλας (snowball)
- Καταιγισμός ιδεών (brainstorming)
- Δευτερογενή δεδομένα

...αποτύπωση ενδιαφέροντος

- Ομάδες εστίασης
- Συνεντεύξεις με πρόσωπα κλειδιά
- Δευτερογενή δεδομένα

Αποτύπωση αρμοδιότητας

(Παραδοτέο Α.4.)

Δασαρχεία & διευθύνσεις δασών ΑΠΔ	➢ Θεσμοθετημένη αρμοδιότητα σχετικά με όλα τα θέματα προστασίας, διαχείρισης και εκμετάλλευσης δασών και δασικών εκτάσεων, έλεγχος οποιαδήποτε επέμβασης σε αυτά, έλεγχος εγκαταστάσεων κτηνοτροφίας και μελισσοκομίας κτλ σε όλες της δασικές, χορτολιβαδικές και βραχώδεις εκτάσεις, καθώς και θεμάτων θήρας και βόσκησης μέσω πράξεων απαγόρευσης ή στις προαναφερόμενες εκτάσεις ➢ Θεσμοθετημένη αρμοδιότητα γνωμοδότησης, έκδοσης και εξειδίκευσης όρων πάσης φύσεων έργων δραστηριοτήτω και Μ.Π.Ε.), εγκρίνουν την οποιαδήποτε δραστηριότητα υποδ και εγκαταστάσεις πρωτογενούς, δευτερογενούς τομέα, υποδ τουρισμού στις εκτάσεις αρμοδιότητας τους ➢ Αρμόδιοι για εφαρμογή μέτρων διαχείρισης δασών, λιβαδιών, εφαρμογή ρυθμίσεων σχετικές με τη θήρα και τον ελεγχο της βοσκησης στα λιβάδια της δικαιοδοσίας τους

Αποτύπωση οικονομικού κ.α.

(Παραδοτέο Α.4)

Κτηνοτρόφοι	➢ Οικονομικό ενδιαφέρον από την άσκηση κτηνοτροφίας, από την χορήγηση επιδοτήσεων για τη δραστηριότητά τους ➢ η σταυλισμένη κτηνοτροφία που αφορά μονάδες, υπόκεινται στις ρυθμίσεις περιβαλλοντικής νομοθεσίας και αδειοδότησης ➢ Η εκτατική σχετίζεται άμεσα με τους βοσκότοπους και τα σχετικά με αυτούς οικοσυστήματα
Ορειβατικοί σύλλογοι	➢ Ενδιαφέρον αναψυχής μέσω της δραστηριοποίησης τους στους περιοχές Natura 2000 ➢ Δραστηριοποιούνται συστηματικά στις περιοχές Natura 2000, διοργανώνοντας εκδρομές για τα μέλη τους ➢ Μέσα στους στόχους τους είναι η ενεργός συμμετοχή σε θέματα προστασίας της ορεινής φύσης είτε με ιδίαν πρωτοβουλία είτε σε συνεργασία με άλλους αρμόδιους φορείς

Πείτε μας τη γνώμη σας

©Κώστας Λούβρος/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Μέρος ΙΙ - Χαρτογράφηση και ανάλυση εμπλεκόμενων μερών

Βήμα 2 ο: Ανάλυση και κατηγοριοποίηση εμπλεκομένων

Αξιολόγηση ενδιαφέροντος και επιρροής

Ενδιαφέρον (interest):
ο βαθμός στον οποίο οι ίδιοι οι εμπλεκόμενοι μπορεί να επηρεαστούν από την εφαρμογή του έργου

Επιρροή (influence):
ο βαθμός στον οποίο μπορεί οι εμπλεκόμενοι να επηρεάσουν τις δράσεις, τους στόχους και το αποτέλεσμα της εφαρμογής του έργου

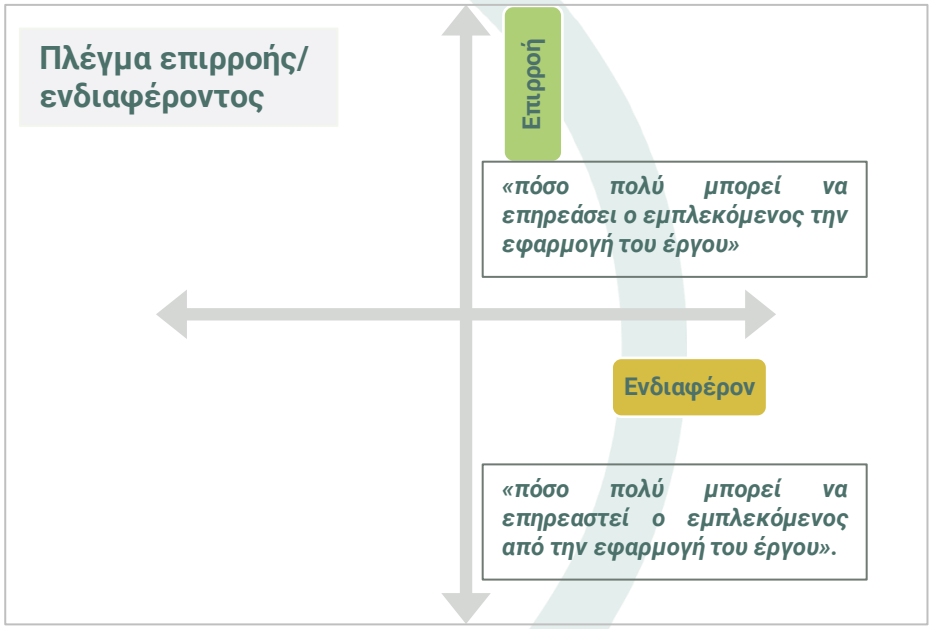

Χρηστικός τρόπος χαρτογράφησης:

Τοποθετείστε τον κάθε εμπλεκόμενο (άτομο ή ομάδα) στον άξονα της επιρροής και του ενδιαφέροντος απαντώντας στις ερωτήσεις

Μέρος ΙΙ - Χαρτογράφηση και ανάλυση εμπλεκόμενων μερών

Βήμα 2 ο: Ανάλυση και κατηγοριοποίηση εμπλεκομένων

Αξιολόγηση ενδιαφέροντος και επιρροής

Ενδιαφέρον (interest):
ο βαθμός στον οποίο οι ίδιοι οι εμπλεκόμενοι μπορεί να επηρεαστούν από την εφαρμογή του έργου

Επιρροή (influence):
ο βαθμός στον οποίο μπορεί οι εμπλεκόμενοι να επηρεάσουν τις δράσεις, τους στόχους και το αποτέλεσμα της εφαρμογής του έργου

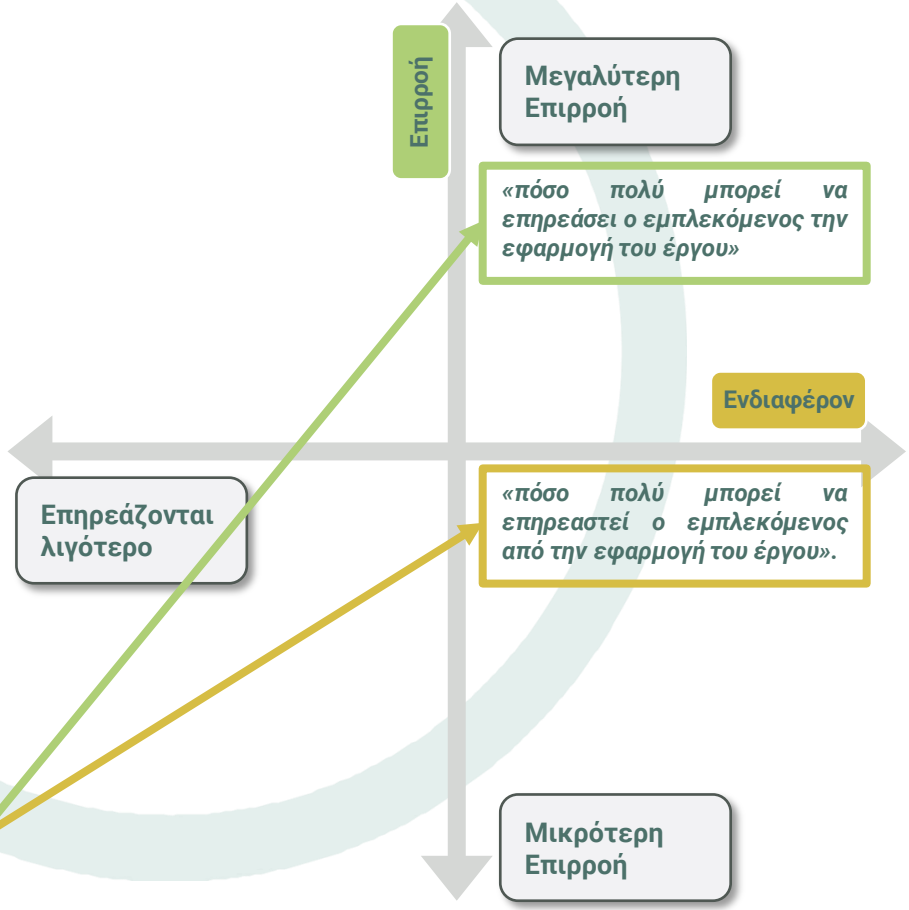

Χρηστικός τρόπος χαρτογράφησης:

Τοποθετείστε τον κάθε εμπλεκόμενο (άτομο ή ομάδα) στον άξονα της επιρροής και του ενδιαφέροντος απαντώντας στις ερωτήσεις:

©Αθανάσιος Ναλμπάντης/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Μέρος ΙΙ - Χαρτογράφηση και ανάλυση εμπλεκόμενων μερών

Βήμα 2ο: Ανάλυση και κατηγοριοποίηση εμπλεκομένων

Κύρια εμπλεκόμενοι

- Δασαρχεία και διευθύνσεις δασών
- Μονάδες Διαχείρισης ΠΠ
- Διευθύνσεις Περιβ. ΠΕ και Αποκεντρ.
- Ομάδες κτηνοτρόφων
- Ομάδες αγροτών
- Και άλλοι...

Δευτερευόντως με υψηλό ενδιαφέρον

- Ομάδες αλιέων
- Επιχειρήσεις δραστηριοτήτων υπαίθρου
- Και άλλοι...

Δευτερευόντως με υψηλή επιρροή

- Διευθύνσεις ΥΠΕΝ και ΥΠΑΑΤ
- Εφορείες αρχαιοτήτων
- Και άλλοι...

Λοιποί

- Ορειβατικοί σύλλογοι
- Πολιτιστικοί σύλλογοι
- Και άλλοι..

Μέρος ΙΙ- Χαρτογράφηση και ανάλυση εμπλεκόμενων μερών

Βήμα 2ο: Ανάλυση και κατηγοριοποίηση εμπλεκομένων

Πλέγμα επιρροής ενδιαφέροντος Focus group Π.Ε. Λασίθι Κρήτης (Α.4.Παραδοτέο)

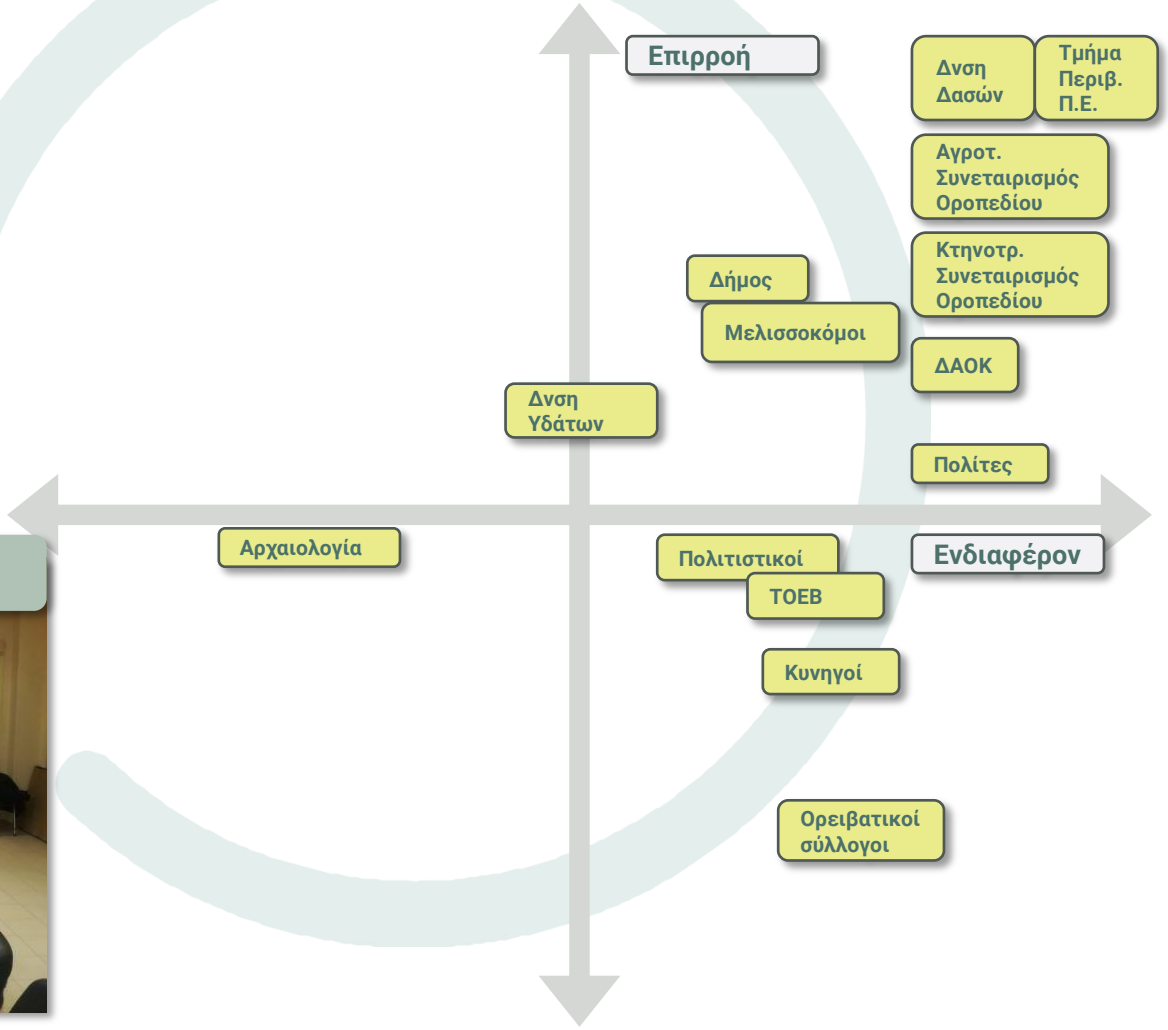

Ομάδα εστίασης Λασίθι

Μέρος ΙΙ - Χαρτογράφηση και ανάλυση εμπλεκόμενων μερών

Βήμα 2ο: Ανάλυση και κατηγοριοποίηση εμπλεκομένων

....επιπλέον κριτήρια για τον χαρακτηρισμό....

Επίπεδο γνώσης (χαμηλό, υψηλό)

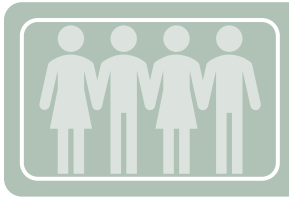

Στάση (θετική, ουδέτερη αρνητική)

Γεωγραφικό επίπεδο (εθνικό, περιφερειακό, τοπικό)

Προσδοκίες (περιγραφή)

Μέρος ΙΙ- Χαρτογράφηση και ανάλυση εμπλεκόμενων μερών

Βήμα 3ο: Προσδιορισμός αλληλεπίδρασης με τους εμπλεκομένους

...υπάρχουν διαφορετικοί τρόποι...

Πληροφόρηση

Σας κρατάμε ενήμερους

Διαβούλευση

Σας κρατάμε ενήμερους, λαμβάνουμε υπόψη σχόλια, προβληματισμούς και ανησυχίες, *ενημερώνουμε* για το πώς αυτά επηρεάζουν τις αποφάσεις

Διάλογος

Δουλεύουμε μαζί προκειμένου να *διασφαλίσουμε* ότι οι προβληματισμοί και οι ανησυχίες αντιμετωπίζονται στο βαθμό που είναι δυνατό

Συνεργασία

Συνεργασίες με τους εμπλεκόμενους σε κάθε πτυχή της απόφασης

Θα αναζητήσουμε συμβουλές και καινοτομίες στη διαμόρφωση λύσεων και θα ενσωματώσουμε τις συμβουλές και τις συστάσεις σας στις αποφάσεις στο μέγιστο δυνατό βαθμό.

Ενδυνάμωση για τη λήψη απόφασης

Οι εμπλεκόμενοι λαμβάνουν την τελική απόφαση.

Θα εφαρμόσουμε ότι αποφασίσετε.

Μέρος ΙΙ - Χαρτογράφηση και ανάλυση εμπλεκόμενων μερών

Βήμα 3ο: Προσδιορισμός αλληλεπίδρασης με τους εμπλεκομένους

©Αθανάσιος Ναλμπάντης/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

©Γενοβέφα Νεστραμιώτη/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Σύντομη αξιολόγηση

Η γνώμη σας είναι πολύτιμη!

©Δημήτρης Αραμπατζής/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Σύντομο ανώνυμο ερωτηματολόγιο αξιολόγησης σεμιναρίου

Συνέχεια του προγράμματος ενδυνάμωσης ικανοτήτων

Επόμενα βήματα

- Αποστολή υλικού σεμιναρίου και βεβαιώσεων παρακολούθησης
- Συνέχιση δράσεων κατάρτισης και ενδυνάμωσης ικανοτήτων

Δείτε επιπλέον

- Ηλεκτρονική πλατφόρμα εκπαίδευσης «Εδώ ζούμε» (https://e-learning.edozoume.gr/)
- Ιστοσελίδα LIFE-IP 4 NATURA: Εδώ ζούμε (https://edozoume.gr/)
- Online περιήγηση στην έκθεση με τους νικητές του 3ου πανελλήνιου φωτογραφικού διαγωνισμού “Click στη Φύση” (https://edozoume.gr/click-sti-fysi-deite-ti-3d-fotografiki-ekthesi-me-ta-erga-poy-diakrithikan-ston-3o-fotografiko-diagonismo/)
- Διαδικτυακό συμμετοχικό Σύστημα Γεωγραφικών Πληροφοριών (ppGIS/webGIS) του έργου LIFE-IP 4 Natura (https://gis-perslab.topo.auth.gr/portal/apps/sites/#/gis-natura-gr)

Με τη συγχρηματοδότηση του προγράμματος LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη συγχρηματοδότηση του Πράσινου Ταμείου

Εδώ ζούμε Natura 2000

LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

2ο webinar

«Προστατευόμενες περιοχές και συμμετοχή εμπλεκομένων: μια πρακτική προσέγγιση: Βέλτιστες πρακτικές και εργαλεία»

©Χρήστος Δανόγλου/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

«Προστατευόμενες περιοχές και συμμετοχή εμπλεκομένων: μια πρακτική προσέγγιση: Βέλτιστες πρακτικές και εργαλεία»

Διαδικτυακό σεμινάριο στο πλαίσιο του έργου LIFE-IP 4 NATURA

Ιούνιος 2024

Εισαγωγή
Το έργο LIFE-IP 4 NATURA

- «Ολοκληρωμένες δράσεις για την διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων, και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα»
- 12 εταίροι
  (Συντονιστής το ΥΠΕΝ, και επιπλέον Πανεπιστήμιο Πατρών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, WWF Ελλάς, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Περιφέρεια Κρήτης, Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας & Θράκης, Περιφέρεια Αττικής, ΑΠΔ Ηπείρου – Δυτικής Μακεδονίας, Πράσινο Ταμείο, ΟΦΥΠΕΚΑ)
- Διάρκεια 8 έτη (2017-2025)
- Ενίσχυση της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος στην Ελλάδα και συμμόρφωση με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για τη φύση
- Ολοκληρωμένη και συντονισμένη πρωτοβουλία για την υλοποίηση του Πλαισίου Δράσεων Προτεραιότητας για το δίκτυο Natura 2000
- Ενδεικτικές δράσεις: εκπόνηση και υλοποίηση σχεδίων δράσης ειδών και οικοτόπων, πιλοτική εφαρμογή ΣΔ σε επιλεγμένες περιοχές, χαρτογράφηση και αξιολόγηση οικοσυστημικών υπηρεσιών κ.α.

Εισαγωγή

Το πρόγραμμα ενδυνάμωσης ικανοτήτων

Στόχος του είναι η επαύξηση των γνώσεων και η βελτίωση της κατανόησης θεμάτων όπως:

- *το νομικό πλαίσιο για την προστασία της βιοποικιλότητας,*
- *η εφαρμογή των ευρωπαϊκών οδηγιών για τη φύση,*
- *η διαχείριση των περιοχών Natura 2000 της Ελλάδας*
- *Το σύστημα διακυβέρνησης των περιοχών Natura 2000 της Ελλάδας*

- Βασίζεται σε χαρτογράφηση εμπλεκομένων και σχεδιάστηκε σύμφωνα με τις γνώσεις, τις απόψεις και τις ανάγκες κατάρτισής τους
- Περιλαμβάνει δράσεις ενημέρωσης, διαδικτυακά και δια ζώσης σεμινάρια, ηλεκτρονική ασύγχρονη τηλεκπαίδευση, καθώς και δράσεις εξοικείωσης με νέα εργαλεία
- Οι δράσεις θα συνεχιστούν μέχρι και την ολοκλήρωση του έργου (2025)

Εισαγωγή
Σύντομη γνωριμία

Δείξε μας που βρίσκεσαι στην Ελλάδα!

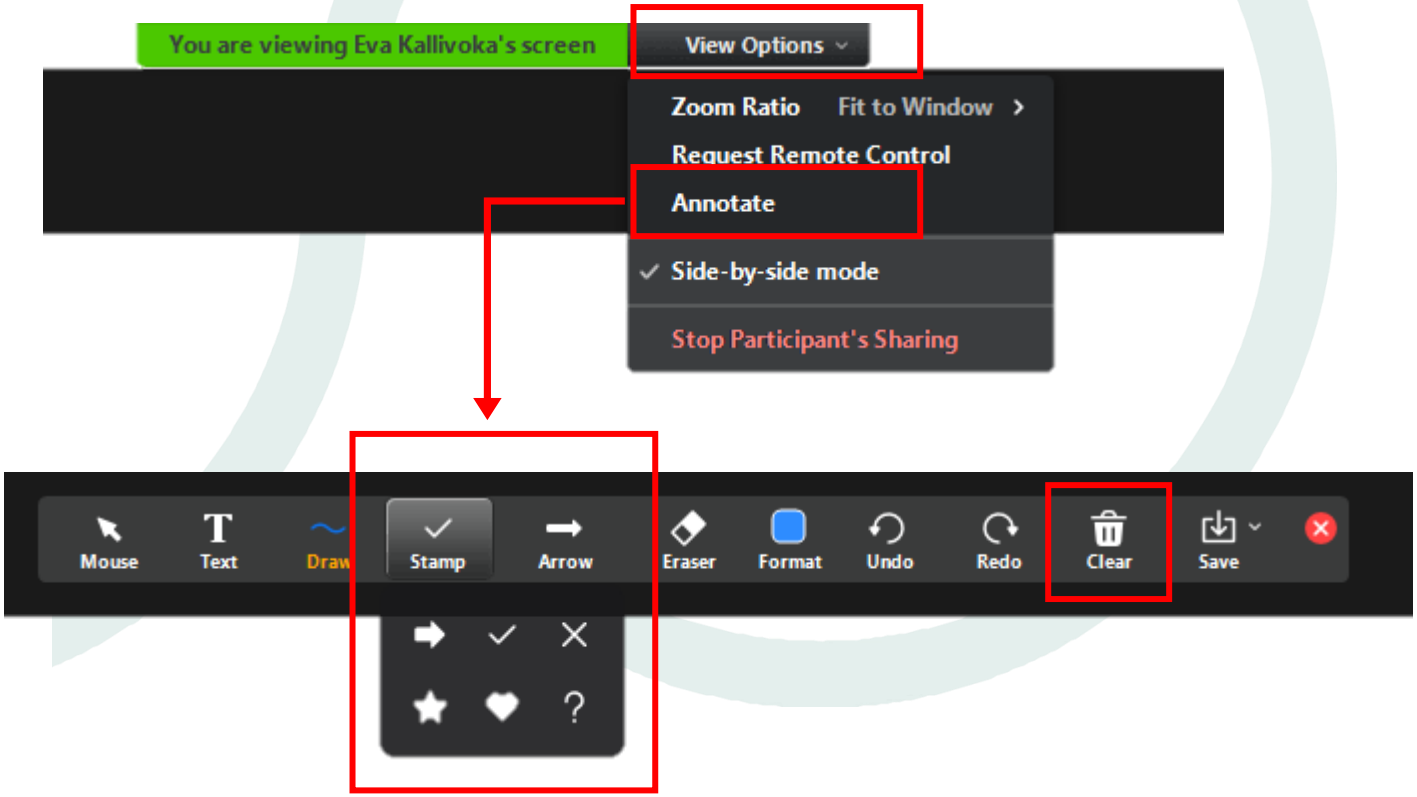

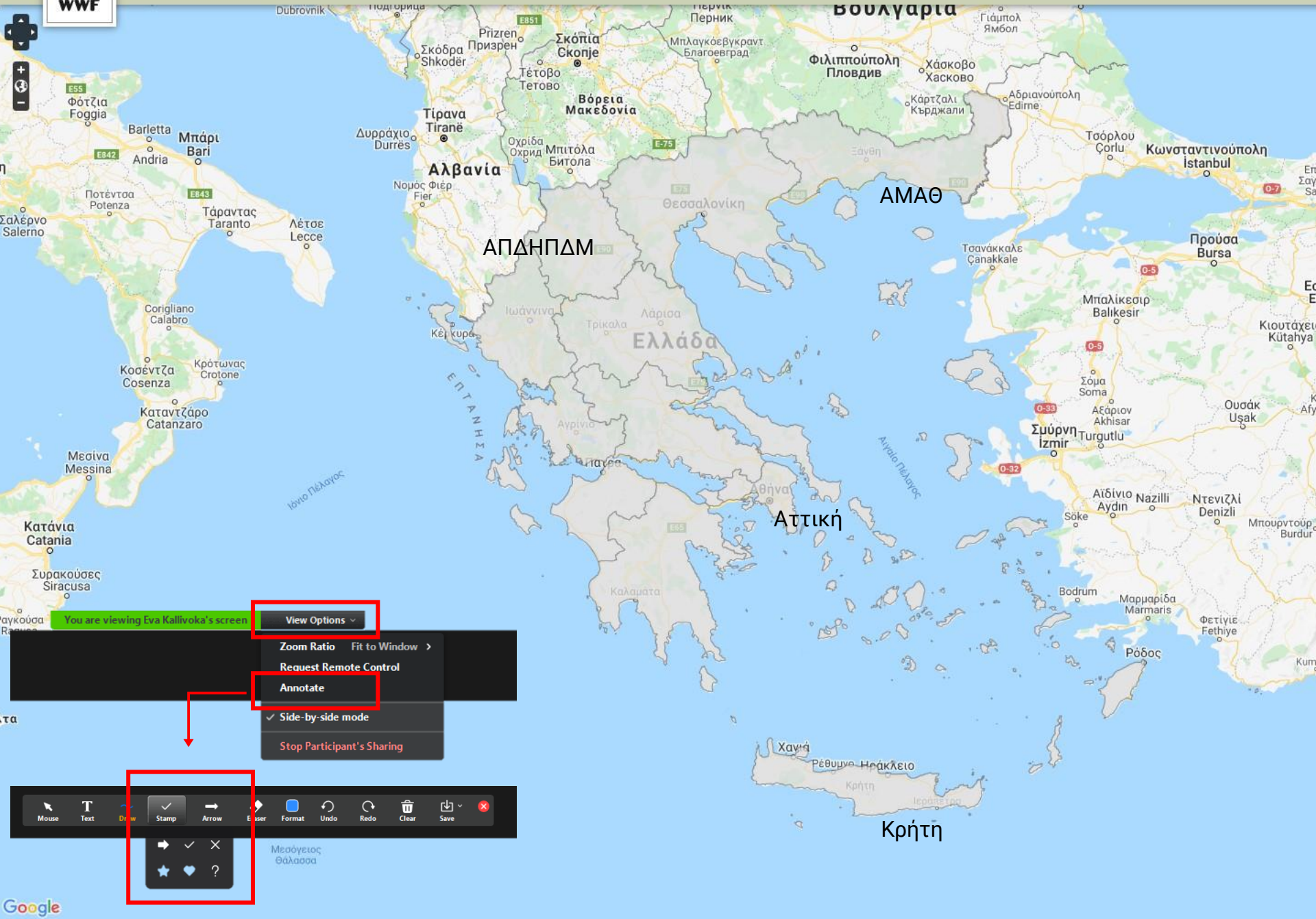

WWF
Οικοσκόπιο
ΑΜΑΘ
ΑΠΔΗΠΔΜ
Αττική
Κρήτη
You are viewing Eva Kallivoka's screen
View Options
Zoom Ratio
Fit to Window
Request Remote Control
Annotate
Side-by-side mode
Stop Participant's Sharing
Mouse
Text
Draw
Stamp
Arrow
Eraser
Format
Undo
Redo
Clear
Save
Google

Συμμετοχικές διαδικασίες: Βέλτιστες πρακτικές και εργαλεία

Στόχοι σεμιναρίου

Μέρος Ι – Συμμετοχή και συμμετοχικές διαδικασίες

- Η έννοια της συμμετοχής
- Φάσμα συμμετοχικών διαδικασιών
- Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα συμμετοχικών διαδικασιών
- Βασικά βήματα μιας επιτυχημένης συμμετοχικής διαδικασίας

Μέρος ΙΙ – Βέλτιστες πρακτικές και εργαλεία

- Βήματα της συμμετοχικής διαδικασίας
- Ανάλυση και αξιολόγηση της κατάστασης
- Επιλογή του κατάλληλου βαθμού συμμετοχής
- Συμμετοχικά εργαλεία και μέθοδοι

Μέρος Ι - Συμμετοχικές διαδικασίες: Βέλτιστες πρακτικές και εργαλεία

Στόχοι σεμιναρίου

Μέρος Ι– Συμμετοχή και συμμετοχικές διαδικασίες

- Η έννοια της συμμετοχής
- Φάσμα συμμετοχικών διαδικασιών
- Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα συμμετοχικών διαδικασιών
- Βασικά βήματα μιας επιτυχημένης συμμετοχικής διαδικασίας

Μέρος ΙΙ – Βέλτιστες πρακτικές και εργαλεία

- Βήματα της συμμετοχικής διαδικασίας
- Ανάλυση και αξιολόγηση της κατάστασης
- Επιλογή του κατάλληλου βαθμού συμμετοχής
- Συμμετοχικά εργαλεία και μέθοδοι

Συμμετοχικές διαδικασίες: Βέλτιστες πρακτικές και εργαλεία

Η έννοια της συμμετοχής

"Η διαδικασία με την οποία οι ανησυχίες, οι ανάγκες και οι αξίες του κοινού και των εμπλεκόμενων ομάδων λαμβάνονται υπόψη σε μια απόφαση ή/και στη διαδικασία λήψης της απόφασης»

(Creighton, 2005)

©Τζιχάν Κότζα/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Μέρος Ι – Συμμετοχή και συμμετοχικές διαδικασίες

Η έννοια της συμμετοχής

...η συμμετοχή ως μια διαδικασία αλληλεπίδρασης στην οποία...

- η συνεισφορά των εμπλεκομένων επηρεάζει τη λήψη αποφάσεων,
- περιλαμβάνει οπωσδήποτε εκείνες τις ομάδες που επηρεάζονται από τους στόχους του σχεδιασμού (δηλ. τους εμπλεκομένους),
- οι εμπλεκόμενοι αποκτούν την ελάχιστη τουλάχιστον γνώση που απαιτείται προκειμένου να συμμετέχουν/ συνεισφέρουν ουσιαστικά.

...οι στόχοι της συμμετοχής μπορεί να είναι....

- **η επικοινωνία** και η σύναψη σχέσεων για την εμπέδωση του ρόλου των φορέων λήψης αποφάσεων, **ή την ανάπτυξη εμπιστοσύνης** μεταξύ φορέα λήψης αποφάσεων και των εμπλεκομένων,
- **η απόκτηση πληροφορίας για τη** διάγνωση προβλημάτων και αναγκών, ή/ και για τη δόμηση και αξιολόγηση εναλλακτικών λύσεων, και
- **η διαχείριση συγκρούσεων** για τη διασφάλιση συναίνεσης, ή/ και την εξομάλυνση συγκρούσεων/ πόλωσης, ακραίων θέσεων, και διαφορών.

Μέρος Ι – Συμμετοχή και συμμετοχικές διαδικασίες

Ο βαθμός της συμμετοχής

Μέρος Ι – Συμμετοχή και συμμετοχικές διαδικασίες

Ο βαθμός της συμμετοχής – Παραδείγματα από το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο

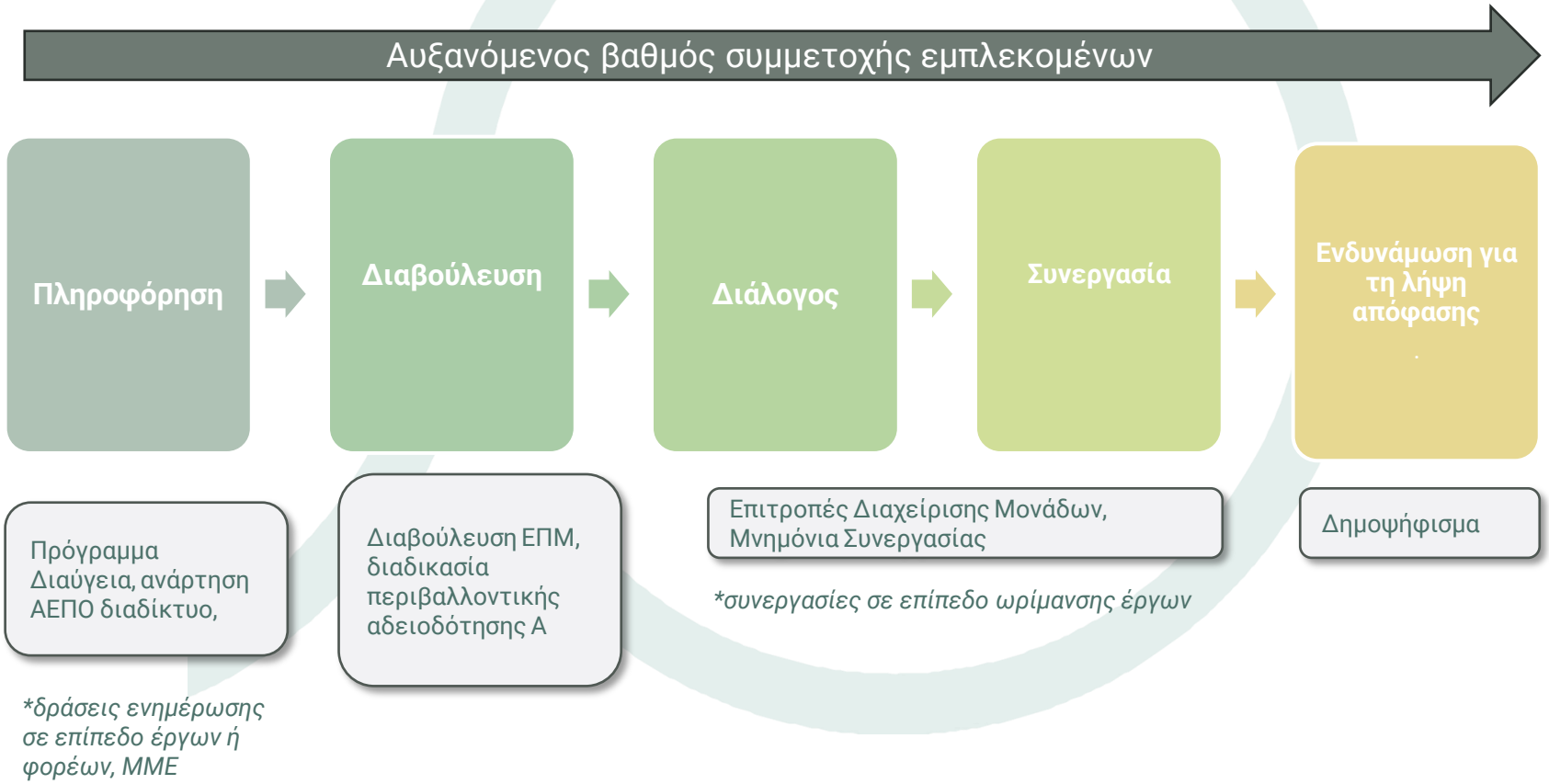

Μέρος Ι – Συμμετοχή και συμμετοχικές διαδικασίες

Ιστορική αναδρομή – συμμετοχικά δικαιώματα

Συμμετοχικά δικαιώματα στο διεθνές δίκαιο

- •Διακήρυξη του Ρίο για το Περιβάλλον και Ανάπτυξη
- •Σύμβαση του Aarhus
- •Πρωτόκολλο της Βαρκελώνης για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση Ακτών της Μεσογείου
- Μεσογειακή στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη

Συμμετοχικά δικαιώματα στην Ευρωπαϊκή Ένωση

- •Οδηγία – πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική
- •Οδηγία 2003/4 για την πρόσβαση του κοινού σε περιβαλλοντικές πληροφορίες
- •Οδηγία 2003/35 σχετικά με τη συμμετοχή του κοινού στην κατάρτιση ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων που αφορούν το περιβάλλον
- Κανονισμός αριθ. 1367/2006 για την εφαρμογή των διατάξεων της σύμβασης του Århus σχετικά με την πρόσβαση στις πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα
- Οδηγία 2011/92/ΕΕ για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον
- Οδηγία 2001/42 για την εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων σχεδίων και προγραμμάτων
- Οδηγία 2000/60/ΕΚ για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων
- Οδηγία 2007/60/ΕΚ για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας

Μέρος Ι – Συμμετοχή και συμμετοχικές διαδικασίες

Συμμετοχικές διαδικασίες – εθνικό νομικό πλαίσιο

Συμμετοχικές διαδικασίες *που προβλέπονται άμεσα για τις προστατευόμενες περιοχές*

- *Δημόσια διαβούλευση των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών*
- *Σύσταση Επιτροπών Διαχείρισης ΜΔΠΠ*

Δημόσια διαβούλευση για τις προστατευόμενες περιοχές
(Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες)

Δημόσιες διαβουλεύσεις επί νομοσχεδίων και άλλων νομικών κειμένων για το περιβάλλον

Δημόσια διαβούλευση για τη στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση επιπτώσεων σχεδίων και έργων

(π.χ. Σχέδια Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμών, Σχέδια Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας, Περιφερειακά Σχέδια Διαχείρισης Αποβλήτων, Ειδικά και Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια, Τοπικά Πολεοδομικά Σχέδια κ.λπ.).

Δημόσια διαβούλευση για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων

Επιτροπές Διαχείρισης (ΜΔΠΠ)

Μέρος Ι – Συμμετοχή και συμμετοχικές διαδικασίες

Ποιοι συμμετέχουν – εμπλεκόμενοι

Εμπλεκόμενοι είναι.....

«οποιαδήποτε ομάδα ανθρώπων, οργανωμένων ή μη, που έχουν κοινό ***ενδιαφέρον (interest)*** *σε ένα συγκεκριμένο σύστημα» και που «****επηρεάζουν ή/και επηρεάζονται*** *από τις επιπτώσεις των αλλαγών σε αυτό το σύστημα»..»*

Grimble και Wellard (1997)

«άτομα, ομάδες, κοινότητες ή οργανισμοί οι οποίοι εδραιώνουν ένα ***ενδιαφέρον (interest)*** *στους φυσικούς πόρους της περιοχής υλοποίησης ενός έργου, και/ή ενδέχεται* ***να επηρεαστούν*** *είτε θετικά είτε αρνητικά από την υλοποίηση των δραστηριοτήτων του έργου, και έχουν κάτι να κερδίσουν ή να χάσουν αν οι συνθήκες αλλάξουν ή μείνουν οι ίδιες»*

(WWF, 2005)

Ενδιαφέρον (interest) επίπεδο ωφέλειας ή ευημερίας που αντιλαμβάνονται οι εμπλεκόμενοι.

Μπορεί να πηγάζει από θεσμική αρμοδιότητα, γεωγραφική εγγύτητα, ιστορική συσχέτιση, εξάρτηση διαβίωσης, οικονομικό ενδιαφέρον, καθώς και από άλλες ιδιότητες ή/ και προβληματισμούς

Μέρος Ι – Συμμετοχή και συμμετοχικές διαδικασίες

Τα οφέλη των συμμετοχικών διαδικασιών

- Βελτίωση του σχεδιασμού και της εφαρμογής των δράσεων μέσω της χρήσης της γνώσης και της εμπειρίας των εμπλεκόμενων ομάδων
- Έγκαιρο εντοπισμό πιθανών προκλήσεων, προβλημάτων και διερεύνηση λύσεων
- Καλύτερη διαχείριση πιθανών συγκρούσεων μέσα από διαδικασίες συνεργασίας και δημιουργίας συναίνεσης
- Ενίσχυση των σχέσεων εμπιστοσύνης μεταξύ αρμοδίων φορέων και εμπλεκόμενων ομάδων
- Ενίσχυση του αισθήματος «ιδιοκτησίας» (*το νιώθω δικό μου…*) και κατανόησης του θέματος από τις εμπλεκόμενες ομάδες, μεγαλύτερη αποδοχή

©Γρηγόριος Κουλουριώτης/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Πείτε μας τη γνώμη σας

©Γεώργιος Ρηγούτσος/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Μέρος Ι – Συμμετοχή και συμμετοχικές διαδικασίες

Βασικές αρχές

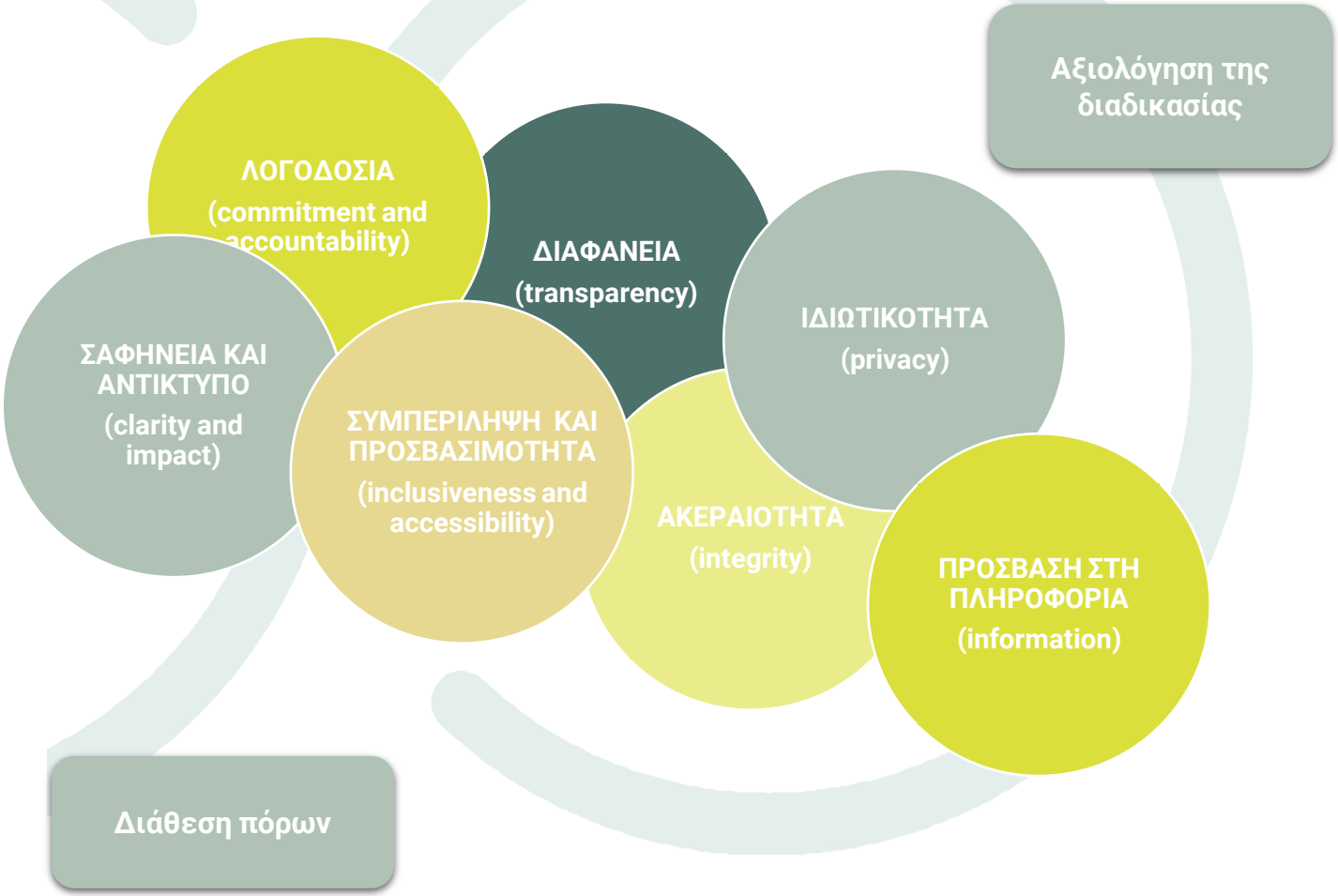

Μέρος ΙΙ- Βέλτιστες πρακτικές και εργαλεία

Στόχοι σεμιναρίου

Μέρος Ι– Συμμετοχή και συμμετοχικές διαδικασίες

- Η έννοια της συμμετοχής
- Φάσμα συμμετοχικών διαδικασιών
- Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα συμμετοχικών διαδικασιών
- Βασικά βήματα μιας επιτυχημένης συμμετοχικής διαδικασίας

Μέρος ΙΙ – Βέλτιστες πρακτικές και εργαλεία

- Βήματα της συμμετοχικής διαδικασίας
- Ανάλυση και αξιολόγηση της κατάστασης
- Επιλογή του κατάλληλου βαθμού συμμετοχής
- Συμμετοχικά εργαλεία και μέθοδοι

Μέρος ΙΙ- Βέλτιστες πρακτικές και εργαλεία

Βασικά βήματα συμμετοχικών διαδικασιών

1. • Αποτύπωση των χαρακτηριστικών του έργου, της δράσης, …
2. • Ανάλυση και αξιολόγηση της κατάστασης και οργάνωση της διαδικασίας της συμμετοχής
   • Χαρτογράφηση και ανάλυση εμπλεκομένων
3. • Επιλογή του κατάλληλου βαθμού συμμετοχής των ομάδων εμπλεκομένων
4. • Διασύνδεση της συμμετοχικής διαδικασίας με τη διαδικασία λήψης αποφάσεων
5. • Επιλογή των κατάλληλων συμμετοχικών εργαλείων για τους σκοπούς της διαδικασίας

Μέρος ΙΙ – Βέλτιστες πρακτικές και εργαλεία

Πως υλοποιούμε μια συμμετοχική διαδικασία

1.Αποτύπωση των χαρακτηριστικών του έργου

- Περιγραφή του έργου ή της δράσης
- Γιατί χρειαζόμαστε/ή και θέλουμε συμμετοχή από τις ομάδες εμπλεκομένων
- Τι αποτελέσματα προσδοκάμε να έχουμε και τι χρειάζεται για να φτάσουμε στα επιθυμητά αποτελέσματα
- Ποιες είναι οι πιθανές προκλήσεις που χρειάζονται αντιμετώπιση
- Ποια είναι τα πιθανά προβλήματα που χρειάζονται αντιμετώπιση

!!!! Περιεκτική και σαφής αποτύπωση

Εστιάζουμε στις προκλήσεις και τα προβλήματα στα οποία η συμμετοχική διαδικασία μπορεί να αποτελεί μέρος της απάντησης/λύσης.

Μέρος ΙΙ – Βέλτιστες πρακτικές και εργαλεία

Πως υλοποιούμε μια συμμετοχική διαδικασία

2. Ανάλυση και αξιολόγηση της κατάστασης και οργάνωση της διαδικασίας της συμμετοχής

- Διευκρινίζουμε το πρόβλημα ή την ευκαιρία που πρέπει να αντιμετωπιστεί και την απόφαση που πρέπει να ληφθεί
- Καθορίζουμε την προσέγγιση που ακολουθεί ο φορέας που είναι υπεύθυνος για τη διαδικασία συμμετοχής του κοινού (στην περίπτωση αυτή εσείς)
- Προσδιορίζουμε τις βασικές εμπλεκόμενες ομάδες και τις ανησυχίες τους
- Εντοπίζουμε συγκεκριμένες ευκαιρίες όπου η συμμετοχική διαδικασία μπορεί να βοηθήσει στη διαμόρφωση της απόφασης που πρέπει να ληφθεί
- Εντοπίζουμε τα πιθανά κενά πληροφόρησης
- Προσδιορίζουμε ζητήματα ή περιορισμούς που μπορεί να επηρεάσουν τη συμμετοχή των εμπλεκομένων

Εσωτερική αξιολόγηση της κατάστασης:

- ✓ Προσδιορισμός των αρμοδίων για τη λήψη της απόφασης, προσδιορισμός ρόλων και αρμοδιοτήτων για τη συμμετοχική διαδικασία
- ✓ Συμφωνία μεταξύ των αρμοδίων για το ποια είναι η απόφαση που πρέπει να ληφθεί και των στόχων της συμμετοχικής διαδικασίας
- ✓ Προσδιορισμός των όποιων περιορισμών της απόφασης (π.χ. χρονικοί περιορισμοί, νομοθετικοί περιορισμοί)
- ✓ Αξιολόγηση του βαθμού συνεισφοράς των εμπλεκομένων:
  - Τι είδους πληροφορίες αναζητούμε από το κοινό;
  - Πόσο περιθώριο υπάρχει οι εμπλεκόμενες ομάδες να επηρεάσουν την απόφαση;
- ✓ Δέσμευση ανθρώπων και πόρων για τη διαδικασία

Εξωτερική αξιολόγηση της κατάστασης:

- Χαρτογράφηση και ανάλυση των εμπλεκόμενων ομάδων
- Αξιολόγηση του βαθμού ενδιαφέροντος των εμπλεκομένων
- Προσδιορισμός στόχων της συμμετοχικής διαδικασίας
  - Τι θέλουμε να πετύχουμε ως αποτέλεσμα της διαδικασίας
  - Γιατί είναι σημαντική η συμμετοχή σε αυτή τη διαδικασία

Μέρος ΙΙ – Βέλτιστες πρακτικές και εργαλεία

Πως υλοποιούμε μια συμμετοχική διαδικασία

3. Επιλογή του κατάλληλου βαθμού συμμετοχής των ομάδων εμπλεκομένων

- Πόση επιρροή θέλουμε να επιτρέψουμε στις ομάδες των εμπλεκομένων
- Ποιος είναι ο στόχος της συμμετοχικής διαδικασίας και ποια είναι η υπόσχεση στους εμπλεκόμενους

Πληροφόρηση

Σας κρατάμε ενήμερους

Διαβούλευση

Σας κρατάμε ενήμερους, λαμβάνουμε υπόψη σχόλια, προβληματισμούς και ανησυχίες, *ενημερώνουμε* για το πώς αυτά επηρεάζουν τις αποφάσεις

Διάλογος

Δουλεύουμε μαζί προκειμένου να *διασφαλίσουμε* ότι οι προβληματισμοί και οι ανησυχίες αντιμετωπίζονται στο βαθμό που είναι δυνατό

Συνεργασία

Συνεργασίες με τους εμπλεκόμενους σε κάθε πτυχή της απόφασης

Θα αναζητήσουμε συμβουλές και καινοτομίες στη διαμόρφωση λύσεων και θα ενσωματώσουμε τις συμβουλές και τις συστάσεις σας στις αποφάσεις στο μέγιστο δυνατό βαθμό.

Ενδυνάμωση για τη λήψη απόφασης

Οι εμπλεκόμενοι λαμβάνουν την τελική απόφαση.

Θα εφαρμόσουμε ότι αποφασίσετε.

Μέρος ΙΙ – Βέλτιστες πρακτικές και εργαλεία

Πως υλοποιούμε μια συμμετοχική διαδικασία

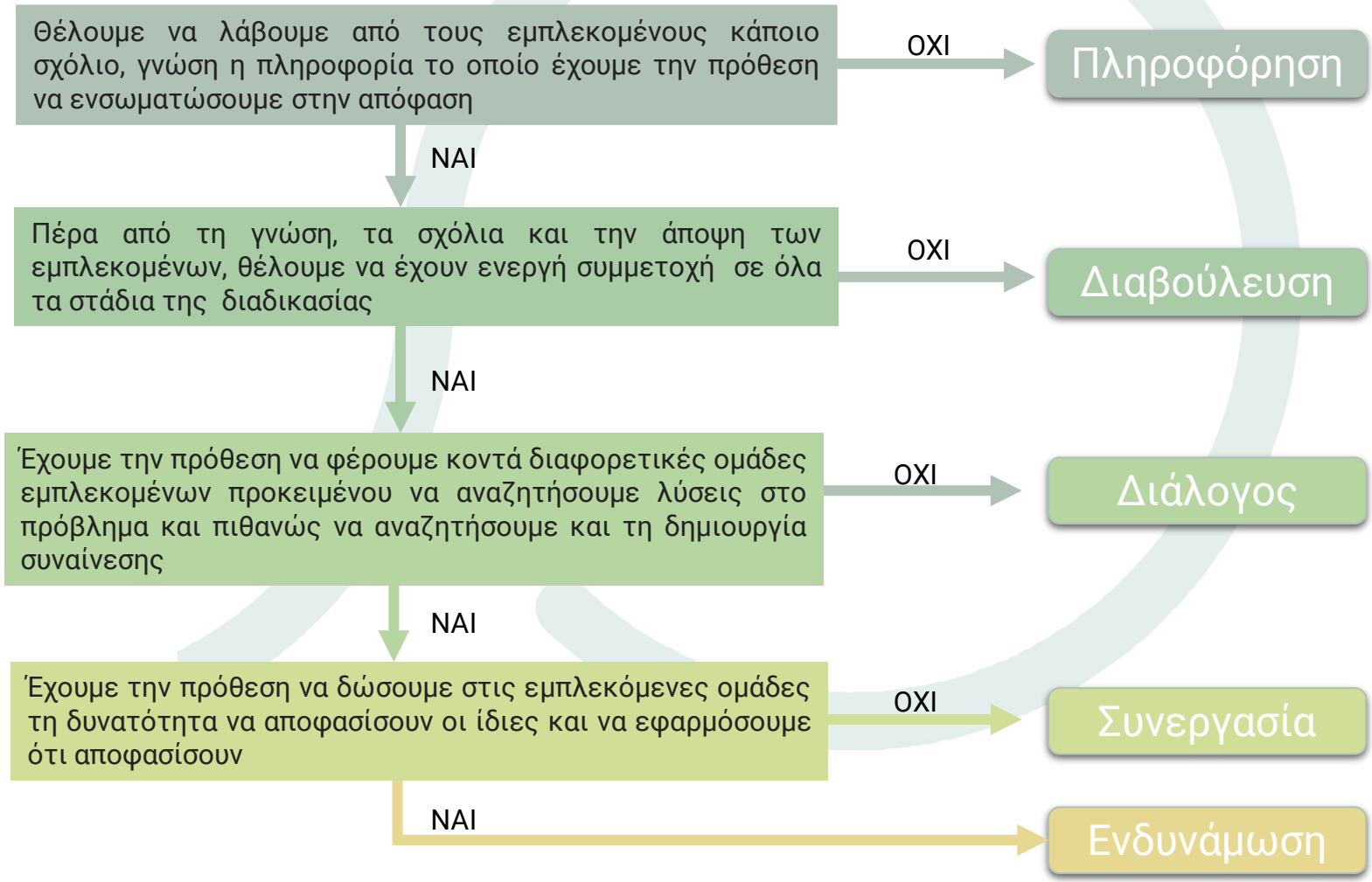

Μέρος ΙΙ – Βέλτιστες πρακτικές και εργαλεία
Πως υλοποιούμε μια συμμετοχική διαδικασία

4. Διασύνδεση της συμμετοχικής διαδικασίας με τη διαδικασία λήψης της απόφασης

- Ποια είναι τα βασικά βήματα της διαδικασίας της λήψης απόφασης και τα χρονικά περιθώρια
- Σε ποιο σημείο της διαδικασίας λήψης απόφασης θα πρέπει να γίνει η συμμετοχική διαδικασία
- Με ποιόν τρόπο θα γίνεται η ενημέρωση των ομάδων εμπλεκομένων κατά τη διάρκεια της διαδικασίας της λήψης απόφασης

..επιπλέον ερωτήσεις...

- Πώς θα αναπτυχθούν εναλλακτικές λύσεις
- Ποιος θα πάρει την τελική απόφαση;
- Πώς θα κοινοποιηθεί;

!!!! Οι όποιες συμμετοχικές δράσεις θα πρέπει να ενσωματώνονται κατάλληλα στα διαφορετικά στάδια της λήψης απόφασης.

©Σπύρος Σανσονέτης/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

©Δημήτρης Αραμπατζής/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Σύντομο διάλειμμα

Μέρος ΙΙ – Βέλτιστες πρακτικές και εργαλεία

Πως υλοποιούμε μια συμμετοχική διαδικασία

5. Επιλογή των κατάλληλων συμμετοχικών εργαλείων λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους

Μέρος ΙΙ – Βέλτιστες πρακτικές και εργαλεία

Εργαλεία για πληροφόρηση και ενημέρωση

Ενημερώσεις (briefings)

- Σύντομες παρουσιάσεις στο πλαίσιο υφιστάμενων συναντήσεων οι οποίες παρέχουν μια επισκόπηση της δράσης ή ενημέρωση για την πορεία της.
- Η παρουσίαση μπορεί να γίνεται από έναν εκπρόσωπο και τη συνέχεια να υπάρχει χρόνος για ερωτήσεις

Ενημερώσεις του LIFE Natura2000 Value Crete στους Δήμους Πλατανιά, Κίσσαμου και Καντάνου-Σελίνου

©LIFE Natura2000 Value Crete

Συμβουλές και πλεονεκτήματα

- ✓ Οι παρουσιάσεις πρέπει να είναι σύντομες
- ✓ Καλό είναι να υποστηρίζονται από οπτικό υλικό (π.χ. χάρτες, φωτογραφίες κτλ)
- ✓ Έλεγχος της παρεχόμενης πληροφορίας
- ✓ Συμπλήρωση της λίστας των εμπλεκομένων
- ✓ Μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε πολλές διαφορετικές ομάδες εμπλεκομένων

Προτείνεται όταν....

Όταν υπάρχουν μικρές ομάδες εμπλεκομένων με σχετική συνάφεια μεταξύ τους και πιθανώς προ υπάρχουσα δομή (π.χ. σύλλογοι κτηνοτρόφων, οργανώσεις επαγγελματιών κ.α.)

Μέρος ΙΙ – Βέλτιστες πρακτικές και εργαλεία

Εργαλεία για πληροφόρηση και ενημέρωση

Έντυπο υλικό

- Εκτύπωση ενημερωτικών δελτίων, ή φυλλαδίων, τεχνικών περιλήψεων ή εκθέσεων.
- Η διανομή τους μπορεί να γίνεται σε συναντήσεις, μέσω ταχυδρομείου ή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή ακόμα και διανομή σε σημεία κλειδιά (π.χ. δημαρχείο και δημόσιες υπηρεσίες, σχολεία κ.α.)

Έντυπο υλικό από το πρόγραμμα LIFE-IP 4 NATURA

Συμβουλές και πλεονεκτήματα

- Σύντομο και απλό κείμενο
- Χρήση οπτικών μέσων για την επικοινωνίας της πληροφορίας (π.χ. εικόνες, σχεδιαγράμματα κτλ)
- Διαμόρφωση του υλικού σε μορφή ερωτήσεων-απαντήσεων
- Παροχή φόρμας επικοινωνίας προκειμένου να υπάρχει δυνατότητα για την υποβολή σχολίων
- Μπορεί να φτάσει σε μεγάλο αριθμό ατόμων
- Ενθαρρύνει την υποβολή σχολίων και παρατηρήσεων
- Εύκολος και αποτελεσματικός τρόπος ενημέρωσης

Μέρος ΙΙ – Βέλτιστες πρακτικές και εργαλεία

Εργαλεία για πληροφόρηση και ενημέρωση

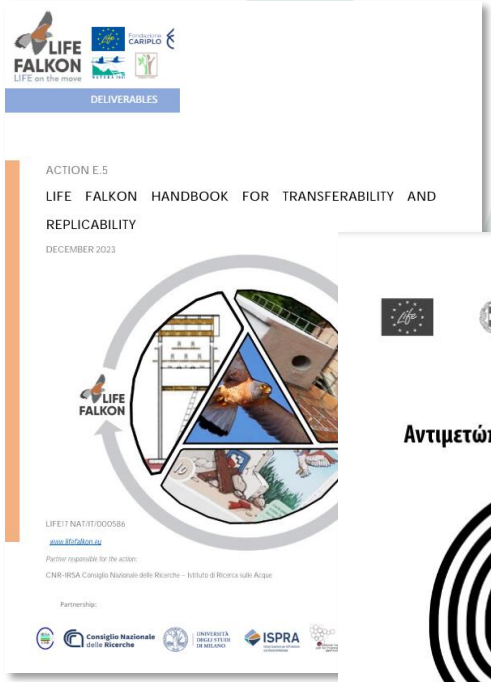

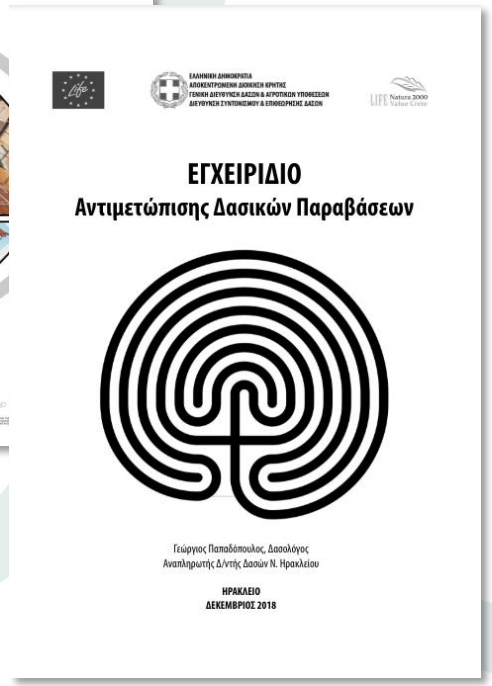

Εγχειρίδια από τα προγράμματα LIFE FALCON και LIFE Value Crete

Έντυπο υλικό

Μειονεκτήματα

- Περιορισμένη δυνατότητα επικοινωνίας σύνθετων ή πολύπλοκων ζητημάτων
- Το κοινό – στόχος μπορεί να μην διαβάσει το έντυπο υλικό
- Έλεγχος για το αν ο αλφαβητισμός μπορεί να αποτελεί θέμα

Προτείνεται

Δράσεις με σχετικά μικρό αριθμό εμπλεκόμενων ομάδων και κοινών – στόχων

Μέρος ΙΙ – Βέλτιστες πρακτικές και εργαλεία

Εργαλεία για πληροφόρηση και ενημέρωση

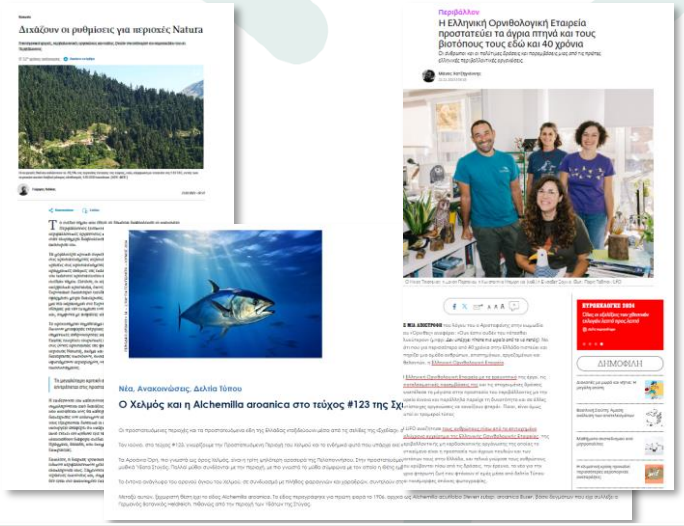

Τύπος και ΜΜΕ

- Ένθετες τοποθετήσεις στον τύπο και τα μέσα μαζικής επικοινωνίας.
- Δελτία τύπου με πληροφορίες για τη δράση.

Συμβουλές και πλεονεκτήματα

Ένθετες τοποθετήσεις

- ✓ Διανομή πληροφορίας σε ευρύ κοινό.
- ✓ Στο πλαίσιο μιας τοπικής εφημερίδας το ένθετο είναι πιθανό να διαβαστεί και να ληφθεί υπόψη
- ✓ Μπορεί να συμπεριληφθεί φόρμα για αποστολή σχολίων

Δελτίο τύπου

- ✓ Παρέχει πληροφόρηση στα ΜΜΕ σχετικά με το έργο
- ✓ Το περιεχόμενο του δελτίου τύπου χρησιμοποιείται για δημοσιογραφικά άρθρα

Μειονεκτήματα

Ένθετες τοποθετήσεις

- Μεγάλο κόστος, ειδικά σε αστικές περιοχές
- Περιορισμένη η πληροφορία που μπορεί να παρουσιαστεί

Δελτίο τύπου:

- Χαμηλό ενδιαφέρον από τα ΜΜΕ
- Συνήθως μπορεί να μην έχει καλή τοποθέτηση στον έντυπο τύπο

Προτείνεται

Για μεγάλες δράσεις με υψηλό δημόσιο ενδιαφέρον.
Τα δελτία τύπου και οι τοποθετήσεις στον τύπο θα πρέπει να αποτελούν μέρος της στρατηγικής επικοινωνίας μιας δράσης

Μέρος ΙΙ – Βέλτιστες πρακτικές και εργαλεία

Εργαλεία για πληροφόρηση και ενημέρωση

Ιστοσελίδα

Παρουσίαση της πληροφορίας σε μια ιστοσελίδα (π.χ. του αρμόδιου φορέα)

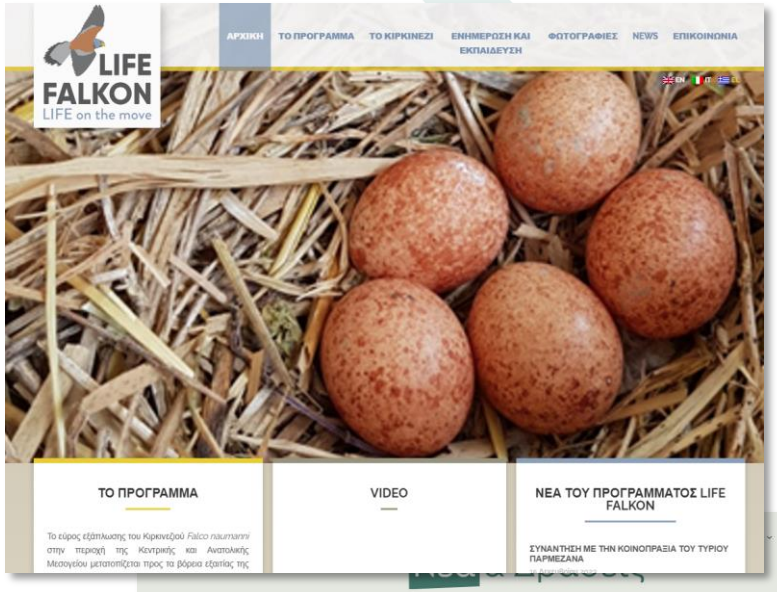

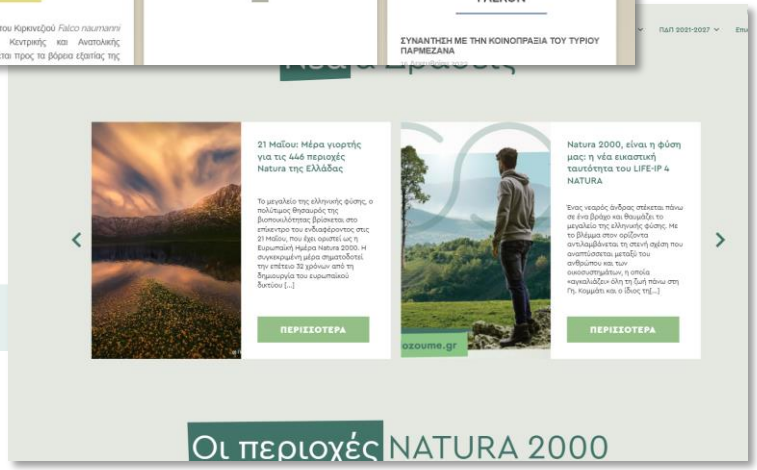

Συμβουλές και πλεονεκτήματα

- Ευέλικτος και εύκολος τρόπος αποθήκευσης και κοινής χρήσης σημαντικού όγκου πληροφοριών.
- Χαμηλό κόστος
- Η πληροφορία είναι προσβάσιμη ανά πάσα στιγμή από τις εμπλεκόμενες ομάδες
- Κρίσιμες πληροφορείς στην αρχή της σελίδας
- Προτείνεται η χρήση επικεφαλίδων και αριθμημένων

Μειονεκτήματα

Οι χρήστες μπορεί να μην γνωρίζουν πώς να χρησιμοποιούν το ίντερνετ

Προτείνεται

Προτείνεται για όλες τις δράσεις

Μέρος ΙΙ – Βέλτιστες πρακτικές και εργαλεία

Εργαλεία για πληροφόρηση και ενημέρωση

Μέσα κοινωνικής δικτύωσης

Προώθηση πληροφορίας και υλικού μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης

Συμβουλές και πλεονεκτήματα

- Άμεση επικοινωνία με τις ομάδες των εμπλεκομένων

Μειονεκτήματα

- Απαιτεί πόρους ώστε να υπάρχει κάποιος αρμόδιος για τη δημιουργία του κατάλληλου υλικού, και για να απαντάει σε ερωτήσεις και σχόλια

Προτείνεται

- Κατάλληλο για δράσεις όπου η πρόσβαση στο διαδίκτυο δεν αποτελεί περιοριστικό παράγοντα

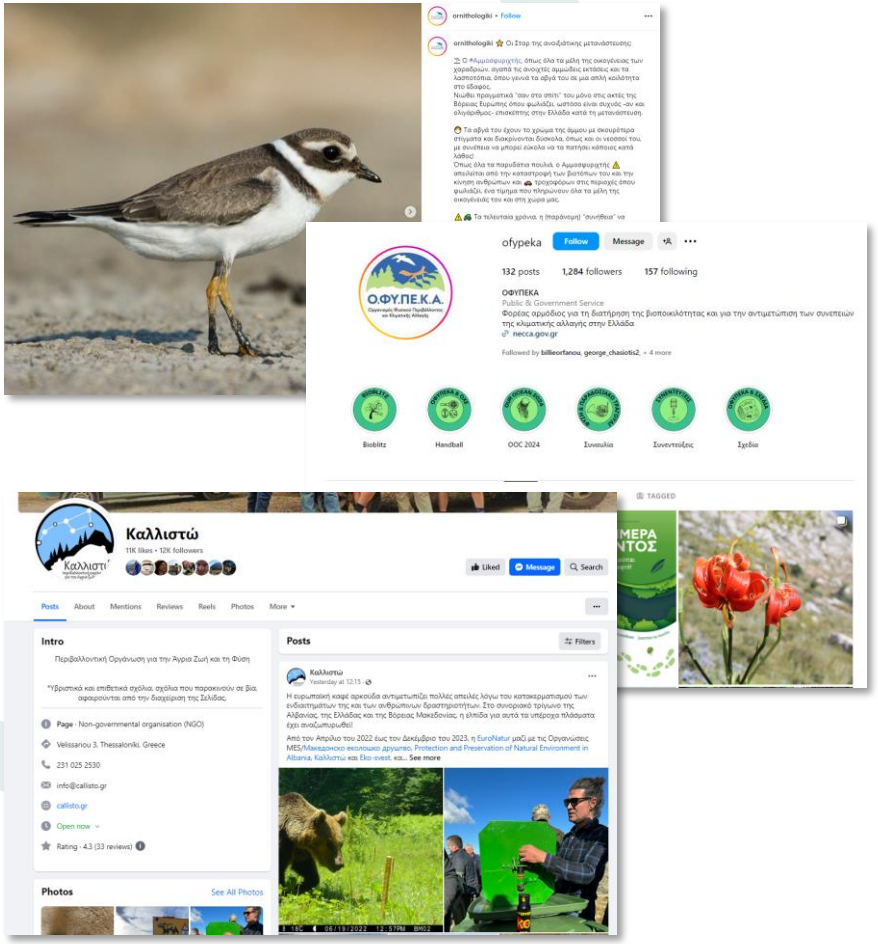

Μέρος ΙΙ – Βέλτιστες πρακτικές και εργαλεία

Εργαλεία για πληροφόρηση και ενημέρωση

Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο

Αποστολή πληροφορίας με τη μορφή ενημερωτικού δελτίου

Συμβουλές και πλεονεκτήματα

- Εύκολος και αποτελεσματικός τρόπος διάχυσης της πληροφορίας
- Δυνητικά μπορεί να φτάσει σε μεγάλο αριθμό ατόμων
- Πληροφορίες σχετικά με τα νέα της δράσης, προσκλήσεις σε επερχόμενες συναντήσεις, προώθηση υλικού σχετικό με τις συναντήσεις (π.χ. εκθέσεις, τεχνικές περιλήψεις κτλ)
- Εύκολο να προωθηθεί σε επιπλέον κοινό

Μειονεκτήματα

- Χρειάζεται να δημιουργηθεί λίστα με τα στοιχεία επικοινωνίας των εμπλεκομένων και να διατηρείται επικαιροποιημένη
- Δεν είναι όλες οι ομάδες των εμπλεκομένων εξοικειωμένες με την ηλεκτρονική αλληλογραφία

Προτείνεται

- Κατάλληλο για δράσεις όπου η πρόσβαση στο διαδίκτυο δεν αποτελεί περιοριστικό παράγοντα

Σημεία ενημέρωσης

Σταθμοί πληροφόρησης σε σημεία με μεγάλη κίνηση όπως π.χ. εμπορικό κέντρο μιας πόλης.

Συμβουλές και πλεονεκτήματα

- Η πληροφορία προτείνεται να παρουσιάζεται με τη χρήση διαφορετικών πολυμέσων ώστε να απευθύνεται σε κοινά διαφόρων ηλικιών

Μειονεκτήματα

- Μπορεί να είναι κοστοβόρο

Προτείνεται

- Για τοπικές δράσεις

Πείτε μας τη γνώμη σας

©Σωτήρης Ζαπαντιώτης/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Μέρος ΙΙ – Βέλτιστες πρακτικές και εργαλεία

Εργαλεία για συλλογή πληροφορίας και διαβούλευση

Δημόσιες ανοιχτές συζητήσεις

Μια μεγάλη συγκέντρωση όπου οι συμμετέχοντες παραμένουν καθ' όλη τη διάρκεια της συνάντησης και υπάρχει η δυνατότητα για σχόλια παρατηρήσεις και ερωτήσεις.

Ανοιχτές συναντήσεις με το κοινό. Πρόγραμμα Life AMYBEAR (Καλλιστώ)

Συμβουλές και πλεονεκτήματα

- Παρουσίαση με τις απαραίτητες πληροφορίες
- Χρόνος για συζήτηση, ερωτήσεις και σχόλια από το κοινό
- Υποστηρικτικό υλικό (π.χ. χάρτες)
- Φόρμα σχολίων που μπορεί να συμπληρωθεί ανώνυμα
- Οι παρουσιάσεις να είναι απλές σύντομες και εύληπτες και να λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες των εμπλεκόμενων ομάδων

Μειονεκτήματα

- Μπορεί να είναι δύσκολο να διατηρηθεί ένα ανοιχτό και ουδέτερο περιβάλλον προκειμένου να μπορούν όλοι να εκφράσουν τις απόψεις τους με ασφάλεια

Προτείνεται

- Δράσεις που θέλουμε να λάβουμε πληροφορίες και σχόλια από ένα ευρύτερο κοινό

Μέρος ΙΙ – Βέλτιστες πρακτικές και εργαλεία

Εργαλεία για συλλογή πληροφορίας και διαβούλευση

Ομάδα εστίασης στα Άνω Πεδινά, Ήπειρος στο πλαίσιο του LIFE-IP 4 NATURA

Ομάδες εστίασης (focus groups)

Μικρές ομάδες συζήτησης (με λιγότερο από 15 συμμετέχοντες). Υπάρχει ένας συντονιστής ο οποίος αναλαμβάνει να συνθέσει σε βάθος την συμβολή των εμπλεκομένων για συγκεκριμένα θέματα.
Οι ομάδες εστίασης πρέπει να παρέχουν λεπτομερή γνώση των θεμάτων που απασχολούν μια συγκεκριμένη ομάδα εμπλεκομένων.
Συνήθως δεν πραγματοποιείται μια αλλά παραπάνω ομάδες εστίασης ανάλογα τα θέματα.

Μειονεκτήματα

- Μπορεί να είναι χρονοβόρο και κοστοβόρο

Προτείνεται

- Για δράσεις στις οποίες χρειάζεται να γνωρίζουμε σε βάθος τις απόψεις, τις αντιλήψεις και την στάση των εμπλεκόμενων ομάδων

Συμβουλές και πλεονεκτήματα

- Διεξάγετε τουλάχιστον δύο συναντήσεις για έναν δεδομένο στόχο
- Χρησιμοποιήστε έναν έμπειρο συντονιστή ομάδας εστίασης
- Δίνεται η δυνατότητα να εξετάσετε σε βάθος τα θέματα που απασχολούν τη δράση
- Προτείνεται όταν υπάρχει μια επιλεγμένη ομάδα εμπλεκομένων

Μέρος ΙΙ – Βέλτιστες πρακτικές και εργαλεία

Εργαλεία για συλλογή πληροφορίας και διαβούλευση

Εργαστήρια (workshop)

Μικρή συγκέντρωση εμπλεκομένων, συνήθως λιγότερα από 25 άτομα.
Σχεδιάζεται ώστε οι εμπλεκόμενοι να ολοκληρώσουν μια εργασία πάνω σε ένα ερώτημα σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Συμβουλές και πλεονεκτήματα

- Δίνεται η δυνατότητα να εξετάσετε σε βάθος τα θέματα που απασχολούν τη δράση
- Προτείνεται όταν υπάρχει μια επιλεγμένη ομάδα εμπλεκομένων

Μειονεκτήματα

Μπορεί να είναι χρονοβόρο και κοστοβόρο

Προτείνεται

Για όλα τις δράσεις

Μέρος ΙΙ – Βέλτιστες πρακτικές και εργαλεία

Εργαλεία για συλλογή πληροφορίας και διαβούλευση

Συνεντεύξεις

Μια δομημένη συζήτηση που διεξάγεται πρόσωπο με πρόσωπο ή μέσω τηλεφώνου.
Μπορεί να γίνει ένας προς έναν ή σε μια μικρή ομάδα.

Συμβουλές και πλεονεκτήματα

- Παρέχει την ευκαιρία για εις βάθος ανταλλαγή πληροφοριών σε ένα ασφαλές περιβάλλον
- Παρέχει την ευκαιρία λήψης σχολίων και παρατηρήσεων από όλες τις ομάδες των εμπλεκομένων

Μειονεκτήματα

- Η διοργάνωση και η διεξαγωγή των συνεντεύξεων μπορεί να είναι χρονοβόρα διαδικασία

Προτείνεται

- Όταν θέλουμε να γνωρίζουμε σε βάθος τις απόψεις συγκεκριμένων εμπλεκομένων

Μέρος ΙΙ – Βέλτιστες πρακτικές και εργαλεία

Εργαλεία για συλλογή πληροφορίας και διαβούλευση

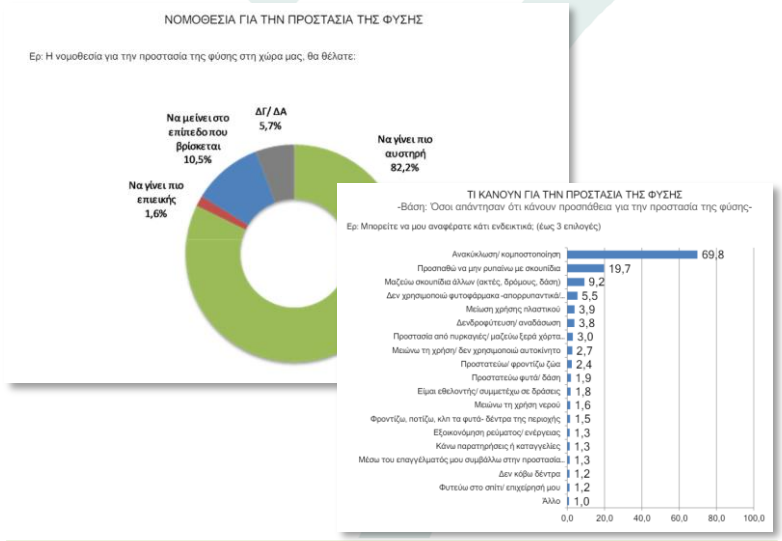

Έρευνες, ερωτηματολόγια και δημοσκοπήσεις:

Εργαλεία που απαιτούν από τους εμπλεκομένους να συμπληρώσουν μια φόρμα, είτε σε έντυπη μορφή είτε ηλεκτρονικά.
Ανάλογα το ερώτημα η πληροφορία που αποκτάται μπορεί να έχει ποσοτικό χαρακτήρα(π.χ. ερωτήσεις με βαθμολογία) ή ποιοτικό χαρακτήρα(π.χ. ερωτήσεις ανοιχτού τύπου με τους συμμετέχοντες να απαντούν με δικά τους λόγια).

Μειονεκτήματα

- Το ερωτηματολόγιο/έρευνα πρέπει να είναι σωστά σχεδιασμένο

Προτείνεται

- Για όλες τις δράσεις

Συμβουλές και πλεονεκτήματα

- Μπορείς να λάβεις πληροφορίες από άτομα που δεν θα παραβρίσκονται στις συναντήσεις
- Μπορείς να λάβεις απαντήσεις από το ευρύ κοινό
- Συνήθως υπάρχει υψηλό ποσοστό απόκρισης από άλλες μορφές επικοινωνίας
- Καταλληλότερο όταν θέλουμε γενική έρευνα στάσης του κοινου

Μέρος ΙΙ – Βέλτιστες πρακτικές και εργαλεία

Εργαλεία για συλλογή πληροφορίας και διαβούλευση

Εκτενείς συναντήσεις εργασίας (Charrette)

Ένα έντονο, πολυήμερο εργαστήριο με σκοπό την ανάπτυξη ενός σχεδίου ή οράματος για μια δράση. Συνήθως μια ομάδα ειδικών σχεδιασμού συναντά ομάδες της τοπικής κοινότητας συλλέγοντας πληροφορίες για τα ζητήματα που αντιμετωπίζει η κοινότητα. Στη συνέχεια η ομάδα μεταφράζει τις πληροφορίες αυτές σε υλικό που μπορεί να ενσωματωθεί στον σχεδιασμό.

Συμβουλές και πλεονεκτήματα

- Χρησιμοποιείται καλύτερα για την προώθηση δημιουργικών ιδεών
- Χρειάζεται σαφήνεια για το πώς θα χρησιμοποιηθούν τα όποια αποτελέσματα των συναντήσεων εργασίας.
- Προωθεί την κοινή επίλυση προβλημάτων και τη δημιουργική σκέψη

Μειονεκτήματα

- Οι συμμετέχοντες στις συναντήσεις εργασίας μπορεί να μην είναι γενικά αποδεκτοί ως εκπρόσωποι των τοπικών κοινοτήτων από το κοινό

Προτείνεται

- Όταν υπάρχει ανάγκη για τη δημιουργία/σχεδιασμό μεγάλων δράσεων ή σχεδίων

Μέρος ΙΙ – Βέλτιστες πρακτικές και εργαλεία

Εργαλεία για συνεργασία και δημιουργία συναίνεσης

Συμβουλευτικές επιτροπές, επιτροπές πολιτών, συνέδρια συναίνεσης κ.α.

Μια διαδικασία η οποία επιτρέπει από κοινού στους αρμόδιους και τους εμπλεκόμενους να εργαστούν μαζί πάνω σε ένα θέμα προκειμένου να δημιουργηθεί μια πρόταση βασισμένη στη συναίνεση. Είναι μια ευκαιρία να συμπεριληφθούν και ομάδες που μπορεί να είναι περιθωριοποιημένες.

Συμβουλές και πλεονεκτήματα

- Για οποιαδήποτε προσπάθεια δημιουργίας συναίνεσης απαιτείται οι συμμετέχοντες να είναι σταθεροί (να μην αλλάζουν) προκειμένου να μπορούν να εργάζονται μαζί κατά τη διάρκεια της διαδικασίας.
- Είναι σημαντικό για τους συμμετέχοντες να εργαστούν και να μάθουν μαζί, αναπτύσσοντας τις απαραίτητες σχέσεις για την επίτευξη συμφωνίας. Αυτό δεν είναι δυνατό εάν η συμμετοχή δεν είναι σταθερή.
- Οι διαδικασίες πρέπει να γίνονται πρόσωπο με πρόσωπο και όχι απομακρυσμένα
- Μπορεί να γίνει χρήση εργαλείων για πληροφόρηση και για συλλογή πληροφορίας κατά τη διάρκεια

Χρήσιμες ερωτήσεις

Στον σχεδιασμό μιας διαδικασίας συναίνεσης, εξετάστε τα ακόλουθα ερωτήματα:

- Ποιοι πρέπει να συμπεριληφθούν για να «νομιμοποιείται» η τελική συναίνεση;
- Πώς θα διασφαλίσετε τη συμπερίληψη διαφορετικών ομάδων εμπλεκομένων ανεξαρτήτως προκαταλήψεων (π.χ. εθνική καταγωγή, εισόδημα κτλ)
- Υπάρχουν θέματα εμπιστοσύνης μεταξύ των εμπλεκομένων που πρέπει να επιλυθούν πριν ξεκινήσει η διαδικασία
- Ποιες είναι οι βασικές αποφάσεις που πρέπει να ληφθούν για να επιτευχθεί συνολική συναίνεση;
- Ποιες πληροφορίες είναι απαραίτητες για τη δημιουργία μιας κοινής κατανόησης προκειμένου να δημιουργηθεί μια συναίνεση;
- Εάν η διαδικασία συναίνεσης δεν είναι δεσμευτική, σε ποιο βαθμό οι αρμόδιοι φορείς για τη λήψη μιας απόφασης είναι πρόθυμοι και δεσμεύονται να εξετάσουν το αποτέλεσμα της διαδικασίας συναίνεσης;

Μέρος ΙΙ – Βέλτιστες πρακτικές και εργαλεία

Εργαλεία για συνεργασία και δημιουργία συναίνεσης

Συμβουλευτικές επιτροπές

Μια επιτροπή από εκπροσώπους διαφόρων ομάδων εμπλεκομένων οι οποίοι έχουν οριστεί προκειμένου να παρέχουν σχόλια, παρατηρήσεις και συμβουλές σχετικά με ένα έργο/δράση.

Συμβουλές και πλεονεκτήματα

- Μπορεί να παρέχουν ευρεία συνεισφορά στον σχεδιασμό και τη λήψη των αποφάσεων από μια σειρά διαφορετικών ομάδων εμπλεκομένων
- Μπορούν να δουλέψουν σε βάθος χρόνου για τη δημιουργία γνώσης σχετικά με ένα θέμα
- Επιτρέπει σε βάθος και εστιασμένη συμμετοχή των εμπλεκομένων
- Επιτρέπει την επίτευξη συναίνεσης
- Παρέχει ευκαιρίες για διερεύνηση εναλλακτικών προτάσεων
- Μπορεί να υπάρχει λεπτομερής ανάλυση των θεμάτων που απασχολούν τη δράση/έργο
- Επιτρέπει την καλύτερη κατανόηση

Προκλήσεις

- Πρέπει να υπάρχει δίκαιη εκπροσώπηση των διαφορετικών εμπλεκόμενων ομάδων
- Οι εμπλεκόμενοι στην επιτροπή χρειάζεται να έχουν σχετικό υπόβαθρο και δεξιότητες
- Πρέπει να έχουν ουσιαστικό ρόλο στη λήψη αποφάσεων
- Οι συμμετέχοντες θα πρέπει να θέλουν αν εργαστούν μαζί
- Μπορεί να είναι πολύ χρονοβόρα και απαιτητική διαδικασία

Μέρος ΙΙ – Βέλτιστες πρακτικές και εργαλεία

Εργαλεία για συνεργασία – Επιτροπή Συνδιαχείρισης Γυάρου

Προκλήσεις:

- Γενικός στόχος: Η δημιουργία μιας πρότυπης θαλάσσιας προστατευόμενης περιοχής (Θ.Π.Π.) με πολλαπλά οφέλη το περιβάλλον και για την τοπική κοινωνία, μέσα από μια ολοκληρωμένη και οικοσυστημική προσέγγιση
- Ανάγκη νέας, κοινά αποδεκτής και βιώσιμης προοπτικής για μια περιοχή με «βαριά» ιστορία και έντονη χρήση των θαλάσσιων πόρων -> νέο όραμα για την περιοχή
- Η διαμόρφωση κοινής πρότασης από τους κύρια εμπλεκόμενους φορείς για τα μέτρα προστασίας και ανάδειξης

Η Επιτροπή Συνδιαχείρισης

- ✓ 15 φορείς-μέλη (τοπικό-περιφερειακό-εθνικό επίπεδο, δημόσια διοίκηση, παραγωγικοί φορείς, ερευνητικοί φορείς, κοινωνία των πολιτών)
- ✓ Κατευθυντήριος άξονας το κοινό όραμα που διαμορφώθηκε κατά την έναρξη της διαδικασίας
- ✓ Κατανόηση της σκοπιμότητας της προστασίας και λήψη αποφάσεων λαμβάνοντας υπόψη τα επιστημονικά δεδομένα

Τα συστατικά-κλειδιά πίσω από την επιτυχία της συμμετοχής

- ✓ Συμπερίληψη των κύρια εμπλεκόμενων με βάση την χαρτογράφησή τους
- ✓ Μεθοδικότητα, σταθερότητα και συνέπεια: ομοφωνία, δέσμευση στις αποφάσεις, κάθε διαφωνία και εναλλακτική πρόταση (κανονισμός λειτουργίας)
- ✓ Ανοιχτός, ειλικρινής & ισότιμος διάλογος με συντονισμό από ανεξάρτητη διαμεσολαβήτρια.

Μέρος ΙΙ – Βέλτιστες πρακτικές και εργαλεία

Εργαλεία για συνεργασία – Επιτροπή Διαχείρισης Υγροτόπου

Προκλήσεις:

- Η διασφάλιση των οικολογικών λειτουργιών,
- η προστασία των οικοτόπων και των σπάνιων ειδών του υγροτόπου
- η εξυπηρέτηση των αρδευτικών ή και άλλων κοινωνικοοικονομικών δραστηριοτήτων

Εθνικό Πάρκο Πρεσπών / Επιτροπή Διαχείρισης Υγροτόπου

- ✓ Συμμετέχουν εκπρόσωποι ψαράδων, αγροτών, και αρμόδιες αρχές από τοπική αυτοδιοίκηση και την περιφέρεια
- ✓ Συζητούν θέματα που αφορούν τη τη διαχείριση των νερών, της βλάστησης, της ορνιθοπανίδας αλλά και της αλιείας
- ✓ Π.χ. η προτεινόμενη στάθμη των λιμνών, οι χειρισμοί του θυροφράγματος, η «κλειστή περίοδος», δηλαδή η απαγόρευση της αλιείας κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου των ψαριών, η έκταση των υγρών λιβαδιών, οι περιοχές και οι μέθοδοι διαχείρισης του καλαμιώνα κ.α.

Τα αναγκαία συστατικά για τη συμμετοχή

- ✓ Σεβασμός στην αυτονομία των εμπλεκομένων μερών
- ✓ Ανοιχτός και ειλικρινής διάλογος
- ✓ Ορισμός σαφών κατευθύνσεων και κανόνων της συμμετοχής των εμπλεκομένων

Μέρος ΙΙ – Βέλτιστες πρακτικές και εργαλεία

Απαραίτητες προϋποθέσεις για μια επιτυχημένη συμμετοχική διαδικασία

1. Σαφής σκοπός και στόχοι – ο ρόλος των εμπλεκομένων, βαθμός συμμετοχής και διαχείριση προσδοκιών
2. Σαφής δομή και διαδικασία – καλά καθορισμένοι κανόνες για τη συμμετοχή και για το πώς θα ληφθεί η απόφαση
3. Ουσιαστική ευκαιρία επιρροής από τους εμπλεκόμενους
4. Δέσμευση στη διαδικασία από τους αρμόδιους φορείς
5. Συμπεριληπτική και αποτελεσματική συμμετοχή των εμπλεκομένων

Ερωτήσεις;

©Εκωνσταντίνος Αγγελόπουλος/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Σύντομη αξιολόγηση

Η γνώμη σας είναι πολύτιμη!

Σύντομο ανώνυμο ερωτηματολόγιο αξιολόγησης σεμιναρίου

Συνέχεια του προγράμματος ενδυνάμωσης ικανοτήτων

Επόμενα βήματα

- Αποστολή υλικού σεμιναρίου και βεβαιώσεων παρακολούθησης
- Συνέχιση δράσεων κατάρτισης και ενδυνάμωσης ικανοτήτων

Δείτε επιπλέον

- Ηλεκτρονική πλατφόρμα εκπαίδευσης «Εδώ ζούμε» (https://e-learning.edozoume.gr/)
- Ιστοσελίδα LIFE-IP 4 NATURA: Εδώ ζούμε (https://edozoume.gr/)
- Online περιήγηση στην έκθεση με τους νικητές του 3ου πανελλήνιου φωτογραφικού διαγωνισμού “Click στη Φύση” (https://edozoume.gr/click-sti-fysi-deite-ti-3d-fotografiki-ekthesi-me-ta-erga-poy-diakrithikan-ston-3o-fotografiko-diagonismo/)
- Διαδικτυακό συμμετοχικό Σύστημα Γεωγραφικών Πληροφοριών (ppGIS/webGIS) του έργου LIFE-IP 4 Natura (https://gis-perslab.topo.auth.gr/portal/apps/sites/#/gis-natura-gr)

Με τη συγχρηματοδότηση του προγράμματος LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη συγχρηματοδότηση του Πράσινου Ταμείου

Εδώ ζούμε Natura 2000

LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

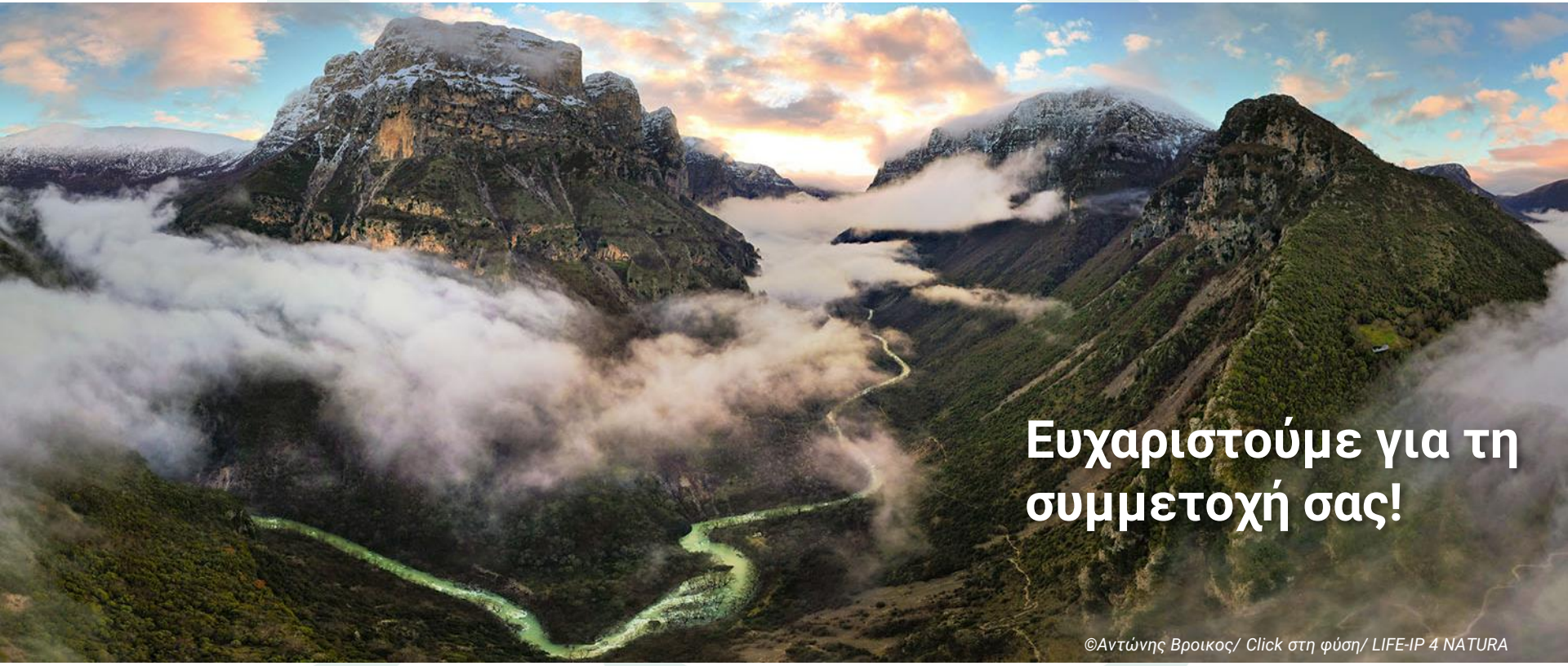

Ευχαριστούμε για τη συμμετοχή σας!

©Αντώνης Βροικος/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Παρουσιάσεις Ιουλίου 2024

©Νίκος Ζαρνακούπης/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

«Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τρία πτωματοφάγα είδη ορνιθοπανίδας (γύπες): Γυπαετό (*Gypaetus barbatus*), Όρνιο (*Gyps fulvus*), Μαυρόγυπα (*Aegypius monachus*)»

Διαδικτυακό σεμινάριο στο πλαίσιο του έργου LIFE-IP 4 NATURA

Ιούλιος 2024

Δημιουργία περιεχομένου & υλοποίηση διαδικτυακού σεμιναρίου:

Απόστολος Καλτσής

©Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία,2024

Εισαγωγή
Το έργο LIFE-IP 4 NATURA

- «Ολοκληρωμένες δράσεις για την διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων, και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα»
- 12 εταίροι
  (Συντονιστής το ΥΠΕΝ, και επιπλέον Πανεπιστήμιο Πατρών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, WWF Ελλάς, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Περιφέρεια Κρήτης, Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας & Θράκης, Περιφέρεια Αττικής, ΑΠΔ Ηπείρου – Δυτικής Μακεδονίας, Πράσινο Ταμείο, ΟΦΥΠΕΚΑ)
- Διάρκεια 8 έτη (2017-2025)
- Ενίσχυση της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος στην Ελλάδα και συμμόρφωση με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για τη φύση
- Ολοκληρωμένη και συντονισμένη πρωτοβουλία για την υλοποίηση του Πλαισίου Δράσεων Προτεραιότητας για το δίκτυο Natura 2000
- Ενδεικτικές δράσεις: εκπόνηση και υλοποίηση σχεδίων δράσης ειδών και οικοτόπων, πιλοτική εφαρμογή ΣΔ σε επιλεγμένες περιοχές, χαρτογράφηση και αξιολόγηση οικοσυστημικών υπηρεσιών κ.α.

Εισαγωγή
Το πρόγραμμα ενδυνάμωσης ικανοτήτων

©Παναγιώτης Δαλαγιώργος/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Στόχος του είναι η επαύξηση των γνώσεων και η βελτίωση της κατανόησης θεμάτων όπως:

- *το νομικό πλαίσιο για την προστασία της βιοποικιλότητας,*
- *η εφαρμογή των ευρωπαϊκών οδηγιών για τη φύση,*
- *η διαχείριση των περιοχών Natura 2000 της Ελλάδας*
- *Το σύστημα διακυβέρνησης των περιοχών Natura 2000 της Ελλάδας*

- Βασίζεται σε χαρτογράφηση εμπλεκομένων και σχεδιάστηκε σύμφωνα με τις γνώσεις, τις απόψεις και τις ανάγκες κατάρτισής τους
- Περιλαμβάνει δράσεις ενημέρωσης, διαδικτυακά και δια ζώσης σεμινάρια, ηλεκτρονική ασύγχρονη τηλεκπαίδευση, καθώς και δράσεις εξοικείωσης με νέα εργαλεία
- Οι δράσεις θα συνεχιστούν μέχρι και την ολοκλήρωση του έργου (2025)

ΔΟΜΗ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

1. Παρουσίαση των ειδών: Βιολογία – Οικολογία – Κατάσταση Διατήρησης
2. Πιέσεις – Απειλές
3. Εφαρμογή Εθνικού Σχέδιου Δράσης
4. Προκλήσεις – Επόμενα Βήματα

1. Παρουσίαση των ειδών
Βιολογία – Οικολογία – Κατάσταση Διατήρησης

Γύπες: οι καθαριστές της Φύσης!

Αποκλειστικά πτωματοφάγα ζώα

Εξάπλωση σε όλες τις ηπείρους (πλην Ωκεανίας)

Πολύ σημαντική η θέση τους στο οικοσύστημα: στην ανακύκλωση της οργανικής ύλης και στην αποτροπή μετάδοσης λοιμωδών νόσων

Είδη γύπα στην Ελλάδα

Μαυρόγυπας

Aegypius monachus

RL 2024: Κινδυνεύον (EN)

30-36 αναπαραγωγικά ζευγάρια, στο Δάσος Δαδιάς Έβρου

Γυπαετός

Gypaetus barbatus

RL 2024: Κρισιμώς Κινδυνεύον (CR)

9-10 αναπαραγωγικά ζευγάρια, στην Κρήτη

Είδη γύπα στην Ελλάδα

Όρνιο *Gyps fulvus*
RL 2024: Κινδυνεύον (EN)
περ. 425 αναπαραγωγικά ζευγάρια
(c. 85% στην Κρήτη)

Egyptian Vulture
Neophron percnopterus
RL 2024: Κρισίμως Κινδυνεύον (CR)
5-6 αναπαραγωγικά ζευγάρια

© Π. Περαντωνάκης/ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ

Γυπαετός (*Gypaetus barbatus*)

- *Ορεσίβιο είδος*
- *Αραιή εξάπλωση σε Ευρώπη, Αφρική και Ασία*
- *Ο γύπας με το μεγαλύτερο μήκος σώματος (έως 125 cm)*
- *Βιότοπος: ανοιχτές εκτάσεις με αραιή βλάστηση και αλπική ζώνη*
- *Χωροκρατικό είδος, με μεγάλες επικράτειες, φωλιάζει σε σπηλιές και κοιλότητες σε γκρεμούς και απόκρημνα ασβεστολιθικά βράχια*
- *Τρέφεται κατά 70-90% από κόκκαλα θηλαστικών, τα οποία σπάει πετώντας τα από ύψος*
- *Μέση διάρκεια ζωής στη φύση, περίπου 20 χρόνια*
- *Ωριμάζει σεξουαλικά από τα 6 χρόνια*
- *Αναπαραγωγική περίοδος: Οκτώβριος – Ιούλιος, 1-2 νεοσσοί ανά ζευγάρι, μόνο το ένα επιβιώνει (Καϊνισμός)*
- *Έχει εξαφανιστεί από την ηπειρωτική Ελλάδα, επιβιώνει μόνο στην Κρήτη*

Διαχρονική κατάσταση πληθυσμών του Γυπαετού

Εξάπλωση

Πριν

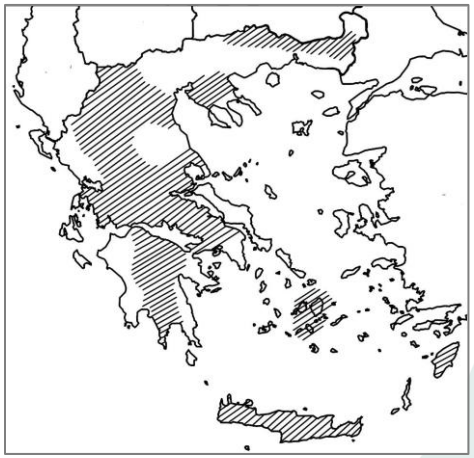

1980 -

1990 -

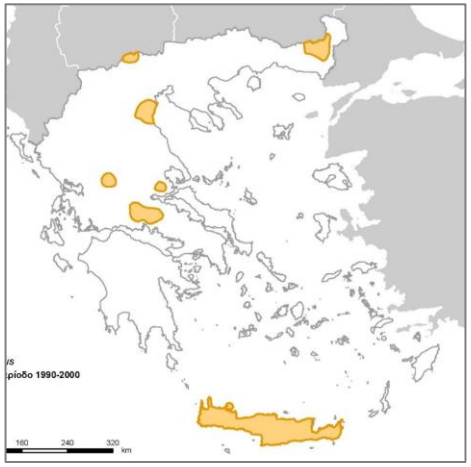

2000 -

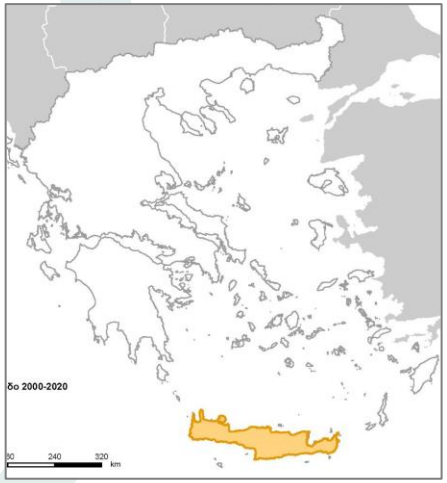

Αστερούσια Όρη

Λευκά Όρη

Μαυρόγυπας (*Aegypius monachus*)

- *Ίσως το μεγαλύτερο αρπακτικό στον κόσμο (άνοιγμα φτερών 240-290 cm, μήκος σώματος έως 120 cm)*
- *Εξάπλωση σε Ευρώπη, Ασία, Β. Αφρική*
- *Βιότοπος: ήσυχες, μεγάλες δασικές περιοχές (με πεύκα, δρύες) με διάκενα βλάστησης, συχνά με κάποια κλίση*
- *Τρέφεται με κουφάρια θηλαστικών (προτιμά τη σάρκα), αλλά και χελώνων*
- *Μέση διάρκεια ζωής στη φύση περίπου 20 χρόνια*
- *Αναπαράγεται μοναχικά ή σε χαλαρές αποικίες, φτιάχνει τεράστιες φωλιές σε κορυφές ψηλών δέντρων*
- *Ωριμάζει σεξουαλικά στα 4-5 χρόνια*
- *Αναπαραγωγική περίοδος: Οκτώβριος - Αύγουστος – 1 νεοσσός ανά ζευγάρι*

Διαχρονική κατάσταση πληθυσμών του Μαυρόγυπα

Εξάπλωση

Πριν 1980

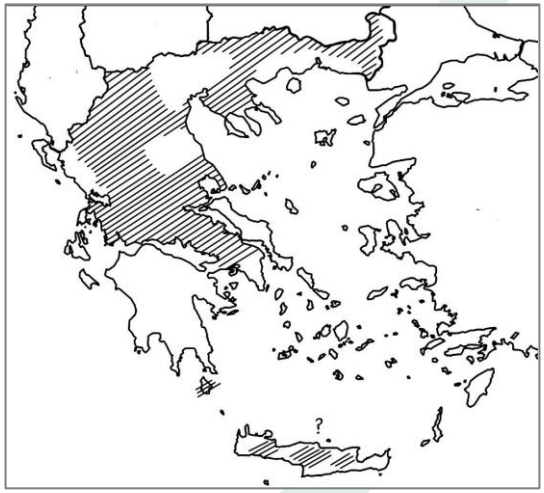

1980 - 2000

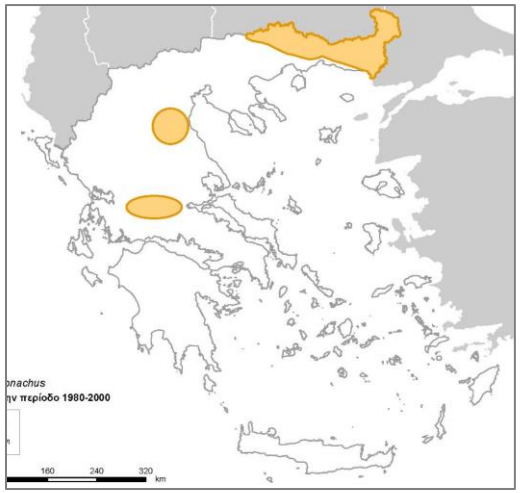

2000 - 2019

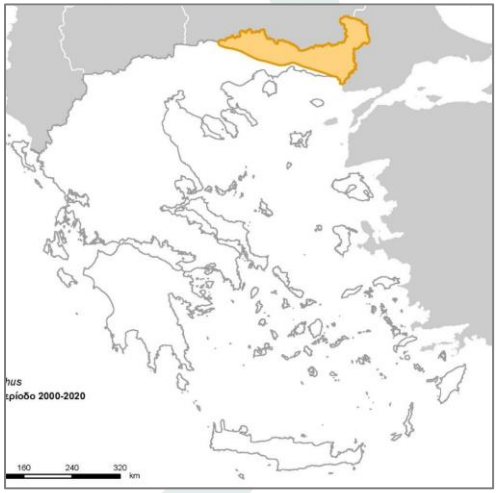

Δάσος Δαδιάς
Μ. Τζάλη/ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ

Π.Μπαμπάκας/Αρχείο ΜΔΠΠ (ΟΦΥΠΕΚΑ)

Όρνιο (*Gyps fulvus*)

- ***Διαχρονικά το πιο διαδεδομένο είδος γύπα στη χώρα μας***
- ***Εξάπλωση σε Ευρώπη, Αφρική και Ασία***
- ***Τρέφεται με κουφάρια μεγάλων ζώων, προτιμά τα εντόσθια***
- ***Μη μεταναστευτικό είδος, αλλά πραγματοποιεί μεγάλες μετακινήσεις***
- ***Διάρκεια ζωής στη φύση περίπου 20 χρόνια***
- ***Αγελαίο, τρέφεται σε ομάδες και αναπαράγεται σε αποικίες, σε απόκρημνα ασβεστολιθικά βράχια***
- ***Ωριμάζει σεξουαλικά στα 4-5 χρόνια***
- ***Αναπαραγωγική περίοδος: Νοέμβριος - Ιούλιος – 1 νεοσσός ανά ζευγάρι***

Διαχρονική κατάσταση πληθυσμών του Όρνιου

Εξάπλωση

Πριν 1980	*1980 - 1990*	*1990 - 2000*	*2000 - 2019*

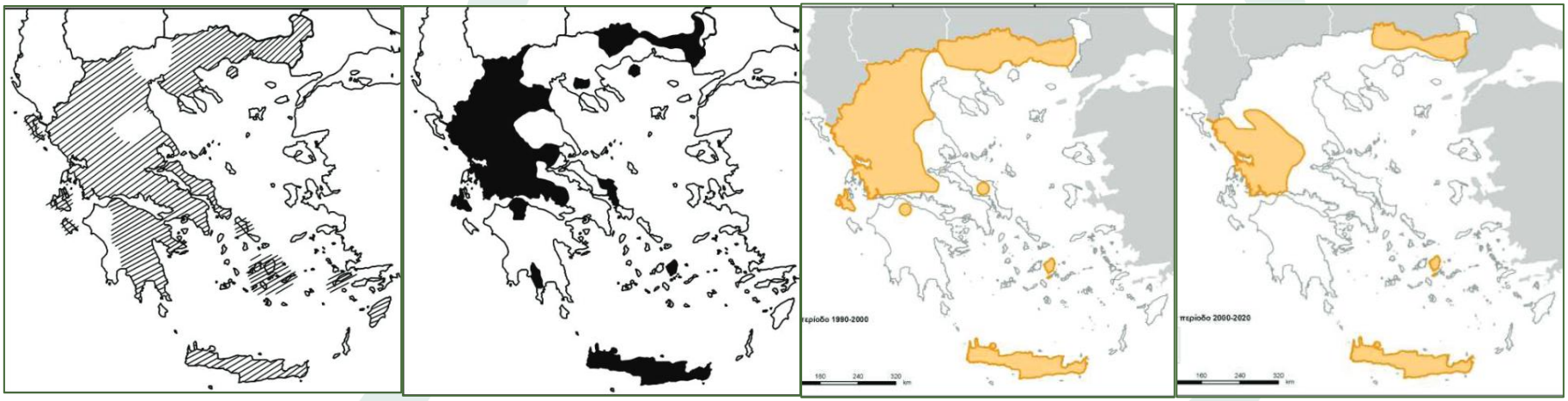

Όρη Βάλτου

Ακαρνανικά Όρη

Στενά Κλεισούρας (Αράκυνθος)

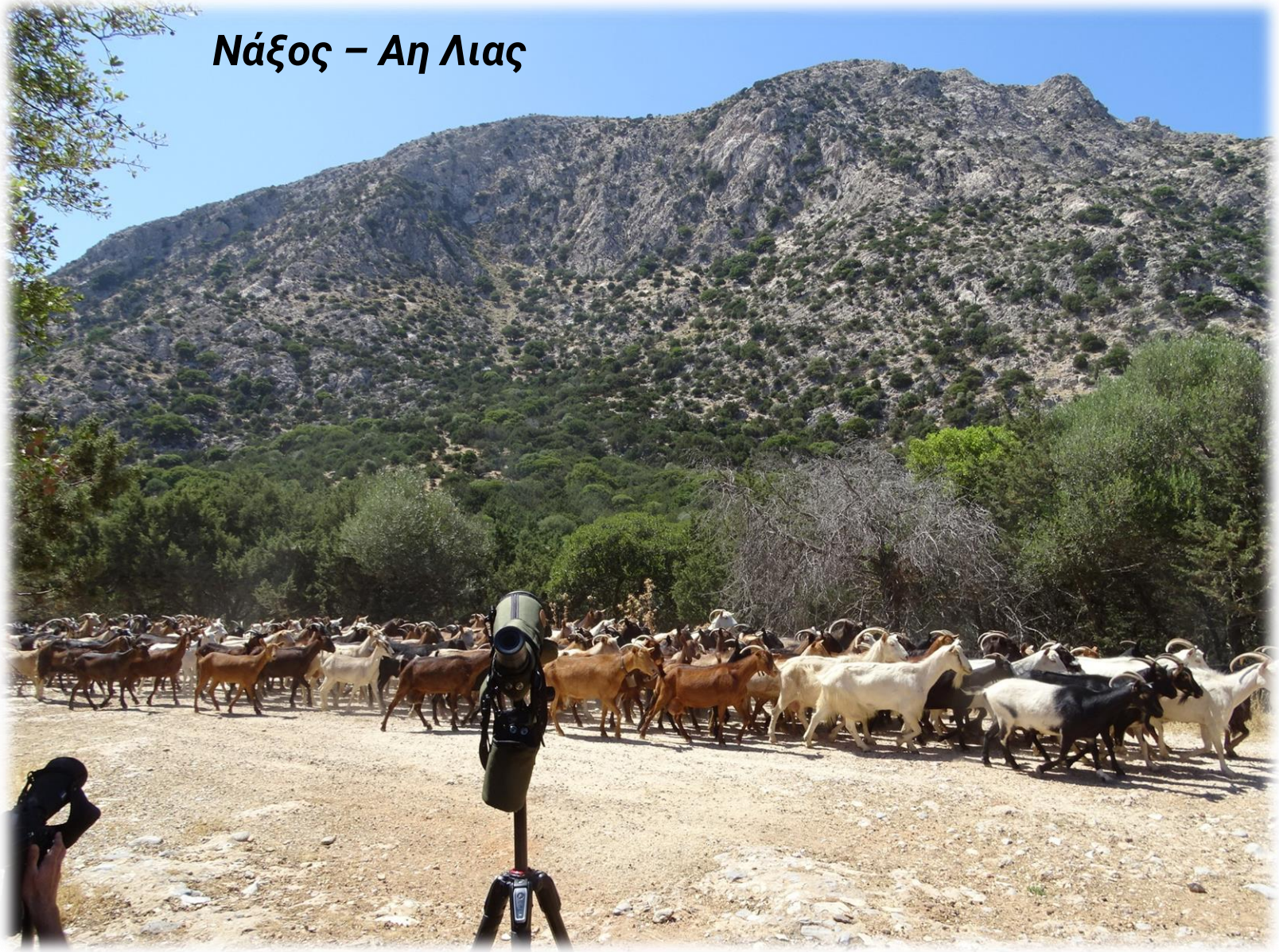
Νάξος – Αη Λιας

Στενά Νέστου

Χρονική αλληλουχία αναπαραγωγικής διαδικασίας του Όρνιου

Οκτώβριος – Νοέμβριος (Περίοδος Α): Εκδήλωση αναπαραγωγικών συμπεριφορών του ζεύγους - συντονισμένες γαμήλιες πτήσεις, κούρνιασμα σε επιλεγμένες θέσεις, αλληλοκαθάρισμα (alloprening)

Νοέμβριος – Ιανουάριος (Περίοδος Β): Σύζευξη – κατασκευή φωλιάς

Ιανουάριος –Φεβρουάριος (Περίοδος Γ): Ωοτοκία, επώαση αυγού (περίπου 2 μήνες)

Μάρτιος– Απρίλιος: Εκκόλαψη

Μάρτιος – Ιούλιος (Περίοδος Δ): Ανατροφή νεοσσού (110-120 ημέρες)

Ιούνιος – Ιούλιος (Περίοδος Ε): Πτέρωση νεοσσού

A, B
Γ
Δ
E

2. Πιέσεις – Απειλές

Πιέσεις και απειλές για τους γύπες

- **Παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων – ΚΡΙΣΙΜΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ**
- **Ανεπάρκεια τροφής – ΥΨΗΛΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ**
- **Πρόσκρουση σε ανεμογεννήτριες – ΥΨΗΛΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ**
- **Ηλεκτροπληξία & πρόσκρουση σε υποδομές παραγωγής και μεταφοράς ηλεκτρικού ρεύματος – ΥΨΗΛΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ**
- **Υποβάθμιση ενδιαιτήματος – ΥΨΗΛΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ**
- **Μικρό πληθυσμιακό μέγεθος-- Χαμηλή γενετική ποικιλότητα - ΥΨΗΛΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ**

- **Κτηνιατρικά σκευάσματα (NSAIDs) – ΧΑΜΗΛΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ**
- **Οχληση στις θέσεις αναπαραγωγής – ΜΕΤΡΙΑΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ**
- **Άμεση καταδίωξη με όπλα / θανάτωση από τον άνθρωπο – ΧΑΜΗΛΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ**
- **Εμπόριο & ταρίχευση – ΧΑΜΗΛΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ**
- **Άλλες αιτίες (πνιγμός, μολυβδίαση κ.α.) – ΧΑΜΗΛΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ**

Χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων

Ιδιαίτερα διαδεδομένη πρακτική εναντίον των «επιβλαβών» ζώων, αλλά και για λόγους διαμάχης μεταξύ χρηστών της υπαίθρου (π.χ. κτηνοτρόφοι – κυνηγοί)

Τα «δολώματα» είναι κομμάτια κρέας ή και ολόκληρα νεκρά ζώα εμποτισμένα με ισχυρά δηλητήρια (π.χ. φυτοφάρμακα)

2000-2016: Σε 1015 περιστατικά δηλητηρίασης θανατώθηκαν 3248 ζώα, εκ των οποίων 976 ήταν είδη της άγριας πανίδας και το 33% εξ αυτών πτωματοφάγα.

Δασαρχείο Καρπενησίου

Δασαρχείο Καρπενησίου

Χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων

Οι γύπες δεν αποτελούν τον στόχο αυτής της πρακτικής, αλλά παράπλευρα θύματα

Κύριος λόγος δραματικής μείωσης των γυπών στην Ελλάδα την περίοδο 1960-1990

Την περίοδο 2002-2017 δηλητηριάστηκαν στην Ελλάδα 167 Όρνια, 10 Μαυρόγυπες, 17 Ασπροπάρηδες και ένας Γυπαετός (Ntemiri et al. 2018)

Σημείο καμπής: Περιστατικό στα Στενά Νέστου (2012) – Τουλάχιστον 10 νεκρά όρνια και απώλεια της αναπαραγωγικής αποικίας

Περιβαλλοντικό έγκλημα με διεθνείς διαστάσεις στα στενά του Νέστου!

Κοινό δελτίο τύπου

Εξι δηλητηριασμένα σπάνια μεγάλα αρπακτικά πουλιά βρέθηκαν γύρω από δύο σκοτωμένα με όπλο άγρια άλογα στα Στενά Νέστου, μία περιοχή εξαιρετικής ευρωπαϊκής σημασίας για τη προστασία των μεγάλων αρπακτικών και ενταγμένης στο δίκτυο Natura 2000. Πρόκειται για το σοβαρότερο περιστατικό δηλητηρίασης αρπακτικών πουλιών των τελευταίων ετών το οποίο και εκθέτει την Ελλάδα διεθνώς.

Χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων

2013: Προειδοποιητική επιστολή από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή

2012-2015: Σύσταση και λειτουργία Ομάδας Εργασίας Ενάντια στα Δηλητήρια (από πΜΚΟ και Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης)

2014: Πρώτες ομάδες εκπαιδευμένων σκύλων από ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ και WWF (LIFE Ασπροπάρη)

2020: Πολύ σοβαρό περιστατικό (12 νεκρά Όρνια) στα Στενά Κλεισούρας

2023: Σοβαρό περιστατικό στα Όρη Βάλτου (3 νεκρά Όρνια εντοπίστηκαν, εκτίμηση για τουλάχιστον 6 νεκρά)

Ανεπάρκεια τροφής

Η μείωση των πληθυσμών των άγριων οπληφόρων και η κάμψη της εκτατικής – ημινομαδικής κτηνοτροφίας έχουν περιορίσει τη διαθέσιμη τροφή για τους γύπες

Η υποχρεωτική απομάκρυνση νεκρών κτηνοτροφικών ζώων (και των υποπροϊόντων) από τη φύση που επιβλήθηκε στην ΕΕ στις αρχές του 2000, έφερε σημαντική μείωση στους πληθυσμούς των γυπών

Η έλλειψη τροφής οδηγεί σε μείωση της αναπαραγωγικής δραστηριότητας ή/και της αναπαραγωγικής επιτυχίας

Ανεπάρκεια τροφής

***Ευρωπαϊκός Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1069/2009*: επιτρέπει στα κράτη μέλη να εναποθέτουν ορισμένης Κατηγορίας υποπροϊόντα στη φύση προς τροφή των νεκροφάγων πτηνών, δίχως την πρότερη υποχρέωση για συλλογή αυτών και την απόθεσή τους σε περιφραγμένους χώρους τροφοληψίας**

Οι Κανονισμοί είναι δεσμευτικοί ως προς το σύνολό τους προς όλα τα κράτη μέλη και ισχύουν άμεσα σε κάθε κράτος μέλος, χωρίς να χρειάζεται καμία διαδικασία κύρωσης, υποδοχής, μετατροπής στο εσωτερικό εθνικό δίκαιο

Υπάρχει ανάγκη περαιτέρω εξειδίκευσης (χωρικά, χρονικά κτλ.) του περιεχομένου του Κανονισμού για την πρακτική εφαρμογή του

Υπ. Απόφαση 612/118658/2020 για την εφαρμογή του Κανονισμών αριθ. 1069/2009 δεν έχει καμία πρόβλεψη για τη σίτιση νεκροφάγων πτηνών

***Χώροι Τροφοδοσίας Αρπακτικών Πτηνών (ΧΤΑΠ)*: Προβλέπεται εθνικό πρόγραμμα δημιουργίας και λειτουργίας ΧΤΑΠ (ΚΥΑ Η.Π. 8353/276/Ε103/2012), ωστόσο λείπουν σημαντικά βήματα για την υλοποίησή του (θεσμοθέτηση προδιαγραφών κ.α.)**

Πρόσκρουση σε ανεμογεννήτριες

Απειλή με αυξανόμενη ένταση για τους γύπες σε όλη τη νότια Ευρώπη

Οι γύπες τα πιο ευάλωτα πτηνά σε προσκρούσεις – Τα Όρνια εχουν μειωμένη πρόσθια όραση και ανεπτυγμένη περιφερειακή, αναζητώντας τροφή κοιτώντας προς το έδαφος και πλευρικά (οπτική επαφή με γειτονικά άτομα), αλλά παρουσιάζουν «τυφλές» περιοχές στο οπτικό τους πεδίο

2nd European Vulture Conference "Vulture Conservation in Spain" (VCF)

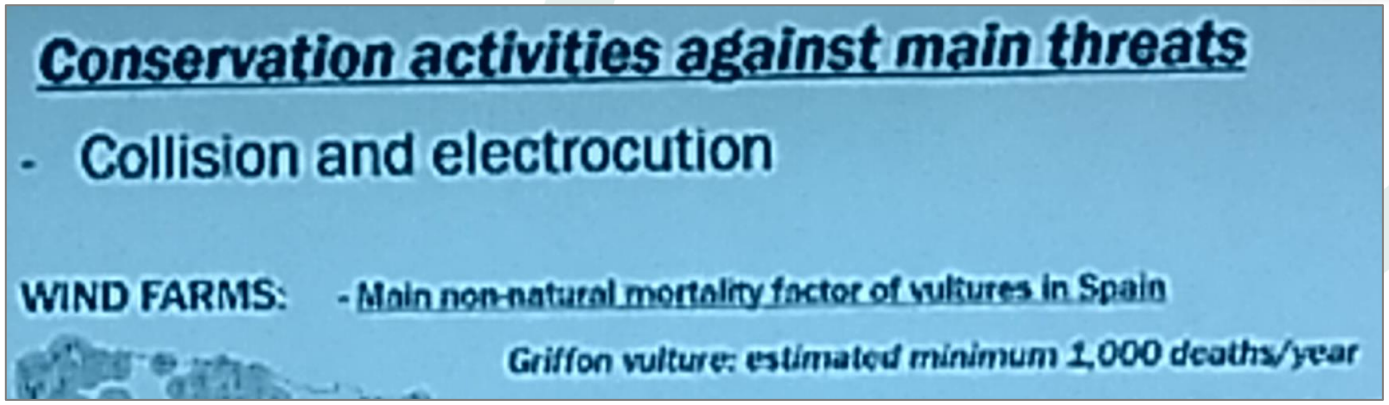

'Κύρια μη-φυσική αιτία θανάτου των γυπών στην Ισπανία'
'Τουλάχιστον 1000 θάνατοι Όρνιων σε ετήσια βάση'

Πρόσκρουση σε ανεμογεννήτριες

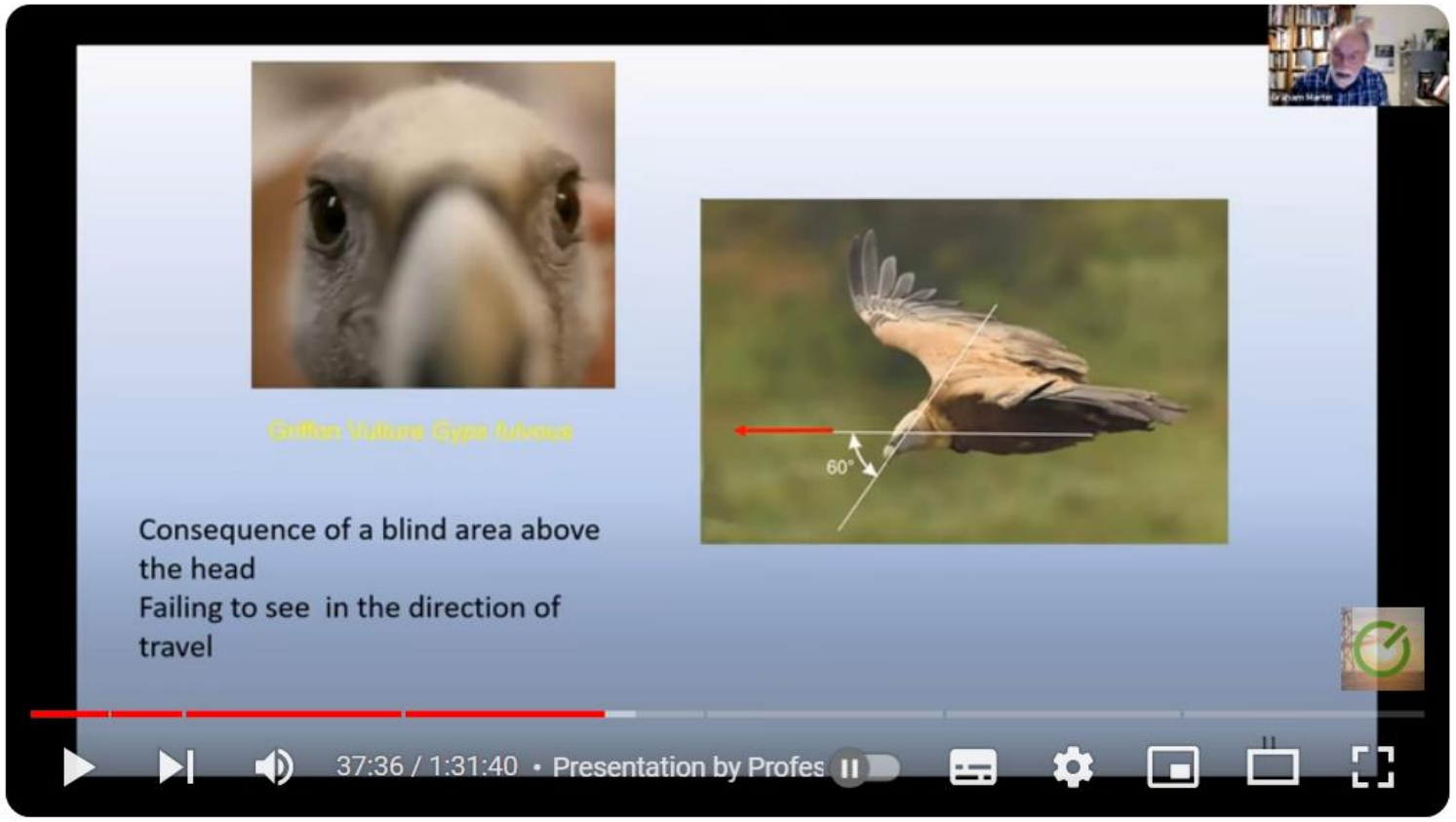

Birds' eye views, Prof. Graham R. Martin, University of Birmingham, UK

Webinar "Bird's Eye View: Ornithology for a nature-friendly energy transition", Renewables Grid Initiative

Πρόσκρουση σε ανεμογεννήτριες

Στην Ελλάδα έχουν καταγραφεί «επίσημα» περισσότερα από 70 περιστατικά πρόσκρουσης γυπών από το 2010, πολύ μεγαλύτερος ο πραγματικός αριθμός (υποκαταγραφή, απόκρυψη στοιχείων κ.α.)

Περισσότερα από 500 ανεμογεννήτριες έχουν εγκατασταθεί σε κρίσιμους βιότοπους γυπών (κυρίως στη Θράκη και την Κρήτη)

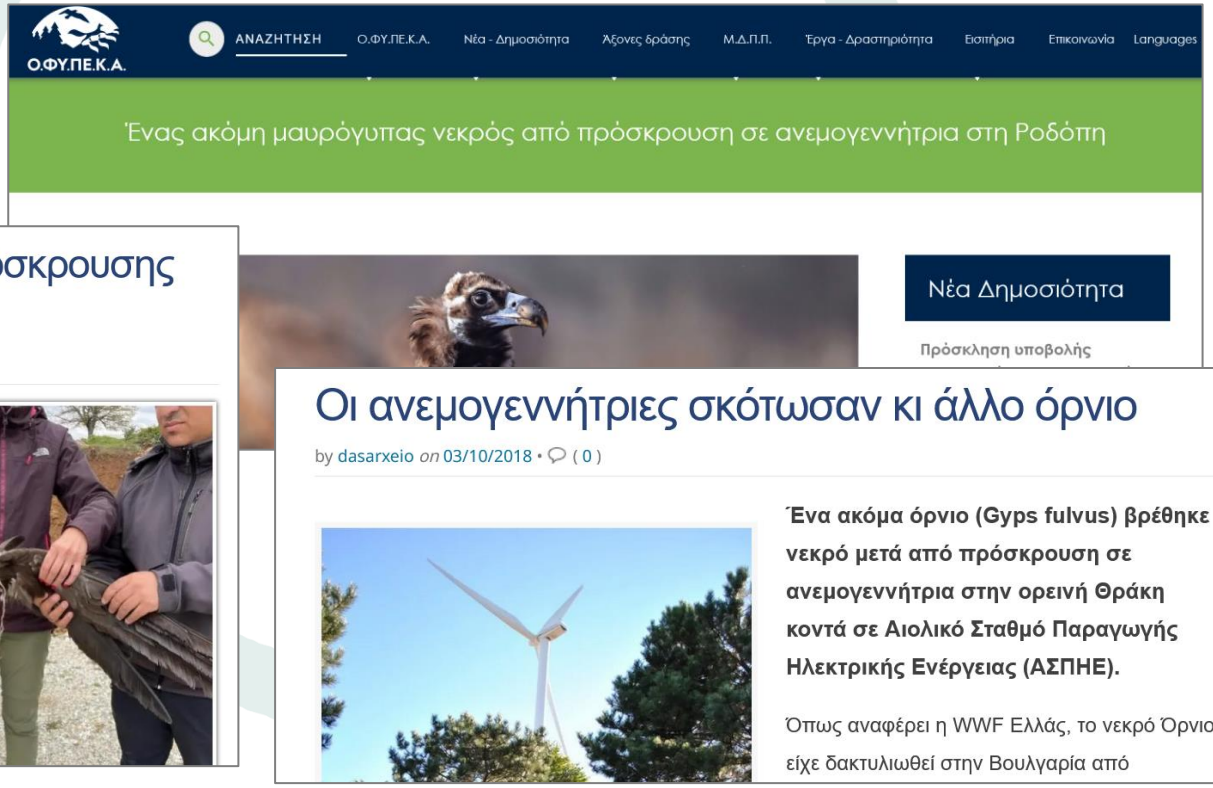

Ηλεκτροπληξία - πρόσκρουση σε υποδομές μεταφοράς ηλεκτρικού ρεύματος

Πίεση που είναι δύσκολο να εκτιμηθεί ποσοτικά, λόγω της τεράστιας έκτασης του δικτύου μεταφοράς ρεύματος

Η ηλεκτροπληξία σημαντική πίεση για το Όρνιο σε παγκόσμιο επίπεδο, λόγω ότι χρησιμοποιούν πυλώνες ως κούρνιες – στην Ελλάδα σπάνια κουρνιάζουν οι γύπες σε πυλώνες, λόγω της ύπαρξης πολλών κατάλληλων κάθετων βράχων

Η πρόσκρουση σε γραμμές μεταφοράς ρεύματος πιο σημαντική απειλή, 2 περιστατικά (με Όρνια) έχουν καταγραφεί στην περιοχή του Αράκυνθου τα τελευταία χρόνια

Η Ελλάδα βρίσκεται πολύ πίσω στην ανάπτυξη ασφαλούς δικτύου μεταφοράς ρεύματος

Υποβάθμιση ενδιαιτήματος

Εδώ ζούμε Natura 2000

Υποβάθμιση ενδιαιτήματος αναπαραγωγής (για τον Μαυρόγυπα): η μεγάλη πυρκαγιά του 2023 αναμένεται να επηρεάσει το πληθυσμιακό μέγεθος, αν και την πρώτη χρονιά το σύνολο των ζευγαριών ξαναφώλιασε

Υποβάθμιση ενδιαιτήματος τροφοληψίας: αφορά αλλαγές χρήσεις γης που αλληλοσχετίζονται με την κατανομή κυρίως των κτηνοτροφικών ζώων. Για παράδειγμα, η δάσωση βοσκοτόπων προκύπτει από μείωση της βόσκησης, ενώ η κατασκευή ΑΣΠΗΕ μπορεί να καταστήσει λιγότερο κατάλληλο έναν βοσκότοπο για τα κτηνοτροφικά ζώα – κατά κανόνα, επίσης, η απομάκρυνση νεκρών ζώων προβλέπεται ως περιβαλλοντικός όρος σε ΑΣΠΗΕ, καθιστώντας άχρηστο έναν καλό βιότοπο τροφοληψίας γυπών

Άλλες πιέσεις - απειλές

Μικρό πληθυσμιακό μέγεθος-- Χαμηλή γενετική ποικιλότητα: Αφορά κυρίως τον μικρό και απομονωμένο πληθυσμό του Γυπαετού στην Κρήτη, χωρίς να προκύπτει πάντως μεγαλύτερο κίνδυνος γενετικής συρρίκνωσης από άλλους Ευρωπαϊκούς πληθυσμούς

Κτηνιατρικά σκευάσματα (NSAIDs): Υψηλής τοξικότητας για πολλά είδη γυπών, προκάλεσαν κατάρρευση πληθυσμών στην Ινδία. Επιτρέπονται σε χώρες της Ευρώπης, δεν έχει καταγραφεί αξιόλογη χρήση τους στην Ελλάδα (κυρίως του Diclofenac)

Όχληση στις θέσεις αναπαραγωγής: Η όχληση που έχει καταγραφεί προέρχεται συνήθως από αναρριχητές ή χρήση drones. Αν και φαίνεται να έχει μικρή ένταση, μπορεί να οδηγήσουν σε ακραίες εκφάνσεις σε εγκατάλειψη φωλιάς, διακοπή αναπαραγωγικής διαδικασίας, έκθεση αυγών – νεοσσών σε θηρευτές κ.α.

Άμεση καταδίωξη με όπλα / θανάτωση από τον άνθρωπο: Φαινόμενο με μεγαλύτερη ένταση παλιότερα (π.χ. στην Κρήτη) για λόγους ταρίχευσης, έχει φθίνει σε μεγάλο βαθμό

Εμπόριο & ταρίχευση: Πριν το 1980 φαίνεται να είχε κάποια έκταση, δεν θεωρείται σημαντική πλέον

Άλλες αιτίες (πνιγμός, μολυβδίαση κ.α.): Σημειώνονται εδώ ο πνιγμός σε υδατοδεξαμενές (καταγράφηκε περιστατικό το 2021 στην Αιτωλοακαρνανία) και η μολυβδίαση, που θεωρείται σημαντική πίεση σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες (π.χ. Ιταλία), λόγω κατανάλωσης νεκρών θηραμάτων από κυνήγι

Σύντομο διάλειμμα

3. Εφαρμογή Εθνικού Σχέδιου Δράσης

Το Πρόγραμμα LIFE IP 4 NATURA

«Ολοκληρωμένες δράσεις για την διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα»

Το πρώτο LIFE Integrated Project (IP) που εγκρίθηκε για την Ελλάδα

Συνολικός προϋπολογισμός: 17.000.000 €

12 εταίροι

Δράση Α.1: Εκπόνηση και θεσμοθέτηση Σχεδίων Δράσης (ΣΔ) για είδη και τύπους οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος

Δράση C.1: Πιλοτική εφαρμογή Σχεδίων Δράσης (ΣΔ) για είδη και τύπους οικοτόπων

Σχέδιο Δράσης για 3 είδη γυπών Μαυρόγυπας - *Aegypius monachus*, Γυπαετός - *Gypaetus barbatus*, Όρνιο - *Gyps fulvus*

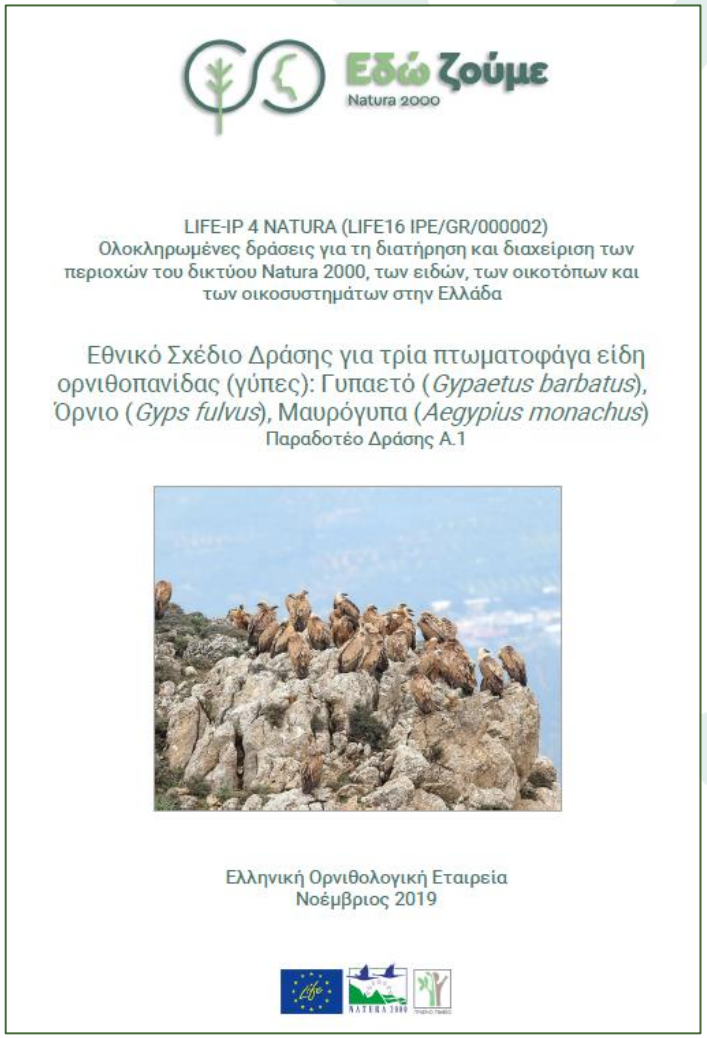

Συντάκτης: Δρ. Σ. Ξηρουχάκης (Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης)

Ευρεία διαβούλευση με ειδικούς επιστήμονες και εμπλεκόμενες υπηρεσίες

Τοπικές εκδηλώσεις διαβούλευσης σε Θράκη και Δ. Ελλάδα

Κατάρτιση καταλόγου με περίπου 60 μέτρα προτεραιότητας (σε 5 δέσμες) για τη διατήρηση και ανάκαμψη των πληθυσμών των 3 ειδών

Δέσμες Μέτρων

α. Έρευνα και Παρακολούθηση
β. Διατήρηση και διαχείριση πληθυσμών
γ. Προστασία και διαχείριση ενδιαιτήματος
δ. Νομοθεσία και Πολιτική
ε. Επικοινωνία και Εκπαίδευση

ΔΕΣΜΗ ΜΕΤΡΩΝ	ΔΡΑΣΗ	Συσχέτιση με απειλές / πιέσεις	Περιοχές Εφαρμογής
	μολυβδίασης στους πληθυσμούς των γυπών μέσω δειγματοληπτικών ελέγχων.	και του βαθμού βιοσυσσώρευσής τους	
	Έρευνα για θνησιμότητα από λοιμώδη νοσήματα / Δημιουργία και εφαρμογή βιοϊατρικού πρωτοκόλλου συλλογής και διατήρησης νεκρών πτωματοφάγων αρπακτικών.		
Διατήρηση και διαχείριση πληθυσμών	Δημιουργία και λειτουργία από τις Δασικές Υπηρεσίες επτά περιφερειακών ομάδων ειδικά εκπαιδευμένων σκύλων στην ανεύρεση δηλητηριασμένων δολωμάτων. Συστηματική διενέργεια περιπολιών-ελέγχων σε κρίσιμες περιοχές υψηλού κινδύνου.	Παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων	Σε επιλεγμένες περιοχές (Ανατολική Μακεδονία-Θράκη, Δυτική Μακεδονία, Ήπειρος, Θεσσαλία, Δυτική Ελλάδα, Νότιο Αιγαίο, Κρήτη)
	Εφαρμογή τεχνικών μετριασμού της θνησιμότητας λόγω ηλεκτροπληξίας ή πρόσκρουσης σε Α/Γ ή καλώδια μεταφοράς ηλεκτρικού ρεύματος (μόνωση πυλώνων, υπογειοποίηση καλωδίων ή/και χρήση συνεστραμμένου μονωμένου σύρματος, σήμανση καλωδίων, επιλεκτική παύση Α/Γ).	Ηλεκτροπληξία και Πρόσκρουση σε ανθρωπογενείς κατασκευές και υποδομές	Ανατολική Μακεδονία-Θράκη, Δυτική Ελλάδα, Θεσσαλία, Κρήτη
	Καταγραφή των περιστατικών παράνομης διακίνησης και διερεύνηση του ηλεκτρονικού εμπορίου (ταριχευμένων γυπών, ζωντανών δειγμάτων, αυγών) και αποτίμηση του προβλήματος. Συνεργασία με Δίωξη Ηλεκτρονικού Εγκλήματος για άσκηση ποινικών διώξεων.	Εμπόριο και ταρίχευση	Όλη η επικράτεια της χώρας
	Δημιουργία και λειτουργία δικτύου ΧΤΑΠ σε περιφερειακό επίπεδο. Προώθηση της διασυνοριακής συνεργασίας σε παραμεθόριες περιοχές και παράλληλη παρακολούθηση τους με ταυτόχρονες καταμετρήσεις.	Ανεπάρκεια τροφής	Όλη η επικράτεια της χώρας
	Πιλοτικός σχεδιασμός και λειτουργία μικρών, διάσπαρτων θέσεων απόθεσης τροφής, συνεργασία με κτηνοτροφικές μονάδες, μεταφορά νεκρών ζώων, ενημέρωση. Έκθεση σκοπιμότητας και διερεύνησης θεσμικού πλαισίου λειτουργίας τους. Προώθηση των παραδοσιακών πρακτικών απόθεσης νεκρών ζώων ευνοϊκών για τους γύπες και θεσμοθέτηση τους εντός ΖΕΠ σε τοπικό επίπεδο.	Ανεπάρκεια τροφής	Α. Μακεδονία-Θράκη, Ήπειρος, Θεσσαλία, Δ. Μακεδονία, Δ. Ελλάδα, Ν. Αιγαίο, Κρήτη

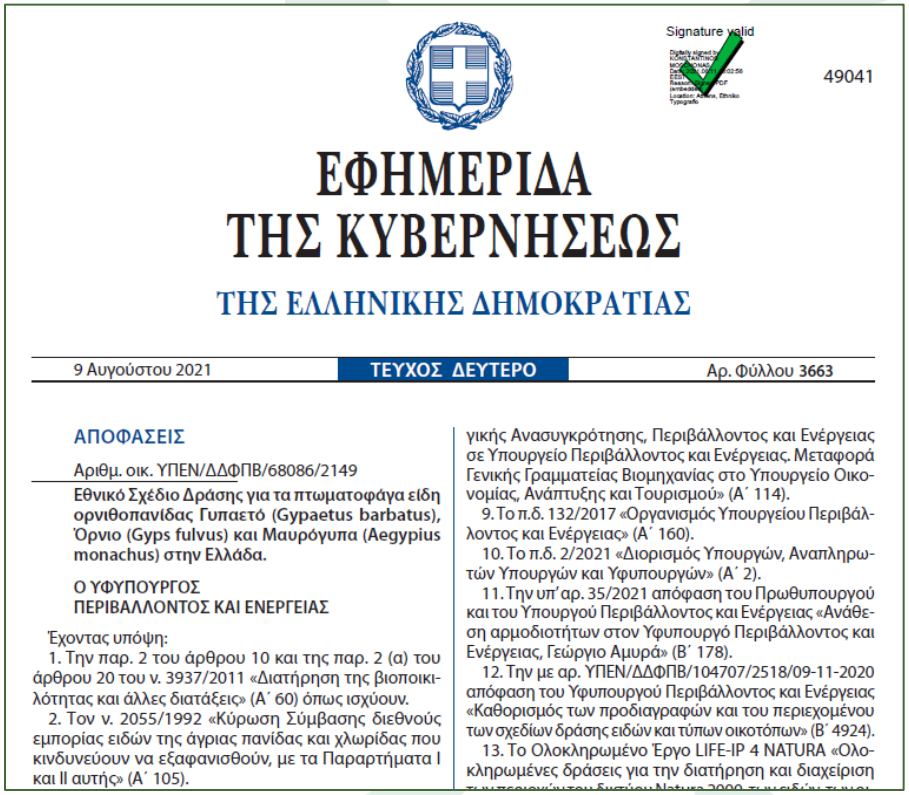

Signature valid

49041

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

9 Αυγούστου 2021 | ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ | Αρ. Φύλλου 3663

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. οικ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/68086/2149

Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα πτωματοφάγα είδη ορνιθοπανίδας Γυπαετό (Gypaetus barbatus), Όρνιο (Gyps fulvus) και Μαυρόγυπα (Aegypius monachus) στην Ελλάδα.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Την παρ. 2 του άρθρου 10 και της παρ. 2 (α) του άρθρου 20 του ν. 3937/2011 «Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις» (Α΄ 60) όπως ισχύουν.
2. Τον ν. 2055/1992 «Κύρωση Σύμβασης διεθνούς εμπορίας ειδών της άγριας πανίδας και χλωρίδας που κινδυνεύουν να εξαφανισθούν, με τα Παραρτήματα Ι και ΙΙ αυτής» (Α΄ 105).

γικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας σε Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Μεταφορά Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας στο Υπουργείο Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού» (Α΄ 114).

9. Το π.δ. 132/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας» (Α΄ 160).

10. Το π.δ. 2/2021 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α΄ 2).

11. Την υπ' αρ. 35/2021 απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Γεώργιο Αμυρά» (Β΄ 178).

12. Την με αρ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/104707/2518/09-11-2020 απόφαση του Υφυπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Καθορισμός των προδιαγραφών και του περιεχομένου των σχεδίων δράσης ειδών και τύπων οικοτόπων» (Β΄ 4924).

13. Το Ολοκληρωμένο Έργο LIFE-IP 4 NATURA «Ολοκληρωμένες δράσεις για την διατήρηση και διαχείριση

Θεσμοθέτηση ΕΣΔ: Υπουργική Απόφαση (ΥΑ) 68086/2149, ΦΕΚ Β' 3663/9.8.2021

'Σκοπός του ΕΣΔ για τα τρία είδη γυπών είναι η συμβολή στην επίτευξη της αύξησης της έκτασης εξάπλωσης των ειδών αυτών σε επίπεδα τουλάχιστον της περιόδου 1990 - 2000, ενώ ως προς το πληθυσμιακό μέγεθος να επιτευχθεί αύξηση της τάξης του 10 έως 20%, σύμφωνα με τους σχετικούς πίνακες του ΕΣΔ'

Χρονικό πλαίσιο: 6 χρόνια

Υλοποίηση - παρακολούθηση: ΔΔΦΠΒ, ΥΠΕΝ (μέσω του έργου LIFE IP 4 NATURA)

Συντονισμός υλοποίησης: Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία

2. Στόχος του ΕΣΔ είναι η λήψη μέτρων για την επίτευξη της διατήρησης και επαύξησης τόσο του πληθυσμιακού μεγέθους όσο και της γεωγραφικής εξάπλωσης των γυπών σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.

3. Οι ειδικότεροι στόχοι του ΕΣΔ είναι:

α. Η διατήρηση της υπάρχουσας αναπαραγωγικής κατανομής των ειδών και η άμεση ανάσχεση της περαιτέρω δραματικής μείωσης των πληθυσμών τους μέσω της μείωσης της θνησιμότητας τους σε εθνικό επίπεδο και κατά προτεραιότητα σε περιοχές του Δικτύου NATURA 2000

β. Η συλλογή πρωτογενών δεδομένων για τη βιολογία και οικολογία των γυπών στις περιοχές όπου αυτό απαιτείται με έμφαση στη χαρτογράφηση των ιστορικών και ενεργών θέσεων αναπαραγωγής (σε εθνικό επίπεδο)

γ. Η χωρική αποτύπωση και διατήρηση των κρίσιμων ενδιαιτημάτων αναπαραγωγής, διασποράς και τροφοληψίας, και η βελτίωσή τους

δ. Η συνεργασία και ενεργή συμμετοχή αρμόδιων φορέων και χρηστών γης για τη μείωση των απειλών των γυπών και των ενδιαιτημάτων τους

ε. Η ανάκαμψη του μικρού μεγέθους των αναπαραγόμενων πληθυσμών και της παραγωγικότητας τους μέσω της αύξησης της αφθονίας και διαθεσιμότητας τροφής

στ. Η επανεποίκιση τμημάτων των ιστορικών περιοχών εξάπλωσης των τριών ειδών μέσω της ενδυνάμωσης και του εμπλουτισμού τοπικών πληθυσμών, της δημιουργίας αναπαραγωγικών πυρήνων και αύξησης της συνδεσιμότητας μεταξύ τους,

ζ. Η θεσμική ενσωμάτωση της διατήρησης των γυπών σε εθνικές και περιφερειακές πολιτικές κατά προτεραιότητα σε περιοχές του Δικτύου NATURA 2000 και η βελτίωση της νομοθεσίας σχετικά με παράνομες δραστηριότητες όπως η τοποθέτηση δηλητηριασμένων δολωμάτων.

Υλοποίηση προγράμματος εθνικής απογραφής Γυπών

Όρνιο

Παρακολούθηση αναπαραγωγικών πληθυσμών
Αιτωλοακαρνανία: ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ (συνεργασία με ΟΦΥΠΕΚΑ)
Στενά Νέστου: ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ (συνεργασία με Δασαρχείο Σταυρούπολης)
Νάξος: ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ
Κρήτη: Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης (ΜΦΙΚ)
Θράκη: Εταιρεία Προστασίας Βιοποικιλότητας Θράκης (ΕΠΒΘ), ΟΦΥΠΕΚΑ

Ετήσια απογραφή στις θέσεις κούρνιας
ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ, ΟΦΥΠΕΚΑ, Δασικές υπηρεσίες, ΕΠΒΘ

Μαυρόγυπας
ΟΦΥΠΕΚΑ

Γυπαετός
ΜΦΙΚ

2022: Πρώτη χρονιά που έγινε απογραφή όλων των αναπαραγωγικών πληθυσμών των τριών ειδών γυπών

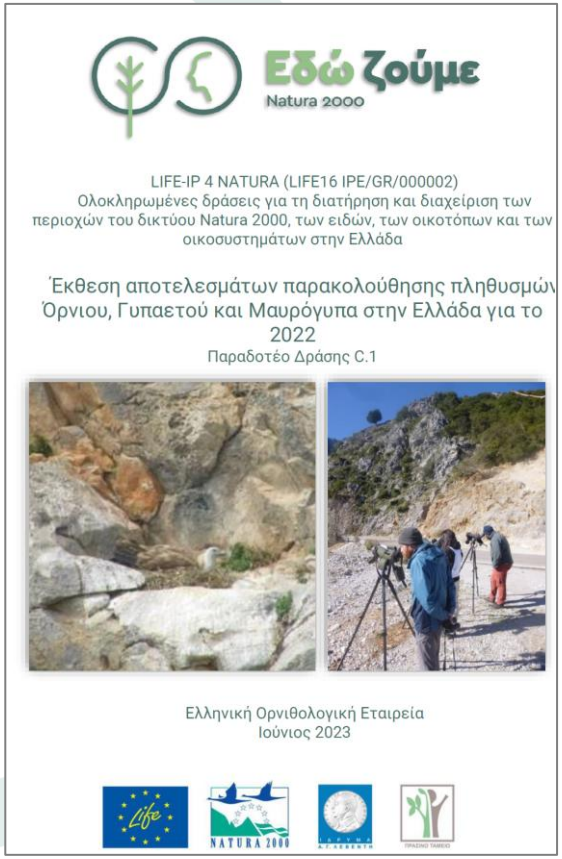
Εδώ ζούμε
Natura 2000

LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)
Ολοκληρωμένες δράσεις για τη διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα

Έκθεση αποτελεσμάτων παρακολούθησης πληθυσμών Όρνιου, Γυπαετού και Μαυρόγυπα στην Ελλάδα για το 2022
Παραδοτέο Δράσης C.1

Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία
Ιούνιος 2023

Υλοποίηση προγράμματος εθνικής απογραφής Γυπών

Μαυρόγυπας

Από το 1994 εφαρμόζεται πρόγραμμα συστηματικής παρακολούθησης, σε ετήσια βάση

1994-2013: WWF Ελλάς - Περιφέρειας Αν. Μακεδονίας και Θράκης

2014-σήμερα: Μονάδα Διαχείρισης Εθνικών Πάρκων Δέλτα Έβρου και Δαδιάς του ΟΦΥΠΕΚΑ (πρώην Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς-Λευκίμης-Σουφλίου)

Υλοποίηση προγράμματος εθνικής απογραφής Γυπών

Εδώ ζούμε Natura 2000

Όρνιο

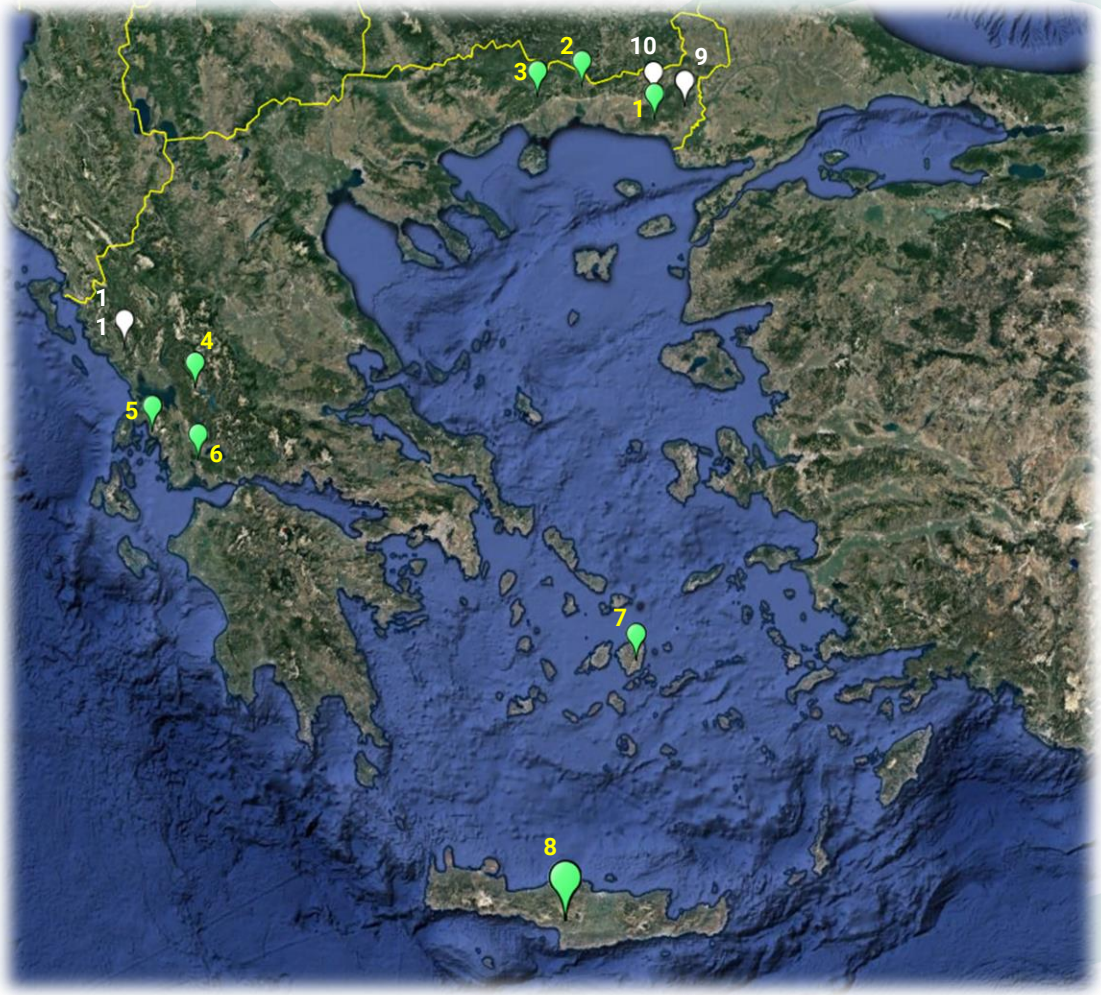

Ενεργές αποικίες

1. Νότιος Έβρος
2. Κοιλάδα Κομψάτου
3. Στενά Νέστου
4. Εμπεσός – Όρη Βάλτου
5. Ακαρνανικά Όρη
6. Στενά Νέστου
7. Νάξος - Ηρακλεία
8. Κρήτη (*60-65 αποικίες*)

Πρόσφατα 'εγκατελειμμένες' αποικίες

9. Εθνικό Πάρκο Δάσους Δαδιάς
10. Κοιλάδα Φιλιούρη
11. Όρη Παραμυθιάς

Υλοποίηση προγράμματος εθνικής απογραφής Γυπών

Εδώ ζούμε Natura 2000

Όρνιο *Κρήτη*

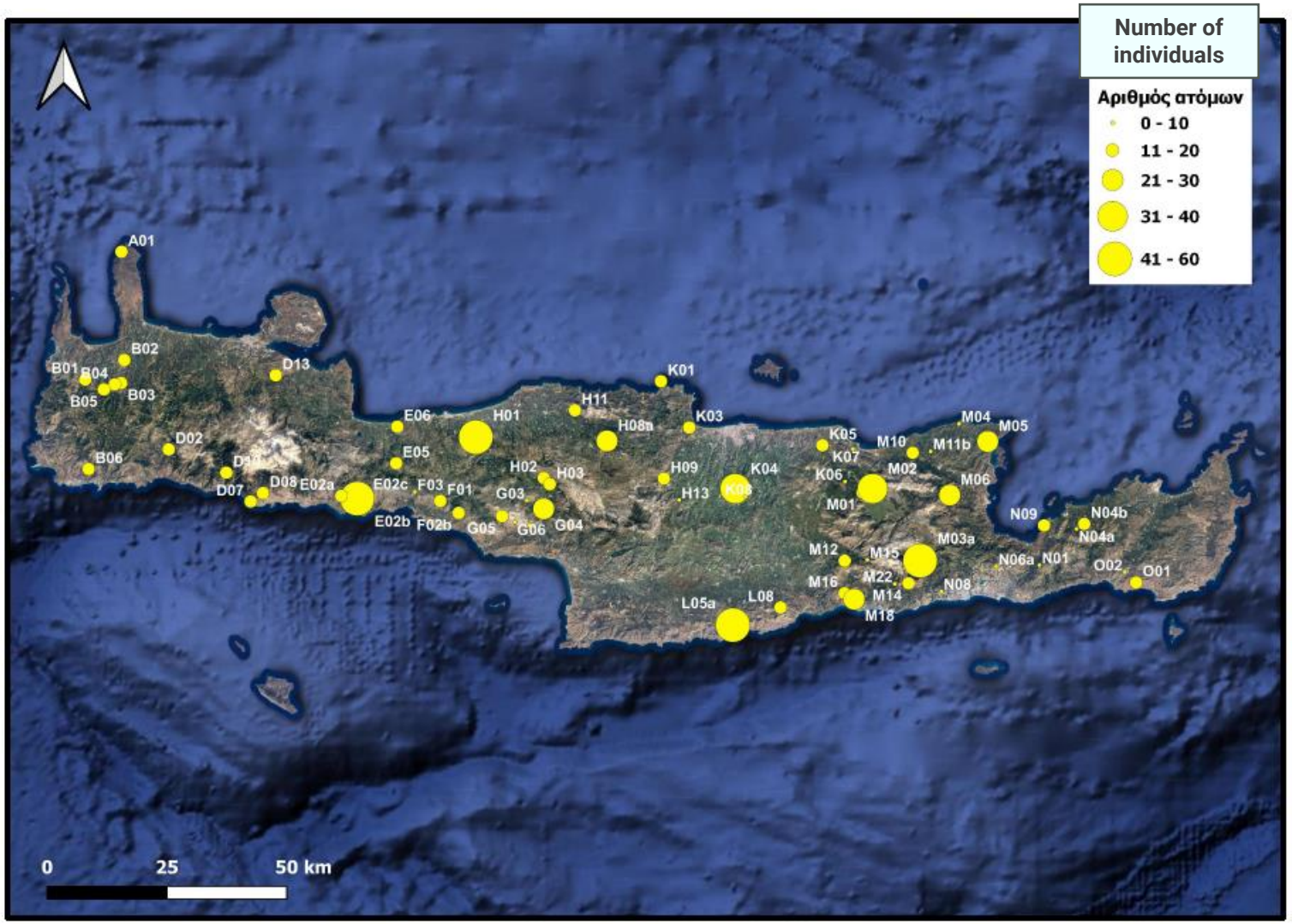

Υλοποίηση προγράμματος εθνικής απογραφής Γυπών

Εδώ ζούμε Natura 2000

Γυπαετός

(+: successful breeding -: no activity, X: unsuccessful breeding , ?: lack of data)

Υλοποίηση προγράμματος εθνικής απογραφής Γυπών

Εδώ ζούμε Natura 2000

Στενά Κλεισούρας

Όρη Βάλτου

Σύνταξη κοινών πρωτόκολλων παρακολούθησης για τα τρία είδη γυπών

Εδώ ζούμε
Natura 2000

LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)
Ολοκληρωμένες δράσεις για τη διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα

Τυποποιημένα πρωτόκολλα παρακολούθησης (monitoring) των πληθυσμών τριών ειδών γυπών (Όρνιο, Γυπαετός, Μαυρόγυπας) στην Ελλάδα
Παραδοτέο Δράσης C.1

Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία
Ιούνιος 2022

A2. Πρωτόκολλο καταγραφής φωλιών αποικίας Όρνιων (GV_NestLog)

Σελίδα: _____ από____

Έτος παρακολούθησης			Κωδικός GV_NestLocation			Κωδικός πρωτοκόλλου											
	Κωδικός αποικίας		Ημ/νία 1ης επίσκεψης		Ημ/νία 2ης επίσκεψης		Ημ/νία 3ης επίσκεψης		Ημ/νία 4ης επίσκεψης		Ημ/νία 5ης επίσκεψης		Ημ/νία 6ης επίσκεψης		Ημ/νία 7ης επίσκεψης		
•	Υψόμετρο αποικίας		Συντεταγμένες αποικίας			Προσανατο-λισμός αποικίας		Τύπος βράχου			Ύψος αποικίας από το έδαφος		Χρήση ως χειμωνιάτικη κούρνια (1/0)		Έτος ανακάλυψης		
A/A	Κωδικός φωλιάς	Θέση στην αποικία	Τύπος φωλιάς	Γονέας 1 χαρακτηριστικά	Γονέας 2 χαρακτηριστικά	1η επίσκεψη	2η επίσκεψη	3η επίσκεψη	4η επίσκεψη	5η επίσκεψη	6η επίσκεψη	7η επίσκεψη	Αυγό (1/0)	Νεοσσός (hatcling) 1/0	Πετερωμένος νεοσσός (fledging) 1/0	Αποτυχία 1/0	Παρατηρήσεις

Αποτελέσματα παρακολούθησης πληθυσμών (2022) - Τάσεις

Όρνιο: Ελαφρά αυξητική
Μαυρόγυπας: Σταθερή
Γυπαετός: Ελαφρά αυξητική

Είδος	2019 (2010-2019)	2022
	Αριθμός ζευγαριών	Αριθμός ζευγαριών
Gypaetus barbatus	6-7	10
Gyps fulvus (Κρήτη)	250-340	369
Gyps fulvus (ηπειρ. Ελλάδα)	23-35	40-42
Gyps fulvus (Νάξος)	9-10	16
Aegypius monachus	23-35	32

Η τοποθέτηση δορυφορικών πομπών συμβάλλει κυρίως:

- **στην παροχή πολύτιμων δεδομένων σχετικά με τα κρίσιμα ενδιαιτήματα των γυπών (θέσεις αναπαραγωγής, τροφοληψίας, κουρνιάσματος)**
- **στον γρήγορο – έγκαιρο εντοπισμό περιστατικών χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων (ή άλλων αιτιών θανάτωσης, π.χ. προσκρούσεις σε υποδομές ενέργειας)**

Ανάπτυξη προγραμμάτων τηλεμετρίας και δακτυλίωσης

Στο πρόγραμμα LIFE IP 4 NATURA έχει πραγματοποιηθεί τοποθέτηση πομπών – δακτυλίωση σε 26 Όρνια:
7 νεοσσοί
18 νεαρά, προερχόμενα από κέντρα περίθαλψης
1 υπενήλικο, προερχόμενο από κέντρο περίθαλψης

Παρακολούθηση κινήσεων Όρνιων με πομπούς που τοποθετήθηκαν από άλλα προγράμματα μέσω κοινής 'Βαλκανικής' πλατφόρμας (Πρόγραμμα LIFE DeTox)

Εντοπισμός περιοχών διασποράς, εκτός Ελλάδας

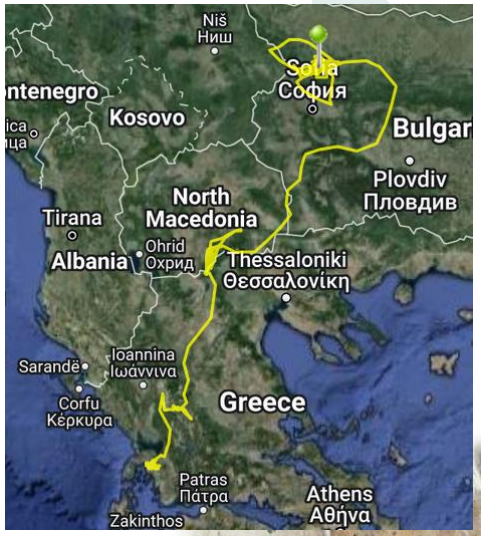

‘ΜΠΟΥΜΙΣΤΟΣ’: δακτυλιώθηκε ως νεοσσός στα Ακαρνανικά Όρη, ο πομπός ‘έπεσε’ όταν πήγε στη Βουλγαρία – Αναγνωρίστηκε από το wing tag στη Σ. Αραβία μετά από 1,5 χρόνο

‘ΔΑΦΝΗ’: δακτυλιώθηκε ως νεοσσός στα Ακαρνανικά Όρη, ταξίδεψε ως το Σουδάν την πρώτη της χρονιά – Σταμάτησε να εκπέμπει μετά από 9 μήνες

Ανάπτυξη προγραμμάτων τηλεμετρίας και δακτυλίωσης

Εντοπισμός νέων περιοχών διαχείμασης – αναπαραγωγής

‘ΑΛΤΑΝΗ’: δακτυλιώθηκε το 2021 ως πουλί δεύτερου χρόνου στον Αράκυνθο (ΦΔ Λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου)

2023: εντοπίζεται μέσω πομπού να διαχειμάζει στην Πάρνηθα

Επιτόπια παρακολούθηση: 5 – 6 Όρνια διαχείμασαν στην Πάρνηθα

1 ζευγάρι φώλιασε

Πρώτη καταγραφή αναπαραγωγής στην Αττική μετά από πολλές

«Ο Φορέας Διαχείρισης απελευθερώνει γύπες με αφορμή την Έξοδο του Μεσολογγίου»

Δημοσιεύθηκε : Δευτέρα, 12 Απρίλιος 2021 12:55 | Εκτύπωση | Εμφανίσεις: 1325

«Ο Φορέας Διαχείρισης Λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου – Ακαρνανικών Ορέων απελευθερώνει γύπες με αφορμή την Έξοδο του Μεσολογγίου»

Ανάπτυξη προγραμμάτων τηλεμετρίας και δακτυλίωσης

Εντοπισμός περιστατικού χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων – Όρη Βάλτου, Δεκέμβριος 2023

Σε περίπτωση πλήρους ακινητοποίησης του πομπού (ισχυρή ένδειξη θανάτου) εμφανίζεται ένδειξη ειδοποίησης

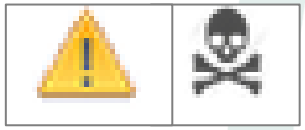

3 νεκρά πουλιά εντοπίστηκαν (εκτιμάται ότι σκοτώθηκαν μέχρι και 6 άτομα)

Έγκαιρη συλλογή νεκρών ζώων και ύποπτων δειγμάτων – περιορισμός της διασποράς του δηλητήριου

Ν. Μπούκας/ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ

Ρ. Τσιακίρης

Ανάπτυξη προγραμμάτων τηλεμετρίας και δακτυλίωσης

Εδώ ζούμε Natura 2000

Εντοπισμός περιστατικού θανάτου από πρόσκρουση σε ανεμογεννήτρια – Νάξος, Μάιος 2021

Ο πομπός ακινητοποιήθηκε δίπλα σε ανεμογεννήτρια στη Νάξο

Την επόμενη ημέρα εντοπίστηκε ο πομπός με κομμένους ιμάντες, αλλά όχι το Όρνιο

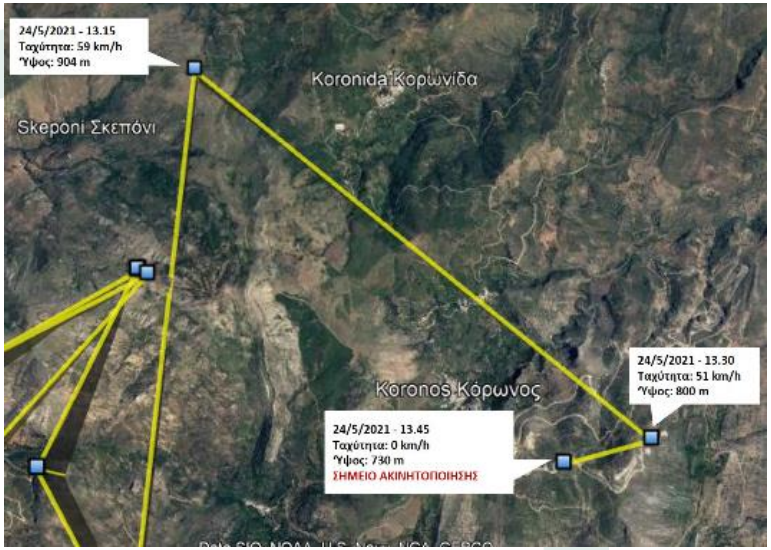

Χαρτογράφηση ευαισθησίας για το Όρνιο

Πολύ – κριτηριακή ανάλυση

Α) Τρέχουσα και πρόσφατη ιστορική κατανομή (δεδομένα πεδίου και βιβλιογραφική ανασκόπηση): βαρύτητα 40%

Β) Χαρακτηριστική παρουσία του είδους σε ΖΕΠ και ΣΠΠ: βαρύτητα 20%

Γ) Χρήση χώρου/Δεδομένα τηλεμετρίας*: βαρύτητα 40%

** Δεδομένα από 59 δορυφορικούς πομπούς (FWFF, BSPB, ΜΦΙΚ, ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ)*

Το Όρνιο αποτελεί είδος – ομπρέλα και για τα άλλα δύο είδη γυπών (επικάλυψη κατανομής 80-85%)

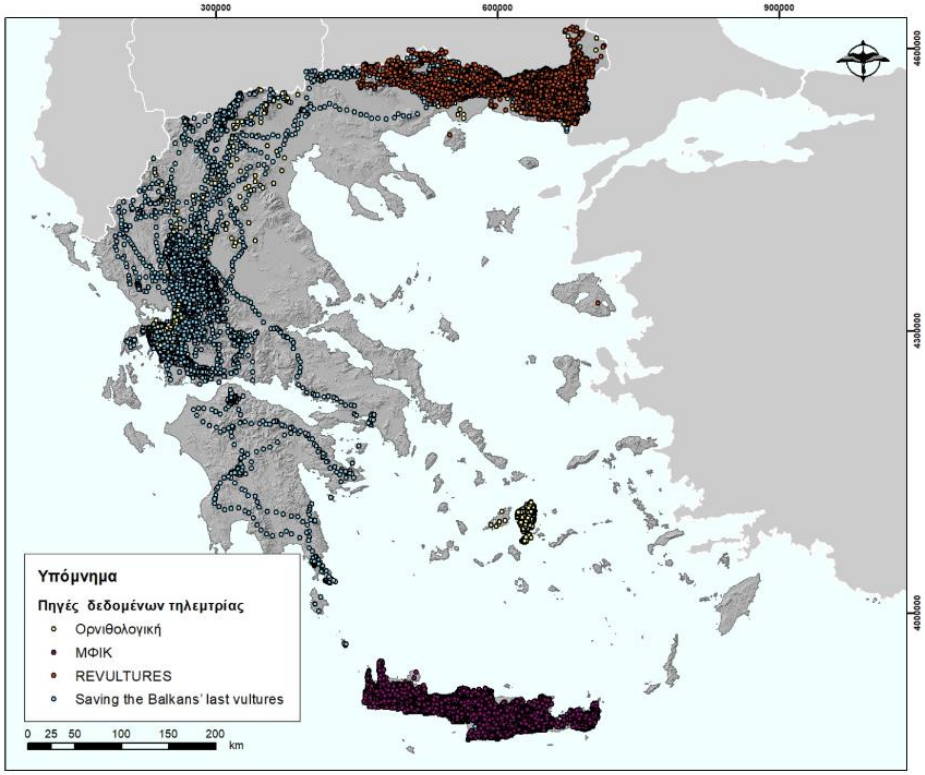

Προσδιορισμός κρίσιμων ενδιαιτημάτων όρνιου

Εδώ ζούμε Natura 2000

Χαρτογράφηση ευαισθησίας για το Όρνιο

Κατηγοριοποίηση των κρίσιμων ενδιαιτημάτων του είδους σε 4 ζώνες ευαισθησίας

Α – Κρίσιμη/Πολύ Υψηλή (Κόκκινο)
Β – Υψηλή (Πορτοκαλί)
Γ – Μέτρια (Κίτρινο)
Δ – Χαμηλή (Μπεζ)

6 περιοχές προτεραιότητας για διατήρηση

1. **Θράκη – Α. Μακεδονία**
2. **Κρήτη**
3. **Αιτωλοακαρνανία**
4. **Νότια Πίνδος**
5. **Νάξος-Ηρακλειά**
6. **Βόρας**

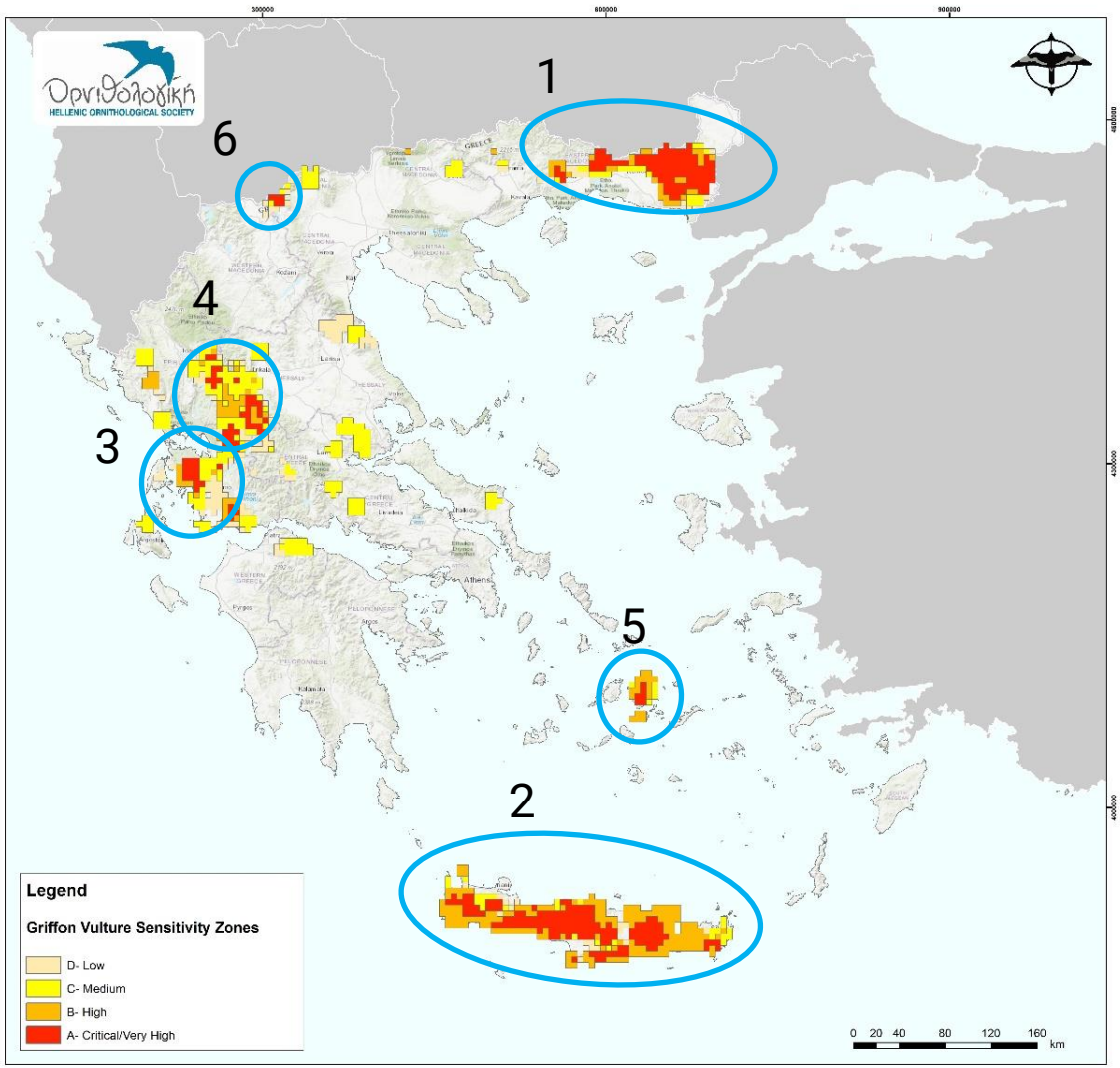

Μελέτη σκοπιμότητας (feasibility study) εφαρμογής για την ενίσχυση των φυσικών πληθυσμών

Εδώ ζούμε
Natura 2000

LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)
Ολοκληρωμένες δράσεις για τη διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα

ΜΕΛΕΤΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΑΣΙΑΤΙΚΟΥ ΟΡΝΙΟΥ (*Gyps fulvus*) ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Δρ. Σταύρος Ξηρουχάκης
Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης
Πανεπιστήμιο Κρήτης

Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία
Ιούλιος 2023

Ανάλυση πληθυσμιακών, οικολογικών, βιολογικών παραμέτρων του Όρνιου

Σκόπιμη η ενίσχυση του πληθυσμού των όρνιων της ηπειρωτικής Ελλάδας

Κατάλληλος πληθυσμός – δότης θεωρείται ο Κρητικός, από τη ΄δεξαμένη' νεαρών ατόμων που φτάνουν σε κέντρα περίθαλψης

Οι πλέον κατάλληλες περιοχές απελευθέρωσης εντοπίζονται στη Δ. Ελλάδα

Προϋποθέσεις: Μετρήσιμός περιορισμός των απειλών, ύπαρξη κατάλληλων υποδομών και ομάδας πεδίου, ύπαρξη ενεργών αποικιών

Δημιουργία υποδομών πληθυσμιακής ενίσχυσης/Απελευθερώσεις γυπών από κέντρα περίθαλψης

Πιλοτική εφαρμογή στο Μεσολόγγι (2019-2022), από τον Φορέα Διαχείρισης Λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου σε συνεργασία με άλλους φορείς, με θετικά αποτελέσματα

Πλήρης εφαρμογή από την περίοδο 2023-2024 (απελευθέρωση 9 Όρνιων), στη βάση των κατευθύνσεων της Μελέτης Σκοπιμότητας (Συνεργασία ΜΦΙΚ, ΑΝΙΜΑ, ΟΦΥΠΕΚΑ, ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ)

Σταθερή παροχή τροφής σε εβδομαδιαία βάση στα πουλιά του κλωβού προσαρμογής και στον χώρο ενισχυτικής τροφοδοσίας, για την προσέλκυση Όρνιων του άγριου πληθυσμού και υποστήριξης των ατόμων που απελευθερώθηκαν

Δημιουργία υποδομών πληθυσμιακής ενίσχυσης/Απελευθερώσεις γυπών από κέντρα περίθαλψης

Μέτρα για την καταπολέμηση της χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων

- **2022:΄Εκδοση νέας ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΔΔ/83415/2715/10.08.2022 (Β΄ 4459) σχετικά με τα μέτρα – διαδικασίες για τον έλεγχο της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων (ΔΔ) – Καθορισμός ρόλων εμπλεκόμενων φορέων**

- **Δημιουργία ειδικών μονάδων ανίχνευσης δηλητηριασμένων δολωμάτων (ΕΜΑΔΔ) με εκπαιδευμένους σκύλους (ΟΦΥΠΕΚΑ)**

- **Υλοποίηση εξειδικευμένων προγραμμάτων (LIFE DeTox, Πρόγραμμα ΟΦΥΠΕΚΑ για τα ΔΔ)**

- **Προληπτικές – επιδεικτικές περιπολίες ΕΜΑΔΔ σε περιοχές με βεβαρημένο ιστορικό**

Ενημέρωση/ ευαισθητοποίηση χρηστών γης και κοινωνικών εταίρων

Οι περιπολίες των ΕΜΑΔΔ συνδυάζονται και με συναντήσεις με τοπικές ομάδες ενδιαφέροντος (κάτοικοι, κτηνοτρόφοι)

Έχουν πραγματοποιηθεί συναντήσεις σε Αράκυνθο, Όρη Βάλτου (Περδικάκι), Άγραφα (οικισμός Άγραφα)

Διανομή ενημερωτικού υλικού και προφορικές ενημερώσεις κατά τις εργασίες πεδίου

Μετριασμός των επιπτώσεων από την εγκατάσταση αιολικών σταθμών (ΑΣΠΗΕ)

Πολύ έντονη 'σύγκρουση' – Μεγάλη πίεση από τη βιομηχανία αιολικής ενέργειας για εγκαταστάσεις ΑΣΠΗΕ σε πολύ κρίσιμα ενδιαιτήματα των γυπών

553 ανεμογεννήτριες ήδη λειτουργούν εντός των Ζωνών Ευαισθησίας Α και Β

Οι Ζώνες Ευαισθησίας Α και Β αναγνωρίζονται σαν περιοχές αποκλεισμού εγκατάστασης νέων α/γ για όλη την Ελλάδα, η Ζώνη Γ προτείνεται ως περιοχή αποκλεισμού για την ηπειρωτική Ελλάδα και Νάξο, λόγω του δυσμενούς καθεστώτος διατήρησης

Ορισμένα θετικά αποτελέσματα έχουν επιτευχθεί χάρη σε διαρκή προσπάθεια και ισχυρή τεκμηρίωση

Περίπου 90 έντυπα σχολιασμού – επιστολές έχουν υποβληθεί από την ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ για αντίστοιχο αριθμό έργων που σχεδιάζεται να κατασκευαστούν εντός κρίσιμων ενδιαιτημάτων των γυπών

<u>ΑΣΠΗΕ εντός Ζωνών Ευαισθησίας Α+Β</u>
2017 -2019: 137 MW εγκρίθηκαν, 39 MW απορρίφθηκαν
2020-2022: 422 MW εγκρίθηκαν, 725 MW απορρίφθηκαν

Μετριασμός των επιπτώσεων από την εγκατάσταση αιολικών σταθμών (ΑΣΠΗΕ)

ΖΕΠ/ΣΠΠ Ακαρνανικά Όρη

12 εγκαταστημένες α/γ (από 2018-2019)

Απορρίφθηκαν 5 ΑΣΠΗΕ και αποσύρθηκαν άλλοι 2

Εκδόθηκε ΑΕΠΟ για άλλες 15 ΑΣΠΗΕ (1 α/γ έκαστος) από την Περιφέρεια Δ. Ελλάδας με παράτυπες μεθοδεύσεις, έχει ζητηθεί από ΥΠΕΝ - ΟΦΥΠΕΚΑ η αναστολή εκτέλεσης έργων μέχρι τη λήξη του έργου LIFE IP 4 NATURA και την εξέταση των αποτελεσμάτων – Εκκρεμεί εκδίκαση προσφυγής από ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ και ΕΕΠΦ

ΖΕΠ/ΣΠΠ Άγραφα

Αποτράπηκε η αδειοδότηση 4 έργων εντός της ΖΕΠ (κοντά στη σημαντική θέση κούρνιας του Καταραχιά – αυχένας Νιάλας)

Εκδόθηκε ΑΕΠΟ για ΑΣΠΗΕ στην κορυφή Καζάρμα, παρά την ισχυρή αντίθετη τεκμηρίωση (Ζώνη Κρίσιμης Ευαισθησίας για το Όρνιο) και την αρνητική γνωμοδότησή ΟΦΥΠΕΚΑ – Νομική προσφυγή από ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ, ΚΑΛΛΙΣΤΩ και τοπικούς φορείς

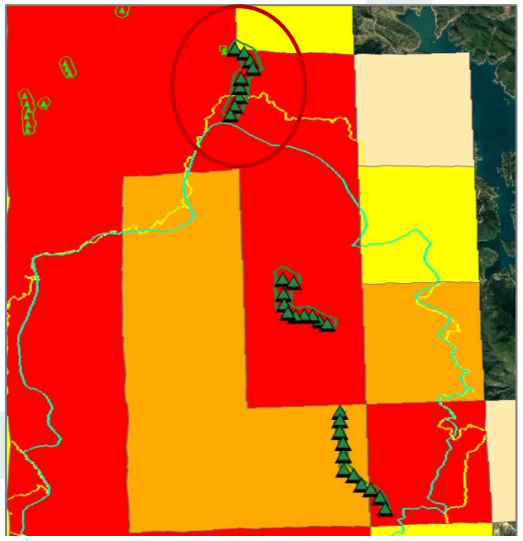

Μέτρα σχετικά με την κατασκευή και λειτουργία ΧΤΑΠ

Εκπόνηση από την Ορνιθολογική της μελέτης «Προδιαγραφές δημιουργίας και λειτουργίας ΧΤΑΠ» - Υποβολή στο ΥΠΕΝ

Λειτουργία 5 μικρών ΧΤΑΠ στην ΖΕΠ «Κοιλάδα Κομψάτου» (μέσω της ΕΠΒΘ)

2 νέοι ΧΤΑΠ κατασκευάστηκαν στην Κρήτη (Λευκά Όρη, Θρυπτή) κοντά σε αναπαραγωγικές θέσεις Γυπαετού και Όρνιου (μέσω ΜΦΙΚ)
Παροχή τροφής στον χώρο τροφοδοσίας στον κλωβό εγκλιματισμού στον Αράκυνθο

Συνεχίζουν τη λειτουργία τους οι ΧΤΑΠ σε Δαδιά (ΟΦΥΠΕΚΑ), Νέστο (Δασαρχείο Σταυρούπολης), Αστερούσια (ΜΦΙΚ), Μετέωρα (ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ)

ΥΠΗΡΕΣΙΑ: Προδιαγραφές δημιουργίας και λειτουργίας χώρων τροφοδοσίας αρπακτικών πτηνών στις Περιφέρειες της Χώρας, πλην της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου και Στερεάς Ελλάδας

ΦΑΣΗ Γ'

ΔΡΑΣΗ 5

Παραδοτέο:

Κατάρτιση Εγχειριδίου Προδιαγραφών ΧΤΑΠ

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ» 2014-2020

Αύγουστος 2021

Ορνιθολογική
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΧΤΑΠ Κομψάτου/ΕΠΒΘ

Χαρτογράφηση δικτύου μεταφοράς ρεύματος σε αναπαραγωγικές θέσεις – Αναζήτηση νεκρών πουλιών

Χαρτογράφηση δικτύου μεταφοράς ρεύματος μέσης τάσης σε ακτίνα 5-10 χλμ. από τις θέσεις φωλιάσματος Όρνιου (Όρη Βάλτου, Νότιος Έβρος, Αράκυνθος, Ακακρνανικά Όρη, Στενά Νέστου)

Αναζήτηση νεκρών πουλιών κατά μήκος δυνητικά επικίνδυνων σημείων

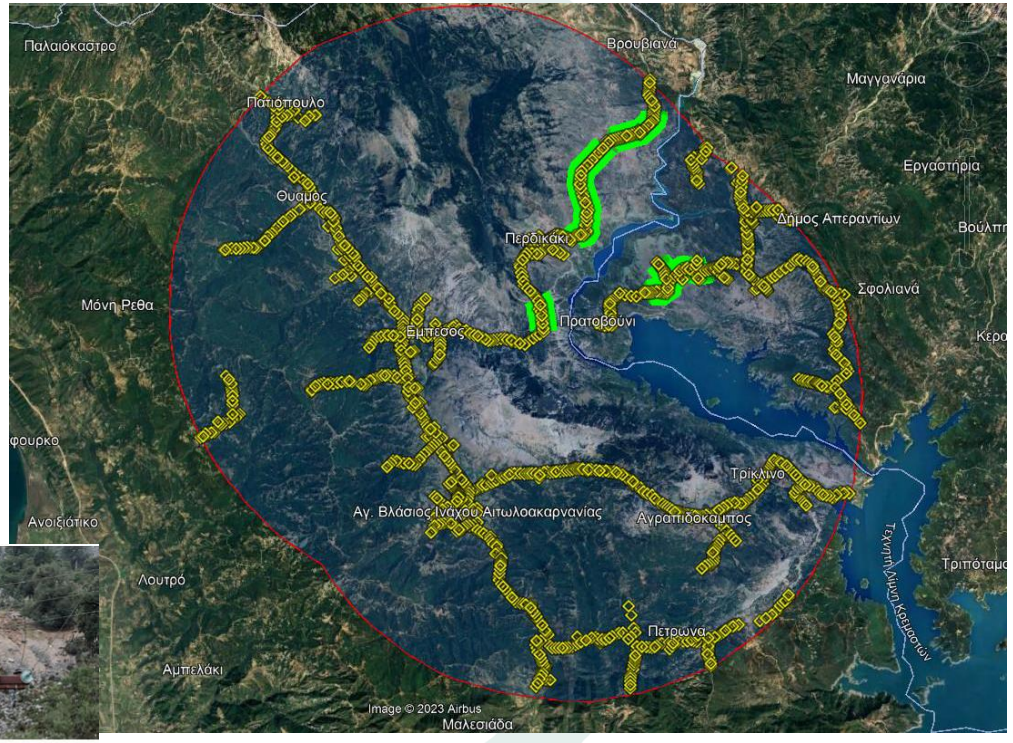

Κατασκευή κλωβού προσαρμογής και ενδυνάμωσης γυπών στην Κρήτη

Στην Κρήτη καταγράφεται σημαντικός αριθμός Όρνιων (κυρίως νεαρών 1ου χρόνου) που εντοπίζονται με ελαφριούς τραυματισμούς, αδυναμία, αφυδάτωση κ.α.

Ο κλωβός αποτελεί θέση συγκέντρωσης ατόμων που δεν χρειάζονται περίθαλψη σε εξειδικευμένο κέντρο

Χώρος προσαρμογής για άτομα που προέρχονται από ανάρρωση σε κέντρο περίθαλψης, πριν την απελευθέρωση

Μικρός αριθμός νεαρών Όρνιων προορίζεται για τις δράσεις ενίσχυσης του πληθυσμού της ηπειρωτικής Ελλάδας

Δράσεις περιβαλλοντικής εκπαίδευσης σχετικά με την αξία των γυπών

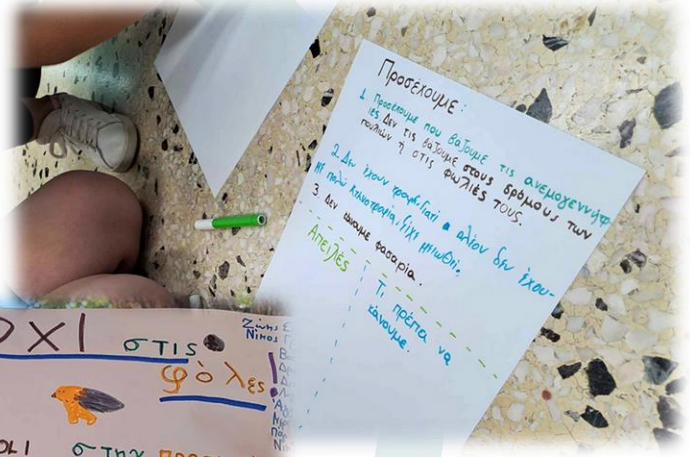

Επισκέψεις της ομάδας Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ σε σχολεία της Αιτωλοακαρνανίας, σε περιοχές αναπαραγωγής των Όρνιων (Μάιος 2024)

4. Προκλήσεις – Επόμενα βήματα

Αντιμετώπισης της απειλής των ΔΔ

Βελτίωση στον τομέα εντοπισμού περιστατικών χρήσης ΔΔ, στασιμότητα ως προς την αποτροπή

Πολλά προβλήματα στην εξιχνίαση των υποθέσεων και τον καταλογισμό ευθύνης

Φαινομενική αδράνεια ακόμα και μετά από σοβαρά περιστατικά (π.χ. περιστατικό στα Όρη Βάλτου)

Αρκετοί εμπλεκόμενοι φορείς χωρίς έμπρακτή διάθεση λήψης πρωτοβουλιών

Απαιτείται η ενεργοποίηση Τοπικών Σχέδιων Δράσης – Να τεθεί το πρόβλημα ως υψηλής προτεραιότητας

Επάρκεια τροφής

Η εκτατική κτηνοτροφία φθίνει -τουλάχιστον κατά τόπους - και δημιουργεί πίεση στους γύπες ως προς τη διαθεσιμότητα τροφής

Η λειτουργία υπαρχόντων και νέων ΧΤΑΠ αποτελεί μέρος της αντιμετώπισης, αλλά δεν μπορεί να υποκαταστήσει τη σημασία των φυσικών συμβάντων τροφοληψίας

Διευθέτηση του θέματος της ελεύθερης διάθεσης νεκρών ζώων – τμημάτων τους σε καθορισμένες ζώνες (ΖΕΠ, ΣΠΠ, γειτονικές ορεινές περιοχές) για τροφοδοσία γυπών – Ένταξη στα αγροπεριβαλλοντικά μέτρα

Έμπρακτη υποστήριξη κτηνοτρόφων και σε πρακτικά θέματα (επιδότηση χρήσης μέτρων αποτροπής απώλειας ζωικού κεφαλαίου, βελτίωση του συστήματος αποζημιώσεων κ.α.)

Επιπτώσεις από την εγκατάσταση ΑΣΠΗΕ

Εδώ ζούμε Natura 2000

Ενσωμάτωση των αποτελεσμάτων της χαρτογράφησης ευαισθησίας στο αναθεωρημένο Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο ΑΠΕ

Αναστολή νεών αδειοδοτήσεων ΑΠΕ σε ΖΕΠ σημαντικές για γύπες μέχρι την έκδοση των σχετικών ΠΔ

Για ήδη εγκατεστημένα έργα: εφαρμογή συστήματος άμεσης διακοπής λειτουργίας, με απασχόληση ορνιθολόγων πεδίου, σε ΑΣΠΗΕ που έχει καταγραφεί τουλάχιστον ένα περιστατικό πρόσκρουσης γύπα. Διακοπή λειτουργίας σε συνθήκες πυκνής νέφωσης. Οριστική διακοπή σε περίπτωση νέου περιστατικού πρόσκρουσης.

Εκθέσεις μετακατασκευαστικής παρακολούθησης δημόσια διαθέσιμες μέσω ΗΠΜ

Θράκη: Τριετής αναστολή κατασκευής και αδειοδότησης νέων ΑΣΠΗΕ εντός των καμένων εκτάσεων και των σημαντικών ΖΕΠ/ΣΠΠ για τους γύπες

Ενίσχυση πληθυσμών

Όρνιο

Επέκταση προγράμματος ενίσχυσης του πληθυσμού της ηπειρωτικής χώρας – Υλοποίηση και σε άλλες κατάλληλες περιοχές (Μελέτη Σκοπιμότητας) – Δημιουργία υποδομών, δημιουργία ομάδας υποστήριξης με συνεργασία διάφορων φορέων

Μαυρόγυπας

Βελτίωση των συνθηκών φωλιάσματος στη Δαδιά (υποστήριξη δέντρων με φωλιές, τοποθέτηση τεχνητών φωλιών)
Πρόσθετες παρεμβάσεις (εισαγωγή αυστηρότερων περιβαλλοντικών όρων) για έργα (κυρίως ΑΣΠΗΕ) εντός των κρίσιμων ενδιαιτημάτων του

Γυπαετός

Εκπόνηση μελέτης σκοπιμότητας για την επαναφορά στην ηπειρωτική Ελλάδα
Διερεύνηση σκοπιμότητας – δυνατότητας υλοποίησης προγράμματος αναπαραγωγής σε αιχμαλωσία

Ευχαριστούμε για την προσοχή σας

©Γενοφέβα Νεστραμιώτη/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Σύντομη αξιολόγηση

Η γνώμη σας είναι πολύτιμη!

©Πάρης Πεντήκης/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Σύντομο ανώνυμο ερωτηματολόγιο αξιολόγησης σεμιναρίου

Συνέχεια του προγράμματος ενδυνάμωσης ικανοτήτων

Επόμενα βήματα

- Αποστολή υλικού σεμιναρίου και βεβαιώσεων παρακολούθησης
- Συνέχιση δράσεων κατάρτισης και ενδυνάμωσης ικανοτήτων

Δείτε επιπλέον

- Ηλεκτρονική πλατφόρμα εκπαίδευσης «Εδώ ζούμε» (https://e-learning.edozoume.gr/)
- Ιστοσελίδα LIFE-IP 4 NATURA: Εδώ ζούμε (https://edozoume.gr/)
- Ιστοσελίδα Ελληνικής Ορνιθολογική Εταιρείας (https://ornithologiki.gr/el/)
- Online περιήγηση στην έκθεση με τους νικητές του 3ου πανελλήνιου φωτογραφικού διαγωνισμού “Click στη Φύση” (https://edozoume.gr/click-sti-fysi-deite-ti-3d-fotografiki-ekthesi-me-ta-erga-poy-diakrithikan-ston-3o-fotografiko-diagonismo/)
- Διαδικτυακό συμμετοχικό Σύστημα Γεωγραφικών Πληροφοριών (ppGIS/webGIS) του έργου LIFE-IP 4 Natura (https://gis-perslab.topo.auth.gr/portal/apps/sites/#/gis-natura-gr)

Με τη συγχρηματοδότηση του προγράμματος LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη συγχρηματοδότηση του Πράσινου Ταμείου

LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Ευχαριστούμε για τη συμμετοχή σας!

©Γιώργος Αθανασίου/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

«Συνύπαρξη ανθρώπου και άγριας ζωής: Ομάδες Άμεσης Επέμβασης για την αρκούδα στην Ελλάδα»

Διαδικτυακό σεμινάριο στο πλαίσιο του έργου LIFE-IP 4 NATURA

Ιούνιος 2024

Δημιουργία περιεχομένου & υλοποίηση διαδικτυακού σεμιναρίου:

Γιώργος Μερτζάνης

©Καλλιστώ, 2024

Εισαγωγή
Το έργο LIFE-IP 4 NATURA

- «Ολοκληρωμένες δράσεις για την διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων, και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα»
- 12 εταίροι
  (Συντονιστής το ΥΠΕΝ, και επιπλέον Πανεπιστήμιο Πατρών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, WWF Ελλάς, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Περιφέρεια Κρήτης, Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας & Θράκης, Περιφέρεια Αττικής, ΑΠΔ Ηπείρου – Δυτικής Μακεδονίας, Πράσινο Ταμείο, ΟΦΥΠΕΚΑ)
- Διάρκεια 8 έτη (2017-2025)
- Ενίσχυση της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος στην Ελλάδα και συμμόρφωση με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για τη φύση
- Ολοκληρωμένη και συντονισμένη πρωτοβουλία για την υλοποίηση του Πλαισίου Δράσεων Προτεραιότητας για το δίκτυο Natura 2000
- Ενδεικτικές δράσεις: εκπόνηση και υλοποίηση σχεδίων δράσης ειδών και οικοτόπων, πιλοτική εφαρμογή ΣΔ σε επιλεγμένες περιοχές, χαρτογράφηση και αξιολόγηση οικοσυστημικών υπηρεσιών κ.α.

Εισαγωγή
Το πρόγραμμα ενδυνάμωσης ικανοτήτων

©Παναγιώτης Δαλαγιώργος/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Στόχος του είναι η επαύξηση των γνώσεων και η βελτίωση της κατανόησης θεμάτων όπως:

- *το νομικό πλαίσιο για την προστασία της βιοποικιλότητας,*
- *η εφαρμογή των ευρωπαϊκών οδηγιών για τη φύση,*
- *η διαχείριση των περιοχών Natura 2000 της Ελλάδας*
- *Το σύστημα διακυβέρνησης των περιοχών Natura 2000 της Ελλάδας*

- Βασίζεται σε χαρτογράφηση εμπλεκομένων και σχεδιάστηκε σύμφωνα με τις γνώσεις, τις απόψεις και τις ανάγκες κατάρτισής τους
- Περιλαμβάνει δράσεις ενημέρωσης, διαδικτυακά και δια ζώσης σεμινάρια, ηλεκτρονική ασύγχρονη τηλεκπαίδευση, καθώς και δράσεις εξοικείωσης με νέα εργαλεία
- Οι δράσεις θα συνεχιστούν μέχρι και την ολοκλήρωση του έργου (2025)

Θεματικές ενότητες

Η παρουσία της αρκούδας στην Ελλάδα

Συνύπαρξη Ανθρώπου αρκούδας

Προκλήσεις

Βέλτιστες πρακτικές

Διδάγματα - εμπειρία – επόμενα βήματα

Η παρουσία της αρκούδας στην Ελλάδα

- Η καφέ αρκούδα είναι το είδος με την ευρύτερη κατανομή παγκοσμίως σε σχέση με τα άλλα (7) είδη. Ωστόσο τον προηγούμενο αιώνα πληθυσμοί και ενδιαίτημα μειώθηκαν κατά 50% και 60% αντίστοιχα στην Ευρωπαϊκή ήπειρο. Συνολικός παγκόσμιος πληθυσμός ~ 178.000 άτομα. Ευρώπη : 17.000 άτομα σε 10 υπο-πληθυσμούς με έντονο κατακερματισμό. **Ελλάδα=νοτιότερο άκρο εξάπλωσης σε ολόκληρη την Ευρώπη**

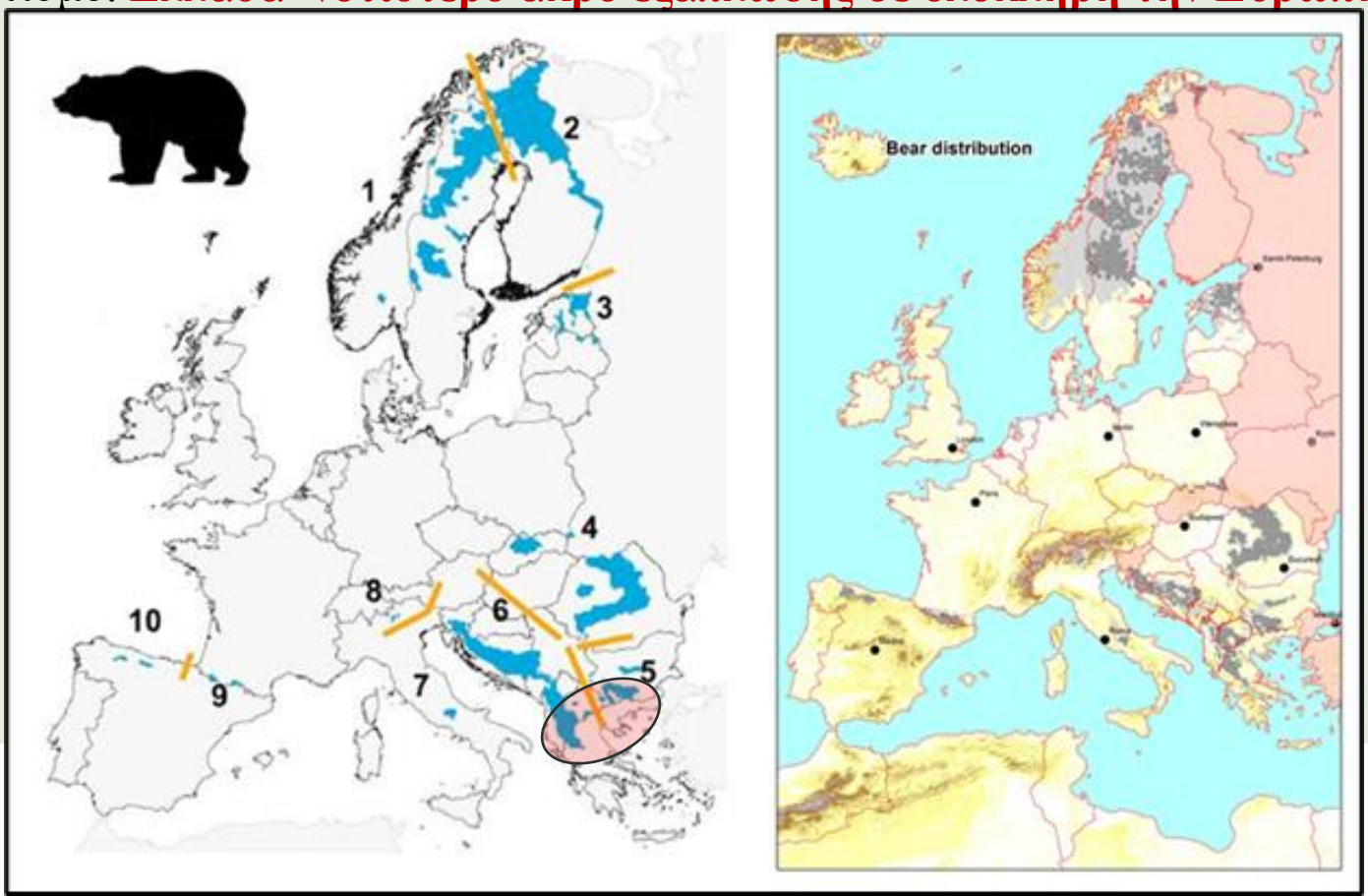

01 Η παρουσία της αρκούδας στην Ελλάδα

- **Έως 2010:** Οι δύο γεωγραφικά ανεξάρτητοι πληθυσμοί σε Ροδόπη (Φαλακρό, δασικά

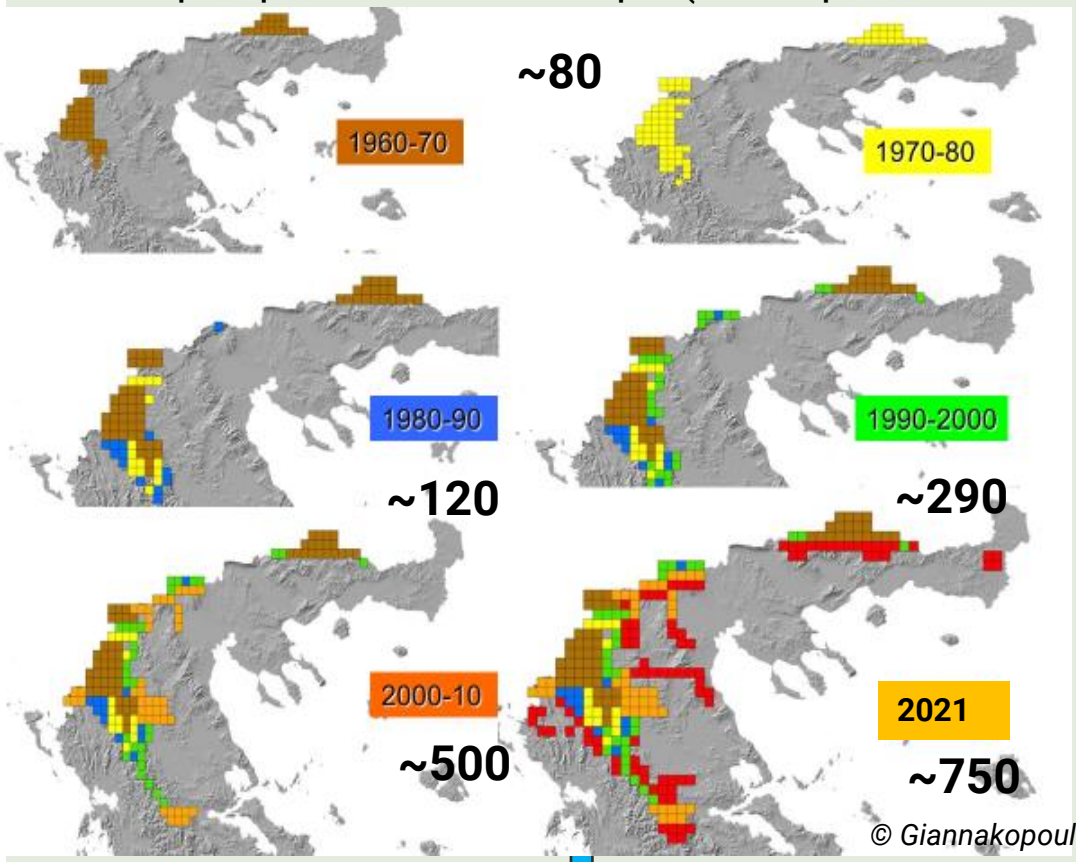

© Giannakopoulos

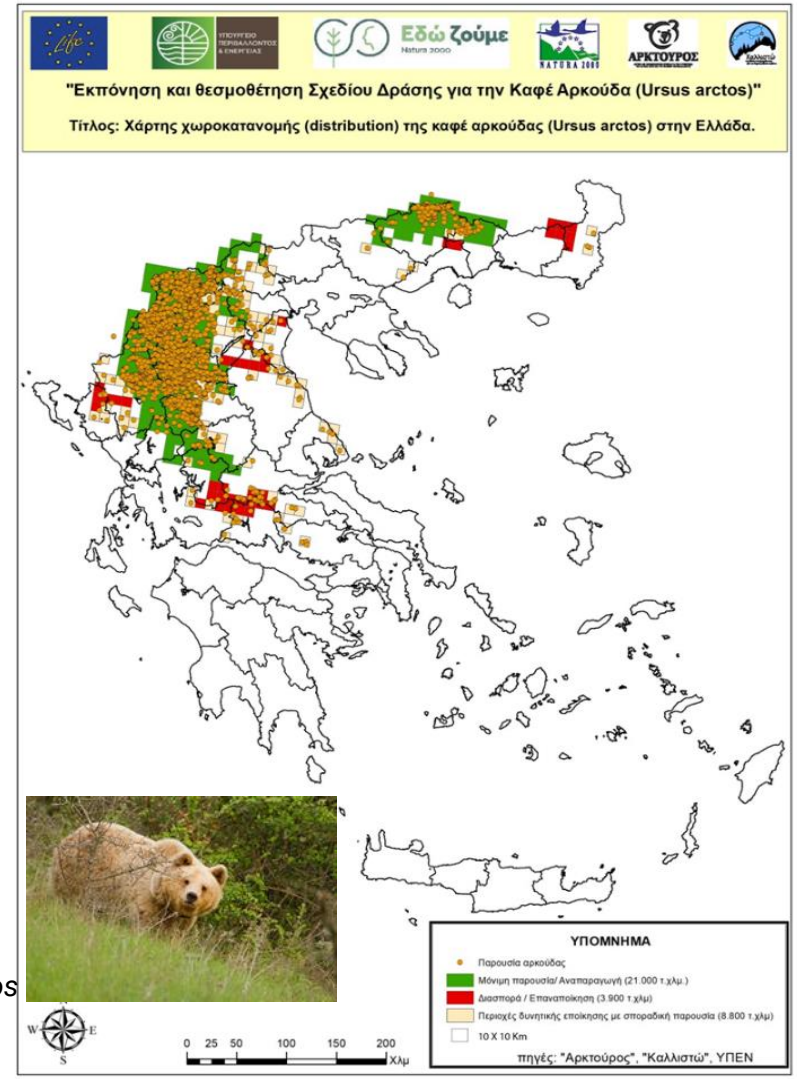

Σημαντική ανάκαμψη πληθυσμού και χωροκατανομής
(τα τελευταία ~15 χρόνια)

Συνύπαρξη ανθρώπου αρκούδας

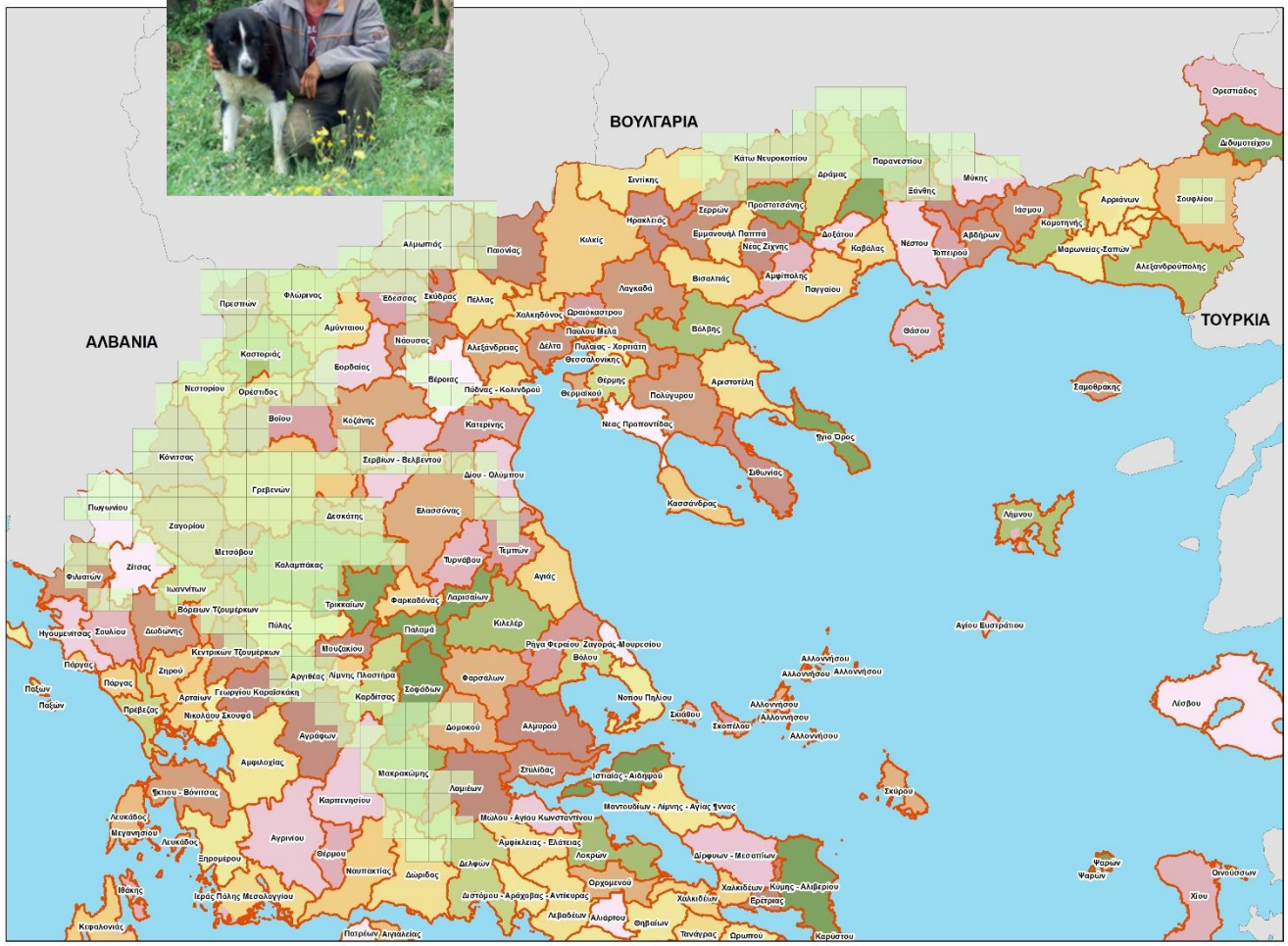

- **6 Περιφέρειες** (Ανατ. Μακεδονίας-Θράκης, Κεντρικής Μακεδονίας, Δυτ. Μακεδονίας, Ηπείρου, Θεσσαλίας και Ανατ. Στερεάς.
- **18** Περιφερειακές Ενότητες:
- περίπου **1.110** Δ.Κ. σε **65** Καλλικρατικούς Δήμους
- **160.000** κάτοικοι (εκτός μεγάλων αστικών κέντρων).
- **750** αρκούδες

02 Συνύπαρξη ανθρώπου αρκούδας

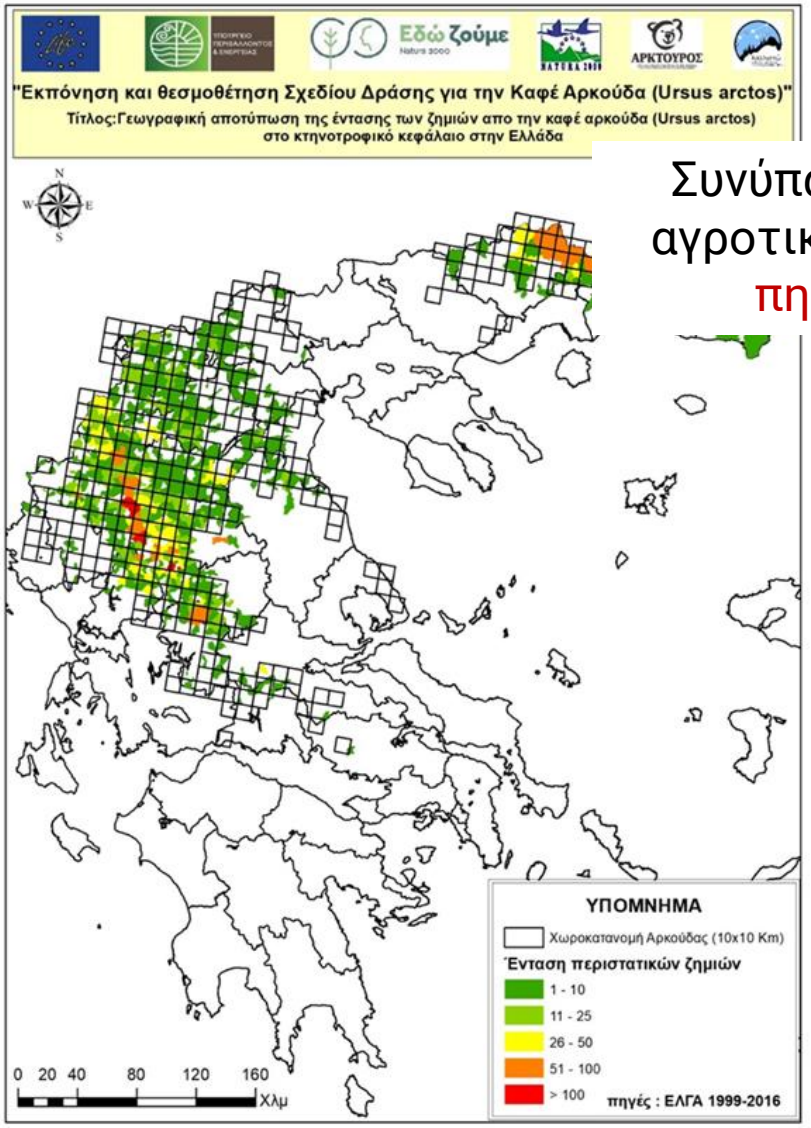

Συνύπαρξη= αλληλεπίδραση -> αγροτική παραγωγή -> τροφικές πηγές για την αρκούδα

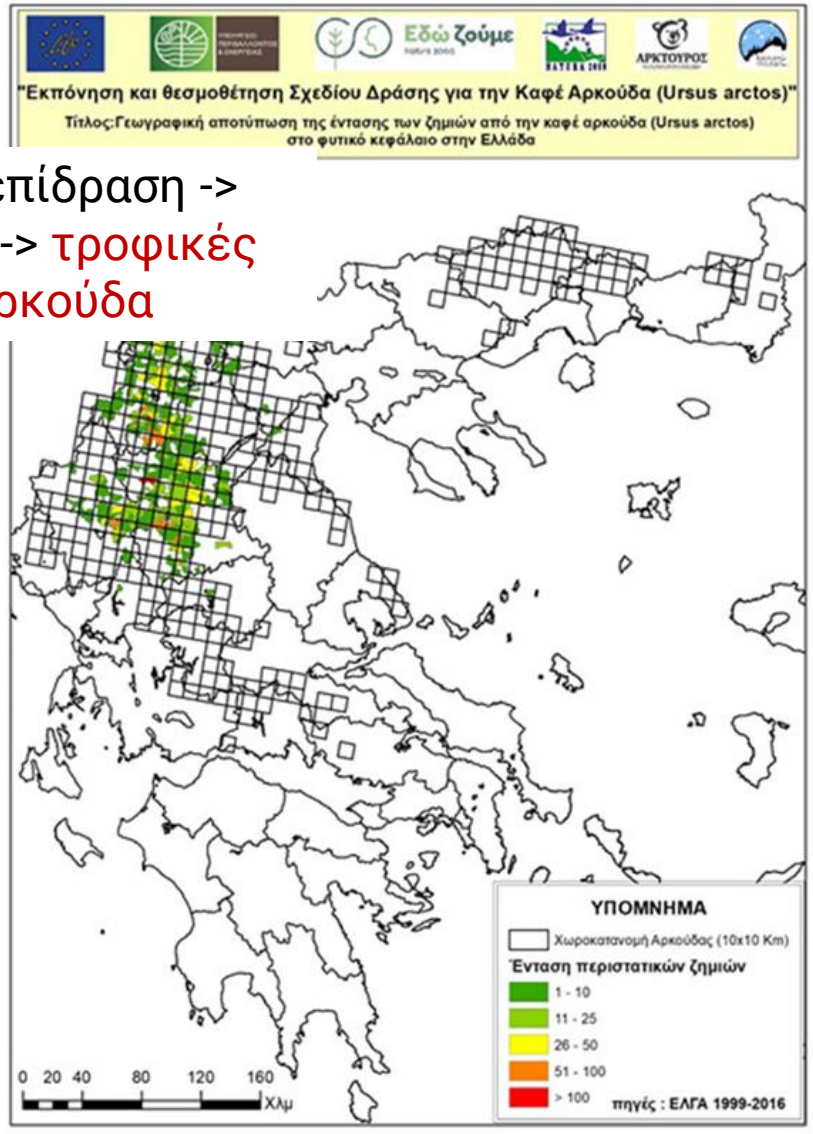

Συνύπαρξη ανθρώπου αρκούδας

Συνύπαρξη ανθρώπου αρκούδας

αρκούδα

οικισμοί

Ασφάλεια

Τροφικό κίνητρο (οικιακά απορρίμματα)

Προστασία νεογνών από βρεφοκτόνα αρσενικά

- Η αλληλεπίδραση της αρκούδας με τον άνθρωπο αποτελεί φαινόμενο που εμφανίζεται σε **όλες τις πληθυσμιακές πυκνότητες** του είδους, σύμφωνα με τους *Smith et al.* (2005), όμως, είναι περισσότερο συχνή όταν στην περιοχή διαβιούν μεγάλοι πληθυσμοί του είδους.
- Η **εξοικείωση** παρόλα αυτά μπορεί να συμβεί σε οποιοδήποτε ζώο έρχεται σε **συχνή και χωρίς αρνητικά αποτελέσματα επαφή** με τον άνθρωπο (*Smith, Herrero, & DeBruyn, 2005*).
- .

Προκλήσεις

Αναγκαιότητα λήψης διαχειριστικών μέτρων	Αλληλεπίδραση αρκούδας - ανθρώπου
Αρκούδα που συμπεριφέρεται φυσιολογικά Η λήψη διαχειριστικών μέτρων ΔΕΝ είναι απαραίτητη	Σε τυχαία συνάντηση με άνθρωπο η αρκούδα απομακρύνεται αμέσως
	Σε τυχαία συνάντηση με άνθρωπο σε κοντινή απόσταση η αρκούδα σηκώνεται στα πίσω της άκρα
	Η αρκούδα προξενεί ζημιές σε ανθρώπινες περιουσίες μακριά όμως από οικισμούς
	Η αρκούδα εμφανίζεται επανειλημμένα κοντά σε ακατοίκητους οικισμούς
	Μια ξαφνιασμένη αρκούδα νιώθει ότι απειλείται και πραγματοποιεί επίθεση εκφοβισμού
	Η αρκούδα ανέχεται την ανθρώπινη παρουσία σε κοντινή απόσταση χωρίς να νιώθει ότι απειλείται και χωρίς να απομακρύνεται
	Μια αρκούδα που έχει προκληθεί πραγματοποιεί επίθεση εκφοβισμού
	Θηλυκή αρκούδα υπερασπίζεται τα μικρά της και επιτίθεται
	Μια αρκούδα ψάχνει για τροφή και προξενεί ζημιές κοντά ή μέσα σε κατοικημένους οικισμούς
	Η αρκούδα υπερασπίζεται την τροφή της και επιτίθεται
	Η αρκούδα επανειλημμένα εισέρχεται σε κατοικημένες περιοχές
	Η αρκούδα προσπαθεί να εισέλθει σε κατοικημένα οικήματα ή στάβλους
Προβληματική αρκούδα Η λήψη διαχειριστικών μέτρων ΕΙΝΑΙ απαραίτητη	Η αρκούδα ακολουθεί τους ανθρώπους σε κοντινή απόσταση
	Η αρκούδα συμπεριφέρεται επιθετικά χωρίς να έχει προκληθεί

Προκλήσεις

Προληπτικά μέτρα – Ομάδες Άμεσης Επέμβασης

Θέσπιση στρατηγικής-μηχανισμού

Διαχείριση συνύπαρξης

Ανάταξη συμπεριφορών εξοικείωσης αρκούδας

Μέτρο/Λύση (1): Προληπτικά μέτρα (χορήγηση + επιδότηση) = Ηλεκτροφόρες περιφράξεις

- Επιδότηση από το τρέχον ΠΑΑ (=Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης) (2021-27).

- Χορήγηση (σε έκτακτες περιπτώσεις από ΜΔ Προστατευόμενων Περιοχών και Περιβαλλοντικούς Φορείς και έργα LIFE)

Μέτρο/Λύση (2): Προληπτικά μέτρα (χορήγηση + επιδότηση) = Σκύλων Φύλαξης Κοπαδιών (αναγνωρισμένων φυλών)

2.

- Χορήγηση (Περιβαλλοντικοί Φορείς: ***Καλλιστώ - Αρκτούρος***)+ κτηνιατρική υποστήριξη. Συντονισμός και λειτουργία δικτύου: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (Κτηνιατρική Σχολή).

- **ΥΠΑΑΤ: ένταξη στις «μη παραγωγικές επενδύσεις»(ΠΒ-73-3.2)** επιδοτούμενο στο τρέχον ΠΑΑ (=Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης) (2021-27)

Μέτρο/Λύση(3) : Βελτίωση του κανονισμούς αποζημιώσεων (ΕΛΓΑ)

- **Πιο δίκαιες και αποτελεσματικές αυτοψίες/πραγματογνωμοσύνες από υπαλλήλους ΕΛΓΑ**
- **Ταχύτερες διαδικασίες καταβολής αποζημίωσης**

- **Κάλυψη 100% χωρίς πλαφόν 200€**

- **Αθροιστικός υπολογισμός όλων των ζημιών σε μια σαιζόν για συνολική αθροιστική αποζημίωση**

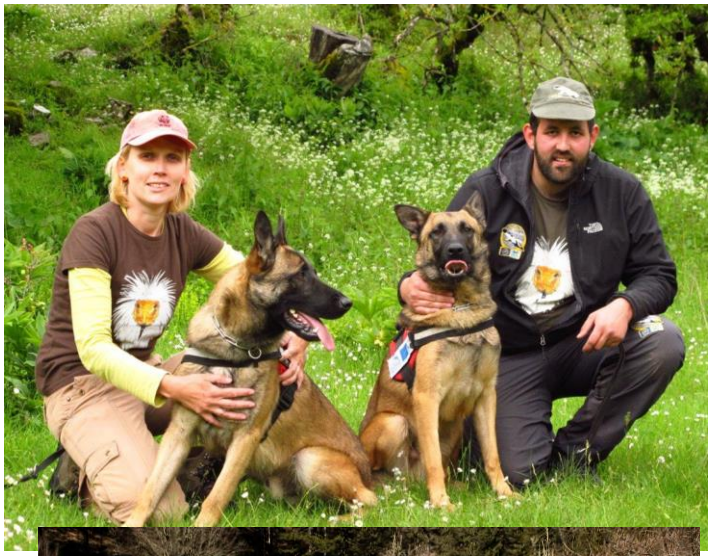

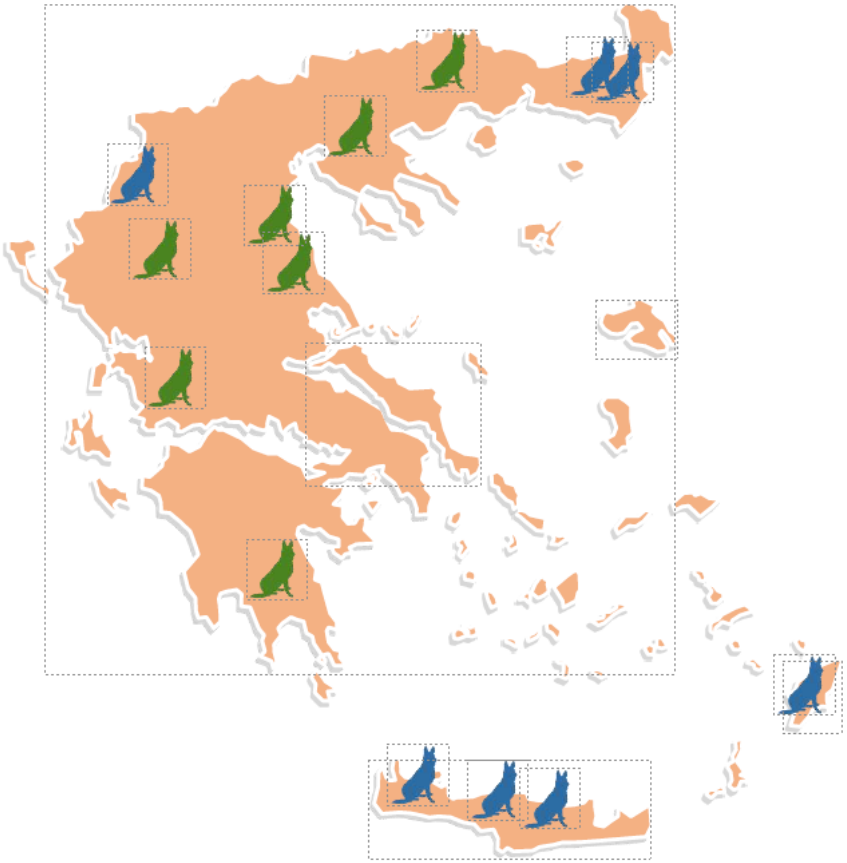

- **Μονάδες Σκύλων ανίχνευσης δηλητηριασμένων δολωμάτων**
- **Διαχείριση ΟΦΥΠΕΚΑ**
- **Συνεργασία με Δασική Υπηρεσία – Κυνηγετικές Ομοσπονδίες**
- **Ενημέρωση των κτηνοτρόφων και των κυνηγών**

Σύντομο διάλειμμα

Γενική Δομή του μηχανισμού

05

Θεσμοθέτηση 2014

– ΚΥΑ108140/433/05-02-2014 – ΦΕΚ 272/07-02-2014 (βασικοί μοχλοί στήριξης: πρόγραμμα LIFE και Τμ. Διαχείρισης Άγριας Πανίδας και θήρας – ΥΠΕΝ)

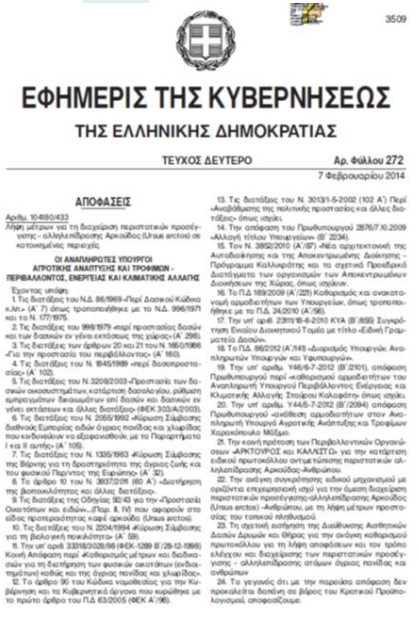

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ — Αρ. Φύλλου 272 — 7 Φεβρουαρίου 2014

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

05

Ομάδες Άμεσης Επέμβασης

Επιχειρησιακή δομή

ΟΑΕ δασική υπηρεσία

- Αστυνομία
- Πυροσβεστική
- Πολιτική Προστασία
- Δήμοι
- Περ/κές Οργανώσεις με εξειδίκευση
- Προσωπικό ΠΠ (Μονάδων Διαχείρισης)
- Κυνηγετικό Σώμα

Εξοπλισμός

05

Πρόσθετος εξειδικευμένος εξοπλισμός: ειδικό kit απώθησης (ειδική νομοθετική ρύθμιση από ΥΠΕΝ για προμήθεια και εισαγωγή - *άρθρο* ***50 του ν.4280/2014 που τροποποίησε το νόμο 1421/1984)- διανομή 45 kit σε όλα τα αρμόδια Δασαρχεία***

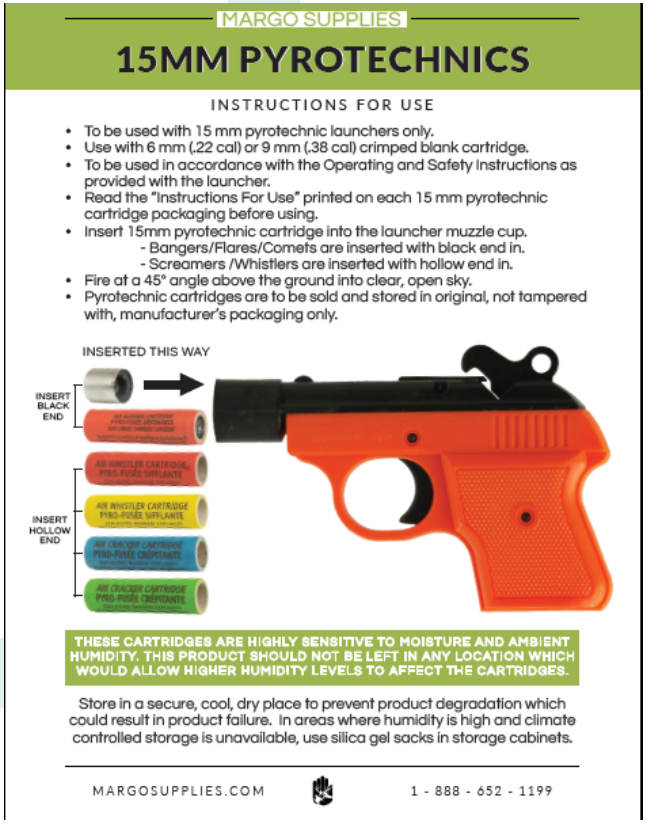

Ομάδες Άμεσης Επέμβασης: Ειδική φυλή σκύλων δίωξης (ΕΜΑΑ)«Καρελίας»

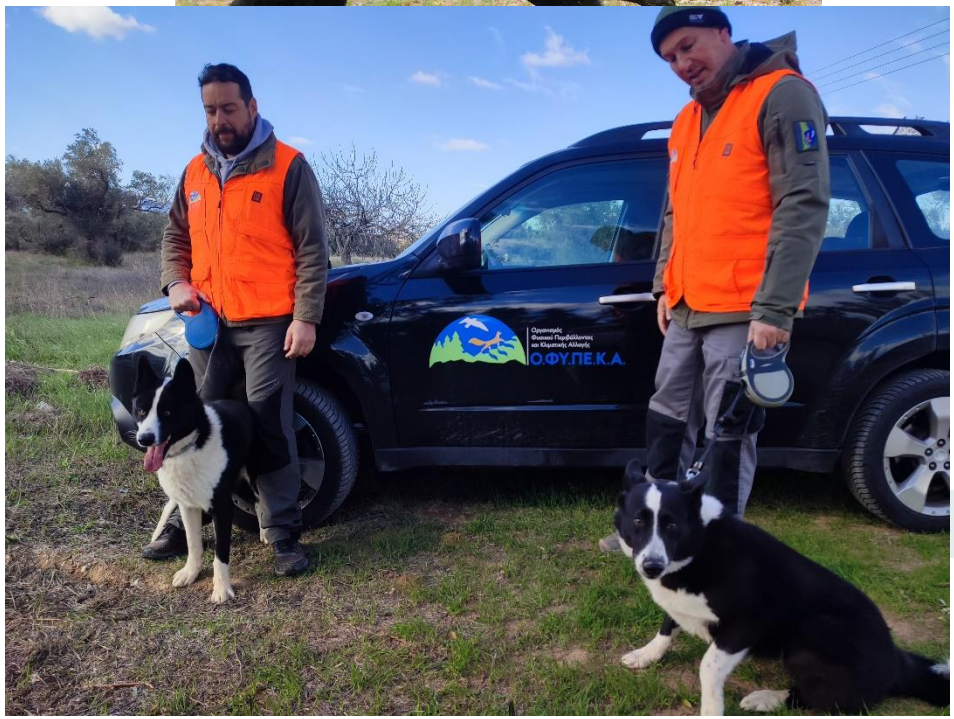

- **Ειδικά σκυλιά για τον εκφοβισμό και καταδίωξη αρκούδας (*Ειδικές Μονάδες Απώθησης Αρκούδων=ΕΜΑΑ*)**

- **Απόκτηση/ειδική εκπαίδευση και χειρισμός (2) σκύλων φυλής «Καρελίας» από το Εθνικό Πάρκο Βόρειας Πίνδου-ΟΦΥΠΕΚΑ (2022-2024)**

Αρμοδιότητες των επιτροπών και ομάδων άμεσης επέμβασης

Ομάδα Άμεσης Επέμβασης: Ενημερώνεται - Εκτιμά την κατάσταση – Αποφασίζει – επιχειρεί. Αναφέρει σχετικά με τις ενέργειές της.

Η Συντονιστική Επιτροπή Διαχείρισης «κρίσεων» στην οποία συμμετέχουν οι αρμόδιες τοπικές αρχές, **αξιολογεί την συχνότητα και την φύση των περιστατικών**, προβαίνει σε επιχειρησιακό σχεδιασμό – καθορίζει πρωτόκολλο εξασφαλίζοντας και τα απαραίτητα μέσα για τη λειτουργία των Ο.Α.Ε

Τα ευρήματα και οι σχετικές αποφάσεις κοινοποιούνται στην **Κεντρική Επιστημονική Επιτροπή.**

Για την υποστήριξη των διαδικασιών από το ΥΠΕΝ

05
Εμπλεκόμενοι Φορείς – Αρμοδιότητες

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ)
Γενική Δ/νση Δασών και Δασικού Περιβάλλοντος - Δ/νση Διαχείρισης Δασών του

- **Κεντρικό σχεδιασμό του προγράμματος - Συντονισμό**
- **Παροχή κατάλληλων οδηγιών**
- **Μέτρα ενημέρωσης σε συνεργασία με τις Δασικές και λοιπές Υπηρεσίες**
- **Συλλογή στοιχείων και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων εφαρμογής των πρωτοκόλλων διαχείρισης των περιστατικών αλληλεπίδρασης,**

Δασικές Υπηρεσίες

- **Συντονισμό των ενεργειών των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και φορέων**
- **Άμεση ενημέρωση των κατοίκων περιοχών με περιστατικά εμφανίσεις αρκούδας**
- **Προμήθεια εξοπλισμού, (ΚΙΤ απώθησης) μέσων και ενημερωτικού υλικού**
- **Υποστήριξη των μέτρων διαχείρισης που αποφασίζονται σε Κεντρικό ή περιφερειακό επίπεδο και κινητοποίηση των λοιπών αρχών που μπορεί να συμβάλλουν στην ασφαλή και αποτελεσματική αντιμετώπιση/διαχείριση περιστατικών προσέγγισης**

Εμπλεκόμενοι Φορείς – Αρμοδιότητες

Οργανισμοί Τοπικής αυτοδιοίκησης, Α΄και Β΄βαθμού

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων - Η Γενική Δ/νση Κτηνιατρικής του ΥΠΑΑΤ - Δ/νση Υγείας των Ζώων

ΕΛΓΑ

- **Συμμετοχή εκπροσώπων τους στα διάφορα όργανα διαχείρισης των περιστατικών**
- **Παροχή οδηγιών - συντονισμό των υπηρεσιών των Ο.Τ.Α**
- **Ενημέρωση των κατοίκων για την παρουσία άγριων θηλαστικών ,**
- **Υποστήριξη των μέτρων διαχείρισης και των ενεργειών που αποφασίζονται**
- **Παροχή οδηγιών υγειονομικού ενδιαφέροντος σε σχέση με τα περιστατικά προσέγγισης αλληλεπίδρασης ,**

05

Εμπλεκόμενοι Φορείς – Αρμοδιότητες

Η Κυνηγετική Συνομοσπονδία Ελλάδος (Κ.Σ.Ε)/Ομοσπονδίες

- **Συμμετέχει στα όργανα συντονισμού και διαχείρισης των περιστατικών**
- **Ενημερώνει τις Κυνηγετικές Οργανώσεις (Κυνηγετικές Ομοσπονδίες και Κυνηγετικούς Συλλόγους) σχετικά με την εμφάνιση περιστατικών**
- **Ενεργοποιεί τους φύλακες θήρας .**
- **Συμβάλει με το επιστημονικό της προσωπικό στην τεκμηρίωση των αποφάσεων που λαμβάνονται και στη διεκπεραίωση του σχεδιασμού**

Περιβαλλοντικές Οργανώσεις «ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ» και «ΚΑΛΛΙΣΤΩ» (Εχουν τον πλέον σημαντικό ρόλο)

- **Συμβάλλουν στην επιστημονική τεκμηρίωση, των αποφάσεων που λαμβάνονται.**
- **Συμμετέχουν με εξειδικευμένο προσωπικό στη διαχείριση των περιστατικών**
- **Παρέχουν τεχνογνωσία τόσο στο στάδιο κατάρτισης του προσωπικού και του επιχειρησιακού σχεδίου επέμβασης, όσο και στο στάδιο υλοποίησής του,**

Διάγραμμα ενεργειών – Διαχείριση περιστατικού

Υπεύθυνος φορέας Υλοποίησης

ΟΑΕ

Συντονιστική επιτροπή

Προσέγγιση αρκούδας σε οικισμό

Αναφορά περιστατικού

Επί τόπου αξιολόγηση του περιστατικού **(Ο.Α.Ε)**

Απόφαση για τον τρόπο διαχείρισης του περιστατικού **(Ο.Α.Ε)**

Η αρκούδα συμπεριφέρεται φυσιολογικά

Διαχειριστικά μέτρα (στενή παρακολούθηση, ενημέρωση, λήψη επιπλέον προληπτικών μέτρων

Ενημέρωση των κατοίκων , ΜΜΕ

Αρκούδα εμφανίζει προβληματική συμπεριφορά εξοικείωσης - ζημιές

Διαχειριστικά μέτρα

Ενημέρωση των κατοίκων, ΜΜΕ

Αξιολόγηση των διαχειριστικών μέτρων

Αναλυτικό διαχειριστικό Πρωτόκολλο με σενάρια
(ΦΕΚ 272/07-02-2014)

επίπεδα συμπεριφοράς σε σχέση με την ανθρώπινη παρουσία. / **Επίπεδα τροφικής εξοικείωσης της αρκούδας**	**Επίπεδο 1**: Επιφυλακτική στην ανθρώπινη παρουσία (απομακρύνεται όταν την προσεγγίζουν)	**Επίπεδο 2:** Εμφανίζει ανεκτικότητα στην ανθρώπινη παρουσία Σε περίπτωση που νοιώθει ότι απειλείται υιοθετεί αμυντική στάση	**Επίπεδο 3**: Προκαλεί καταστροφές στη γεωργική παραγωγή (συμπεριλαμβανομένων επιθέσεων σε ζωικό κεφάλαιο) και στην ιδιωτική περιουσία Εισέρχεται μία φορά σε κατοικημένο κτίσμα μέσω ανοιχτού παράθυρου ή πόρτας	**Επίπεδο 4**: Πρώτες εκδηλώσεις επιθετικής συμπεριφοράς Προκαλεί επανειλημμένα εκτεταμένες ζημιές ιδιωτικής περιουσίας Εισβάλει τουλάχιστον μία φορά σε κατειλημμένο κτίσμα - οίκημα
Επίπεδο Α: Η αρκούδα καταναλώνει φυσική τροφή σε φυσικές εκτάσεις (ενδιαίτημα) - τρέφεται σε περιοχές στις οποίες δεν εκτίθεται σε ανθρωπογενείς απειλές, ή σε ανοιχτές εκτάσεις που χρησιμοποιούνται από τον άνθρωπο αλλά υπάρχει άμεση δίοδος διαφυγής.	Δεν απαιτείται -δεν κρίνεται απαραίτητη κάποια διαχειριστική ενέργεια.	Διαχείριση: του ανθρώπινου παράγοντα (χρήση μεθόδων επιβολής κανόνων συμπεριφοράς απέναντι στο συγκεκριμένο περιστατικό- ενημέρωση)- διαχείριση τομέα όπου σημειώνεται το περιστατικό (διευθέτηση ελκτικών τροφικών διαθέσιμων)	Διαχείριση: του ανθρώπινου παράγοντα (χρήση μεθόδων επιβολής κανόνων συμπεριφοράς σε σχέση με το συγκεκριμένο περιστατικό- ενημέρωση) – διαχείριση τομέα - διαχείριση της αρκούδας: μαρκάρισμα και χρήση μη θανατηφόρων μεθόδων απώθησης.	Διαχείριση: του ανθρώπινου παράγοντα (χρήση μεθόδων επιβολής κανόνων συμπεριφοράς σε σχέση με το συγκεκριμένο περιστατικό- ενημέρωση) – διαχείριση τομέα . Διαχείριση της αρκούδας: μαρκάρισμα και χρήση της μεθόδου ανάταξης συμπεριφοράς: επαναληπτική χρήση αποτρεπτικών μέσων: (λαστιχένιες σφαίρες, βελάκια κρότου λάμψης, κλπ).
Επίπεδο Β: Η αρκούδα καταναλώνει περιστασιακά ΜΗ-φυσική τροφή (ανθρωπογενούς προέλευσης) σε απόμερους τομείς (π.χ. απορρίμματα σε μικρούς οικισμούς σε δασογενές περιβάλλον κλπ)	Διαχείριση: ΑΙΤΙΩΝ ΤΡΟΦΙΚΗΣ ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗΣ, Διαχείριση ανθρωπινού παράγοντα (χρήση μεθόδων επιβολής κανόνων συμπεριφοράς απέναντι στο συγκεκριμένο περιστατικό- ενημέρωση). Διαχείριση τομέα όπου σημειώνεται το περιστατικό (διευθέτηση ελκτικών τροφικών διαθέσιμων)	Διαχείριση: ΑΙΤΙΩΝ ΤΡΟΦΙΚΗΣ ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗΣ, Διαχείριση ανθρώπινου παράγοντα ανθρώπων (χρήση μεθόδων επιβολής κανόνων συμπεριφοράς απέναντι στο συγκεκριμένο περιστατικό- ενημέρωση)- διαχείριση τομέα όπου σημειώνεται το περιστατικό (διευθέτηση ελκτικών τροφικών διαθέσιμων). Διαχείριση αρκούδας : χρήση μη θανατηφόρων αποτρεπτικών μέσων και μεθόδων – χωρίς μαρκάρισμα του ζώου.	Διαχείριση: ΑΙΤΙΩΝ ΤΡΟΦΙΚΗΣ ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗΣ. Διαχείριση ανθρώπινου παράγοντα (χρήση μεθόδων επιβολής κανόνων συμπεριφοράς απέναντι στο συγκεκριμένο περιστατικό- ενημέρωση)- διαχείριση τομέα όπου σημειώνεται το περιστατικό (διευθέτηση ελκτικών τροφικών διαθέσιμων). Διαχείριση αρκούδας : μαρκάρισμα και χρήση μη θανατηφόρων αποτρεπτικών μέσων)	Διαχείριση: ΑΙΤΙΩΝ ΤΡΟΦΙΚΗΣ ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗΣ, Διαχείριση ανθρώπινου παράγοντα (χρήση μεθόδων επιβολής κανόνων συμπεριφοράς απέναντι στο συγκεκριμένο περιστατικό- ενημέρωση)- διαχείριση τομέα όπου σημειώνεται το περιστατικό (διευθέτηση τροφικών διαθέσιμων). Διαχείριση της αρκούδας: μαρκάρισμα και χρήση της μεθόδου ανάταξης συμπεριφοράς: επαναληπτική χρήση αποτρεπτικών μέσων (λαστιχένιες σφαίρες, βελάκια κρότου λάμψης, κλπ).

ΟΑΕ - Στατιστικά στοιχεία

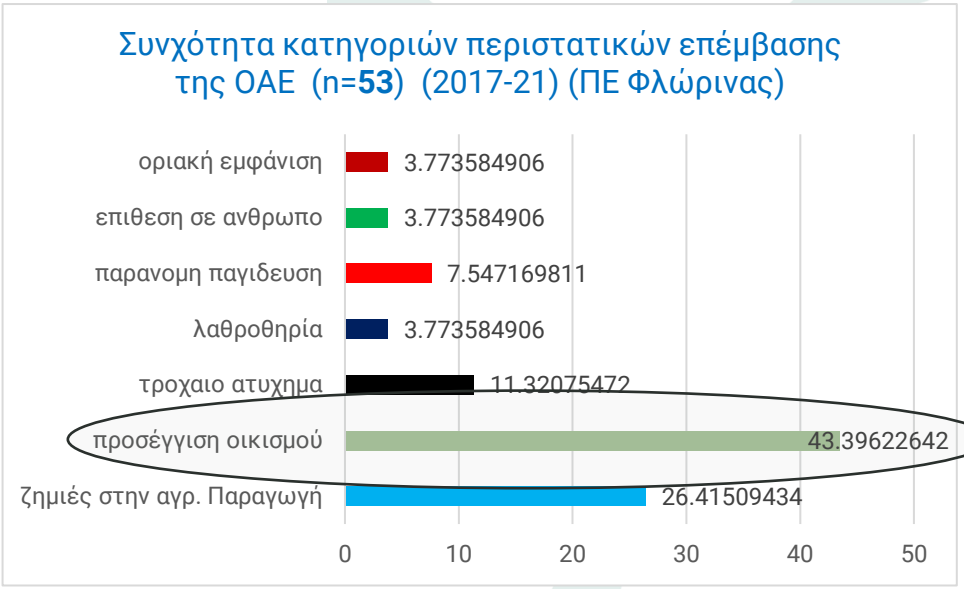

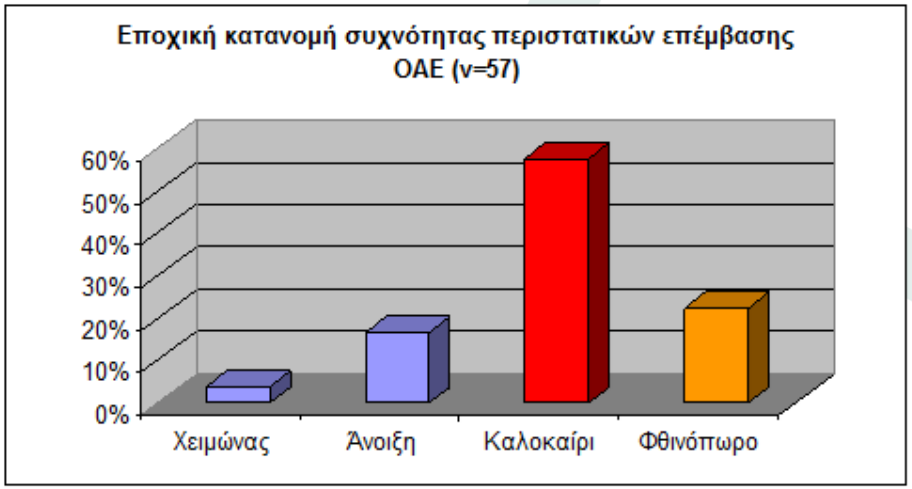

Κατανοώντας την συμπεριφορά μιας «προβληματικής» αρκούδας

- Οι «προβληματικές» αρκούδες δεν γεννιούνται, αλλά **είναι το «προϊόν» της ανθρώπινης απροσεξίας και αδιαφορίας.**

- **Δεν αναπτύσσουν όλες οι αρκούδες «προβληματική» συμπεριφορά**. Κάποιες φορές οι αρκούδες γίνονται προβληματικές όταν προσαρμόζονται σε μη φυσικές πηγές τροφής (λ.χ. ανθρωπογενή απορρίμματα).

- Οι αρκούδες που είναι «εξοικειωμένες» στην ανθρώπινη παρουσία **δείχνουν μεγαλύτερη ανεκτικότητα** στην ανθρώπινη παρουσία σε μικρότερες αποστάσεις ασφαλείας.

Διδάγματα - εμπειρία – επόμενα βήματα

Η θανάτωση δεν είναι λύση

- Αφαιρώντας μια «προβληματική» αρκούδα με θανάτωση από τον πληθυσμό **ΔΕΝ λύνουμε το πρόβλημα αλλά αντίθετα δημιουργούμε την ευκαιρία σε μια άλλη αρκούδα να εγκατασταθεί αναπληρώνοντας τον κενό διαθέσιμο οικο-θώκο.** Συνεπώς το πρόβλημα δεν έχει λυθεί!

- Είναι **απόλυτα εφικτό να αποφύγουμε τις θανατώσεις «προβληματικών» αρκούδων** και παράλληλα να δημιουργήσουμε ένα θετικό κλίμα στη κοινή γνώμη αλλά και να βελτιώσουμε τις προδιαγραφές ασφάλειας σε αυτές τις περιοχές.

- Και το σημαντικότερο από όλα είναι ότι μπορούμε να δημιουργήσουμε ένα περιβάλλον, αρμονικής συνύπαρξης.

Επιτυχής διαχείριση περιστατικού αλληλεπίδρασης:

Διαθεσιμότητα ειδικών μέσων: α) ειδικών αποτρεπτικών (θα αποκτηθούν σύντομα στο πλαίσιο του **LIFE + ΠΤ** και β) σκύλων δίωξης (θα αποκτηθούν στο πλαίσιο του **ΥΜΕΠΕΡΑΑ** από το ΕΠ Β. Πίνδου)

Επιχειρησιακή επάρκεια και ετοιμότητα με 1) ειδική εκπαίδευση/κατάρτιση του προσωπικού των κατά τόπους ΟΑΕ: α) στην χρήση του ειδικού εξοπλισμού β) στην κατάστρωση του απαιτούμενου επιχειρησιακού σχεδίου ανά περίπτωση και 2) εξασφάλιση των απαιτούμενων πόρων από την πολιτεία.

Οριζόντια συνεργασία για μεταφορά εμπειρίας και τεχνογνωσίας μεταξύ των κατά τόπους ΟΑΕ και των πιο εξειδικευμένων φορέων στο θέμα.

Ολοκληρωμένη εφαρμογή του ΦΕΚ 272/07-02-2014.

Ανάγκες : Σεμινάρια Κατάρτισης του προσωπικού των αρμόδιων Υπηρεσιών/Φορέων

Τακτικά τεχνικά σεμινάρια κατάρτισης προσωπικού και αρμόδιων φορέων και υπηρεσιών

LIFE-IP 4 NATURA

(LIFE16 IPE/GR/000002)

Ολοκληρωμένες δράσεις για τη διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα

Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Καφέ Αρκούδα (*Ursus arctos*)

Παραδοτέο Δράσης Α.1

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Θεσμοθέτηση από ΥΠΕΝ σε εκκρεμότητα απο το 2021

Ευχαριστώ για τη προσοχή σας!!!

©Εκωνσταντίνος Μιχαήλ/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Σύντομη αξιολόγηση

Η γνώμη σας είναι πολύτιμη!

©Πάρης Πεντήκης/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Σύντομο ανώνυμο ερωτηματολόγιο αξιολόγησης σεμιναρίου

Συνέχεια του προγράμματος ενδυνάμωσης ικανοτήτων

Επόμενα βήματα

- Αποστολή υλικού σεμιναρίου και βεβαιώσεων παρακολούθησης
- Συνέχιση δράσεων κατάρτισης και ενδυνάμωσης ικανοτήτων

Δείτε επιπλέον

- Ηλεκτρονική πλατφόρμα εκπαίδευσης «Εδώ ζούμε» (https://e-learning.edozoume.gr/)
- Ιστοσελίδα LIFE-IP 4 NATURA: Εδώ ζούμε (https://edozoume.gr/)
- Ιστοσελίδα LIFE ARCPROM: https://lifearcprom.uowm.gr/
- Online περιήγηση στην έκθεση με τους νικητές του 3ου πανελλήνιου φωτογραφικού διαγωνισμού “Click στη Φύση” (https://edozoume.gr/click-sti-fysi-deite-ti-3d-fotografiki-ekthesi-me-ta-erga-poy-diakrithikan-ston-3o-fotografiko-diagonismo/)
- Διαδικτυακό συμμετοχικό Σύστημα Γεωγραφικών Πληροφοριών (ppGIS/webGIS) του έργου LIFE-IP 4 Natura (https://gis-perslab.topo.auth.gr/portal/apps/sites/#/gis-natura-gr)

Με τη συγχρηματοδότηση του προγράμματος LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη συγχρηματοδότηση του Πράσινου Ταμείου

Εδώ ζούμε Natura 2000

LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

©Μιχαήλ Κωνσταντινίδης/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Παρουσίαση Οκτωβρίου 2024

©Θρασύβουλος Πάνου/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Το νομικό πλαίσιο για τη προστασία της βιοποικιλότητας στην Ελλάδα

Διαδικτυακό σεμινάριο στο πλαίσιο του έργου LIFE-IP 4 NATURA

Οκτώβριος 2024

Εισαγωγή
Το έργο LIFE-IP 4 NATURA

- «Ολοκληρωμένες δράσεις για την διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων, και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα»
- 12 εταίροι
  (Συντονιστής το ΥΠΕΝ, και επιπλέον Πανεπιστήμιο Πατρών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, WWF Ελλάς, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Περιφέρεια Κρήτης, Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας & Θράκης, Περιφέρεια Αττικής, ΑΠΔ Ηπείρου – Δυτικής Μακεδονίας, Πράσινο Ταμείο, ΟΦΥΠΕΚΑ)
- Διάρκεια 8 έτη (2017-2025)
- Ενίσχυση της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος στην Ελλάδα και συμμόρφωση με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για τη φύση
- Ολοκληρωμένη και συντονισμένη πρωτοβουλία για την υλοποίηση του Πλαισίου Δράσεων Προτεραιότητας για το δίκτυο Natura 2000
- Ενδεικτικές δράσεις: εκπόνηση και υλοποίηση σχεδίων δράσης ειδών και οικοτόπων, πιλοτική εφαρμογή ΣΔ σε επιλεγμένες περιοχές, χαρτογράφηση και αξιολόγηση οικοσυστημικών υπηρεσιών κ.α.

Εισαγωγή

Το πρόγραμμα ενδυνάμωσης ικανοτήτων

- **Στόχος του είναι η επαύξηση των γνώσεων και η βελτίωση της κατανόησης** θεμάτων όπως:
  - *το νομικό πλαίσιο για την προστασία της βιοποικιλότητας,*
  - *η εφαρμογή των ευρωπαϊκών οδηγιών για τη φύση,*
  - *η δέουσα εκτίμηση για έργα και δραστηριότητες σε περιοχές Natura 2000, και*
  - *η διαχείριση των περιοχών Natura 2000 της Ελλάδας*

- Βασίζεται σε χαρτογράφηση εμπλεκομένων και σχεδιάστηκε σύμφωνα με τις γνώσεις, τις απόψεις και τις ανάγκες κατάρτισής τους

- Περιλαμβάνει δράσεις ενημέρωσης, διαδικτυακά και δια ζώσης σεμινάρια, ηλεκτρονική ασύγχρονη τηλεκπαίδευση, καθώς και δράσεις εξοικείωσης με νέα εργαλεία

- Οι δράσεις θα συνεχιστούν μέχρι και την ολοκλήρωση του έργου (2025)

Εισαγωγή
Σύντομη γνωριμία

Δείξε μας που βρίσκεσαι στην Ελλάδα!

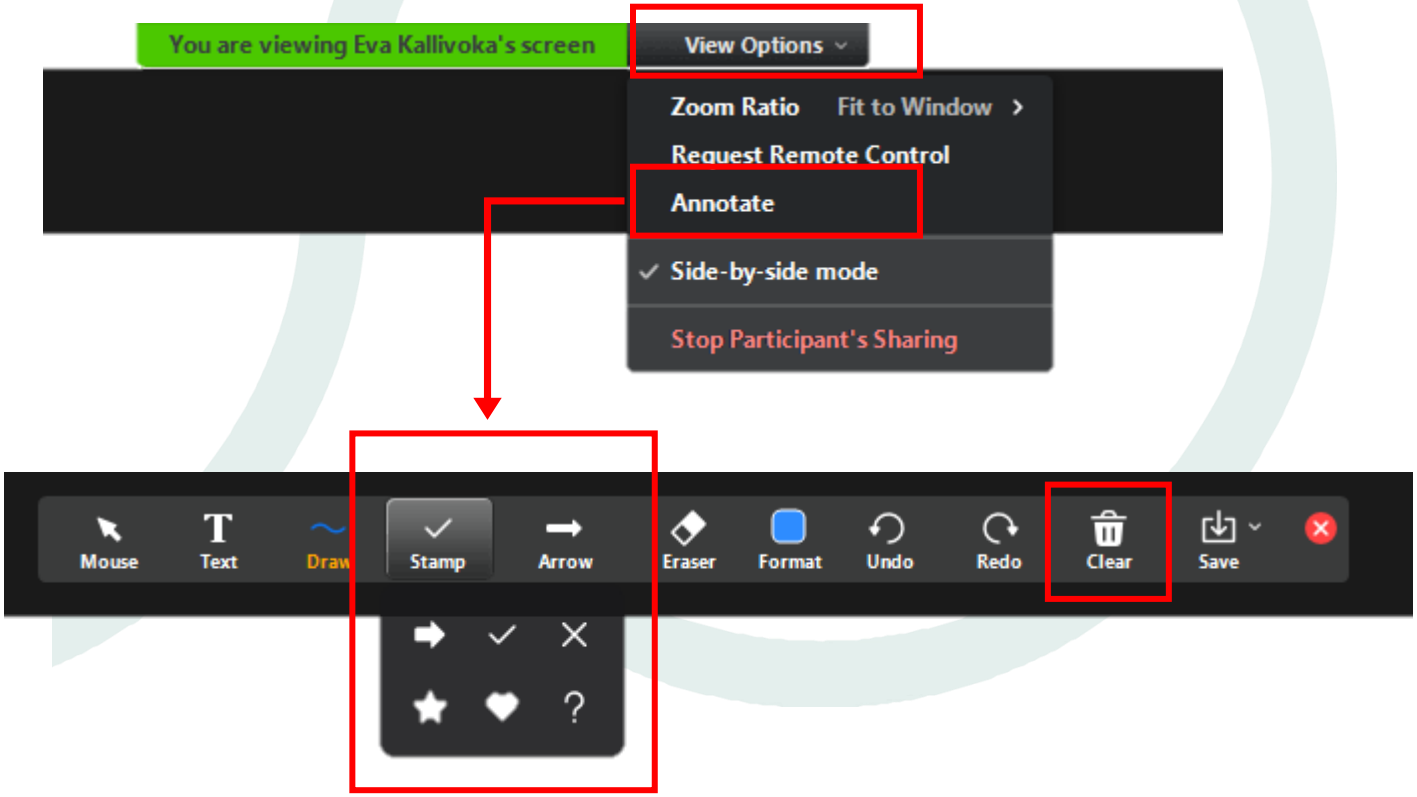

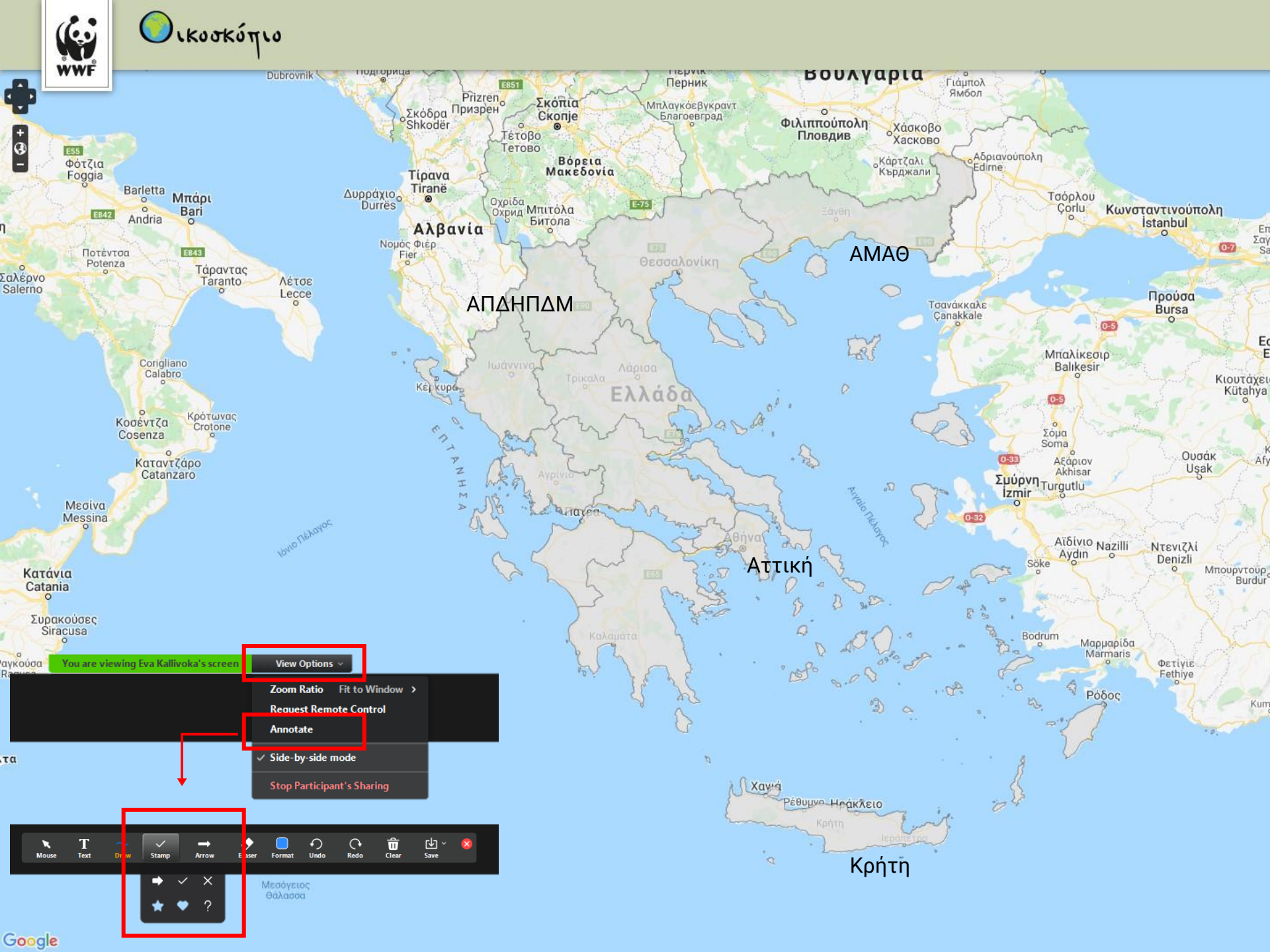
Οικοσκόπιο
ΑΜΑΘ
ΑΠΔΗΠΔΜ
Αττική
Κρήτη
You are viewing Eva Kallivoka's screen
View Options
Zoom Ratio
Fit to Window
Request Remote Control
Annotate
Side-by-side mode
Stop Participant's Sharing
Mouse
Text
Draw
Stamp
Arrow
Eraser
Format
Undo
Redo
Clear
Save
Google

Το δίκτυο Natura 2000 και η προστασία της βιοποικιλότητας στην Ελλάδα

Στόχοι σεμιναρίου

Μέρος Ι

- Τα βασικά για τη βιοποικιλότητα & το περιβαλλοντικό δίκαιο
- Γνωριμία με το ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο για τις περιοχές Natura 2000
  - ✓ Η ευρωπαϊκή στρατηγική για την προστασία της βιοποικιλότητας
  - ✓ *Οι ευρωπαϊκές οδηγίες για τη φύση, και οι βασικές υποχρεώσεις που προκύπτουν για τα κράτη μέλη*

Μέρος ΙΙ

- Εξοικείωση με το Εθνικό Σύστημα Προστατευόμενων Περιοχών της Ελλάδας
  - ✓ *Εθνικό σύστημα προστατευόμενων περιοχών: Κατηγορίες ΠΠ & Εργαλεία διαχείρισης*
  - ✓ *Προστασία ειδών*
  - ✓ *Διακυβέρνηση προστατευόμενων περιοχών: ν. 4685/2020 & ΟΦΥΠΕΚΑ*

Το δίκτυο Natura 2000 και η προστασία της βιοποικιλότητας στην Ελλάδα

Στόχοι σεμιναρίου

Μέρος Ι

- Τα βασικά για τη βιοποικιλότητα & το περιβαλλοντικό δίκαιο
- Γνωριμία με το ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο για τις περιοχές Natura 2000
  - ✓ Η ευρωπαϊκή στρατηγική για την προστασία της βιοποικιλότητας
  - ✓ *Οι ευρωπαϊκές οδηγίες για τη φύση, και οι βασικές υποχρεώσεις που προκύπτουν για τα κράτη μέλη*

Μέρος ΙΙ

- Εξοικείωση με το Εθνικό Σύστημα Προστατευόμενων Περιοχών της Ελλάδας
  - ✓ *Εθνικό σύστημα προστατευόμενων περιοχών: Κατηγορίες ΠΠ & Εργαλεία διαχείρισης*
  - ✓ *Προστασία ειδών*
  - ✓ *Διακυβέρνηση προστατευόμενων περιοχών: ν. 4685/2020 & ΟΦΥΠΕΚΑ*

Βιοποικιλότητα
Ορισμός

Ως «**βιολογική ποικιλότητα**» (biological diversity) νοείται η ποικιλία των ζώντων οργανισμών κάθε προέλευσης περιλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, χερσαίων, θαλασσίων και άλλων υδατικών οικοσυστημάτων και οικολογικών συμπλεγμάτων, των οποίων αποτελούν μέρος. Περιλαμβάνει την ποικιλότητα εντός των ειδών, μεταξύ ειδών και μεταξύ οικοσυστημάτων.

(Σύμβαση για τη Βιολογική Ποικιλότητα, Ρίο ντε Τζανέιρο 1992)

- Η ποικιλία όλων των μορφών ζωής στη Γη
- Διαφορετικά επίπεδα, αναπόσπαστα τμήματα ενός ενιαίου συνόλου
- Αλλάζει με το πέρασμα του χρόνου

Μέρος Ι - Περιβαλλοντικό δίκαιο

Επίπεδα και διασυνδέσεις

Σύνολο κανόνων δικαίου που αποσκοπούν **στην προστασία του περιβάλλοντος** μέσω

- της ρύθμισης της συμπεριφοράς των μελών μιας κοινότητας, η δραστηριότητα των οποίων **ενδέχεται να έχει βλαπτικές συνέπειες στο περιβάλλον**, αλλά και
- της ρύθμισης εννόμων σχέσεων και διαδικασιών που **επηρεάζουν άμεσα ή έμμεσα την κατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος**

- ✓ Πολυεπίπεδο
- ✓ Διεπιστημονικό
- ✓ Τεχνικό
- ✓ Πολυτομεακό /διακλαδικό

Μέρος Ι - Ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο προστασίας βιοποικιλότητας

Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την προστασία της βιοποικιλότητας 2030

1ος άξονας δράσεων και δεσμεύσεων: προστασία και διατήρηση της φύσης

- Ενσωμάτωση **30% της χερσαίας και 30% της θαλάσσιας** έκτασης της ΕΕ σε π.π., και εξασφάλιση **οικολογικών διαδρόμων**
- **Αυστηρή προστασία τουλάχιστον του 1/3 των π.π.** της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των πρωτογενών και των αρχέγονων δασών, δηλαδή το **10%** της συνολικής κάλυψης της ΕΕ
- **Αποτελεσματική διαχείριση** όλων των π.π. με τον καθορισμό **σαφών στόχων** και **μέτρων διατήρησης** και την **παρακολούθησή** τους

Μέρος Ι - Ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο προστασίας βιοποικιλότητας

Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την προστασία της βιοποικιλότητας 2030

2ος άξονας δράσεων και δεσμεύσεων: αποκατάσταση υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων, μείωση των πιέσεων στη βιοποικιλότητα

- Νέο θεσμικό πλαίσιο για την **αποκατάσταση των οικοσυστημάτων**, με δεσμευτικούς στόχους

- Βελτίωση της κατάστασης διατήρησης ή της τάσης της για **>30%** των προστατευόμενων οικοτόπων και ειδών της Ευρώπης που **δεν βρίσκονται σε ικανοποιητική κατάσταση**

Πείτε μας τη γνώμη σας

_____

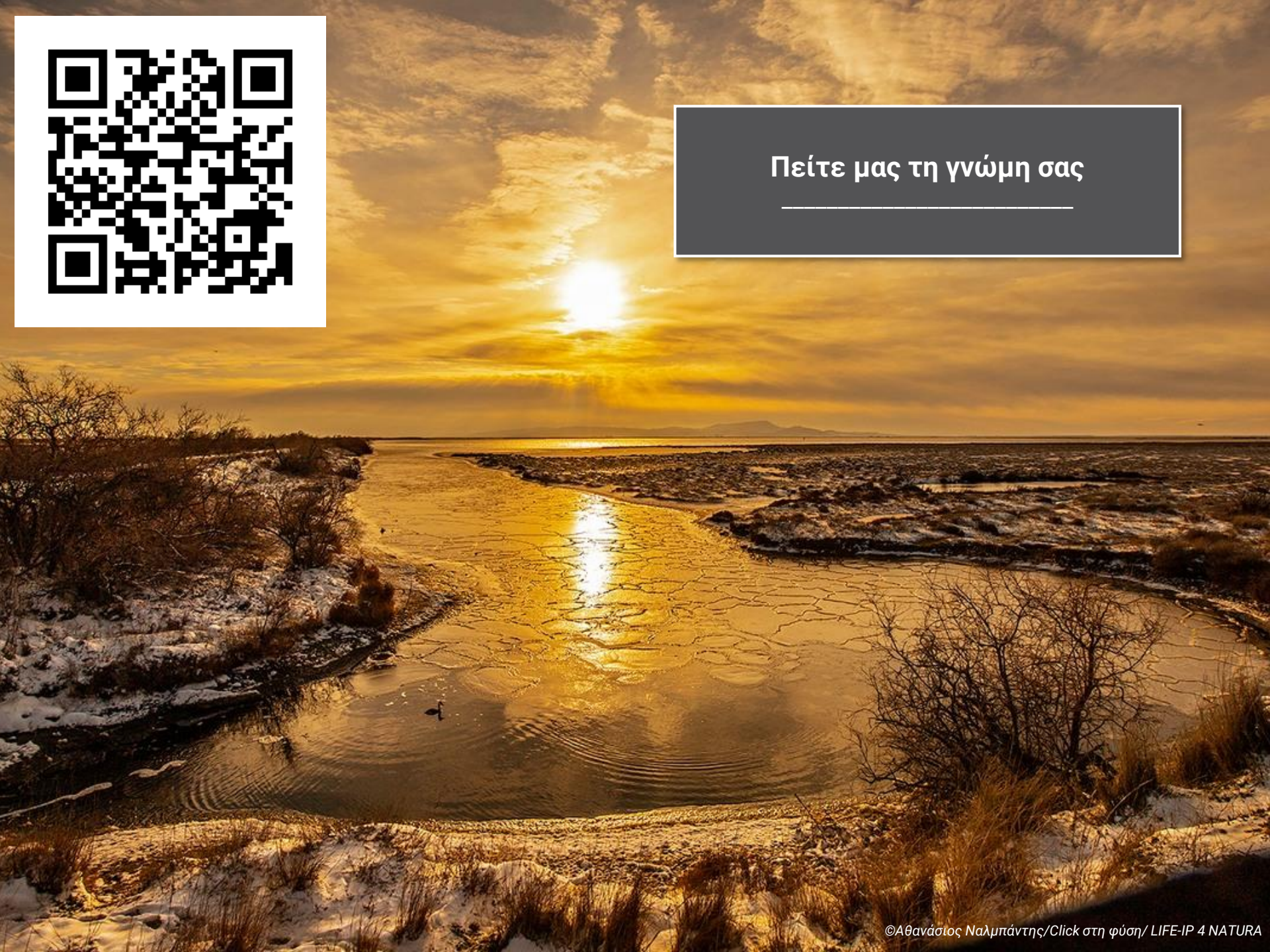

©Αθανάσιος Ναλμπάντης/Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Μέρος Ι - Ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο προστασίας βιοποικιλότητας

Επισκόπηση των δύο οδηγιών για τη φύση – Γενικοί στόχοι

Οδηγία για τα πτηνά
(2009/147/ΕΚ,
που αντικατέστησε την 79/409/ΕΟΚ)

Άρθρο 2

Διατήρηση όλων των άγριων πτηνών της ΕΕ

«…σε επίπεδο που να ανταποκρίνεται μεταξύ άλλων στις οικολογικές, επιστημονικές και μορφωτικές απαιτήσεις, λαμβάνοντας, ωστόσο, υπόψη τις οικονομικές και ψυχαγωγικές απαιτήσεις.»

Οδηγία για τους οικοτόπους
(92/43/ΕΟΚ)

Άρθρο 2

Προστασία της βιοποικιλότητας μέσω της διατήρησης των φυσικών οικοτόπων και των ειδών άγριας χλωρίδας και πανίδας, κοινοτικού ενδιαφέροντος

«Τα μέτρα τα οποία λαμβάνονται σύμφωνα με την παρούσα οδηγία αποσκοπούν στη διασφάλιση της διατήρησης ή της αποκατάστασης σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης…»

«Κατά τη λήψη μέτρων λαμβάνονται υπόψη οι οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές απαιτήσεις, καθώς και οι περιφερειακές και τοπικές ιδιομορφίες.»

Μέρος Ι - Ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο προστασίας βιοποικιλότητας

Επισκόπηση των δύο οδηγιών για τη φύση – Δομή

Οδηγία για τα πτηνά

Οδηγία για τους οικοτόπους

Προστασία περιοχών

- Πτηνά παρ. Ι – ΖΕΠ
- Αποδημητικά πτηνά με συχνή παρουσία - ΖΕΠ
- Τύποι οικοτόπων παρ. Ι – ΕΖΔ
- Είδη παρ. ΙΙ - ΕΖΔ

Προστασία ειδών

- Άγρια πτηνά
- Εξαιρέσεις ειδών παρ. ΙΙ και ΙΙΙ
- Είδη παρ. IV - αυστηρό καθεστώς προστασίας
- Είδη παρ. V - μέτρα για σύλληψη & εκμετάλλευση (90 είδη)

Δίκτυο Natura 2000

Μέρος Ι - Ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο προστασίας βιοποικιλότητας

Διαδικασία χαρακτηρισμού των περιοχών Natura 2000

Οδηγία για τους οικοτόπους

- Εθνικός κατάλογος πΤΚΣ
- Διαβίβαση στην Επιτροπή εντός 3ετίας
- Κατάλογος ΤΚΣ από Επιτροπή
- Χαρακτηρισμός ΤΚΣ ως ΕΖΔ, εντός 6ετίας, από το κράτος μέλος

Διαπίστωση παράλειψης στον εθνικό κατάλογο:

- Διμερής συνεννόηση με κράτος μέλος
- * Διαβίβαση πρότασης από Επιτροπή στο Συμβούλιο
- Απόφαση Συμβουλίου

Οδηγία για τα πτηνά

- Ορισμός ΖΕΠ από τα κράτη μέλη
- Αυτόματη ένταξη των ΖΕΠ στις περιοχές Natura 2000
- Διαβίβαση καταλόγου στην Επιτροπή

* Αποτυχία χαρακτηρισμού μιας κατάλληλης περιοχής ως ΖΕΠ:

Διαδικασία επί παραβάσει από την Επιτροπή

Ο κατάλογος των ΣΠΠ της BirdLife ως «σκιώδης κατάλογος» των ΖΕΠ έχει αναγνωριστεί επανειλημμένα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το ΔΕΕ σε μια σειρά υποθέσεων σχετικά μη ορισμό επαρκών ΖΕΠ από τα κράτη μέλη

Μέρος Ι - Ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο προστασίας βιοποικιλότητας

Επισκόπηση των δύο οδηγιών για τη φύση – Δίκτυο Natura 2000

Οδηγία για τα πτηνά

Οδηγία για τους οικοτόπους

Δίκτυο Natura 2000

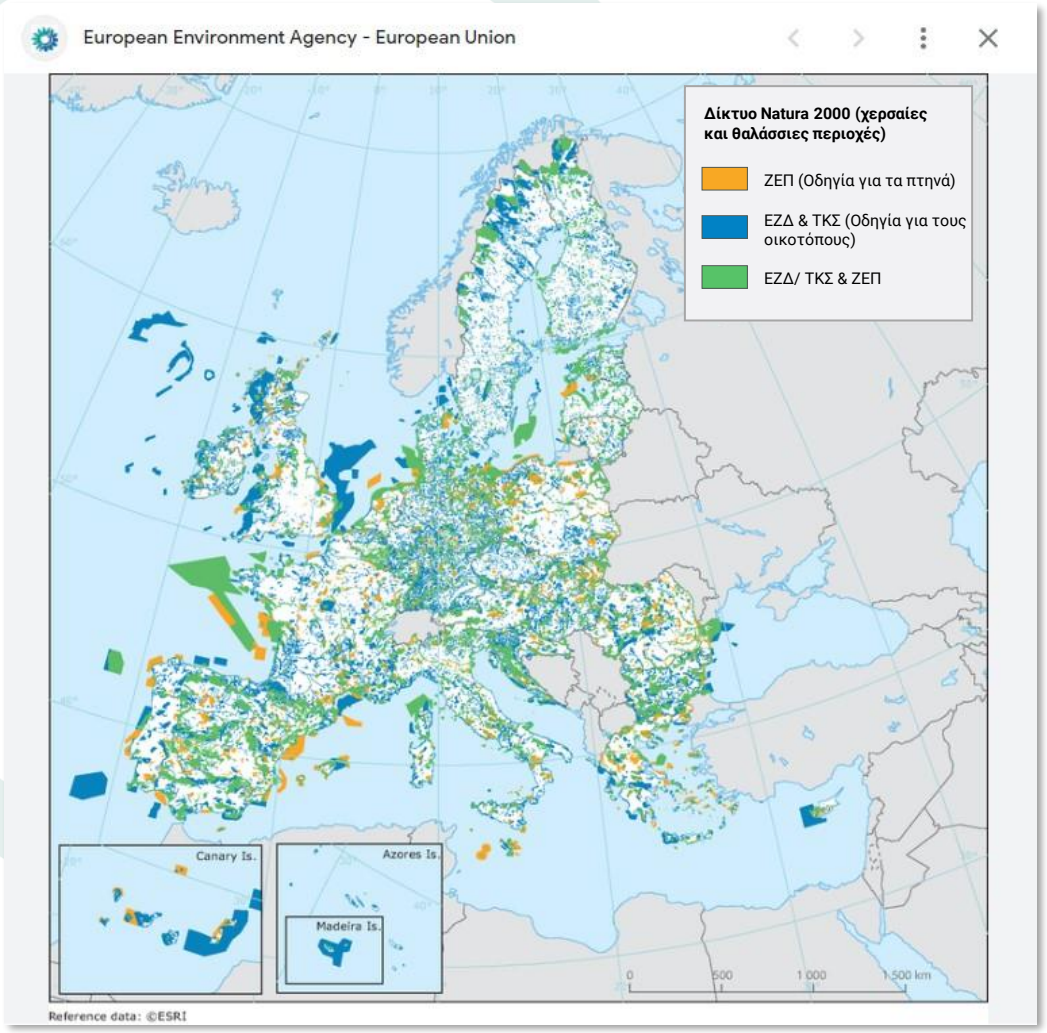

Προσαρμοσμένο από την ιστοσελίδα του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος.

Μέρος Ι - Ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο προστασίας βιοποικιλότητας

Υποχρεώσεις κρατών μελών

	Οδηγία για τα πτηνά	Οδηγία για τους οικοτόπους
Χαρακτηρισμός περιοχών	• *ΖΕΠ* *για τα είδη του παρ. Ι & τα αποδημητικά με συχνή παρουσία* • Στόχοι διατήρησης	• Δίκτυο Natura 2000 • ΕΖΔ *για τους ΤΟ του παρ. Ι & οικοτόπους των ειδών του παρ. ΙΙ* • Στόχοι διατήρησης
Προστασία οικοτόπων/ περιοχών	Μέτρα ειδικής διατήρησης *για οικοτόπους ειδών του παρ. Ι & περιοχές σημαντικές για αποδημητικά με συχνή παρουσία*	Αναγκαία μέτρα διατήρησης *για τους ΤΟ του παρ. Ι & οικοτόπους των ειδών του παρ. ΙΙ*
Αποφυγή υποβάθμισης & ενόχλησης Δέουσα εκτίμηση	• Αποφυγή υποβάθμισης οικοτόπων & ενόχλησης ειδών • Δέουσα εκτίμηση επιπτώσεων σχεδίων και έργων	
Προστασία ειδών	• Γενικό καθεστώς προστασίας για όλα τα είδη • Απαγόρευση εμπορίας ειδών (με εξαιρέσεις), προϋποθέσεις για το κυνήγι	• Αυστηρό καθεστώς προστασίας (είδη του παρ. IV) • Μέτρα εκμετάλλευσης (είδη του παρ. V)

...επιπλέον υποχρεώσεις...

- Προώθηση οικολογικής συνοχής του δικτύου
- Παρακολούθηση και αναφορά
- Προώθηση έρευνας

Μέρος Ι - Ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο προστασίας βιοποικιλότητας

Κριτήρια ένταξης μιας περιοχής στο δίκτυο Natura 2000

Οδηγία για τα πτηνά

Τα κράτη μέλη της ΕΕ υποχρεούνται να ορίσουν τα «πιο κατάλληλα» εδάφη, σε αριθμό και επιφάνεια, για την προστασία **των ειδών που περιέχονται στο παράρτημα Ι** της οδηγίας καθώς και των **μεταναστευτικών ειδών.**

Οδηγία για τους οικοτόπους

Τα κράτη μέλη οφείλουν να ορίσουν τις περιοχές που είναι αναγκαίες για την διατήρηση ή, ενδεχομένως, την αποκατάσταση σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης, των **τύπων φυσικών οικοτόπων του παραρτήματος Ι** και των **οικοτόπων των οικείων ειδών που περιλαμβάνονται στο παράρτημα ΙΙ** της εν λόγω οδηγίας.

**Περιοχές όπου υπάρχει οικότοπος ή είδος προτεραιότητας πρέπει οπωσδήποτε να ενταχθούν στο δίκτυο Natura 2000.*

Η επιλογή των περιοχών για ένταξη στο δίκτυο Natura 2000, γίνεται **αποκλειστικά και μόνο με επιστημονικά κριτήρια.**

Ωστόσο, **τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δεδομένα,** καθώς και τα τοπικά χαρακτηριστικά σε κάθε χώρα, αποτελούν βασική παράμετρο στον σχεδιασμό της **διαχείρισης, διακυβέρνησης και προστασίας** των περιοχών Natura 2000.

Μέρος Ι - Ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο προστασίας βιοποικιλότητας

Η έννοια του στόχου διατήρησης

Στόχοι διατήρησης	
Καθορίζονται	• σε επίπεδο περιοχής Natura 2000 • για όλα τα είδη και τους φυσικούς τύπους οικοτόπων **με σημαντική παρουσία** στην περιοχή • για ΖΕΠ & ΕΖΔ *(& ΤΚΣ μετά την 6ετία)* • σε εθνικό, περιφερειακό, ή βιογεωγραφικό επίπεδο εντός του κράτους μέλους
Βασίζονται	στις οικολογικές απαιτήσεις των ειδών και οικοτόπων **με σημαντική παρουσία** στην περιοχή
Καθορίζουν	την **επιθυμητή κατάσταση διατήρησης** αυτών των ειδών και οικοτόπων
Διαμορφώνονται	σε συνάρτηση με την **εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης** κάθε είδους και τύπου οικοτόπου
Πρέπει να είναι	• περιεκτικοί • σαφείς • ποσοτικοί και επομένως μετρήσιμοι και να μπορούν να περιληφθούν σε εκθέσεις • ρεαλιστικοί

Μέρος Ι - Ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο προστασίας βιοποικιλότητας

Η έννοια του στόχου διατήρησης – Παράδειγμα

Παράδειγμα Ευρωπαϊκά ξηρά χέρσα εδάφη (4030)

- **Επιφανειακή κάλυψη οικοτόπου:** αύξηση της υφιστάμενης επιφανειακής κάλυψης (xx ha) και της κατανομή του οικοτόπου εντός του τόπου κατά x% (παρεχόμενος χάρτης)
- **Τυπικά είδη:** διατήρηση της αφθονίας των τυπικών ειδών (παρεχόμενη λίστα)
- **Δεντροκάλυψη(δέντρα/θάμνοι):** διατήρηση χαμηλής κάλυψης από διάσπαρτα αυτοφυή δέντρα και θάμνους (<10% cover);
- **Αναλογία γυμνού εδάφους:** Τουλάχιστον 1% αλλά όχι περισσότερο από 10% της κάλυψης της έκτασης του οικοτόπου αποτελείται από γυμνό έδαφος **Εναπόθεση αζώτου:** διατήρηση της εναπόθεσης αζώτου κάτω από τις κρίσιμες τιμές φορτίου που ορίζονται για την τοποθεσία (π.χ. 10-20 kgN/ha/yr).

Μέρος Ι - Ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο προστασίας βιοποικιλότητας

Οδηγία 92/43/ΕΟΚ, Άρθρο 6 - Προστασία και διαχείριση των περιοχών Natura 2000

1. «Για τις ειδικές ζώνες διατήρησης, τα κράτη μέλη καθορίζουν τα αναγκαία μέτρα διατήρησης …..»

2. «Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα κατάλληλα μέτρα ώστε στις ειδικές ζώνες διατήρησης να αποφεύγεται η υποβάθμιση των φυσικών οικοτόπων και των οικοτόπων ειδών, καθώς και….»

3. «Κάθε σχέδιο ή έργο, …εκτιμάται δεόντως ως προς τις επιπτώσεις του στον τόπο...

4. «Εάν, παρά τα αρνητικά συμπεράσματα της εκτίμησης των επιπτώσεων… το κράτος μέλος λαμβάνει κάθε αναγκαίο αντισταθμιστικό μέτρο…»

Μέρος Ι - Ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο προστασίας βιοποικιλότητας

Οδηγία 92/43/ΕΟΚ, Άρθρο 6 - Προστασία και διαχείριση των περιοχών Natura 2000

Μέρος Ι - Ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο προστασίας βιοποικιλότητας

Οδηγία 92/43/ΕΟΚ, Άρθρο 6(1) - Αναγκαία μέτρα διατήρησης

«Για τις ειδικές ζώνες διατήρησης, τα κράτη μέλη καθορίζουν τα ***αναγκαία μέτρα διατήρησης*** *που* ***ενδεχομένως*** *συνεπάγονται* ***ειδικά ενδεδειγμένα σχέδια διαχείρισης*** *ή* ***ενσωματωμένα σε άλλα σχέδια διευθέτησης*** *και* ***τα δέοντα κανονιστικά, διοικητικά ή συμβατικά μέτρα*** *που ανταποκρίνονται στις* ***οικολογικές απαιτήσεις*** *των τύπων φυσικών οικοτόπων του παραρτήματος Ι και των ειδών του παραρτήματος ΙΙ, τα οποία απαντώνται στους τόπους.»*

- Οι μηχανισμοί και οι δράσεις σε **μια περιοχή Natura 2000**
  - ✓ για την επίτευξη των **στόχων διατήρησης**
  - ✓ και την αντιμετώπιση των πιέσεων και των απειλών
- Υποχρεωτικά
- Ουσιαστική εφαρμογή
- Μεμονωμένη περιοχή ή και **εκτός των ορίων** ή και σε **πολλαπλές περιοχές**
- **Οικολογικές απαιτήσεις**

Μέρος Ι - Ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο προστασίας βιοποικιλότητας

Οδηγία 92/43/ΕΟΚ, Άρθρο 6(1) - Αναγκαία μέτρα διατήρησης

*«Για τις ειδικές ζώνες διατήρησης, τα κράτη μέλη καθορίζουν τα **αναγκαία μέτρα διατήρησης** που **ενδεχομένως** συνεπάγονται **ειδικά ενδεδειγμένα σχέδια διαχείρισης** ή **ενσωματωμένα σε άλλα σχέδια διευθέτησης** και **τα δέοντα κανονιστικά, διοικητικά ή συμβατικά μέτρα** που ανταποκρίνονται στις **οικολογικές απαιτήσεις** των τύπων φυσικών οικοτόπων του παραρτήματος Ι και των ειδών του παραρτήματος ΙΙ, τα οποία απαντώνται στους τόπους.»*

μπορεί να μη χρειάζονται πάντοτε σχέδια διαχείρισης

να αφορούν τις περιοχές του δικτύου Natura 2000

...όμως...
Πρέπει να εξασφαλίζεται ότι τίθενται **σαφείς στόχοι και μέτρα διατήρησης** για τους **σχετικούς οικοτόπους και τα είδη που απαντώνται στον τόπο**

Τα **σχέδια διαχείρισης** είναι ένα χρήσιμο εργαλείο για την εφαρμογή των αναγκαίων μέτρων διατήρησης με σαφή και διαφανή τρόπο

Μέρος Ι - Ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο προστασίας βιοποικιλότητας

Οδηγία 92/43/ΕΟΚ, Άρθρο 6(1) - Αναγκαία μέτρα διατήρησης

*«Για τις ειδικές ζώνες διατήρησης, τα κράτη μέλη καθορίζουν τα **αναγκαία μέτρα διατήρησης** που **ενδεχομένως** συνεπάγονται **ειδικά ενδεδειγμένα σχέδια διαχείρισης** ή **ενσωματωμένα σε άλλα σχέδια διευθέτησης** και **τα δέοντα κανονιστικά, διοικητικά ή συμβατικά μέτρα** που ανταποκρίνονται στις **οικολογικές απαιτήσεις** των τύπων φυσικών οικοτόπων του παραρτήματος Ι και των ειδών του παραρτήματος ΙΙ, τα οποία απαντώνται στους τόπους.»*

- ανταποκρίνονται στις **οικολογικές απαιτήσεις**
- διατήρηση ή αποκατάσταση σε **ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης**

Κανονιστικά μέτρα: όροι και περιορισμοί σε σχέση με δραστηριότητες

Διοικητικά μέτρα: διατάξεις σχετικά με την εφαρμογή των μέτρων διατήρησης ή διαδικασίες έγκρισης δραστηριοτήτων

Συμβατικά μέτρα: σύναψη συμβάσεων ή συμφωνιών

Μέρος Ι - Ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο προστασίας βιοποικιλότητας

Οδηγία 92/43/ΕΟΚ, Άρθρο 6(2) - Αποφυγή υποβάθμισης & ενοχλήσεων

*«Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα **κατάλληλα μέτρα** ώστε στις ειδικές ζώνες διατήρησης **να αποφεύγεται η υποβάθμιση** των φυσικών οικοτόπων και των οικοτόπων ειδών, καθώς και **οι ενοχλήσεις** που έχουν επιπτώσεις στα είδη για τα οποία οι ζώνες έχουν ορισθεί, εφόσον οι ενοχλήσεις αυτές **θα μπορούσαν να έχουν επιπτώσεις σημαντικές** όσον αφορά τους στόχους της παρούσας οδηγίας.»*

Αρχή της πρόληψης

- Πρέπει να είναι ειδικά συνεκτικά και ολοκληρωμένα και ικανά να διασφαλίσουν την αποτελεσματική προστασία των οικείων περιοχών
- Εστιάζουν στα είδη και οικοτόπους με σημαντική παρουσία
- Μπορεί να εφαρμόζονται **εκτός** ΖΕΠ και ΕΖΔ προκειμένου να αποφευχθεί η υποβάθμιση εντός

Μέρος Ι - Ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο προστασίας βιοποικιλότητας

Οδηγία 92/43/ΕΟΚ, Άρθρο 6(3) - Δέουσα εκτίμηση

*«Κάθε **σχέδιο ή έργο**, **μη άμεσα συνδεόμενο ή αναγκαίο** για τη διαχείριση του τόπου, το οποίο όμως είναι δυνατόν **να επηρεάζει σημαντικά** τον εν λόγω τόπο, **καθεαυτό ή από κοινού** με άλλα σχέδια, **εκτιμάται δεόντως** ως προς τις επιπτώσεις του στον τόπο, λαμβανομένων υπόψη των **στόχων διατήρησής** του.*

*Βάσει **των συμπερασμάτων της εκτίμησης των επιπτώσεων** στον τόπο και εξαιρουμένης της περίπτωσης των διατάξεων της παραγράφου 4, οι αρμόδιες εθνικές αρχές συμφωνούν για το οικείο σχέδιο **μόνον αφού βεβαιωθούν** ότι δεν θα παραβλάψει την **ακεραιότητα του τόπου** περί του οποίου πρόκειται και, ενδεχομένως, αφού εκφρασθεί πρώτα η δημόσια γνώμη.»*

Μέρος Ι - Ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο προστασίας βιοποικιλότητας

Σύνοψη δέουσας εκτίμησης

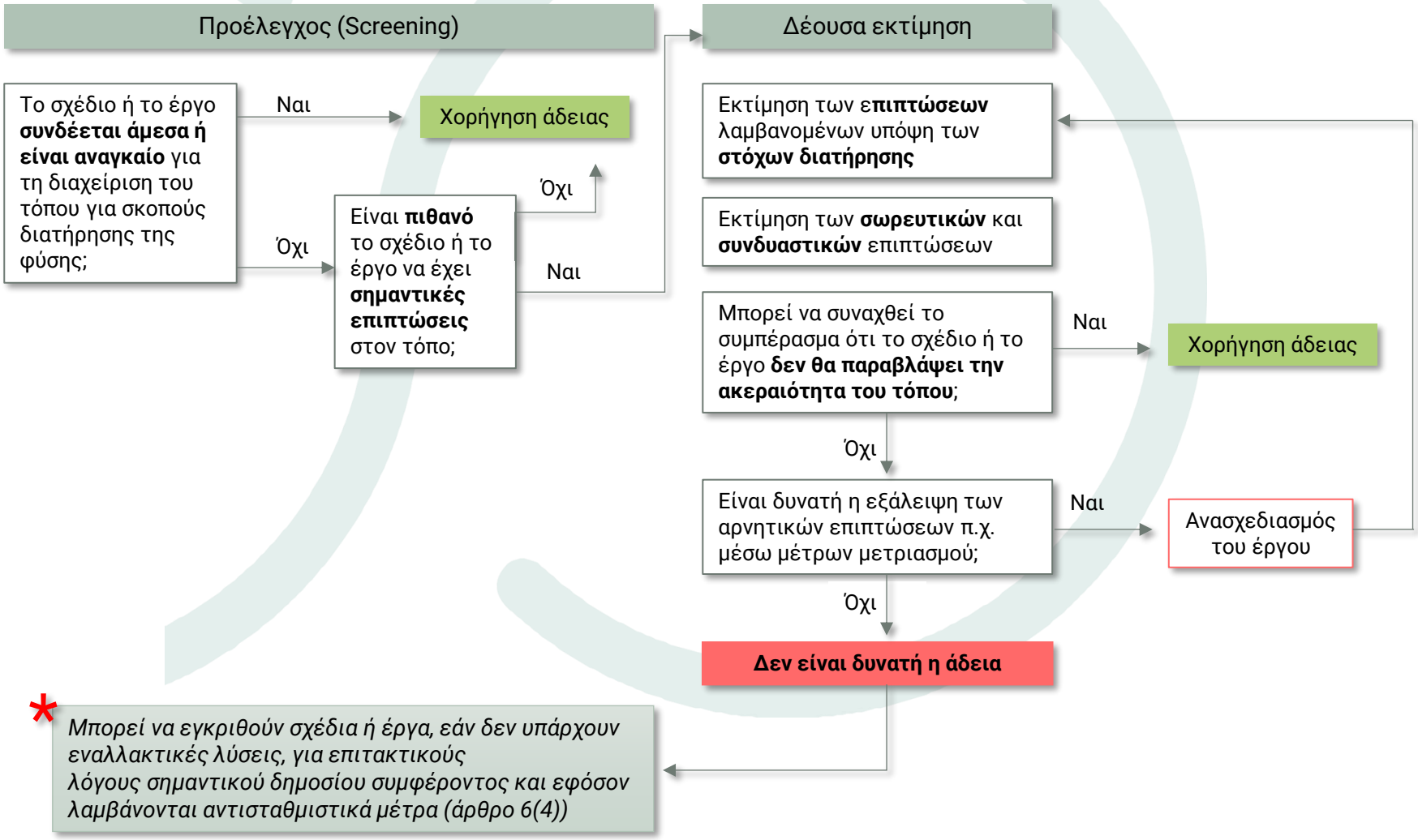

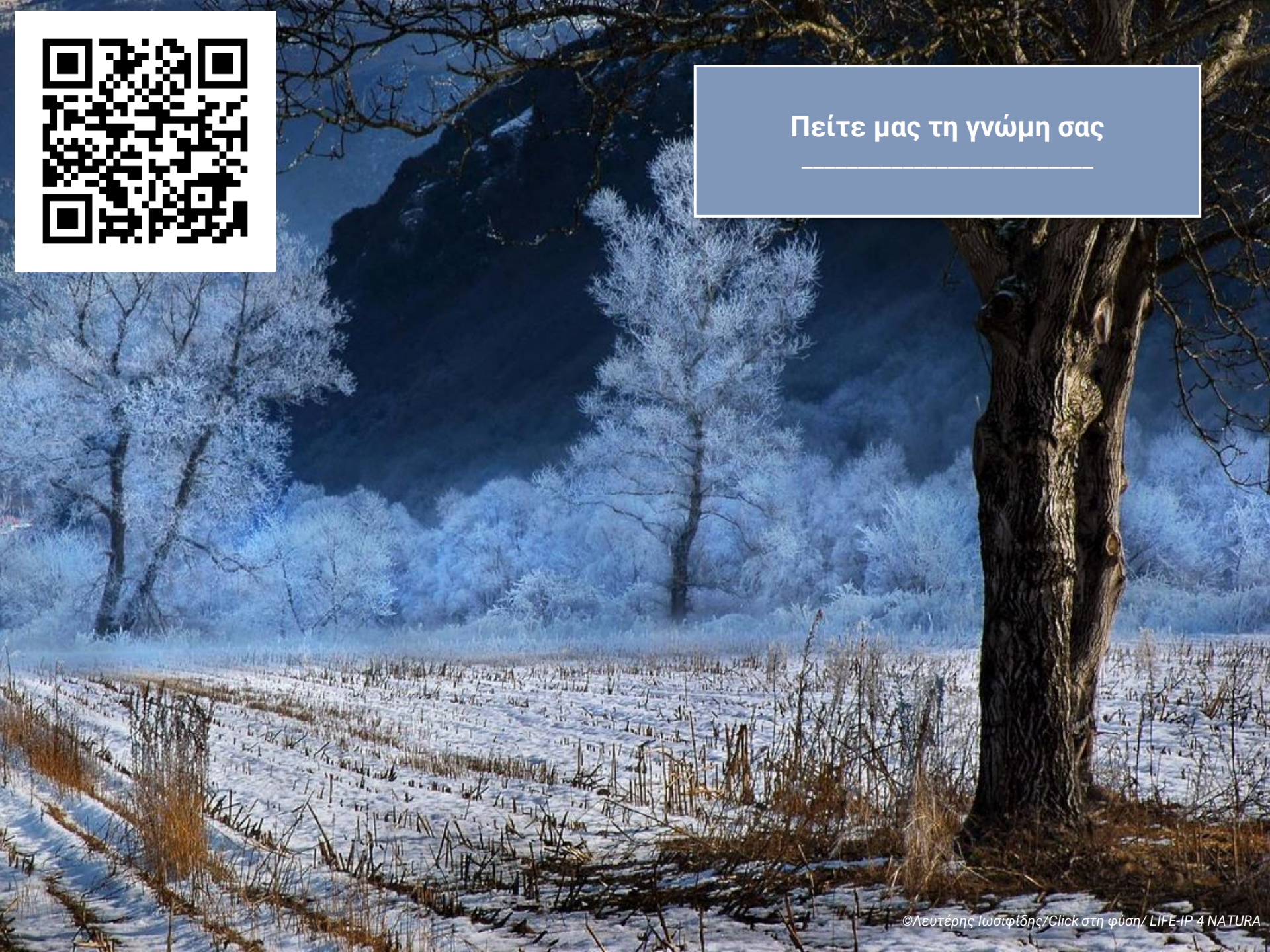
Πείτε μας τη γνώμη σας
©Λευτέρης Ιωσιφίδης/Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Μέρος Ι - Ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο προστασίας βιοποικιλότητας

Λοιπές οδηγίες – διάδραση με οδηγίες για τη φύση

Ενδεικτικές οδηγίες....

- Οδηγία πλαίσιο για τα ύδατα (2008/56/ΕΕ)
- Οδηγία για τη θαλάσσια στρατηγική (2007/60/ΕΕ)
- Οδηγία για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον (2014/52/ΕΕ που τροποποιεί την 2011/92/ΕΕ), και
- Οδηγία για τη στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση (2001/42/ΕΚ)
- Οδηγία για την περιβαλλοντική ευθύνη (2004/35/ΕΚ)
- Οδηγία για την προστασία του περιβάλλοντος μέσω του ποινικού δικαίου (2008/99/ΕΚ)

Κανονισμοί.....

- Κοινή αγροτική πολιτική
- Κοινή αλιευτική πολιτική

Σύντομο διάλειμμα

Το δίκτυο Natura 2000 και η προστασία της βιοποικιλότητας στην Ελλάδα

Στόχοι σεμιναρίου

Μέρος Ι

- Τα βασικά για τη βιοποικιλότητα & το περιβαλλοντικό δίκαιο
- Γνωριμία με το ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο για τις περιοχές Natura 2000
  - ✓ Η ευρωπαϊκή στρατηγική για την προστασία της βιοποικιλότητας
  - ✓ *Οι ευρωπαϊκές οδηγίες για τη φύση, και οι βασικές υποχρεώσεις που προκύπτουν για τα κράτη μέλη*

Μέρος ΙΙ

- Εξοικείωση με το Εθνικό Σύστημα Προστατευόμενων Περιοχών της Ελλάδας
  - ✓ *Εθνικό σύστημα προστατευόμενων περιοχών: Κατηγορίες ΠΠ & Εργαλεία διαχείρισης*
  - ✓ *Προστασία ειδών*
  - ✓ *Διακυβέρνηση προστατευόμενων περιοχών: ν. 4685/2020 & ΟΦΥΠΕΚΑ*

Μέρος ΙΙ - Εθνικό νομικό πλαίσιο

Επισκόπηση της εθνικής νομοθεσίας για την προστασία της βιοποικιλότητας

- Σύνταγμα (άρθρο 24)
- Ν. 3937/2011 – Προστασία της βιοποικιλότητας
- Ν. 1650/1986 (όπως τροποποιήθηκε από τον πρόσφατο ν. 4685/2020)
- Νόμοι κυρωτικοί διεθνών συνθηκών για την προστασία της βιοποικιλότητας, οικοτόπων και ειδών
- Ενωσιακό δίκαιο (π.χ. υπουργικές αποφάσεις ενσωμάτωσης των οδηγιών για τη φύση)

Παράλληλα και η λοιπή περιβαλλοντική νομοθεσία (π.χ. δασική νομοθεσία)

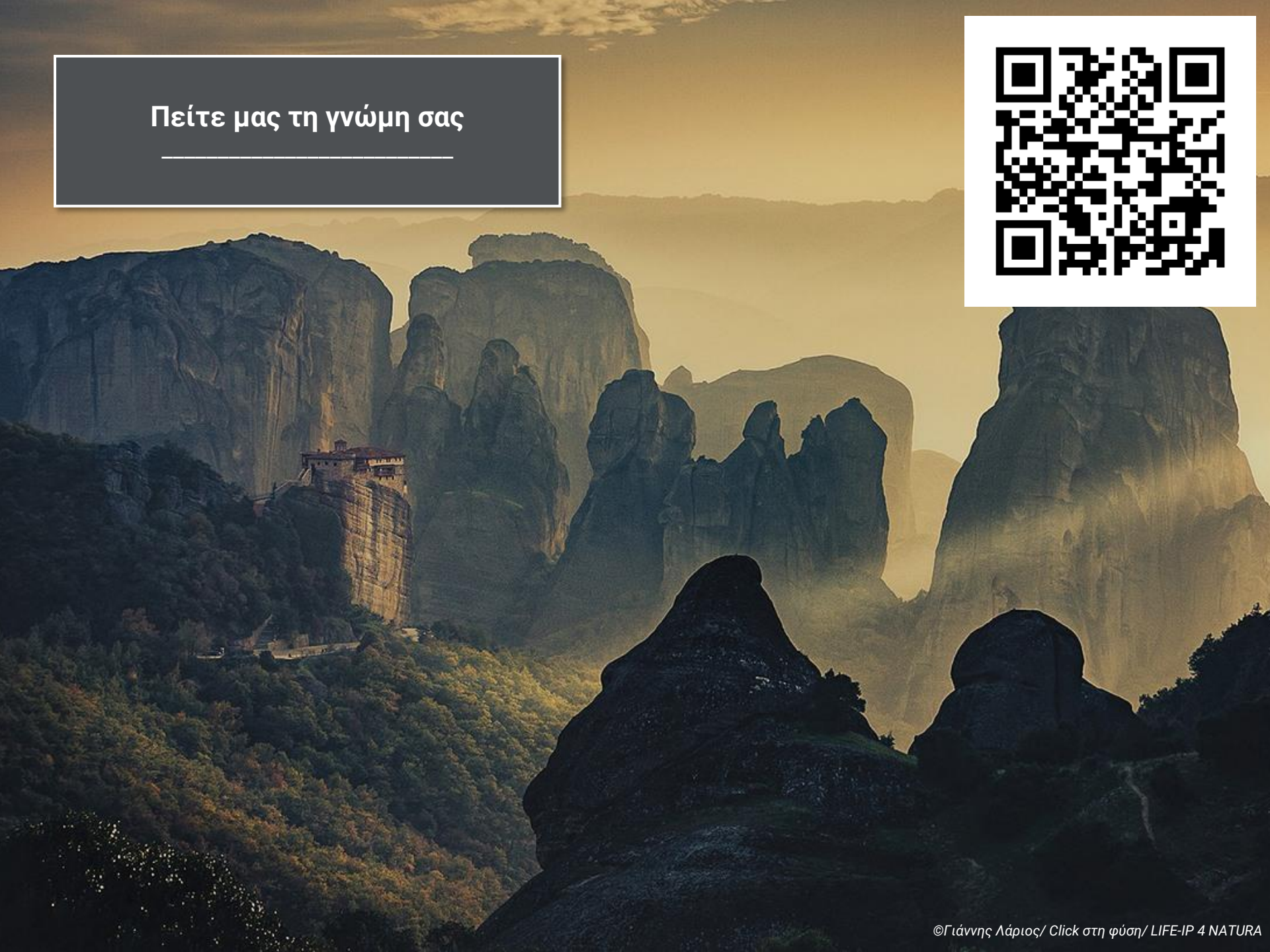

©Γιάννης Λάριος/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Μέρος ΙΙ - Εθνικό σύστημα π.π.

Το εθνικό σύστημα προστατευόμενων περιοχών

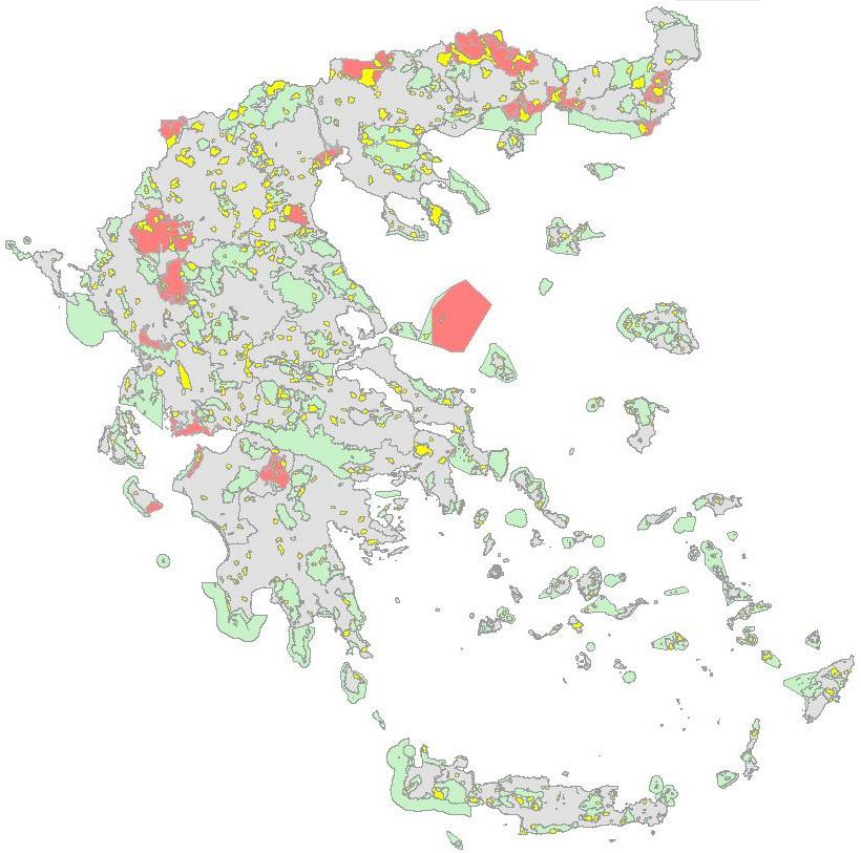

«Το Εθνικό σύστημα προστατευόμενων περιοχών αποτελείται από όλες τις περιοχές που υπάγονται σε μια ή περισσότερες από τις κατηγορίες του άρθρου 19 του ν. 1650/1986, με στόχο την αποτελεσματική προστασία της βιοποικιλότητας και των λοιπών οικολογικών αξιών τους, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου» [**ν. 3937/2011, άρθρο 3(1) όπως ισχύει**].

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ Π.Π.	
Περιοχές προστασίας της βιοποικιλότητας	446
Εθνικά πάρκα	4 (+14)
Καταφύγια άγριας ζωής	603
Προστατευόμενα τοπία & φυσικοί σχηματισμοί	4+

Επίσης υφίστανται χαρακτηρισμοί περιοχών:

- με βάση προϋφιστάμενες κατηγορίες ν. 1650/1986 **[15]**
  π.χ. περιοχές προστασίας της φύσης, οικοανάπτυξης, περιοχές άνευ χρήσης κατηγορίας κ.ά.
- με βάση τη δασική νομοθεσία **[48+]**
  π.χ. εθνικοί δρυμοί, αισθητικά δάση, διατηρητέα μνημεία της φύσης κ.ά.
- με βάση την πολεοδομική νομοθεσία **[11+]**
  κυρίως μέσω του καθορισμού Ζωνών Οικιστικού Ελέγχου

Μέρος ΙΙ - Εθνικό σύστημα π.π.

Οι κατηγορίες προστατευόμενων περιοχών

Κατηγορία π.π.	Χαρακτηριστικά	Σχέση με άλλες κατηγορίες
Περιοχές προστασίας της βιοποικιλότητας **ΠΠΒ**	Φυσικές ή ημιφυσικές περιοχές παντός τύπου, με καταγεγραμμένη παρουσία τύπων φυσικών οικοτόπων και ειδών που χρήζουν προστασίας και διατήρησης	Οι περιοχές του δικτύου Natura 2000 χαρακτηρίζονται με τον ν. 4685/2020 ως ΠΠΒ Συγκρότηση μιας μεγαλύτερης ΠΠΒ από μικρότερες ΠΠΒ (κυρίως περιοχές του δικτύου Natura)
Εθνικά πάρκα **ΕΠ**	Μεγάλες φυσικές ή ημιφυσικές περιοχές, όπου λαμβάνουν χώρα οικολογικές λειτουργίες ευρείας κλίμακας με χαρακτηριστικά είδη και τύπους φυσικών οικοτόπων που χρήζουν προστασίας και διατήρησης	Τα εθνικά πάρκα μπορούν να περιλαμβάνουν δύο ή περισσότερες περιοχές Natura ή/και ΠΠΒ
Καταφύγια άγριας ζωής **ΚΑΖ**	Περιοχές που αξιολογούνται ως κατάλληλες για την ανάπτυξη πληθυσμών της άγριας πανίδας και χλωρίδας ή ως βιότοποι αναπαραγωγής, διατροφής, διαχείμασης ειδών της άγριας πανίδας, ή ως περιοχές αναπαραγωγής ψαριών και συγκέντρωσης γόνου	Χαρακτηρισμός ως ΚΑΖ των οικολογικών διαδρόμων μεταξύ άλλων π.π.
Προστατευόμενα τοπία και προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί **ΠΤ&ΠΦΣ**	Λειτουργικά τμήματα ή μεμονωμένα δημιουργήματά της φύσης που έχουν ιδιαίτερη οικολογική, γεωλογική ή γεωμορφολογική αξία ή συμβάλλουν στη διατήρηση των φυσικών διεργασιών και στην προστασία φυσικών πόρων	Ως ΠΦΣ είναι δυνατό να χαρακτηρίζονται επιμέρους περιοχές εντός ΕΠ, ΠΠΒ ή/και ΚΑΖ και να εντάσσονται εντός ζωνών κλιμακούμενης προστασίας των περιοχών αυτών

Μέρος ΙΙ - Εθνικό σύστημα π.π.

Περιοχές του δικτύου Natura 2000 στην Ελλάδα

- Ενσωμάτωση στο εθνικό δίκαιο της οδηγίας για τα πουλιά (1985)
- Υποβολή στην ΕΕ πρώτου καταλόγου ΖΕΠ, αποκλειστικά δασικές εκτάσεις (1987)
- Συμπλήρωση του καταλόγου με Υγροτόπους Διεθνούς Σημασίας (1989)
- Εκπόνηση προγράμματος Life-Nature για την αναγνώριση υποψήφιων περιοχών της Οδηγίας για τους οικοτόπους
- Υποβολή στην ΕΕ των πρώτων προτεινόμενων ΤΚΣ και συμπλήρωση καταλόγου

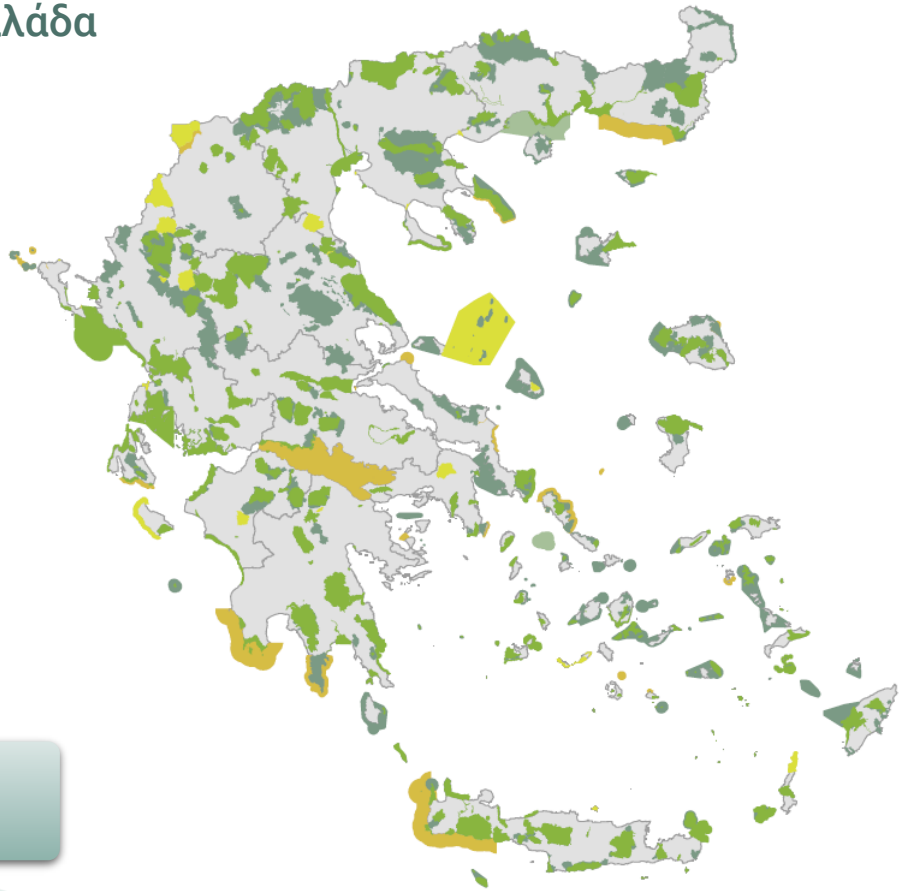

446
περιοχές Natura 2000

27,6%
στεριάς

19,6%
θάλασσας

215 ΕΖΔ

181 ΖΕΠ

24 ΤΚΣ

24 ΕΖΔ & ΖΕΠ

2 ΤΚΣ & ΖΕΠ

Μέρος ΙΙ - Εθνικό σύστημα π.π.

Περιοχές του δικτύου Natura 2000 στην Ελλάδα

- Έγκριση καταλόγου πΤΚΣ από την Επιτροπή (2006)
- Χαρακτηρισμός ΖΕΠ με κ.υ.α. 37338/2010
- Ν. 3937/2011 (άρθρο 5 παρ. 4.1 και 4.2):
  - ΤΚΣ → χαρακτηρισμός ως ΕΖΔ
  - ΖΕΠ → αναγνώρισή τους ως μέρος του δικτύου Natura 2000
- Επέκταση του δικτύου - Αναθεώρηση εθνικού καταλόγου περιοχών του Δικτύου Natura 2000 (κ.υ.α. 50743/2017)

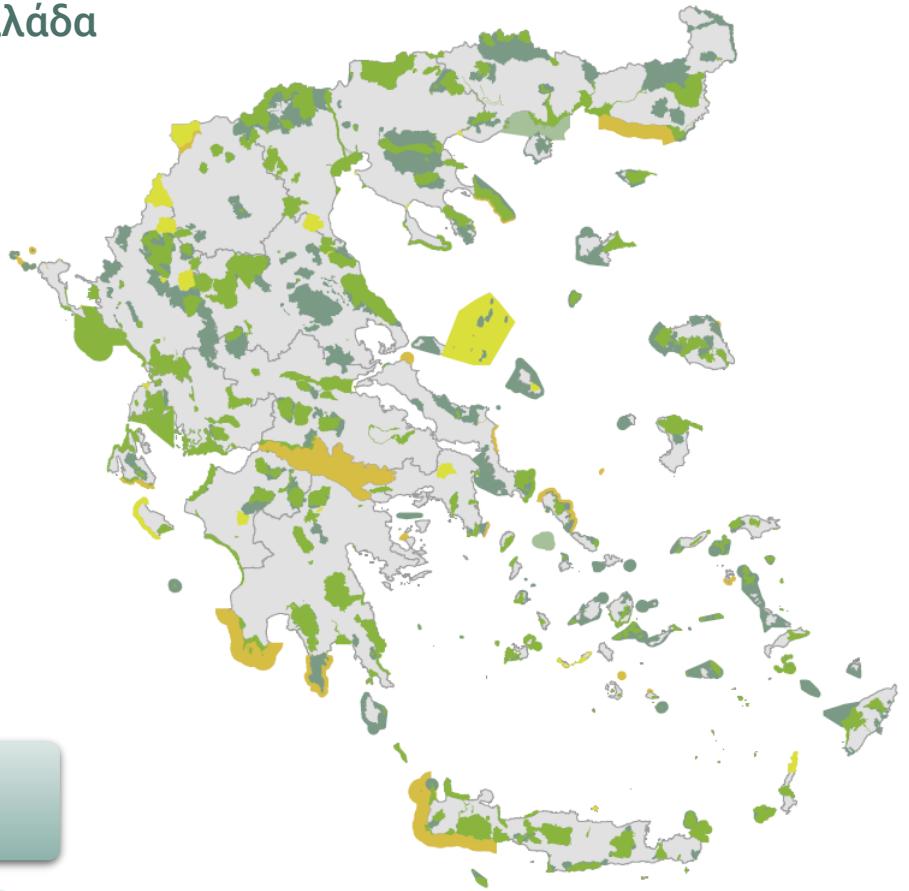

446 περιοχές Natura 2000

27,6% στεριάς

19,6% θάλασσας

215 ΕΖΔ

181 ΖΕΠ

24 ΤΚΣ

24 ΕΖΔ & ΖΕΠ

2 ΤΚΣ & ΖΕΠ

Μέρος ΙΙ - Εθνικό σύστημα π.π.

Η αρχιτεκτονική του συστήματος των προστατευόμενων περιοχών

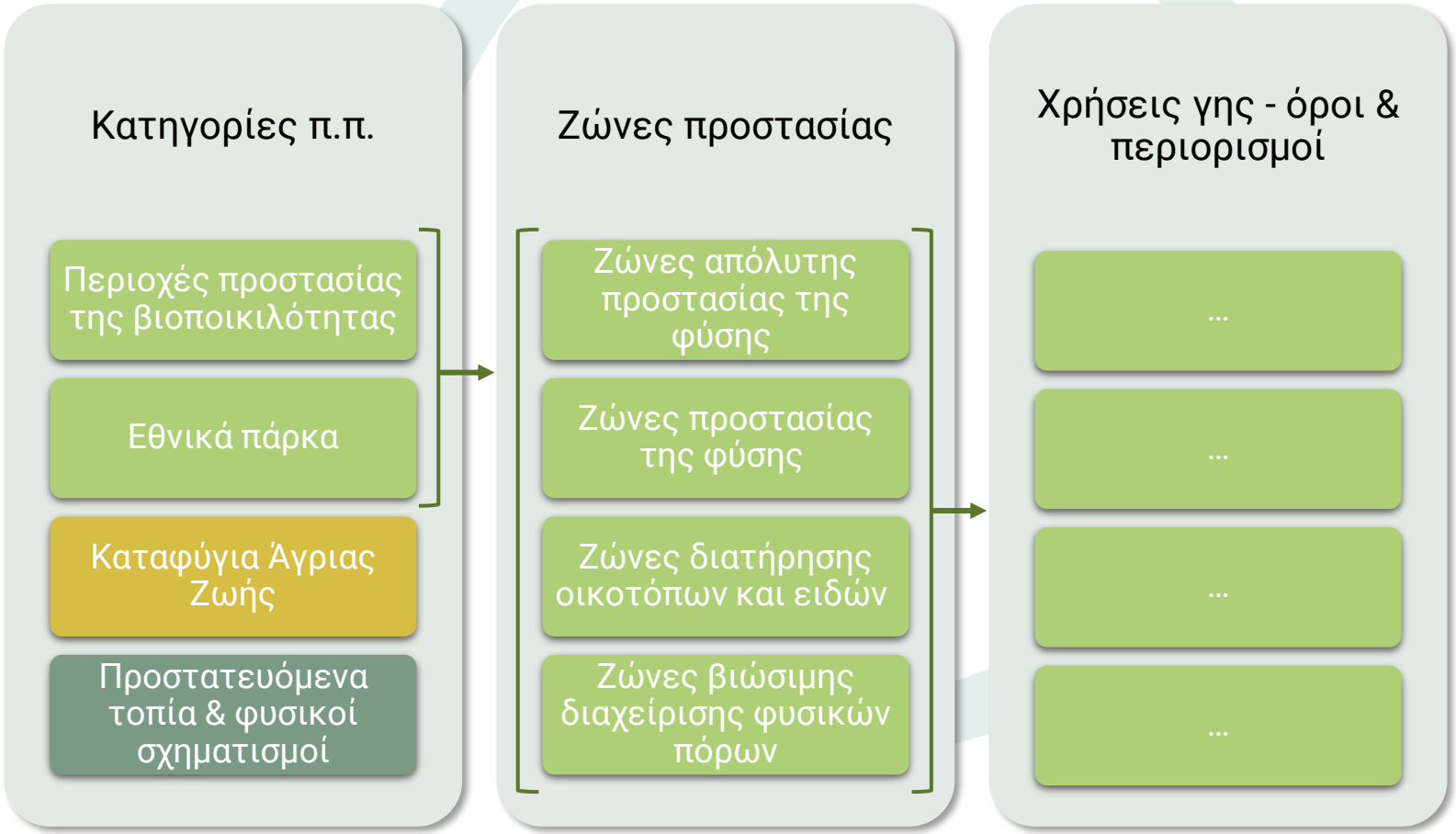

Μέρος ΙΙ - Εθνικό σύστημα π.π.
Οι ζώνες προστασίας

Ζώνες	Χαρακτηριστικά / σκοπός	Καθεστώς προστασίας
Ζώνη απόλυτης προστασίας της φύσης	Εξαιρετικά ευαίσθητοι τύποι φυσικών οικοτόπων ή/και ενδιαιτήματα εξαιρετικά ευαίσθητων ειδών με υψηλή παρουσία και αντιπροσωπευτικότητα ή η κατάσταση των οποίων επιτάσσει εξαιρετικά αυστηρή προστασία.	Εξαιρετικά αυστηρή προστασία.
Ζώνη προστασίας της φύσης	Φυσικοί οικότοποι ή/και ενδιαιτήματα ειδών με υψηλή παρουσία και αντιπροσωπευτικότητα ή κατάσταση που επιτάσσει αυστηρή προστασία.	Αυστηρή προστασία. Προστασία από δραστηριότητες ή επεμβάσεις που μπορούν να μεταβάλλουν ουσιωδώς προς το χειρότερο τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξή του. Απαγόρευση ή περιορισμός δραστηριοτήτων με επιπτώσεις που υπονομεύουν τους στόχους διαχείρισης ή την αποτελεσματικότητα των μέτρων διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής.
Ζώνη διατήρησης οικοτόπων και ειδών	Κατάλληλη διαχείριση για τη διασφάλιση ικανοποιητικού βαθμού διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων.	Απαγόρευση ή περιορισμός δραστηριοτήτων που μπορούν να υποβαθμίσουν τον βαθμό / κατάσταση διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου.
Ζώνη βιώσιμης διαχείρισης φυσικών πόρων	Συνύπαρξη προστατευτέου αντικειμένου με σχετικές πολιτισμικές αξίες ή/και ανθρωπογενείς δραστηριότητες που προάγουν τη βιώσιμη διαχείριση φυσικών πόρων ή/και τη βιώσιμη ανάπτυξη.	Κατάλληλες ρυθμίσεις ανθρωπογενών δραστηριοτήτων που μπορούν να οδηγήσουν σε υποβάθμιση του βαθμού/κατάστασης διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου.

Μέρος ΙΙ - Εθνικό σύστημα π.π.

Ζώνες προστασίας και χρήσεις γης (απόσπασμα αντιστοίχισης)

Ειδικές κατηγορίες χρήσεων	Ζώνη απόλυτης προστασίας της φύσης	Ζώνη προστασίας της φύσης	Ζώνη διαχείρισης οικοτόπων και ειδών	Ζώνη βιώσιμης διαχείρισης φυσικών πόρων
1. Κατοικία	ΝΑΙ (για προσωπικό ασφαλείας και εργαζόμενους)	ΝΑΙ (για προσωπικό ασφαλείας και εργαζόμενους)	ΝΑΙ	ΝΑΙ
6. Πολιτιστικές εγκαταστάσεις			ΝΑΙ	ΝΑΙ
7. Διοίκηση		ΝΑΙ (μόνο για τις ανάγκες π.π.)	ΝΑΙ	ΝΑΙ
11. Γραφεία/ Κέντρα έρευνας	ΝΑΙ (μόνο επιστημονική έρευνα)	ΝΑΙ (κέντρα έρευνας και επιστημονική έρευνα)	ΝΑΙ	ΝΑΙ
12. Εστίαση			ΝΑΙ	ΝΑΙ
14. Αναψυχή - κέντρα διασκέδασης				ΝΑΙ
15. Τουριστικά καταλύματα, τουρ. υποδομή			ΝΑΙ (< 150 κλίνες)	ΝΑΙ
16. Στάθμευση (κτίριο - γήπεδο)		ΝΑΙ (υπαίθρια)	ΝΑΙ (υπαίθρια)	ΝΑΙ
23. Βιοτεχνικές & βιομηχανικές εγκαταστάσεις				ΝΑΙ (πλην υψηλής όχλησης)
24. Αγροτικές εκμεταλλεύσεις		ΝΑΙ (με εξειδίκευση)	ΝΑΙ (με εξειδίκευση)	ΝΑΙ
24.9. Αλιεία (επαγγελματική-ερασιτεχνική)		ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
25. Εξορυκτικές δραστηριότητες			ΝΑΙ	ΝΑΙ
34. Εγκαταστάσεις ΑΠΕ			ΝΑΙ	ΝΑΙ

Μέρος ΙΙ - Εθνικό σύστημα π.π.

Ζώνες προστασίας και χρήσεις γης (παράδειγμα πρότασης)

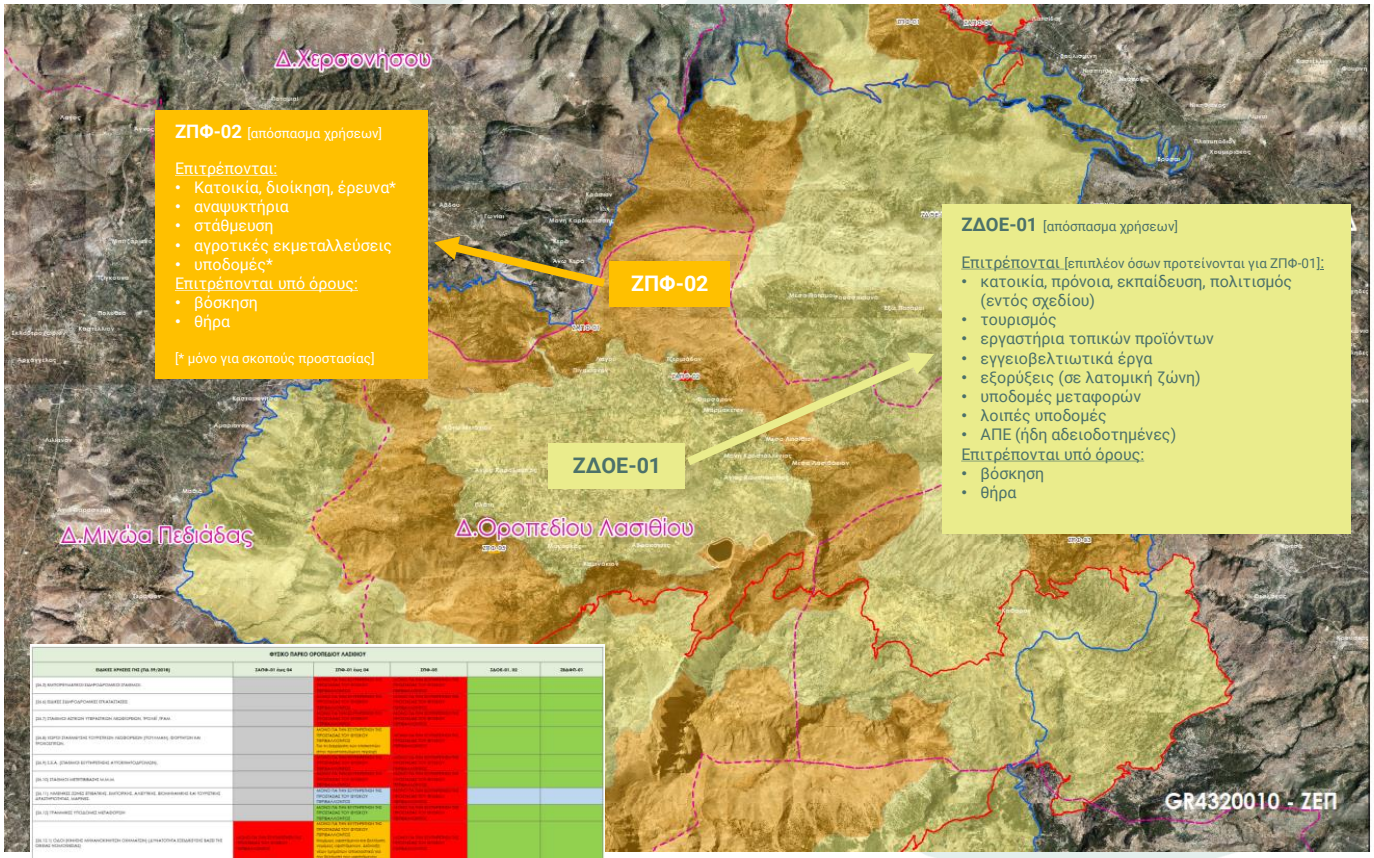

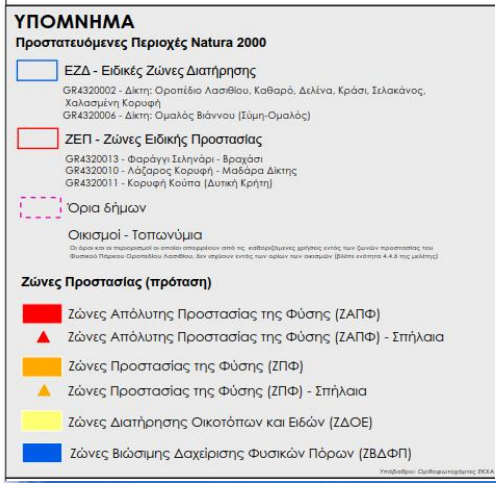

Πηγή χάρτη: επεξεργασία με βάση το ΟΙΚΟΜ (2021) Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Κρήτης

Μέρος ΙΙ - Εθνικό σύστημα π.π.

Ζώνες προστασίας και χρήσεις γης (εισαγωγή παρεκκλίσεων στις ΕΠΜ - παράδειγμα)

Πίνακας 4.2.4-19: Επιτρεπόμενες χρήσεις της ΖΠΦ-01 του προτεινόμενου ΕΠ Πάρνηθας

Χρήση (Π.Δ. 59/2018)	Εξειδίκευση χρήσης/ Προϋποθέσεις	Σχόλια
5. Θρησκευτικοί χώροι	Επιτρέπεται: - η συντήρηση και η λειτουργία των νομίμως υφιστάμενων θρησκευτικών χώρων (ξωκλήσια) - η ανοικοδόμηση, λειτουργία και συντήρηση νέων ξωκλησιών*	- Σύμφωνα με το Π.Δ. 59/2018, η χρήση 5 επιτρέπεται μόνο εντός ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ. Ωστόσο, εξαιτίας της αμελητέας επίδρασης των ξωκλησιών στο προστατευτέο αντικείμενο, επιτρέπουμε τη συγκεκριμένη χρήση σε ζώνες ΖΠΦ ως προτεινόμενη παρέκκλιση του Π.Δ. 59/2018. * κατόπιν εγκρίσεως της δόμησης βάσει των διατάξεων του άρθρου 53 του Ν. 4178/2013, και ύστερα από γνωμοδότηση της ΜΔΠΠ
11α. Επιστημονική έρευνα για τη ζώνη	Επιτρέπεται: - η διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών και η επίσκεψη ειδικών επιστημόνων - η εγκατάσταση μόνιμων ή προσωρινών συστημάτων παρακολούθησης του φυσικού περιβάλλοντος (γεωλογικών, κλιματικών συνθηκών, ειδών και τύπων οικοτόπων) - οι απαραίτητες εγκαταστάσεις μετεωρολογικών και γεωδυναμικών σταθμών.*	- Η χρήση «11. Γραφεία/ Κέντρα έρευνας/Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων – επιστημονική έρευνα για τη ζώνη» χωρίστηκε σε 11α και 11β για να διαχωριστεί η επιστημονική έρευνα (11α) από τις σχετικές κτηριακές υποδομές (11β). - * Εγκρίνονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και των συναρμόδιων Υπουργών.
24.8. Βόσκηση	Επιτρέπεται: - η βόσκηση αποκλειστικά για διαχειριστικούς λόγους*	- * η μερική άρση της απαγόρευσης της βόσκησης προκειμένου να πραγματοποιηθεί για διαχειριστικούς λόγους γίνεται κατόπιν σύμφωνης γνώμης της Δασικής Υπηρεσίας και γνωμοδότησης της ΜΔΠΠ και με τους όρους που αναφέρονται στο Σχέδιο Διαχείρισης.

Πηγή: ENVIROPLAN Α.Ε. (2023), «Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Αττικής και της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου», Παραδοτέο Β3.2 (Κεφάλαιο 4), σελ. 107.

Παρατήρηση: Με τις προτεινόμενες -και διαφορετικές ανά μελέτη- παρεκκλίσεις από το ισχύον νομικό πλαίσιο, αναδεικνύεται ένα ζήτημα αδυναμίας εφαρμογής των προτάσεων των μελετών, και άρα το ζήτημα της αποτελεσματικής διαμόρφωσης (τροποποίησης) του νομικού πλαισίου

Μέρος ΙΙ - Εθνικό σύστημα π.π.

Εργαλεία θεσμοθέτησης π.π. και λήψης μέτρων προστασίας

Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες

- Χαρακτηρισμός π.π., ορισμός ζωνών, αναγκαιότητα ή μη θεσμοθέτησης περιφερειακών ζωνών, οικολογικών διαδρόμων, πρόταση ρύθμισης δραστηριοτήτων και λειτουργιών, κατάλληλα μέτρα και δράσεις για τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου κάθε π.π.

- Εξέταση επιπτώσεων στο περιβάλλον και ειδικότερα στο προστατευτέο αντικείμενο των προτεινόμενων όρων και περιορισμών δραστηριοτήτων, σε συνδυασμό με τις επιτρεπόμενες δραστηριότητες (όπως προκύπτουν από τις προτεινόμενες χρήσεις γης).

- Εξέταση συνεπειών των εναλλακτικών λύσεων, περιλαμβανομένης και της μηδενικής λύσης.

Προεδρικά Διατάγματα

- Χαρακτηρισμός & οριοθέτηση περιοχών
- Καθορισμός γειτονικών εκτάσεων / οικολογικών διαδρόμων
- Ζώνωση, καθορισμός χρήσεων γης και ρύθμιση δραστηριοτήτων ανά ζώνη και στις γειτονικές εκτάσεις

Σχέδια Διαχείρισης

- Στόχοι διατήρησης και πιθανή ιεράρχηση προτεραιοτήτων διαχείρισης της π.π.
- Διαχειριστικές δράσεις, παρεμβάσεις και μέτρα
- Εξειδίκευση όρων και περιορισμών για δραστηριότητες και έργα
- Κατευθύνσεις και προτεραιότητες για την υλοποίηση έργων, δράσεων και μέτρων
- Προγράμματα παρακολούθησης και αξιολόγησης
- Σχέδια δράσης

Μέρος ΙΙ - Εθνικό σύστημα π.π.
Εργαλεία θεσμοθέτησης: διαδικασία

Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες

- Έκδοση προδιαγραφών
- Σύνταξη μελέτης
- **Δημόσια διαβούλευση**
- Έγκριση από ΥΠΕΝ

Προεδρικά Διατάγματα

- Διαμόρφωση σχεδίου ΠΔ βάσει της ΕΠΜ
- Γνώμη Επιτροπής Φύση 2000
- Πρακτικό επεξεργασίας ΣτΕ
- **Δημόσια διαβούλευση** επί σχεδίου ΠΔ

Σχέδια Διαχείρισης

- Έκδοση προδιαγραφών
- Κατάρτιση βάσει της ΕΠΜ (συμπερ. σχεδίου δράσης)
- Έγκριση με υ.α./ κ.υ.α.

Οι διαβουλεύσεις των ΕΠΜ (https://ypen.gov.gr/diavouleusi/)

Μέρος ΙΙ - Εθνικό σύστημα π.π.

Εργαλεία θεσμοθέτησης: προσωρινό καθεστώς

Διαμόρφωση «προσωρινού» καθεστώτος προστασίας - άρθρο 21(6) ν. 1650/1986 (ως ισχύει)

- «Για περιοχές, στοιχεία ή σύνολα της φύσης και του τοπίου, για τα οποία αρχίζει η διαδικασία χαρακτηρισμού με προεδρικό διάταγμα και έως ότου εκδοθεί η πράξη χαρακτηρισμού, ο Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας […] μπορεί να καθορίζει όρους και περιορισμούς για επεμβάσεις και δραστηριότητες που είναι δυνατόν να έχουν βλαπτική επίδραση στις παραπάνω περιοχές, στοιχεία ή σύνολα και να υλοποιεί τα σχέδια δράσης […] και συγκεκριμένες διαχειριστικές δράσεις που αποσκοπούν στη βελτίωση και διατήρηση της κατάστασης των προστατευτέων αντικειμένων»
- Ισχύς υ.α.: 2 έτη, με δυνατότητα παράτασης 4 ετών [τελευταία μεταβολή διάρκειας ισχύος με ν. 5037/2023, άρθρο 178].

Συγγενής διάταξη ν. 2742/1999 (σε ισχύ την περίοδο 2002-2018)**:**

- Καθορισμός γενικών όρων, απαγορεύσεων και περιορισμών στις χρήσεις γης, στη δόμηση και στην κατάτμηση ακινήτων, καθώς και στην εγκατάσταση και άσκηση δραστηριοτήτων και στην εκτέλεση έργων, οι οποίοι είναι αναγκαίοι για την προστασία των περιοχών που περιλαμβάνονται στη χωρική αρμοδιότητα των Φορέων Διαχείρισης.
- Η διάταξη εισήχθη με τον ν. 3044/2002 (τροποπ. άρθρου 15 του ν. 2742/1999) και καταργήθηκε με τον ν. 4519/2018 (βλ. σχετική νομολογία ΣτΕ).

Μέρος ΙΙ - Εθνικό σύστημα π.π.
Άρθρο 218 ν. 4782/2021

- **Δυνατότητα καθορισμού με προεδρικό διάταγμα «υπο-περιοχής προστασίας στις περιπτώσεις ήπιων αναπτυξιακών έργων»**
  - **Εξαίρεση:** Ζώνες και περιοχές απολύτου προστασίας, ή ζώνες προστασίας από ειδικά διατάγματα χρήσεων γης
  - **Περιεχόμενο:** Όροι και περιορισμοί για την ανάπτυξη της υπό-περιοχής, και ειδικοί κανόνες άσκησης δραστηριοτήτων ή και υλοποίησης τεχνικών έργων
  - **Προϋποθέσεις / Διαδικασία:**
    - Έως την ολοκλήρωση των ΕΠΜ
    - Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΜΠΕ από φορέα του έργου και έγκριση από αρμόδιες υπηρεσίες
    - Γνωμοδότηση του Κεντρικού Συμβουλίου Χωροταξικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων
    - Σχέδιο π.δ. από ΥΠΑΝ – ΥΠΕΝ

- **Παρ. 3: «Αν εκπονείται σχέδιο που εντάσσεται στα Ειδικά Πολεοδομικά Σχέδια, αυτό ενσωματώνεται στα προεδρικά διατάγματα που κατά περίπτωση προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία»**

Μέρος ΙΙ - Εθνικό σύστημα π.π.

Π.δ. και σ.δ. στο ευρύτερο πλαίσιο της εθνικής περιβαλλοντικής νομοθεσίας

Π.δ. και χωροταξικός-πολεοδομικός σχεδιασμός

- Οι προστατευόμενες περιοχές ενσωματώνονται στα Τοπικά & Ειδικά Πολεοδομικά Σχέδια χωρίς μεταβολή του προστατευτικού καθεστώτος τους (Ν. 4447/2016, άρθρα 7(γβ) και 8(2α))
- Τα π.δ. των προστατευόμενων περιοχών προσδιορίζουν επιτρεπόμενες και απαγορευόμενες δραστηριότητες βάσει των κατηγοριών χρήσεων γης (ν. 4759/2020, άρθρο 42)

Σ.δ. και άλλα σχέδια διαχείρισης

(π.χ. σχέδια διαχείρισης δασών, βόσκησης, λεκανών απορροής, κινδύνου πλημμυρών κ.α.)

- Εναρμόνιση και συντονισμός κατά την εκπόνηση των σ.δ.
- Παραπομπές του σ.δ. σε άλλα σχέδια
- Ζητήματα ερμηνείας: Προτεραιότητα θα πρέπει να δίνεται στο ειδικό πλαίσιο προστασίας και στον προβλεπόμενο σκοπό προστασίας της περιοχής

Μέρος ΙΙ - Εθνικό σύστημα π.π.

Σύντομο ιστορικό διαμόρφωσης προστατευτικού καθεστώτος

105* Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες (1991-2019)

**κατά προσέγγιση, δεν περιλαμβάνονται μελέτες άλλου τύπου*

→ 26 εγκεκριμένες ΕΠΜ

→ **1** περιοχή με ΠΔ & ΣΔ
6 περιοχές με ΠΔ
1 περιοχή με ΚΥΑ μέτρων & ΣΔ

18 περιοχές με ΚΥΑ μέτρων

← **8** ΚΥΑ έχουν ακυρωθεί από το ΣτΕ

Πρόσφατοι χαρακτηρισμοί

4 περιοχές ως ΠΤ-ΠΦΣ
7 περιοχές άνευ χαρακτηρ.

- Έργο ΕΠΜ/ΠΔ/ΣΔ – διαμόρφωση ειδικού προστατευτικού καθεστώτος
  - αναθεώρηση χρονοδιαγράμματος (ολοκλήρωση Δεκέμβριος 2023 / Μάρτιος 2024)
- Έργο LIFE-IP 4 NATURA
  - ✓ πιλοτική εφαρμογή ΣΔ
  - ✓ λοιπές συμπληρωματικές δράσεις

Απόφαση ΔΕΕ κατά της Ελλάδας C-849/2019 (Δεκ. 2020):

Η Ελλάδα δεν έχει εφαρμόσει τις βασικές προβλέψεις της οδηγίας για τους οικοτόπους καθώς δεν έχει καθορίσει:

- **στόχους διατήρησης ***
- **αναγκαία μέτρα διατήρησης**

Μέρος ΙΙ - Εθνικό σύστημα π.π.

Σύντομο ιστορικό διαμόρφωσης προστατευτικού καθεστώτος

****Έργο ΕΠΜ/ΠΔ/ΣΔ**

Σύνολο μελετών:

23

Μελέτες με ολοκληρωμένη διαβούλευση:

19

Εγκεκριμένες μελέτες:

3

1 περιοχή με ΠΔ & ΣΔ
6 περιοχές με ΠΔ
1 περιοχή με ΚΥΑ μέτρων & ΣΔ

18 περιοχές με ΚΥΑ μέτρων

Πρόσφατοι χαρακτηρισμοί

4 περιοχές ως ΠΤ-ΠΦΣ
7 περιοχές άνευ χαρακτηρ.

Απόφαση ΔΕΕ κατά της Ελλάδας C-849/2019 (Δεκ. 2020):

Η Ελλάδα δεν έχει εφαρμόσει τις βασικές προβλέψεις της οδηγίας για τους οικοτόπους καθώς δεν έχει καθορίσει:

- στόχους διατήρησης *
- αναγκαία μέτρα διατήρησης **

*** Θέσπιση στόχων διατήρησης**

-> ΕΖΔ-ΤΚΣ (υ.α. 24776/985 ΦΕΚ Β΄1807/22.03.2023)
-> ΖΕΠ (υ.α. 50146/1786 ΦΕΚ Β' 3118/10.05.2023)

Μέρος ΙΙ - Εθνικό σύστημα π.π.

Απαγόρευση και ρύθμιση δραστηριοτήτων – «οριζόντιες» διατάξεις

Άρθρο 9 παρ. 1 του ν. 3937/2011

- Απαγόρευση εγκατάστασης ιδιαιτέρως οχλουσών και επικίνδυνων βιομηχανικών εγκαταστάσεων [οδηγία 2012/18/ΕΕ - κ.υ.α. 172058/2016].
- Απαγόρευση εγκατάστασης βιομηχανικών εγκαταστάσεων υψηλής όχλησης [υ.α. 3137/191/2012].
- Απαγόρευση αλιείας με δίχτυα τράτας, δράγες, πεζότρατες ή παρόμοια δίχτυα και με στατικά δίχτυα πάνω από κοραλλιογενή ενδιαιτήματα και ασβεστοφυκικούς βυθούς.
- Απαγόρευση εγκατάστασης και λειτουργίας ιχθυοκαλλιεργειών σε λιβάδια ποσειδωνίας.

Δόμηση: Καθορισμός ελάχιστου ορίου αρτιότητας και κατάτμησης γηπέδων σε 10.000 τμ

- Αφορά τις περιοχές εκτός σχεδίων πόλεως ή εκτός ορίων οικισμών που εμπίπτουν σε ΕΖΔ ή ΖΕΠ
- Εξαιρούνται: Γήπεδα έκτασης τουλάχιστον 4.000 τ.μ., τα οποία θεωρούνταν άρτια και οικοδομήσιμα κατά τη δημοσίευση του νόμου (2011)

Μέρος ΙΙ - Εθνικό σύστημα π.π

Στόχοι διατήρησης για τις περιοχές του δικτύου Natura – άρθρο 8 ν. 3937/2011

- Καθορισμός **στόχων διατήρησης σε κάθε μία περιοχή**
  - Με την υ.α. για τους εθνικούς στόχους ή άλλες αποφάσεις
  - Ανά ΕΖΔ ή ομάδες τέτοιων
  - Για είδη / οικοτόπους που περιγράφονται στο τυποποιημένο έντυπο δεδομένων
    - *Εξαίρεση: εκείνα που θεωρούνται μη σημαντικά σύμφωνα με το τ.ε.δ.*
  - Με βάση συγκεκριμένα κριτήρια (π.χ. οικολογικές απαιτήσεις, κατάσταση διατήρησης, απειλές, κίνδυνοι κ.α.)
  - Μετρήσιμοι, ενδεδειγμένοι για την κάθε ΕΖΔ, περιεκτικοί και συνεκτικοί
  - Έλλειψη γνώσης για κατάσταση διατήρησης – ανάγκη για έρευνα και συγκέντρωση στοιχείων

Μέρος ΙΙ - Εθνικό σύστημα π.π

Στόχοι διατήρησης για τις περιοχές του δικτύου Natura – άρθρο 8 ν. 3937/2011 (συν.)

Που βρισκόμαστε

- Καθορισμός εθνικών στόχων διατήρησης για 21 φυσικούς τύπους οικοτόπων και 55 είδη ενωσιακού ενδιαφέροντος (υ.α. ΦΕΚ Β’ 1375/2021, ΦΕΚ Β’ 1915/2021, ΦΕΚ Β’ 1091/2023)
- Πρόσφατη θεσμοθέτηση στόχων σε επίπεδο περιοχής στο πλαίσιο του LIFE-IP 4 NATURA (για τύπους οικοτόπων και είδη για τα οποία υφίστανται επαρκή και αξιόπιστα δεδομένα)
    - Καθορισμός στόχων διατήρησης σε ΕΖΔ/ΤΚΣ (ΦΕΚ Β’ 1807/2023)
    - Καθορισμός στόχων διατήρησης σε ΖΕΠ (ΦΕΚ Β’ 3118/2023)
- Επικείμενη θεσμοθέτηση πρόσθετων στόχων με το νέο Έργο Εποπτείας 2021-23

Οι στόχοι διατήρησης που θεσμοθετήθηκαν θα ληφθούν υπόψη στην κατάρτιση των σχεδίων διαχείρισης των αντίστοιχων ΖΕΠ και ΕΖΔ

Μέρος ΙΙ– Η διαχείριση προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα

Διαχειριστικοί στόχοι – Στόχοι διατήρησης (παράδειγμα)

Στόχοι διατήρησης για την ΖΕΠ Δέλτα Έβρου (GR1110006) – ορνιθοπανίδα (Β' 3118/2023)				
Όνομα	**Παράμετρος**	**Μονάδα μέτρησης**	**Τιμή στόχου**	**Εξειδικευμένη τιμή στόχου**
Νανόχηνα (*Anser erythropus*)	Πληθυσμός	Άτομα	90	Διατήρηση

Στόχοι διατήρησης για την ΕΖΔ Όρη Μπάρμπα (GR2320005)- είδος Παρ. ΙΙ (ΦΕΚ Β' 1807/2023)				
Όνομα	**Παράμετρος**	**Μονάδα μέτρησης**	**Τιμή στόχου**	**Εξειδικευμένη τιμή στόχου**
Elaphe quatuorlineata (λαφιάτης)	Πληθυσμός	Αριθμός αναπαραγωγικών ατόμων	200	Διατήρηση
	Εξάπλωση	Αριθμός κελιών (1χλμ Χ 1χλμ)	9	Διατήρηση
	Ενδιαίτημα	Εκτάρια	Ανεπαρκή δεδομένα	Ανεπαρκή δεδομένα

Μέρος ΙΙ– Η διαχείριση προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα

Διαχειριστικοί στόχοι – Στόχοι διατήρησης (παράδειγμα)

Στόχοι διατήρησης για την Ειδική Ζώνη Διατήρησης (ΕΖΔ) «ΒΟΡΕΙΑ ΧΙΟΣ ΚΑΙ ΝΗΣΟΙ ΟΙΝΟΥΣΣΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ» (GR4130001)

Πίνακας GR4130001_1. Τύποι οικοτόπων του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ

Πίνακας GR4130001_1.1. Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (Posidonion oceanicae) (1120)

Παράμετρος	Μονάδα μέτρησης παραμέτρου	Τιμή στόχου	Εξειδικευμένος στόχος	Παρατηρήσεις
Έκταση	Εκτάρια	Ανεπαρκή δεδομένα	Ανεπαρκή δεδομένα	
Στρατηγική αύξησης ριζωμάτων (στα 15 μέτρα βάθος)	% Πλαγιότροπων Ριζωμάτων	<20%	Διατήρηση	
Βάθος κατώτερου ορίου εξάπλωσης	Μέτρα	>30	Επίτευξη	
Κάλυψη Λιβαδιού (στα 15 μέτρα βάθος)	% συνολικής έκτασης τύπου οικοτόπου	>70%	Διατήρηση	
Δυναμική (σταθερότητα, εξάπλωση, συρρίκνωση) λιβαδιού στο κατώτερο όριο εξάπλωσης	Τυπολογία του Κατώτερου Ορίου Εξάπλωσης Λιβαδιού	Προελαύνον	Επίτευξη	
Δείκτης Διατήρησης (στα 15 μέτρα βάθος)	Δείκτης (Conservation Index – CI)	≧0,7	Διατήρηση	
Πυκνότητα Λιβαδιού (στα 15 μέτρα βάθος)	βλαστοί ανά τ.μ.	>372	Επίτευξη	

Πηγή:ΦΕΚ Β 1807/2023

Μέρος ΙΙ - Εθνικό σύστημα π.π.

Περιοχές Natura 2000 και δέουσα εκτίμηση (άρθρο 10 ν. 4014/2011)

Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση*

για έργα **εντός** περιοχών Natura

Έργα κατηγορίας Α: τμήμα της ΜΠΕ (περιλαμβάνει δημόσια διαβούλευση) → Απόφαση επί του έργου (έγκριση περιβαλλοντικών όρων)

Έργα κατηγορίας Β: κατάθεση στην αρμόδια υπηρεσία περιβάλλοντος της Περιφέρειας → Απόφαση επί του έργου (πρόσθετοι όροι στις ΠΠΔ)

για έργα **εκτός** περιοχών Natura

Μπορεί να γίνεται μετά από «αιτιολογημένη εντολή της αδειοδοτούσας αρχής»

* Εξαιρέσεις: Δεν απαιτείται για έργα εντός σχεδίου πόλης ή οικισμών, και σε οργανωμένους υποδοχείς παραγωγικών δραστηριοτήτων

Μέρος ΙΙ - Εθνικό σύστημα π.π.

Άλλα εργαλεία διαχείρισης: Εποπτεία

Άρθρο 11 οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και άρθρο 10 της κ.υ.α. 33318/3028/1998

Εποπτεία

- Εποπτεία και Αξιολόγηση του Καθεστώτος Διατήρησης προστατευόμενων ειδών και οικοτόπων στην Ελλάδα
- Σύνδεση με την έκθεση για την κατάσταση διατήρησης οικοτόπων και ειδών που υποχρεούται να καταθέσει η χώρα στην Επιτροπή ανά εξαετία (άρθρο 17 οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και 12 οδηγίας 2009/147/ΕΚ)

Τι έχει γίνει

- Έργο Εποπτείας 2016 & υποβολή εκθέσεων
- Υπό υλοποίηση το νέο έργο της Εποπτείας (2022-2025+)

Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας

- Εργαλείο στρατηγικού πολυετούς σχεδιασμού / ολοκληρωμένη παρουσίαση μέτρων
- Καθορισμός αναγκών και προτεραιοτήτων χρηματοδότησης, σύνδεσή τους με πηγές χρηματοδότησης ΕΕ

Τι έχει γίνει

- Υλοποίηση του ΠΔΠ 2014-2020
- Σύνταξη και δημοσιοποίηση νέου ΠΔΠ 2021-2027, υλοποίηση

Μέρος ΙΙ - Προστασία ειδών

Ενδεικτική επισκόπηση νομοθεσίας

- Π.δ. 67/1981 - Προστασία της αυτοφυούς χλωρίδας και αγρίας πανίδας
- Ν. 3937/2011 - Προστασία της βιοποικιλότητας
- Υπουργικές αποφάσεις ενσωμάτωσης των οδηγιών για τη φύση (κ.υ.α. 33318/3028/1998 και κ.υ.α. 37338/1807/2010 / κ.υ.α. 8353/276/2012)
- Νόμοι κυρωτικοί διεθνών συμβάσεων για την προστασία ειδών
- Άλλη ειδική νομοθεσία

Μέρος ΙΙ - Προστασία ειδών

Βασικές απαγορεύσεις

(ενδεικτικά από ΚΥΑ 33318/3028/1998)

Φυτικά είδη

- η εκ προθέσεως αποκομιδή, συλλογή, κοπή εκρίζωση ή καταστροφή δειγμάτων
- η κατοχή, μεταφορά, εμπορία ή ανταλλαγή και προσφορά για εμπορικούς σκοπούς δειγμάτων

Ζωικά είδη

- Κάθε μορφή σύλληψης ή θανάτωσης, εκ προθέσεως, δειγμάτων αυτών των ειδών λαμβανομένων στη φύση
- Εκ προθέσεως παρενόχληση ιδίως κατά την περίοδο αναπαραγωγής
- Εκ προθέσεως καταστροφή ή συλλογή αυγών
- Βλάβη ή καταστροφή των τόπων αναπαραγωγής ή τόπων ανάπαυσης
- Κατοχή, μεταφορά, πώληση, ανταλλαγή κ.α. δειγμάτων ειδών

Μέρος ΙΙ - Προστασία ειδών

Προστασία ειδών – Άλλα εργαλεία προστασίας

- Εγκεκριμένα Σχέδια Δράσης (2017) (α΄ γενιά σχεδίων – εκκρεμεί η εφαρμογή τους)
  - ✓ **2 Εθνικά ΣΔρ (για Ασπροπάρη και νανόχηνα)**
  - ✓ **1 Περιφερειακό ΣΔρ (Κιρκινέζι)**

- Καθορισμός προδιαγραφών-περιεχομένου των σχεδίων δράσης ειδών και τύπων οικοτόπων (υ.α. 104707/2518/2020)

- Α’ ομάδα νέων σχεδίων: 7 Εθνικά Σχέδια Δράσης Ειδών & 1 Εθνικό Σχέδιο Δράσης Τύπου Οικοτόπου (έγκριση Αύγουστος 2021)
  - ✓ **Λεπιδόπτερο *Parnassius apollo*, βάτραχος της Καρπάθου, αγριόγιδο των Βαλκανίων, αυτόχθονα είδη πέστροφας, είδος χλωρίδας **Silene holzmannii*, πτωματοφάγα είδη ορνιθοπανίδας (γυπαετός-όρνιο- μαυρόγυπας), *Caretta caretta*, οικότοπος 2250* «Θίνες των παραλίων με *Juniperus* spp.»**
  - ✓ **Υλοποίηση: βάτραχος & πτωματοφάγα / υπό ανάθεση για *Parnassius* & *Silene***

- Β’ ομάδα νέων σχεδίων: 4 Εθνικά Σχέδια Δράσης Ειδών (3 υπό έγκριση)
  - ✓ **Μεσογειακή φώκια, καφέ αρκούδα, κητώδη (φώκαινα-ρινοδέλφινο), γκιζάνι**

Μέρος ΙΙ – Αποκατάσταση της φύσης

Ν. 5037/2023, άρθρα 173-177 & παραρτήματα

- Στόχοι προστασίας
  - **Ορισμός 30% χερσαίας έκτασης και 30% χωρικών υδάτων της χώρας ως ΠΠΒ έως το 2030 (*επέκταση δικτύου Natura 2000 – «στόχος 30/30»*)**
  - **Ένταξη Καίριων Περιοχών Βιοποικιλότητας στις π.π.**
  - **Καθεστώς υψηλής προστασίας (ΖΑΠΦ ή ΖΠΦ) για αρχέγονα-παλαιά δάση, μικρούς νησιωτικούς υγροτόπους και περιοχές Ramsar**
  - **Μέτρα περιορισμού της αλιείας στο 10% των χωρικών υδάτων έως το 2030**
  - **Μέτρα αποκατάστασης για κλιμακούμενο ποσοστό των εκτάσεων κάθε ομάδας τύπων οικοτόπων [στις κατηγορίες χερσαίοι-παράκτιοι-γλυκών υδάτων (παρ. Ι) και θαλάσσιοι (παρ. ΙΙ)] για επαναφορά τους σε καλή κατάσταση: 30% έως το 2030, 60% έως το 2040, 100% έως το 2050.**
- Θέσπιση μέτρων αποκατάστασης τύπων οικοτόπων σε ΠΠΒ και Εθν. Πάρκα μέσω σχεδίων διαχείρισης (30% των εκτάσεων κάθε ομάδας έως το 2030, 60% έως το 2040, 100% έως το 2050)
- Θέσπιση μέτρων αποκατάστασης μέσω σχεδίων διαχείρισης:
  - **για οικοτόπους των παρ. ΙΙ, IV και V της κ.υ.α. 33318/1998 (ενσωμάτωση 92/43/ΕΟΚ)**
  - **για οικοτόπους συγκεκριμένων θαλάσσιων ειδών (παρ. ΙΙΙ ν. 5037/2023)**
  - **για οικοτόπους άγριων πτηνών της κ.υ.α. 37338/2010 (ενσωμάτωση 2009/147/ΕΚ)**

Μέρος ΙΙ – Αποκατάσταση της φύσης

Ν. 5037/2023, άρθρα 173-177 & παραρτήματα (συν.)

- Τα μέτρα αποκατάστασης αφορούν σε:
  - **συνδεσιμότητα μεταξύ τύπων οικοτόπων & οικολογικές ανάγκες ειδών**
  - **βελτιστοποίηση των οικολογικών, οικονομικών και κοινωνικών λειτουργιών των οικοσυστημάτων**
  - **τύπους χερσαίων οικοτόπων με μεγαλύτερο δυναμικό δέσμευσης και αποθήκευσης άνθρακα, για την πρόληψη και μείωση των επιπτώσεων από φυσικές καταστροφές**
  - **περιορισμό ή απαγόρευση της αλιείας (μέτρα σε σ.δ.)**
  - **διασφάλιση συνεχούς βελτίωσης της κατάστασης των τύπων οικοτόπων και της ποιότητας των οικοτόπων των ειδών**
  - **απαγόρευση της υποβάθμισης περιοχών με τύπους οικοτόπων των παρ. Ι & ΙΙ**
- Λοιπές προβλέψεις για επικονιαστές & αστικά οικοσυστήματα
- *Επισήμανση*:
  - **Οι διατάξεις του ν. 5037/2023 αποτελούν εκ των προτέρων «μεταφορά» στο εθνικό δίκαιο βασικών διατάξεων του μεταγενέστερα θεσπισμένου Κανονισμού για την Αποκατάσταση της Φύσης σε εφαρμογή της Στρατηγικής ΕΕ για τη Βιοποικιλότητα έως το 2030**
  - **Σημαντική τομή για την προστασία της φύσης σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο**
  - **Θα απαιτηθεί η εναρμόνιση των διατάξεων του ν. 5037/2023, για π.χ. διαμόρφωση στόχων, «θεματικό» πεδίο εφαρμογής (ποταμοί, γεωργία, δάση, …), γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής (εντός/εκτός περιοχών Natura), μέσα (*εθνικό σχέδιο αποκατάστασης*), εξαιρέσεις κ.ά.**

Μέρος ΙΙ - Διακυβέρνηση π.π.

Ριζική αλλαγή του σχήματος διακυβέρνησης των π.π. με τον ν. 4685/2020

Πολυεπίπεδη διακυβέρνηση π.π.: Οι φορείς και οι μεταξύ τους συστημικές σχέσεις

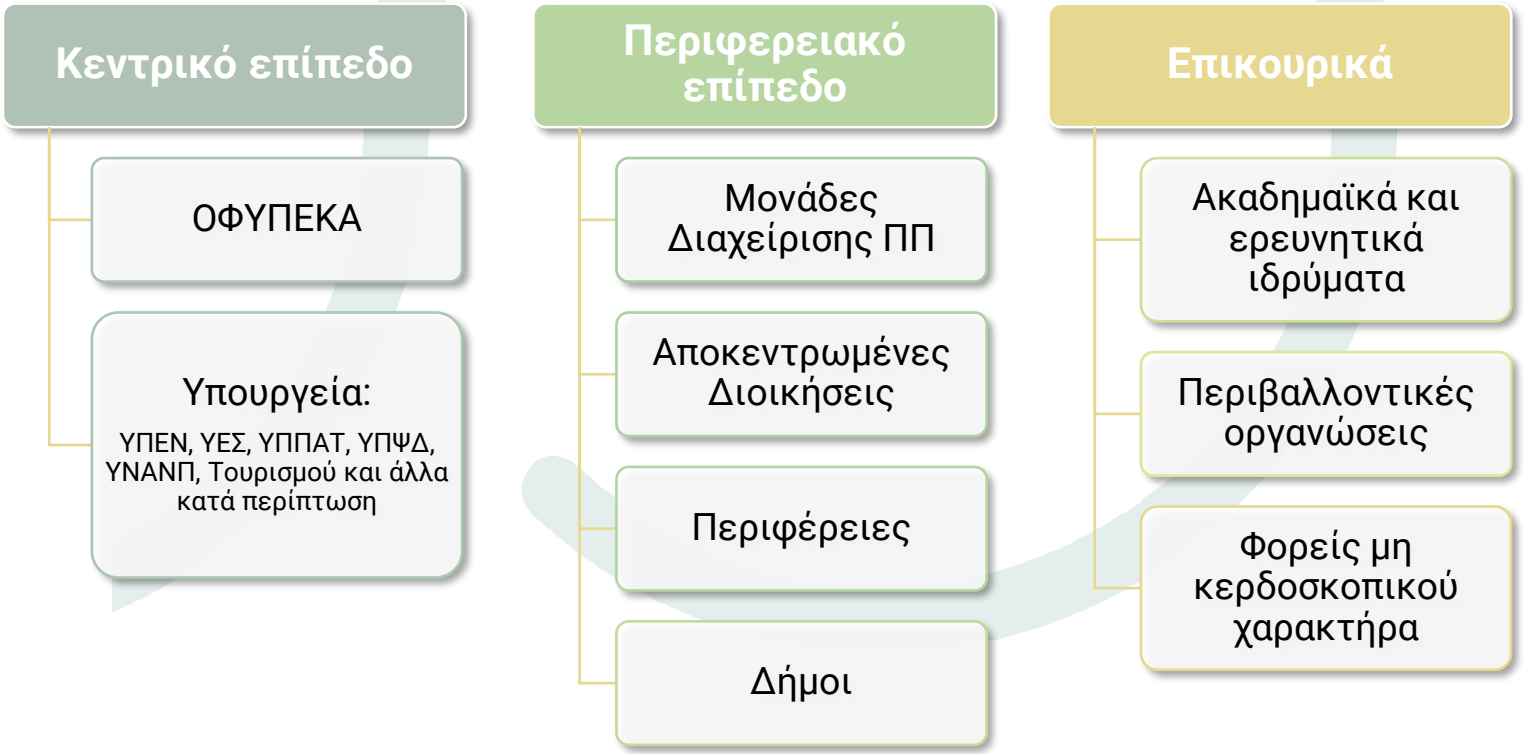

Μέρος ΙΙ - Διακυβέρνηση π.π.

Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (άρθρο 27)

Νομική μορφή

ΝΠΙΔ που προέκυψε από την μετονομασία του ΕΚΠΑΑ

Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.
Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής

Εποπτεία και λειτουργία

Εποπτεία από το ΥΠΕΝ αλλά διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια

Λειτουργία προς όφελος του δημόσιου συμφέροντος

Σκοπός

«…**εφαρμογή της πολιτικής που χαράσσει το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας** για τη διαχείριση και διατήρηση των προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα, την προώθηση και υλοποίηση δράσεων αειφόρου ανάπτυξης και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής»

Αρμοδιότητες

διαχείριση των π.π.

προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης & αντιμετώπιση κλιματικής αλλαγής

Μέρος ΙΙ - Διακυβέρνηση π.π.

Αρμοδιότητες του ΟΦΥΠΕΚΑ για τη διαχείριση των π.π. (άρθρο 27)

Συντονισμός, διοικητική υποστήριξη και διαχείριση του εθνικού συστήματος π.π.

- Εκπόνηση Πενταετούς Σχεδίου Δράσης για προγραμματισμό και συντονισμό της διαχείρισης των π.π. και παρακολούθησή του
- Εισήγηση στο ΥΠΕΝ σχεδίων νομοθετικών και κανονιστικών πράξεων
- **Γνωμοδότηση για τη δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων σε π.π.**
- Διαχείριση δημόσιων εκτάσεων (από παραχώρηση, μίσθωση κ.λπ).

Επιστημονικές έρευνες και μελέτες, παρακολούθηση

- Ειδική διαδικτυακή πύλη ελεύθερης πρόσβασης για την κατάσταση διατήρησης και το καθεστώς προστασίας της ελληνικής βιοποικιλότητας
- Προγραμματισμό, συντονισμό και υποστήριξη δικτύων για την ετήσια παρακολούθηση της κατάστασης της βιοποικιλότητας

Οικονομικά των π.π. και χρηματοδότηση

- Κατάρτιση και παρακολούθηση της εφαρμογής του Πλαισίου Δράσεων Προτεραιότητας
- Διερεύνηση δυνατοτήτων για χρηματοδότηση (π.χ. εθνικά επιχειρησιακά προγράμματα)

Ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση

- Συνεργασία με αρμόδιους φορείς και οργανισμούς
- Οργάνωση συνεδρίων και εκπαιδευτικών σεμιναρίων

Άδειες

- Εισήγηση για δραστηριότητες (π.χ. ομαδικές οικοτουριστικές, αθλητικές δραστηριότητες)
- Συνδρομή για χορήγηση αδειών επιστημονικής έρευνας

Μέρος ΙΙ - Διακυβέρνηση π.π.

Οργανωτική διάρθρωση ΟΦΥΠΕΚΑ (άρθρο 29 & κ.υ.α. ΥΠΕΝ/ΔΝΕΠ/72683/2709)

ΟΦΥΠΕΚΑ

Διοικητικό Συμβούλιο

(διορισμός με υ.α. + πενταετής θητεία με μία ανανέωση)

Πρόεδρος, Διευθύνων Σύμβουλος και έως 5 μέλη

(συμπεριλαμβάνουν τον εκάστοτε Προϊστάμενο της Γεν. Δ/νσης Περιβαλλοντικής Πολιτικής του ΥΠΕΝ, τον εκάστοτε Προϊστάμενο της Γεν. Δ/νσης Δασών & Δασικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΝ, και τον εκάστοτε Πρόεδρο της Επιτροπής Φύση 2000)

1 Γενική Διεύθυνση

Διεύθυνση Αειφόρου Ανάπτυξης & Κλιματικής αλλαγής		2 Διευθύνσεις Διαχείρισης π.π.	Διεύθυνση Διοικητικού Οικονομικού			*(αυτοτελή τμήματα)*	

Τμήματα

Τμήμα Αειφόρου Ανάπτυξης	Τμήμα Κλιματικής Αλλαγής	24 ΜΔΠΠ *(παράρτημα Ι του νόμου)*	Τμήμα Διοικητικού	Τμήμα Προμη-θειών	Τμήμα Οικονομι-κού	Τμήμα Διαχείρισης Γεωχωρικών Δεδομένων & Τεχνολογιών Πληροφορικής	Τμήμα Διαχείρισης Ερευνητικών Έργων & Αναπτυξιακών Προγραμμάτων

Επιτροπές Διαχείρισης

Επιτροπή Φύση 2000

(Στεγάζεται στον ΟΦΥΠΕΚΑ ο οποίος παρέχει διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη)

Μέρος ΙΙ - Διακυβέρνηση π.π.

Οργανωτική διάρθρωση ΟΦΥΠΕΚΑ

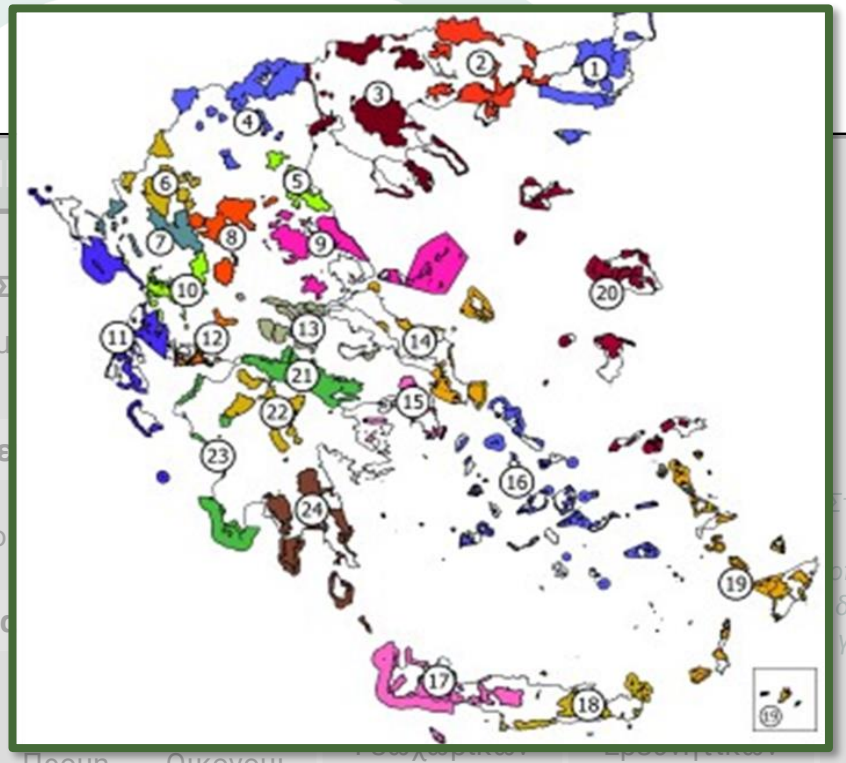

ΟΦΥΠ

Διοικητικό Σ

Πρόεδρος, Διευθύνων Σύμ

Γενική Δι

Διεύθυνση Αειφόρου Ανάπτυξης & Κλιματικής αλλαγής

2 Διευθύνσεις Διαχείρισης π.π.

Διεύθυνση Δι

Τμήμ

Τμήμα Αειφόρου Ανάπτυξης

Τμήμα Κλιματικής Αλλαγής

24 ΜΔΠΠ *(παράρτημα Ι του νόμου)*

Τμήμα Διοικητικού

Προμη-θειών

Οικονομι-κού

Δεδομένων & Τεχνολογιών Πληροφορικής

Έργων & Αναπτυξιακών Προγραμμάτων

Επιτροπές Διαχείρισης

Επιτροπή Φύση 2000

Στεγάζεται στον ΟΦΥΠΕΚΑ ο οποίος παρέχει διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη)

Μέρος ΙΙ - Διακυβέρνηση π.π.

Αρμοδιότητες ΜΔΠΠ

Διαχείριση

Επιστημονικά στοιχεία

*Έλεγχος εφαρμογής περιβαλλοντικής νομοθεσίας

Εισήγηση για αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων και εσόδων

Διαβούλευση με τοπική κοινωνία και φορείς

Συμμετοχή σε προγράμματα, προγραμματικές συμβάσεις και μνημόνια συνεργασίας

Ενημέρωση και επιμόρφωση

Μέρος ΙΙ - Διακυβέρνηση π.π.
Οργανωτική διάρθρωση ΟΦΥΠΕΚΑ

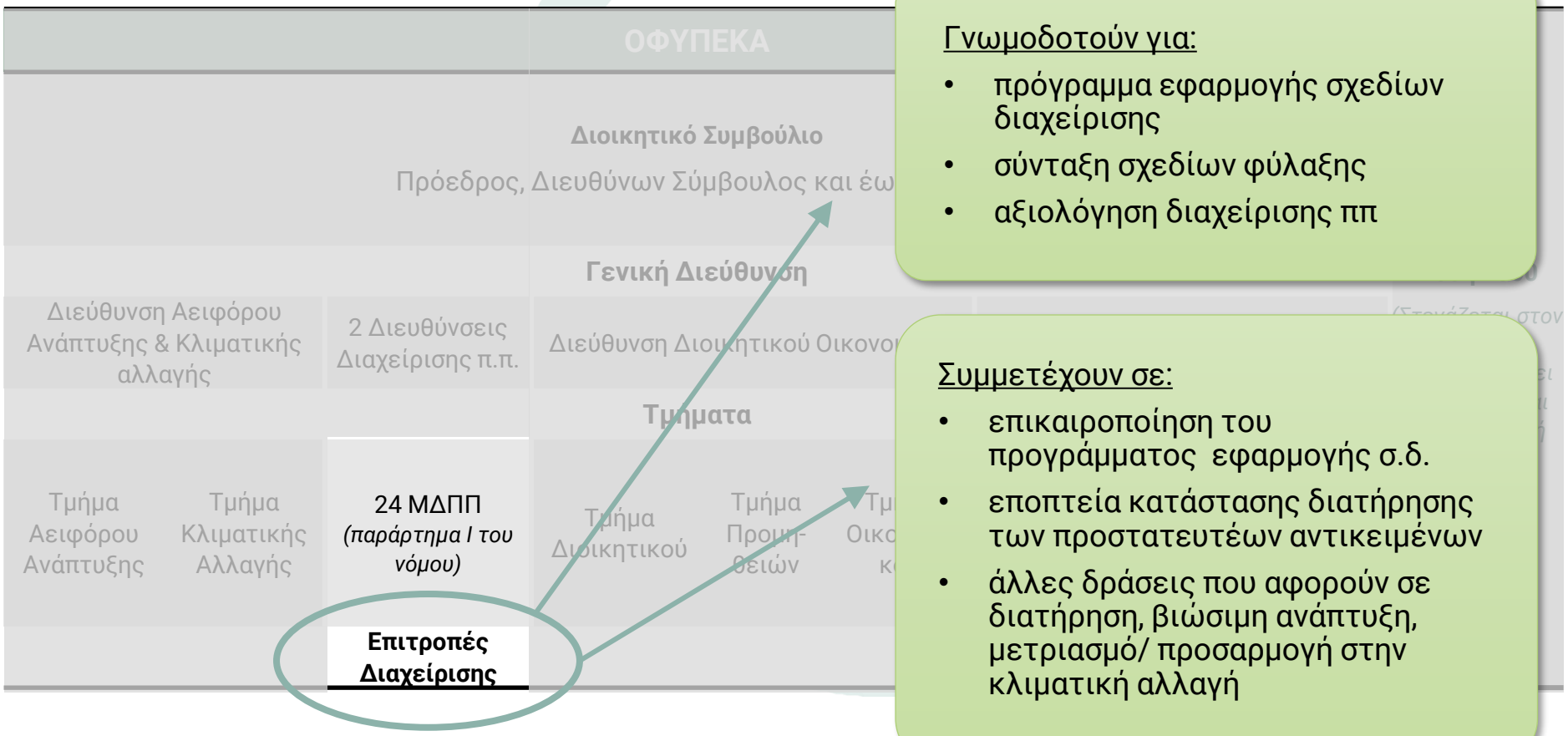

Γνωμοδοτούν για:

- πρόγραμμα εφαρμογής σχεδίων διαχείρισης
- σύνταξη σχεδίων φύλαξης
- αξιολόγηση διαχείρισης ππ

Συμμετέχουν σε:

- επικαιροποίηση του προγράμματος εφαρμογής σ.δ.
- εποπτεία κατάστασης διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων
- άλλες δράσεις που αφορούν σε διατήρηση, βιώσιμη ανάπτυξη, μετριασμό/ προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή

Μέρος ΙΙ - Διακυβέρνηση π.π.
Επιτροπές Διαχείρισης (άρθρο 35)

Τι είναι	• **Άμισθες** τοπικές επιτροπές **για την υποστήριξη μιας ΜΔΠΠ** στη διαχείριση μιας π.π. ή ομάδας π.π.
Συγκρότηση και σύσταση	• Απόφαση ΔΣ του ΟΦΥΠΕΚΑ • 5-11 μέλη (μπορεί και παραπάνω με απόφαση ΔΣ εάν η π.π. εκτείνεται σε δύο ή περισσότερες περιφέρειες)
Συμμετοχή	• ένας **επιστήμονας** • ένας εκπρόσωπος της **Περιφέρειας** • ένας εκπρόσωπος του **Δήμου** • εκπρόσωποι των **αρμόδιων αρχών** (δασικής υπηρεσίας και λιμενικού σώματος) • ένας εκπρόσωπος **πΜΚΟ** • εκπρόσωποι **παραγωγικών φορέων** • εκπρόσωποι **άλλων** δημόσιων υπηρεσιών, πολιτιστικών, περιβαλλοντικών, παραγωγικών και επαγγελματικών φορέων
Αρμοδιότητες	• «Με **απόφαση του ΥΠΕΝ δύνανται** να καθορίζονται οι αρμοδιότητες των Επιτροπών Διαχείρισης»
Λειτουργία	• Συνεδρίαση τουλάχιστον μια φορά ανά τρίμηνο • Ευθύνη του εκάστοτε Προϊσταμένου της ΜΔΠΠ • Η ΜΔΠΠ αναλαμβάνει τη διοικητική και γραμματειακή υποστήριξή τους

Μέρος ΙΙ - Διακυβέρνηση π.π.

Προγραμματικές συμβάσεις (άρθρο 37) & Μνημόνια συνεργασίας (άρθρο 38)

	Προγραμματικές συμβάσεις	Μνημόνια συνεργασίας
Συνάπτει ο ΟΦΥΠΕΚΑ με	• ΟΤΑ α' και β' βαθμού • Αναπτυξιακούς Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης	• δημόσιους φορείς (π.χ. με τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, το Λιμενικό Σώμα, κ.α.)
Δυνατότητα συμμετοχής	• Ιδρύματα, • ν.π.δ.δ., ή • ν.π.ι.δ. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα	πΜΚΟ
Για επιστημονική παρακολούθηση		• με ακαδημαϊκά και ερευνητικά ιδρύματα, ή • άλλα ν.π.δ.δ. ή ν.π.ι.δ. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα του ευρύτερου δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα
Ενδεικτικά αντικείμενα *(αφορούν τη διαχείριση των π.π.)*	• Π.χ. εφαρμογή της εκτέλεσης τεχνικών ή άλλων έργων που περιλαμβάνονται στα οικεία σχέδια διαχείρισης κ.α. • Π.χ. συμμετοχή στον τοπικό αντιπυρικό σχεδιασμό	• Π.χ. συνεργασία και συνεπικουρία για τη φύλαξη των προστατευόμενων περιοχών

Πείτε μας τη γνώμη σας

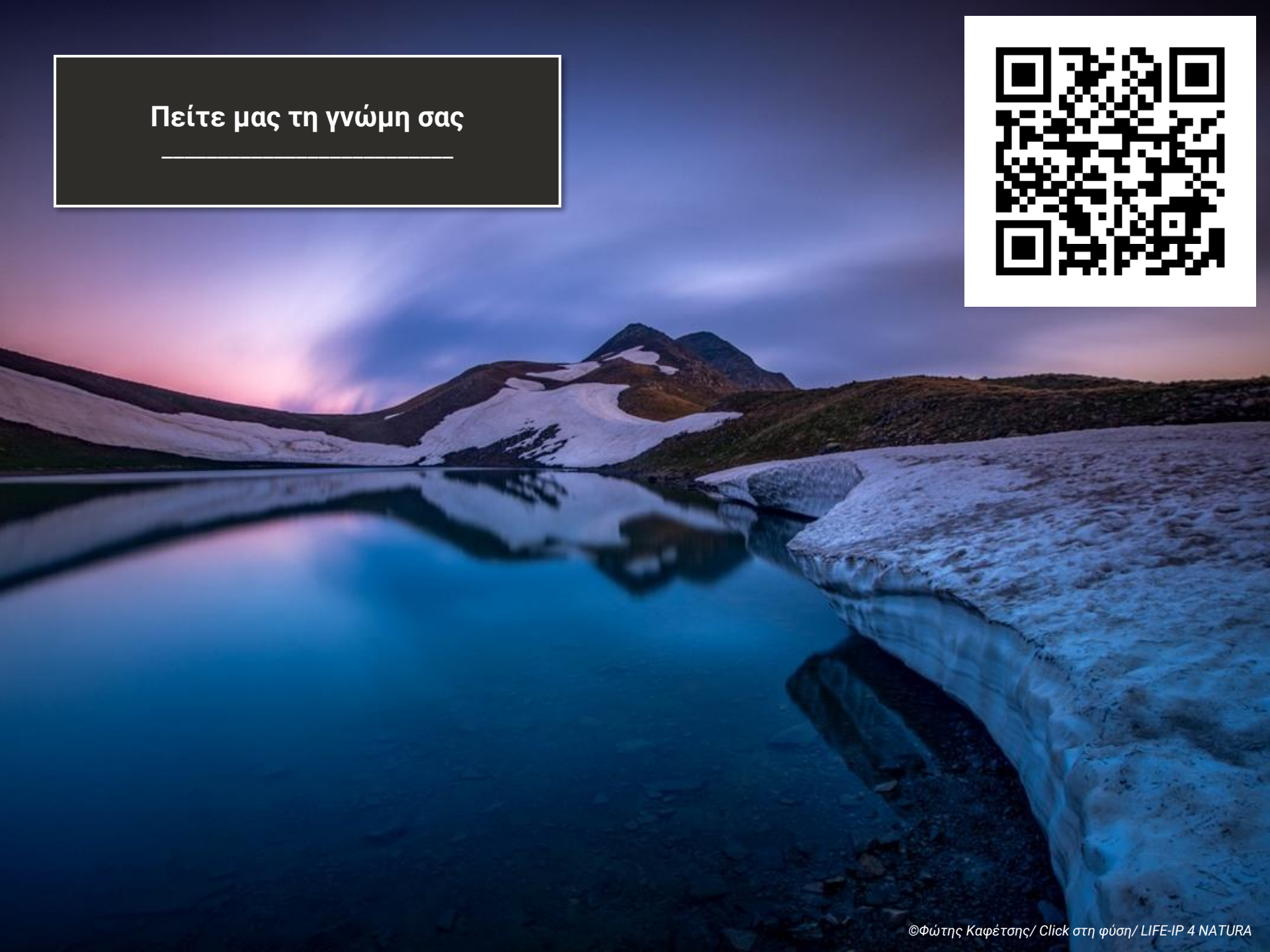

©Φώτης Καφέτσης/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Ερωτήσεις;
©Γιώργος Νελλας/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Σύντομη αξιολόγηση

Η γνώμη σας είναι πολύτιμη!

©Πολύβιος Παναγιωτίδης// Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Σύντομο ανώνυμο ερωτηματολόγιο αξιολόγησης σεμιναρίου

Συνέχεια του προγράμματος ενδυνάμωσης ικανοτήτων

Επόμενα βήματα

- Αποστολή υλικού σεμιναρίου και βεβαιώσεων παρακολούθησης
- Συνέχιση δράσεων κατάρτισης και ενδυνάμωσης ικανοτήτων

Δείτε επιπλέον

- Ηλεκτρονική πλατφόρμα εκπαίδευσης «Εδώ ζούμε» (https://e-learning.edozoume.gr/)
- Ιστοσελίδα LIFE-IP 4 NATURA: Εδώ ζούμε (https://edozoume.gr/)
- Online περιήγηση στην έκθεση με τους νικητές του 3ου πανελλήνιου φωτογραφικού διαγωνισμού “Click στη Φύση” (https://edozoume.gr/click-sti-fysi-deite-ti-3d-fotografiki-ekthesi-me-ta-erga-poy-diakrithikan-ston-3o-fotografiko-diagonismo/)

Με τη συγχρηματοδότηση του προγράμματος LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη συγχρηματοδότηση του Πράσινου Ταμείου

Εδώ ζούμε Natura 2000

LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Ευχαριστούμε για τη συμμετοχή σας!

©Μιχαήλ Κωνσταντινίδης/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Παρουσίαση Νοεμβρίου 2024

©Νίκος Ζαρνακούπης/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Διαχείριση προστατευόμενων περιοχών

Διαδικτυακό σεμινάριο στο πλαίσιο του έργου LIFE-IP 4 NATURA

Νοέμβριος 2024

Δημιουργία περιεχομένου & υλοποίηση διαδικτυακού σεμιναρίου:

Εύα Καλλιβωκά, Βασιλική Ορφανού, Γιώργος Μελισσουργός, Σοφία Κόπελα

©WWF Ελλάς, 2024

Καλωσήρθατε

...και μικρή τεχνική εισαγωγή

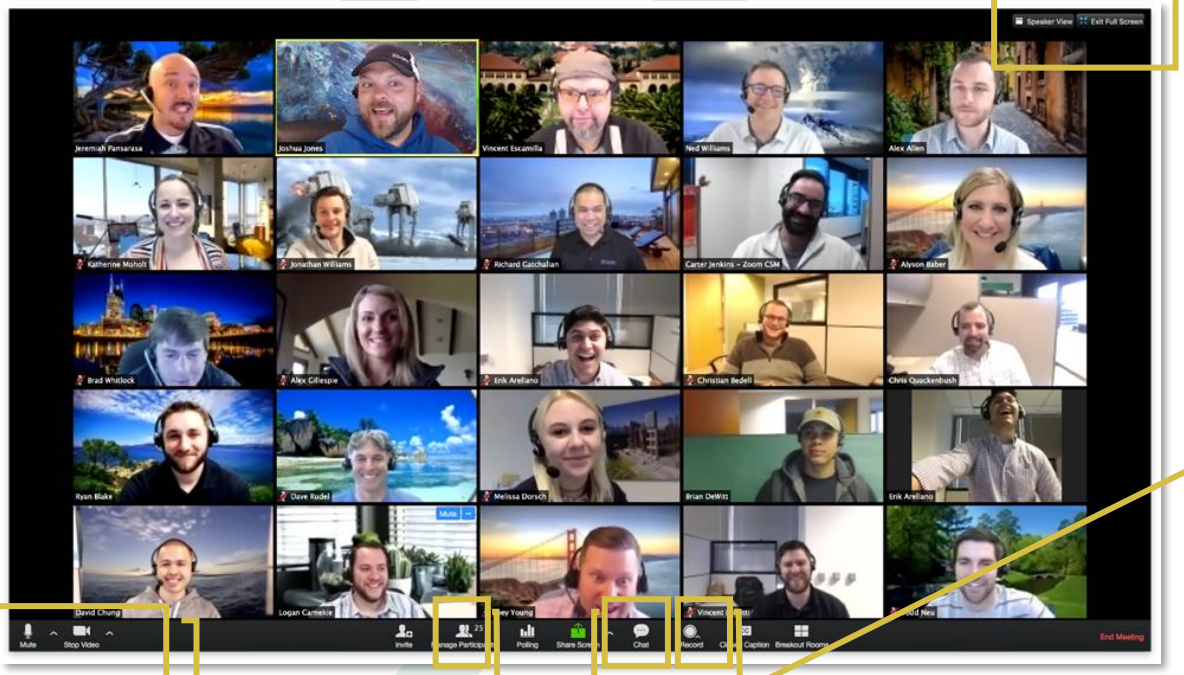

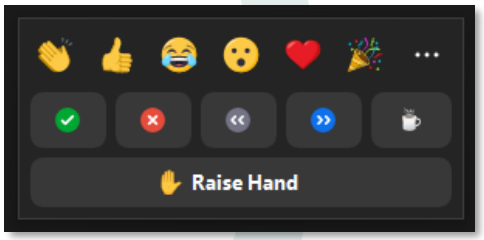

Raise hand

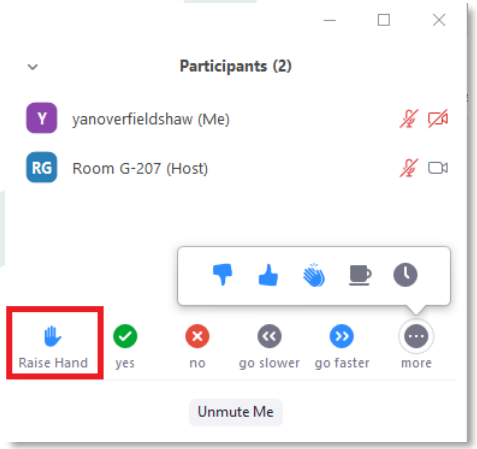

Εισαγωγή
Το έργο LIFE-IP 4 NATURA

- «Ολοκληρωμένες δράσεις για την διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων, και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα»
- 12 εταίροι
  (Συντονιστής το ΥΠΕΝ, και επιπλέον Πανεπιστήμιο Πατρών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, WWF Ελλάς, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Περιφέρεια Κρήτης, Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας & Θράκης, Περιφέρεια Αττικής, ΑΠΔ Ηπείρου – Δυτικής Μακεδονίας, Πράσινο Ταμείο, ΟΦΥΠΕΚΑ)
- Διάρκεια 8 έτη (2017-2025)
- Ενίσχυση της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος στην Ελλάδα και συμμόρφωση με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για τη φύση
- Ολοκληρωμένη και συντονισμένη πρωτοβουλία για την υλοποίηση του Πλαισίου Δράσεων Προτεραιότητας για το δίκτυο Natura 2000
- Ενδεικτικές δράσεις: εκπόνηση και υλοποίηση σχεδίων δράσης ειδών και οικοτόπων, πιλοτική εφαρμογή ΣΔ σε επιλεγμένες περιοχές, χαρτογράφηση και αξιολόγηση οικοσυστημικών υπηρεσιών κ.α.

Εισαγωγή

Το πρόγραμμα ενδυνάμωσης ικανοτήτων

- **Στόχος του είναι η επαύξηση των γνώσεων και η βελτίωση της κατανόησης** θεμάτων όπως:
  - *το νομικό πλαίσιο για την προστασία της βιοποικιλότητας,*
  - *η εφαρμογή των ευρωπαϊκών οδηγιών για τη φύση,*
  - *η δέουσα εκτίμηση για έργα και δραστηριότητες σε περιοχές Natura 2000, και*
  - *η διαχείριση των περιοχών Natura 2000 της Ελλάδας*

- Βασίζεται σε χαρτογράφηση εμπλεκομένων και σχεδιάστηκε σύμφωνα με τις γνώσεις, τις απόψεις και τις ανάγκες κατάρτισής τους

- Περιλαμβάνει δράσεις ενημέρωσης, διαδικτυακά και δια ζώσης σεμινάρια, ηλεκτρονική ασύγχρονη τηλεκπαίδευση, καθώς και δράσεις εξοικείωσης με νέα εργαλεία

- Οι δράσεις θα συνεχιστούν μέχρι και την ολοκλήρωση του έργου (2025)

Εισαγωγή
Σύντομη γνωριμία

Δείξε μας που βρίσκεσαι στην Ελλάδα!

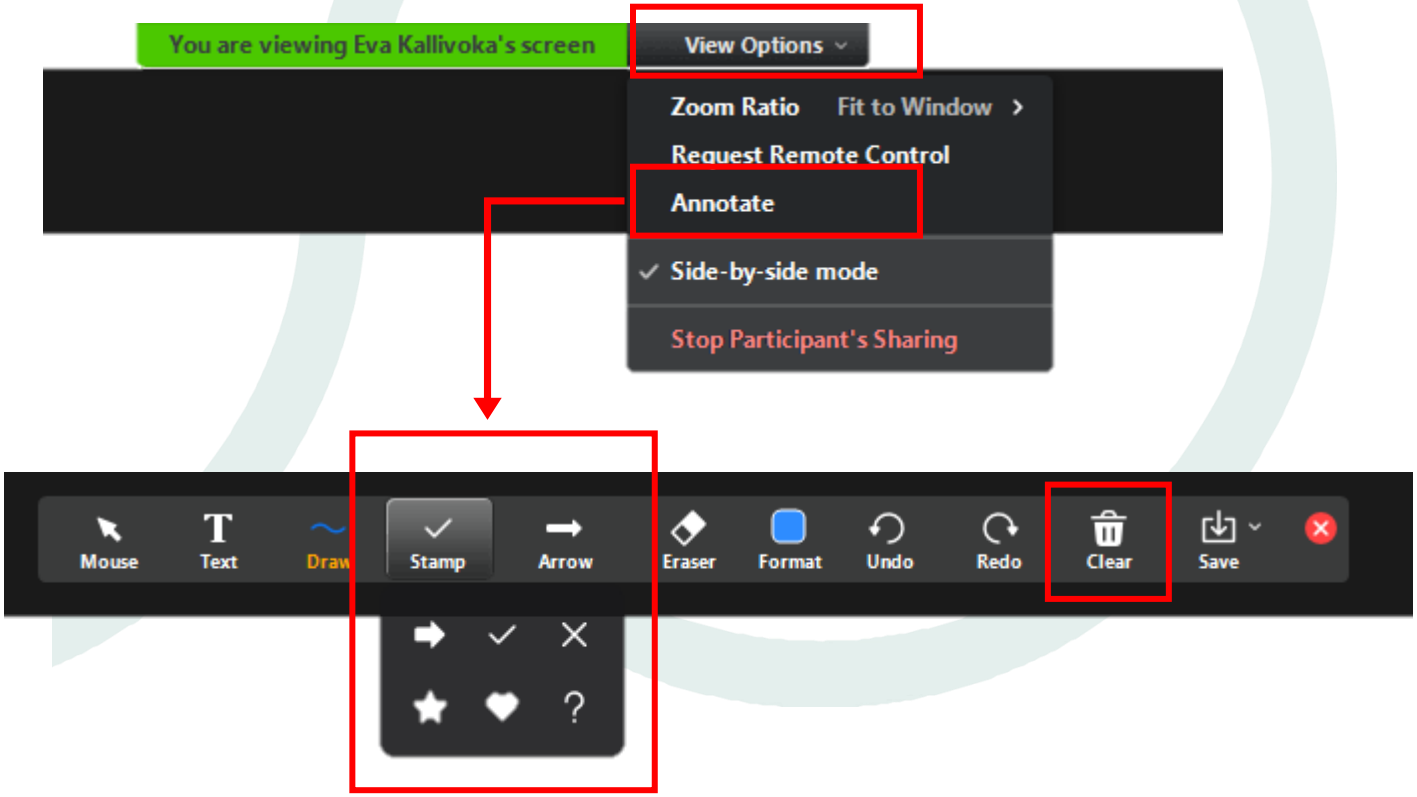

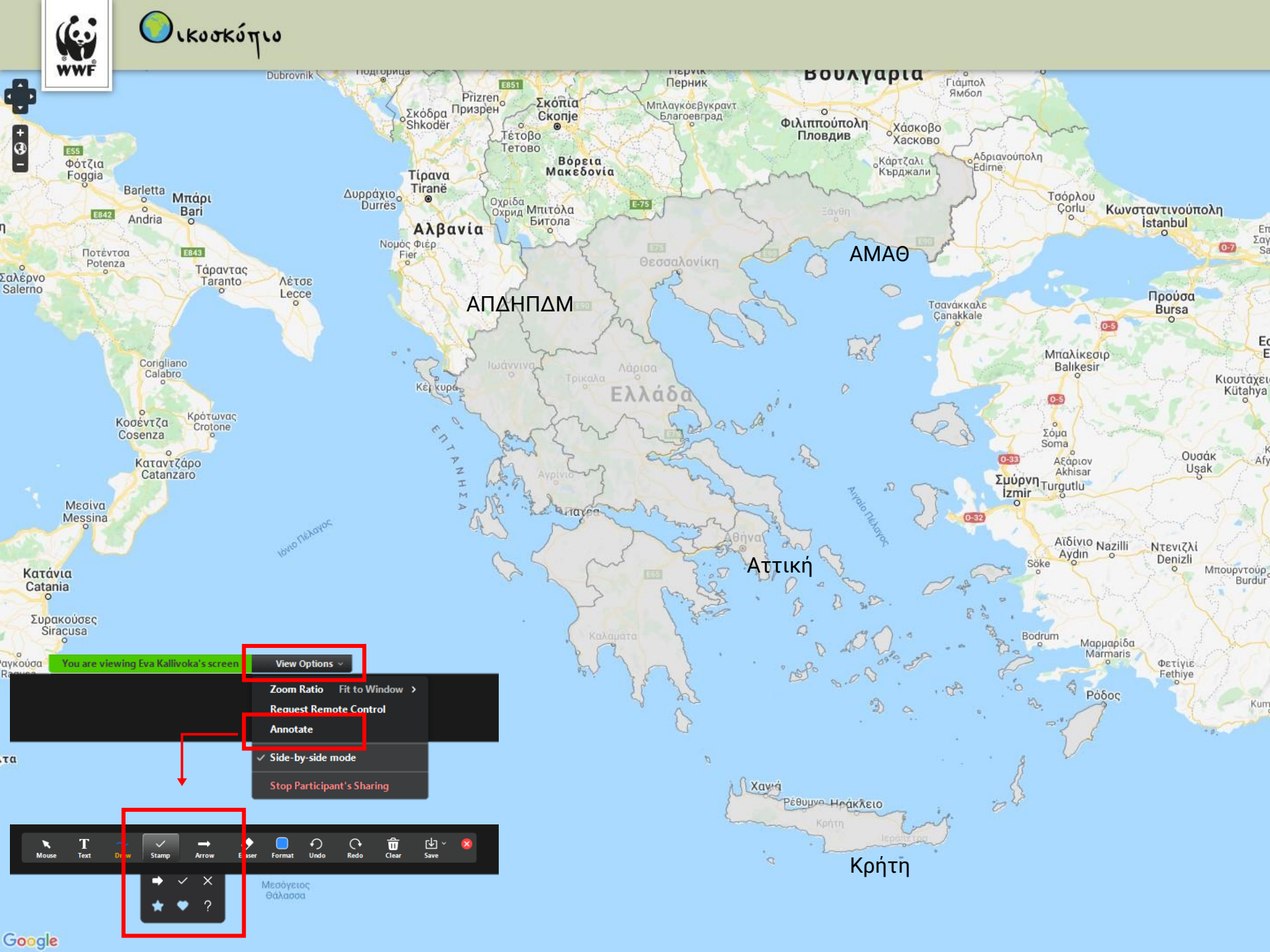
Οικοσκόπιο
ΑΜΑΘ
ΑΠΔΗΠΔΜ
Αττική
Κρήτη
You are viewing Eva Kallivoka's screen
View Options
Zoom Ratio
Fit to Window
Request Remote Control
Annotate
Side-by-side mode
Stop Participant's Sharing
Mouse
Text
Draw
Stamp
Arrow
Eraser
Format
Undo
Redo
Clear
Save
Google

Διαχείριση προστατευόμενων περιοχών

Στόχοι σεμιναρίου

Μέρος Ι

- Προστατευόμενες περιοχές και η ανάγκη για διαχείριση
  - *Ορισμοί*
  - *Διαδικασία και στάδια της διαχείρισης*
  - *Εργαλεία διαχείρισης στην Ελλάδα*

Μέρος ΙΙ

- Η διαχείριση προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα
  - *Εφαρμογή της διαχείρισης στην Ελλάδα*
  - *Διαχειριστικό σχέδιο (στόχοι, μέτρα)*
  - *Υλοποίηση, παρακολούθηση, αξιολόγηση*
  - *Χρηματοδότηση της διαχείρισης*

Μέρος Ι – Προστατευόμενες περιοχές και διαχείριση

Προστατευόμενες περιοχές και ο σκοπός τους

Ορισμός IUCN

«μια σαφώς καθορισμένη **γεωγραφικά περιοχή**,
η οποία **αναγνωρίζεται**,
υπόκειται σε **ρύθμιση** και σε **διαχείριση**
διαμέσου νομικών ή άλλων αποτελεσματικών μέσων,
ώστε να επιτευχθεί
η μακροπρόθεσμη **διατήρηση και προστασία της φύσης**
με τις συναφείς της οικοσυστημικές υπηρεσίες και πολιτιστικές αξίες»

©Πάρης Πεντήκης/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Μέρος Ι – Προστατευόμενες περιοχές και διαχείριση

Γιατί?

Τα **εισβλητικά είδη** αποτελούν σημαντική απειλή για τα είδη και τους οικοτόπους.

Πάνω από το **50% των πιέσεων** σχετικών με ρύπανση αποδίδεται σε **ρύπανση υδάτων, αέρα και εδάφους** που προκύπτει από τις **αγροτικές δραστηριότητες**.

Η **τροποποίηση υδρολογικών καθεστώτων** και η **αφαίρεση των ιζημάτων** αποτελεί σημαντική απειλή για την ιχθυοπανίδα και τους οικότοπους των γλυκών υδάτων.

Η **εκμετάλλευση ειδών**, ειδικά το κυνήγι και οι παράνομες θανατώσεις αποτελούν το 1**3% των πιέσεων σε είδη ορνιθοπανίδας**.

Με **ποσοστό 21%** η **γεωργία** αποτελεί τη συχνότερη πίεση σε είδη και οικοτόπους. Η εντατικοποίηση της απειλεί τους ημι-φυσικούς οικοτόπους και τα αγροτικά είδη.

Οι **δασικές δραστηριότητες** αποτελούν το **11% των πιέσεων,** επηρεάζοντας ειδικά τα δασικά οικοσυστήματα και είδη.

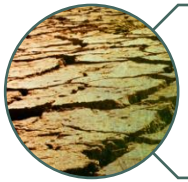

Η **κλιματική αλλαγή** αποτελεί σημαντική απειλή, ειδικά λόγω της αύξησης της θερμοκρασίας και της μείωσης του υετού.

Η **αστικοποίηση** και οι **δραστηριότητες αναψυχής** αποτελούν το **13% όλων των πιέσεων** και **το 48% των θαλάσσιων απειλών.**

Πηγή: Τεχνική έκθεση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος για την κατάσταση της φύσης 2013-2018

Μέρος Ι – Προστατευόμενες περιοχές και διαχείριση

Η έννοια της διαχείρισης

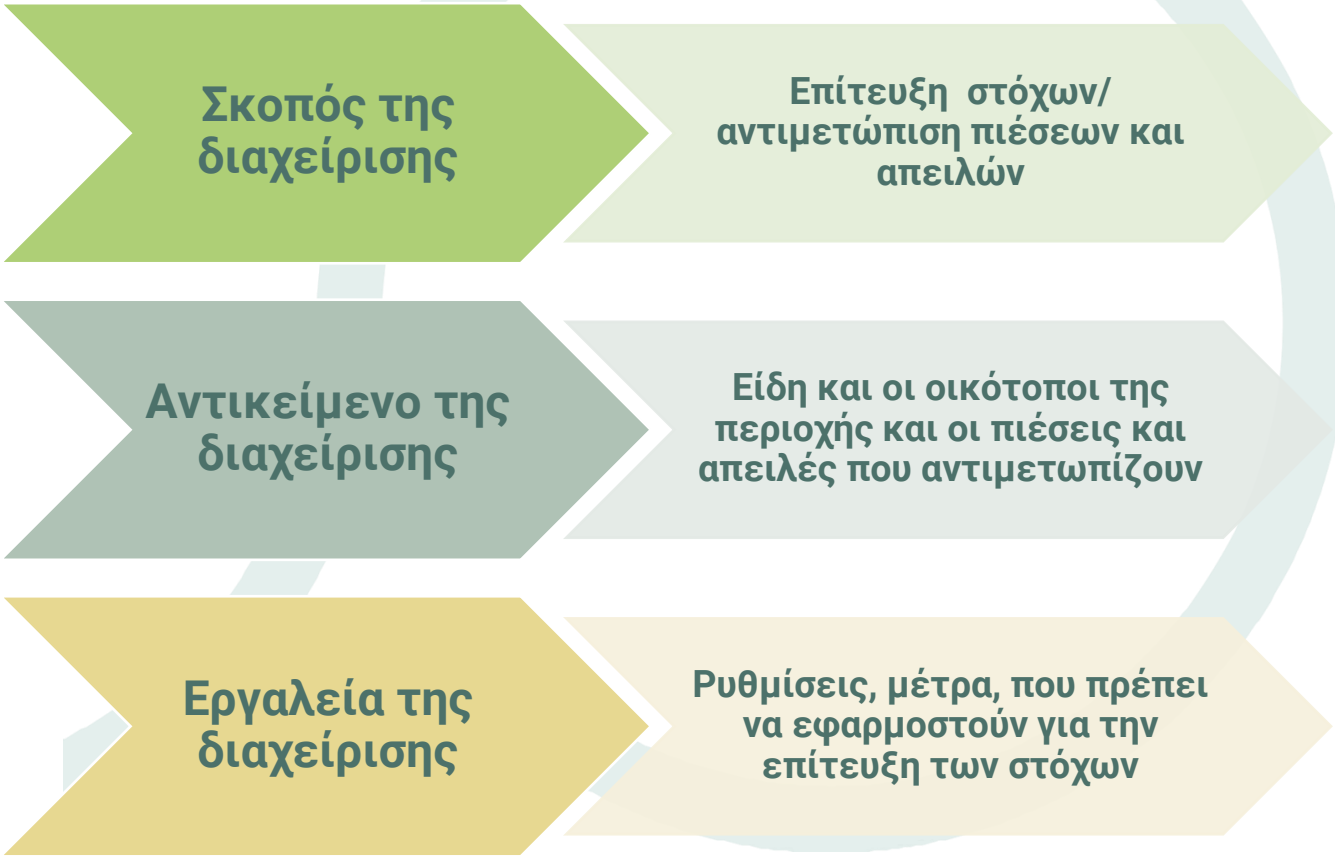

Μέρος Ι – Προστατευόμενες περιοχές και διαχείριση

Η έννοια της διαχείρισης – μια κυκλική διαδικασία

©Γιώργος Πανούσος/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Μέρος Ι – Προστατευόμενες περιοχές και διαχείριση

Τα στάδια της της διαχείρισης

Μέρος Ι – Προστατευόμενες περιοχές και διαχείριση

Το εθνικό σύστημα προστατευόμενων περιοχών

Κατηγορίες π.π.

(Άρθρο 19 του ν. 1650/1986 όπως ισχύει)

- Περιοχές προστασίας της βιοποικιλότητας
- Εθνικά πάρκα
- Καταφύγια Άγριας Ζωής
- Προστατευόμενα τοπία & φυσικοί σχηματισμοί

«Για την προστασία και τη διατήρηση των περιοχών προστασίας της βιοποικιλότητας και των Εθνικών Πάρκων καταρτίζονται **σχέδια διαχείρισης** [...] και εκδίδονται **προεδρικά διατάγματα** [...] κατόπιν της **ειδικής περιβαλλοντικής μελέτης** [..]»

Άρθρο 21 του ν. 1650/1986 (Α' 160), όπως ισχύει

Μέρος Ι – Προστατευόμενες περιοχές και διαχείριση

Εργαλεία της διαχείρισης όπως προβλέπονται

«Η **Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη** αποτελεί

την **επιστημονική μελέτη τεκμηρίωσης** του προεδρικού διατάγματος μιας ή περισσότερων προστατευόμενων περιοχών και του σχεδίου διαχείρισης κάθε προστατευόμενης περιοχής.

[...] εστιάζει **στον χαρακτηρισμό των προστατευόμενων περιοχών,**

στις **ζώνες** που ορίζονται εντός αυτών, στην αναγκαιότητα ή μη θεσμοθέτησης **περιφερειακών ζωνών**, **οικολογικών διαδρόμων**,

καθώς και στην πρόταση **ρύθμισης δραστηριοτήτων** και **λειτουργιών** και πρόβλεψης **κατάλληλων μέτρων και δράσεων** για τη διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου κάθε προστατευόμενης περιοχής.

[...] εξετάζει τις **επιπτώσεις** που θα έχουν στο περιβάλλον και ειδικότερα στο **προστατευτέο αντικείμενο οι όροι και περιορισμοί δραστηριοτήτων** που προτείνει, σε συνδυασμό με τις επιτρεπόμενες δραστηριότητες, όπως αυτές θα προκύπτουν από τις προτεινόμενες χρήσεις γης.

[...] εξετάζει τις συνέπειες **εναλλακτικών λύσεων**, περιλαμβανομένης και της μηδενικής λύσης.»

Άρθρο 21(2) ν. 1650/1986 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 47(1) του ν. 4685/2020

Μέρος Ι – Προστατευόμενες περιοχές και διαχείριση

Εργαλεία της διαχείρισης όπως προβλέπονται

Άρθρο 21(4) ν. 1650/1986 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 47(1) του ν. 4685/2020

«Με **προεδρικό διάταγμα** [...] γίνεται

ο χαρακτηρισμός των περιοχών προστασίας της βιοποικιλότητας και των εθνικών πάρκων,

η **οριοθέτησή τους** και ο **καθορισμός γειτονικών εκτάσεων** [...] καθώς και

ο **καθορισμός χρήσεων γης και δραστηριοτήτων** μέσα στις ανωτέρω προστατευόμενες περιοχές, ανά ζώνη, και στις γειτονικές εκτάσεις [...].

Με το ίδιο προεδρικό διάταγμα μπορούν να οριοθετούνται **οικολογικοί διάδρομοι** [...].

Μέρος Ι – Προστατευόμενες περιοχές και διαχείριση

Εργαλεία της διαχείρισης όπως προβλέπονται

Άρθρο 21(3) ν. 1650/1986 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 47(1) του ν. 4685/2020

«Τα **σχέδια διαχείρισης** περιλαμβάνουν

τους **στόχους διατήρησης** και την πιθανή **ιεράρχηση προτεραιοτήτων διαχείρισης** της προστατευόμενης περιοχής, διαχειριστικές δράσεις, παρεμβάσεις και μέτρα που είναι απαραίτητα για να επιτευχθεί ή να διατηρηθεί η ικανοποιητική διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου [...]

την **εξειδίκευση των όρων και περιορισμών άσκησης δραστηριοτήτων** και **εκτέλεσης έργων** που είναι απαραίτητα για την ικανοποιητική διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου καθώς και, όπου είναι αναγκαίο,

τις **ειδικότερες μελέτες** που πρέπει να εκπονηθούν για την εξειδίκευση ή/και οριστικοποίηση του περιεχομένου προτεινόμενων διαχειριστικών δράσεων και μέτρων και τις **κατευθύνσεις και τις προτεραιότητες για την υλοποίηση** έργων, δράσεων και μέτρων που απαιτούνται για την αποτελεσματική προστασία, διαχείριση και αποκατάσταση των αντικειμένων που προστατεύονται κατά περίπτωση, καθώς και

τα **κατάλληλα προγράμματα παρακολούθησης του προστατευτέου αντικειμένου** και **αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας** του Σχεδίου Διαχείρισης [...]»

Πείτε μας τη γνώμη σας

©Παναγιώτης Ξαξίρης/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Μέρος Ι – Προστατευόμενες περιοχές και διαχείριση

Εφαρμογή της διαχείρισης στην Ελλάδα

Διαχείριση προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα

1. Αξιολόγηση υφιστάμενης κατάστασης

- Σκοπός σχεδιασμού
- Ομάδα εργασίας
- Πεδίο εφαρμογής
- Πιέσεις, απειλές
- Υφιστάμενη κατάσταση διατήρησης

2. Σχεδιασμός δράσεων και παρακολούθησης

- Διαχειριστικοί στόχοι
- Διαχειριστικά μέτρα
- Σύστημα παρακολούθησης

3. Υλοποίηση και παρακολούθηση

- Σχέδια δράσης και χρονοδιαγράμματα
- Χρηματοδότηση
- Εφαρμογή διαχειριστικών δράσεων (…)
- Παρακολούθηση και συλλογή δεδομένων

4. Ανάλυση, αξιολόγηση και αναθεώρηση

- Απολογισμός αξιολόγηση
- Επικαιροποίηση του σχεδιασμού

Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες

Σχέδια δράσης (πλάνο υλοποίησης)

Σχέδια διαχείρισης

Προεδρικά διατάγματα

Μέρος Ι – Προστατευόμενες περιοχές και διαχείριση

Εφαρμογή της διαχείρισης στην Ελλάδα

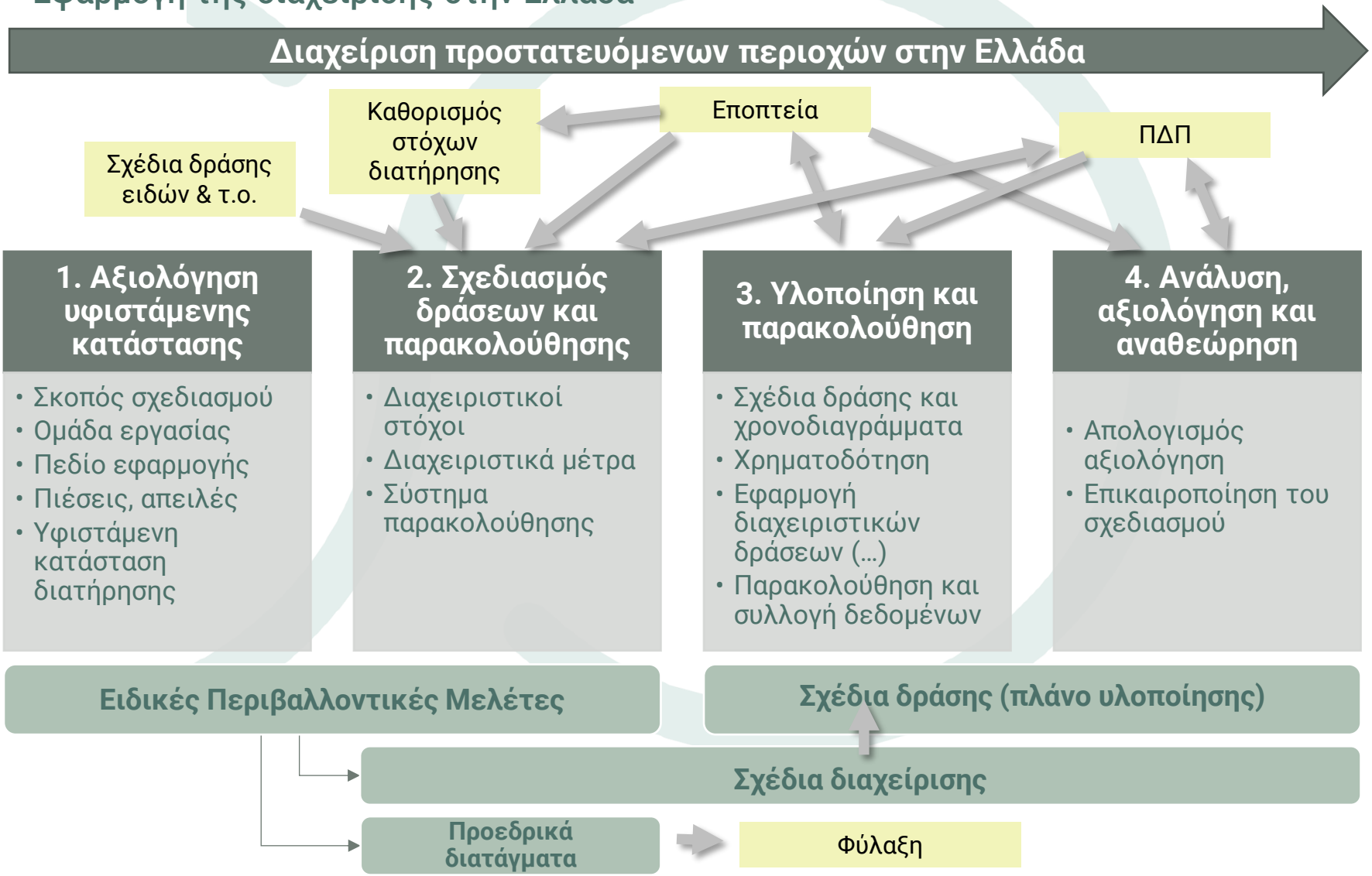

Μέρος ΙΙ - Η διαχείριση προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα

Σύντομο ιστορικό διαμόρφωσης προστατευτικού καθεστώτος

105* Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες (1991-2019)

**κατά προσέγγιση, δεν περιλαμβάνονται μελέτες άλλου τύπου*

→ 26 εγκεκριμένες ΕΠΜ

→ **1** περιοχή με ΠΔ & ΣΔ
6 περιοχές με ΠΔ
1 περιοχή με ΚΥΑ μέτρων & ΣΔ

18 περιοχές με ΚΥΑ μέτρων

← **8** ΚΥΑ έχουν ακυρωθεί από το ΣτΕ

Πρόσφατοι χαρακτηρισμοί

4 περιοχές ως ΠΤ-ΠΦΣ
7 περιοχές άνευ χαρακτηρ.

- Έργο ΕΠΜ/ΠΔ/ΣΔ – διαμόρφωση ειδικού προστατευτικού καθεστώτος
  - αναθεώρηση χρονοδιαγράμματος (ολοκλήρωση Δεκέμβριος 2023 / Μάρτιος 2024)
- Έργο LIFE-IP 4 NATURA
  - ✓ πιλοτική εφαρμογή ΣΔ
  - ✓ λοιπές συμπληρωματικές δράσεις

Απόφαση ΔΕΕ κατά της Ελλάδας C-849/2019 (Δεκ. 2020):

Η Ελλάδα δεν έχει εφαρμόσει τις βασικές προβλέψεις της οδηγίας για τους οικοτόπους καθώς δεν έχει καθορίσει:

- **στόχους διατήρησης ***
- **αναγκαία μέτρα διατήρησης**

Μέρος ΙΙ - Η διαχείριση προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα

Σύντομο ιστορικό διαμόρφωσης προστατευτικού καθεστώτος

****Έργο ΕΠΜ/ΠΔ/ΣΔ**

Σύνολο μελετών:

23

Μελέτες με ολοκληρωμένη διαβούλευση:

19

Εγκεκριμένες μελέτες:

3

1 περιοχή με ΠΔ & ΣΔ
6 περιοχές με ΠΔ
1 περιοχή με ΚΥΑ μέτρων & ΣΔ

18 περιοχές με ΚΥΑ μέτρων

Πρόσφατοι χαρακτηρισμοί

4 περιοχές ως ΠΤ-ΠΦΣ
7 περιοχές άνευ χαρακτηρ.

Απόφαση ΔΕΕ κατά της Ελλάδας C-849/2019 (Δεκ. 2020):

Η Ελλάδα δεν έχει εφαρμόσει τις βασικές προβλέψεις της οδηγίας για τους οικοτόπους καθώς δεν έχει καθορίσει:

- στόχους διατήρησης *
- αναγκαία μέτρα διατήρησης **

*** Θέσπιση στόχων διατήρησης**

-> ΕΖΔ-ΤΚΣ (υ.α. 24776/985 ΦΕΚ Β΄1807/22.03.2023)
-> ΖΕΠ (υ.α. 50146/1786 ΦΕΚ Β' 3118/10.05.2023)

Σύντομο διάλειμμα

© Γεώργιος Καρκαλής/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Διαχείριση προστατευόμενων περιοχών

Στόχοι σεμιναρίου

Μέρος Ι

- Προστατευόμενες περιοχές και η ανάγκη για διαχείριση
  - *Ορισμοί*
  - *Διαδικασία και στάδια της διαχείρισης*
  - *Εργαλεία διαχείρισης στην Ελλάδα*

Μέρος ΙΙ

- Η διαχείριση προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα
  - *Εφαρμογή της διαχείρισης στην Ελλάδα*
  - *Διαχειριστικό σχέδιο (στόχοι, μέτρα)*
  - *Υλοποίηση, παρακολούθηση, αξιολόγηση*
  - *Χρηματοδότηση*

Μέρος ΙΙ - Η διαχείριση προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα

Η αρχιτεκτονική του συστήματος των προστατευόμενων περιοχών

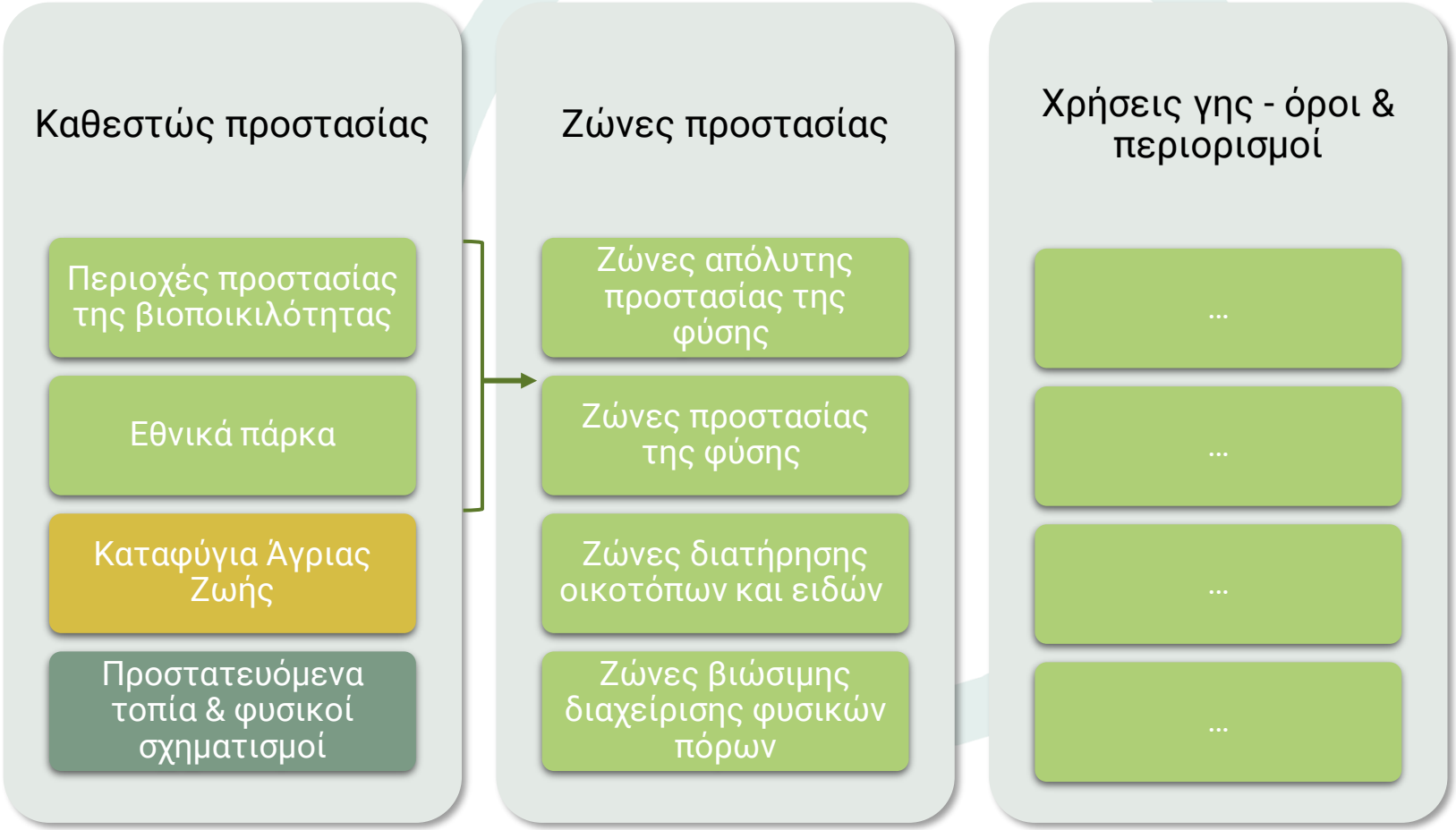

Μέρος ΙΙ - Εθνικό σύστημα π.π.

Ζώνες προστασίας και χρήσεις γης (απόσπασμα αντιστοίχισης)

Ειδικές κατηγορίες χρήσεων	Ζώνη απόλυτης προστασίας της φύσης	Ζώνη προστασίας της φύσης	Ζώνη διαχείρισης οικοτόπων και ειδών	Ζώνη βιώσιμης διαχείρισης φυσικών πόρων
1. Κατοικία	ΝΑΙ (για προσωπικό ασφαλείας και εργαζόμενους)	ΝΑΙ (για προσωπικό ασφαλείας και εργαζόμενους)	ΝΑΙ	ΝΑΙ
6. Πολιτιστικές εγκαταστάσεις			ΝΑΙ	ΝΑΙ
7. Διοίκηση		ΝΑΙ (μόνο για τις ανάγκες π.π.)	ΝΑΙ	ΝΑΙ
11. Γραφεία/ Κέντρα έρευνας	ΝΑΙ (μόνο επιστημονική έρευνα)	ΝΑΙ (κέντρα έρευνας και επιστημονική έρευνα)	ΝΑΙ	ΝΑΙ
12. Εστίαση			ΝΑΙ	ΝΑΙ
14. Αναψυχή - κέντρα διασκέδασης				ΝΑΙ
15. Τουριστικά καταλύματα, τουρ. υποδομή			ΝΑΙ (< 150 κλίνες)	ΝΑΙ
16. Στάθμευση (κτίριο - γήπεδο)		ΝΑΙ (υπαίθρια)	ΝΑΙ (υπαίθρια)	ΝΑΙ
23. Βιοτεχνικές & βιομηχανικές εγκαταστάσεις				ΝΑΙ (πλην υψηλής όχλησης)
24. Αγροτικές εκμεταλλεύσεις		ΝΑΙ (με εξειδίκευση)	ΝΑΙ (με εξειδίκευση)	ΝΑΙ
24.9. Αλιεία (επαγγελματική-ερασιτεχνική)		ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
25. Εξορυκτικές δραστηριότητες			ΝΑΙ	ΝΑΙ
34. Εγκαταστάσεις ΑΠΕ			ΝΑΙ	ΝΑΙ

Πείτε μας τη γνώμη σας

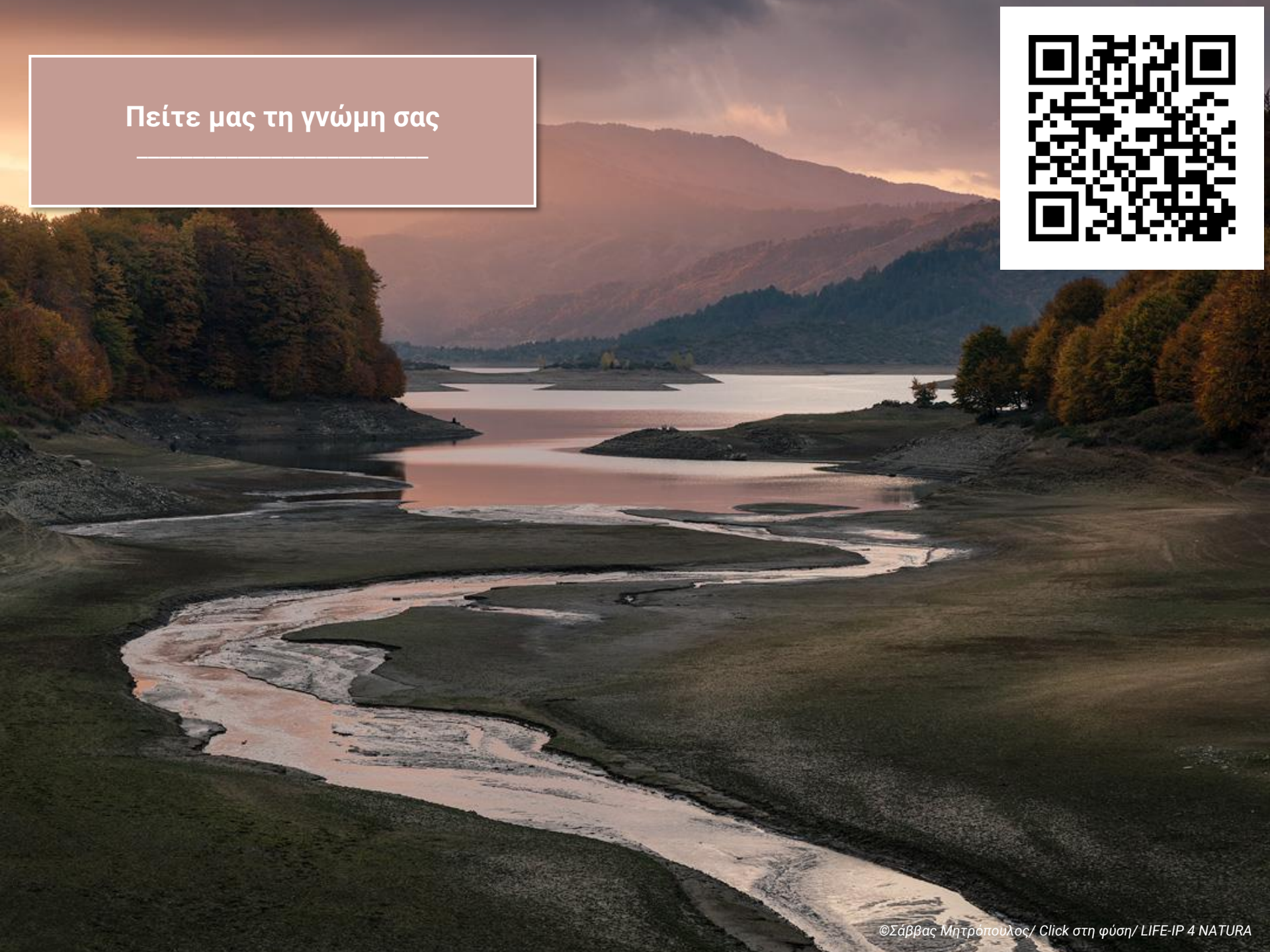

©Σάββας Μητροπουλος/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Μέρος ΙΙ– Η διαχείριση προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα

Καθορισμός ζωνών, χρήσεις, δραστηριότητες

Περιοχές προστασίας της φύσης (Β)
Επιτρέπονται
- Η επίσκεψη της περιοχής με σκοπό την περιήγηση, εκπαίδευση και παρατήρηση της φύσης
- Τα έργα συντήρησης, βελτίωσης και συμπλήρωσης των υφιστάμενων δικτύων και υποδομών
- Η καλλιέργεια των δασικών συστάδων βάσει του υφιστάμενου δασικού διαχειριστικού σχεδίου

Περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης (Α)
Επιτρέπονται
- Η επιστημονική έρευνα
- Η συντήρηση – αξιοποίηση αρχαιολογικών χώρων
- Οι διαχειριστικές δράσεις

Περιοχές ειδικής διαχείρισης (Γ)
Επιτρέπονται
- Η κτηνοτροφία–βόσκηση σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, σε εκτατική μορφή με παραδοσιακές μεθόδους
- Η θήρα βάσει της κείμενης νομοθεσία
- Η εκμετάλλευση του δασικού πλούτου

Περιοχές αειφορικής χρήσης και ανάπτυξης (Γ6)
Επιτρέπονται
- Κτηνοτροφία, βόσκηση και κτηνοτροφικές μονάδες
- Κατασκευή κτιρίων και υποδομών κοινής ωφέλειας
- Κατοικίες
- Έργα υδροληψίας και εναλλακτικές μορφές ενέργειας
- Ξενώνες
- Ιαματικός τουρισμός

Εντός του Εθνικού Πάρκου καθορίζονται:

- Περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης (Α)
- Περιοχές Προστασίας της φύσης (Β)
- Περιοχές ειδικής διαχείρισης (Γ1, Γ2, Γ3, Γ4, Γ5)
- Περιοχές αειφορικής χρήσης και ανάπτυξης (Γ6)

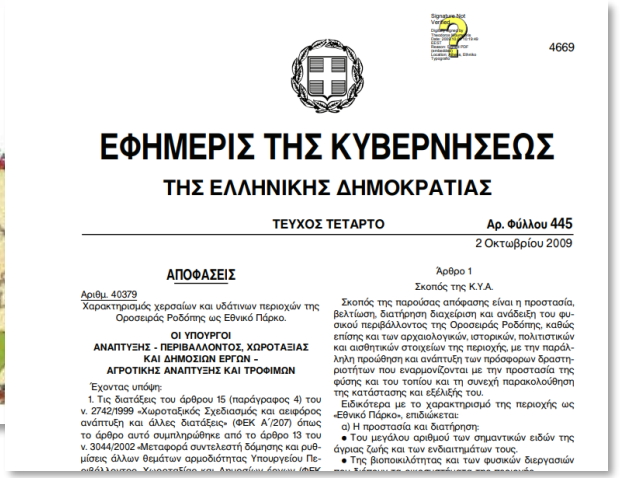
4669

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ Αρ. Φύλλου 445

2 Οκτωβρίου 2009

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 40379

Χαρακτηρισμός χερσαίων και υδάτινων περιοχών της Οροσειράς Ροδόπης ως Εθνικό Πάρκο.

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ - ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του άρθρου 15 (παράγραφος 4) του ν. 2742/1999 «Χωροταξικός Σχεδιασμός και αειφόρος ανάπτυξη και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α΄/207) όπως το άρθρο αυτό συμπληρώθηκε από το άρθρο 13 του ν. 3044/2002 «Μεταφορά συντελεστή δόμησης και ρυθμίσεις άλλων θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Πε-

Άρθρο 1

Σκοπός της Κ.Υ.Α.

Σκοπός της παρούσας απόφασης είναι η προστασία, βελτίωση, διατήρηση διαχείριση και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος της Οροσειράς Ροδόπης, καθώς επίσης και των αρχαιολογικών, ιστορικών, πολιτιστικών και αισθητικών στοιχείων της περιοχής, με την παράλληλη προώθηση και ανάπτυξη των πρόσφορων δραστηριοτήτων που εναρμονίζονται με την προστασία της φύσης και του τοπίου και τη συνεχή παρακολούθηση της κατάστασης και εξέλιξής του.

Ειδικότερα με το χαρακτηρισμό της περιοχής ως «Εθνικό Πάρκο», επιδιώκεται:

α) Η προστασία και διατήρηση:

- Του μεγάλου αριθμού των σημαντικών ειδών της άγριας ζωής και των ενδιαιτημάτων τους.
- Της βιοποικιλότητας και των φυσικών διεργασιών

Μέρος ΙΙ– Η διαχείριση προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα

Καθορισμός ζωνών, χρήσεις, δραστηριότητες (παράδειγμα ΕΠΜ, ν.4086/2020)

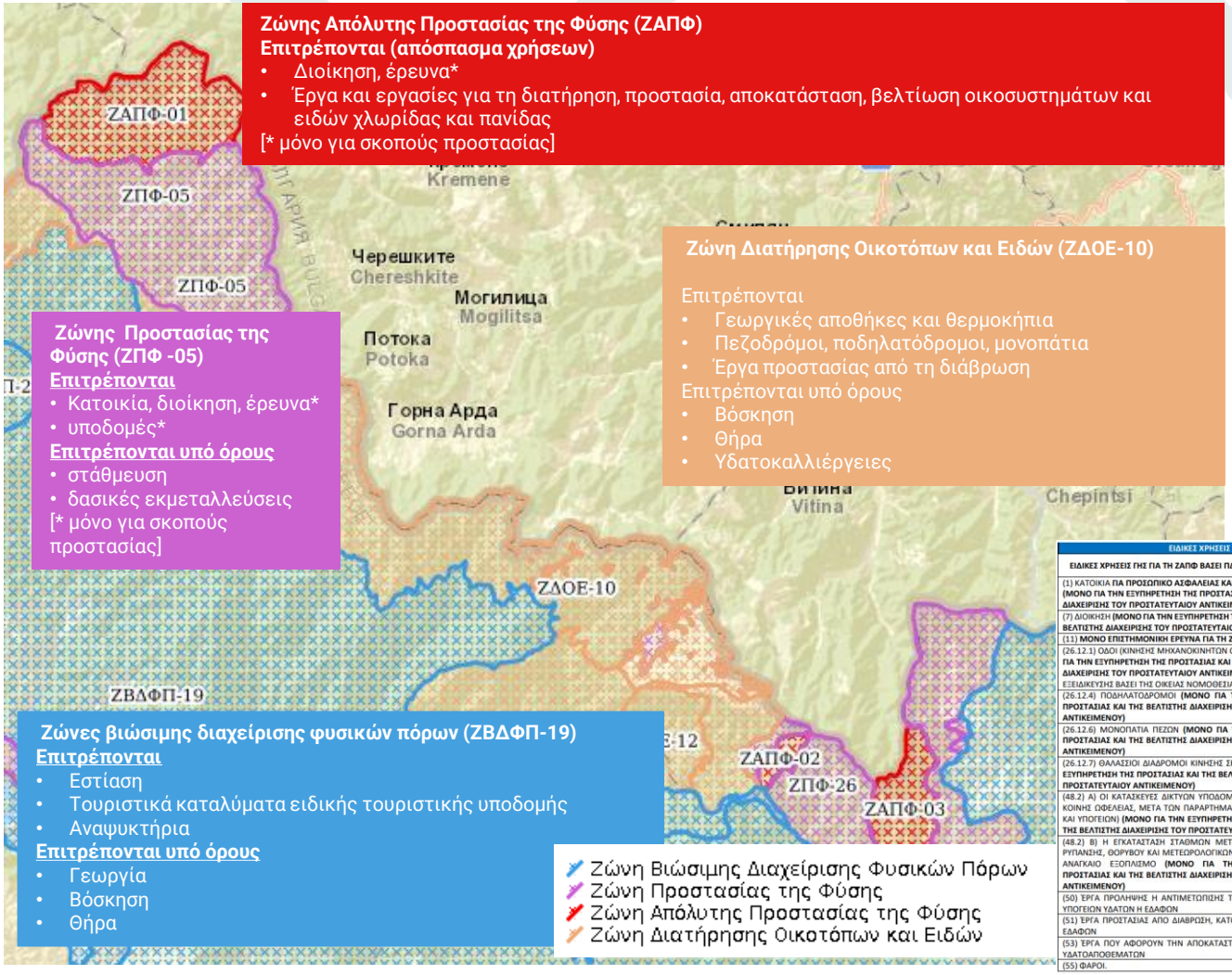

Ζώνης Απόλυτης Προστασίας της Φύσης (ΖΑΠΦ)
Επιτρέπονται (απόσπασμα χρήσεων)
- Διοίκηση, έρευνα*
- Έργα και εργασίες για τη διατήρηση, προστασία, αποκατάσταση, βελτίωση οικοσυστημάτων και ειδών χλωρίδας και πανίδας

[* μόνο για σκοπούς προστασίας]

Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών (ΖΔΟΕ-10)

Επιτρέπονται
- Γεωργικές αποθήκες και θερμοκήπια
- Πεζοδρόμοι, ποδηλατόδρομοι, μονοπάτια
- Έργα προστασίας από τη διάβρωση

Επιτρέπονται υπό όρους
- Βόσκηση
- Θήρα
- Υδατοκαλλιέργειες

Ζώνης Προστασίας της Φύσης (ΖΠΦ -05)
Επιτρέπονται
- Κατοικία, διοίκηση, έρευνα*
- υποδομές*

Επιτρέπονται υπό όρους
- στάθμευση
- δασικές εκμεταλλεύσεις

[* μόνο για σκοπούς προστασίας]

Ζώνες βιώσιμης διαχείρισης φυσικών πόρων (ΖΒΔΦΠ-19)
Επιτρέπονται
- Εστίαση
- Τουριστικά καταλύματα ειδικής τουριστικής υποδομής
- Αναψυκτήρια

Επιτρέπονται υπό όρους
- Γεωργία
- Βόσκηση
- Θήρα

Εντός του Εθνικού Πάρκου καθορίζονται:
- Ζώνη Απόλυτης Προστασίας της Φύσης (ΖΑΠΦ)
- Ζώνη Προστασίας της φύσης (ΖΠΦ)
- Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών (ΖΔΟΕ)
- Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων (ΖΒΔΦΠ)

ΕΙΔΙΚΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΖΩΝΗΣ ΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΟΡΟΣΕΙΡΑΣ ΡΟΔΟΠΗΣ	
ΕΙΔΙΚΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΖΑΠΦ ΒΑΣΕΙ ΠΔ 59/2018 ΟΠΩΣ ΙΣΧΥΕΙ	Ζώνη Απόλυτης Προστασίας της Φύσης (ΖΑΠΦ)
	ΖΑΠΦ-01, ΖΑΠΦ-02, ΖΑΠΦ-03
(1) ΚΑΤΟΙΚΙΑ **ΓΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ (ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΒΕΛΤΙΣΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΑΙΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ)**	
(7) ΔΙΟΙΚΗΣΗ **(ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΒΕΛΤΙΣΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΑΙΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ)**	Για τις ανάγκες της ζώνης ή της προστατευόμενης περιοχής (συμπεριλαμβανομένης φύλαξης και επόπτευσης)
(11) **ΜΟΝΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΗ ΖΩΝΗ**	Ειδική άδεια για επιστημονική έρευνα
(26.12.1) ΟΔΟΙ (ΚΙΝΗΣΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ) **(ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΒΕΛΤΙΣΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΑΙΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ)** (ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΒΑΣΕΙ ΤΗΣ ΟΙΚΕΙΑΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ)	
(26.12.4) ΠΟΔΗΛΑΤΟΔΡΟΜΟΙ **(ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΒΕΛΤΙΣΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΑΙΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ)**	
(26.12.6) ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΠΕΖΩΝ **(ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΒΕΛΤΙΣΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΑΙΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ)**	
(26.12.7) ΘΑΛΑΣΣΙΟΙ ΔΙΑΔΡΟΜΟΙ ΚΙΝΗΣΗΣ ΣΚΑΦΩΝ **(ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΒΕΛΤΙΣΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΑΙΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ)**	
(48.2) Α) ΟΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΔΙΚΤΥΩΝ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ, ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ ΑΥΤΩΝ (ΥΠΕΡΓΕΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΓΕΙΩΝ) **(ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΒΕΛΤΙΣΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΑΙΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ)**	
(48.2) Β) Η ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΑΘΜΩΝ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ, ΘΟΡΥΒΟΥ ΚΑΙ ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΑΡΑΜΕΤΡΩΝ ΜΕ ΤΟΝ ΑΝΑΓΚΑΙΟ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟ **(ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΒΕΛΤΙΣΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΑΙΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ)**	
(50) ΈΡΓΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΗΣ ΥΦΑΛΜΥΡΩΣΗΣ ΤΩΝ ΥΠΟΓΕΙΩΝ ΥΔΑΤΩΝ Η ΕΔΑΦΩΝ	
(51) ΈΡΓΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΠΟ ΔΙΑΒΡΩΣΗ, ΚΑΤΟΛΙΣΘΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΤΗΡΙΞΗ ΕΔΑΦΩΝ	
(53) ΈΡΓΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΥΔΑΤΟΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ	
(55) ΦΑΡΟΙ.	

Μέρος ΙΙ– Η διαχείριση προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα

Διαχειριστικό σχέδιο – τι περιλαμβάνει

Κατευθυντήριες οδηγίες για το περιεχόμενο των σχεδίων διαχείρισης (Εργο ΕΠΜ)

- Ανασκόπηση και οργάνωση των στόχων διαχείρισης
- Προτάσεις διαχειριστικών δράσεων και μέτρων με κανονιστικό περιεχόμενο
- Προτάσεις διαχειριστικών δράσεων και μέτρων μη κανονιστικού χαρακτήρα
- Προτάσεις περαιτέρω διερεύνησης θεμάτων
- Σύνταξη σχεδίου δράσης
- Πρόγραμμα παρακολούθησης

Μέρος ΙΙ– Η διαχείριση προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα
Διαχειριστικοί στόχοι

- **Στόχοι διατήρησης τύπων οικοτόπων και ειδών**
- **Στόχοι άσκησης ανθρωπογενών δραστηριοτήτων**
- **Στόχοι για τη βιώσιμη ανάπτυξη των περιοχών**

©Ευφροσύνη Χαλκιοπούλου/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Μέρος ΙΙ– Η διαχείριση προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα

Διαχειριστικοί στόχοι – Στόχοι διατήρησης

Στόχοι διατήρησης	
Καθορίζονται	• σε επίπεδο περιοχής Natura 2000 • για όλα τα είδη και τους φυσικούς τύπους οικοτόπων με σημαντική παρουσία στην περιοχή • για ΖΕΠ & ΕΖΔ (& ΤΚΣ μετά την 6ετία) • σε εθνικό, περιφερειακό, ή βιογεωγραφικό επίπεδο εντός του κράτους μέλους
Βασίζονται	στις οικολογικές απαιτήσεις των ειδών και οικοτόπων με σημαντική παρουσία στην περιοχή
Καθορίζουν	την επιθυμητή κατάσταση διατήρησης αυτών των ειδών και οικοτόπων
Διαμορφώνονται	σε συνάρτηση με την εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης κάθε είδους και τύπου οικοτόπου και με άλλα κριτήρια όπως απειλές, κίνδυνοι κ.α.
Συστήνεται να είναι	μετρήσιμοι, περιεκτικοί, συνεκτικοί

Μέρος ΙΙ– Η διαχείριση προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα

Διαχειριστικοί στόχοι – Στόχοι διατήρησης

Που βρισκόμαστε

- Καθορισμός εθνικών στόχων διατήρησης για 21 φυσικούς τύπους οικοτόπων και 55 είδη ενωσιακού ενδιαφέροντος (υ.α. ΦΕΚ Β’ 1375/2021, ΦΕΚ Β’ 1915/2021, ΦΕΚ Β’ 1091.2023)
- Πρόσφατη θεσμοθέτηση στόχων σε επίπεδο περιοχής στο πλαίσιο του LIFE-IP 4 NATURA (για τύπους οικοτόπων και είδη για τα οποία υφίστανται επαρκή και αξιόπιστα δεδομένα)
    - Καθορισμός στόχων διατήρησης σε ΕΖΔ - ΤΚΣ (ΦΕΚ Β’ 1807/2023)
    - Καθορισμός στόχων διατήρησης σε ΖΕΠ (ΦΕΚ Β’ 3118/2023)
- Επικείμενη θεσμοθέτηση πρόσθετων στόχων με το νέο Έργο Εποπτείας 2021-25+

Οι στόχοι διατήρησης που θεσμοθετήθηκαν θα ληφθούν υπόψη στην κατάρτιση των σχεδίων διαχείρισης των αντίστοιχων ΖΕΠ και ΕΖΔ

Μέρος ΙΙ– Η διαχείριση προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα

Διαχειριστικοί στόχοι – Στόχοι διατήρησης (παράδειγμα)

Στόχοι διατήρησης για την ΖΕΠ Δέλτα Έβρου (GR1110006) – ορνιθοπανίδα (ΦΕΚ Β' 3118/2023)

Όνομα	Παράμετρος	Μονάδα μέτρησης	Τιμή στόχου	Εξειδικευμένη τιμή στόχου
Νανόχηνα (*Anser erythropus*)	Πληθυσμός	Άτομα	90	Διατήρηση

Στόχοι διατήρησης για την ΕΖΔ Όρη Μπαρμπάς και Κλωκός, Φαράγγι Σελινούντα (GR2320005) – είδος Παραρτήματος ΙΙ (ΦΕΚ Β' 1807/2023)

Όνομα	Παράμετρος	Μονάδα μέτρησης	Τιμή στόχου	Εξειδικευμένη τιμή στόχου
Elaphe quatuorlineata (λαφιάτης)	Πληθυσμός	Αριθμός αναπαραγωγικών ατόμων	200	Διατήρηση
	Εξάπλωση	Αριθμός κελιών (1χλμ Χ 1χλμ)	9	Διατήρηση
	Ενδιαίτημα	Εκτάρια	Ανεπαρκή δεδομένα	Ανεπαρκή δεδομένα

Μέρος ΙΙ– Η διαχείριση προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα

Διαχειριστικοί στόχοι – Στόχοι διατήρησης (παράδειγμα)

Στόχοι διατήρησης για την Ειδική Ζώνη Διατήρησης (ΕΖΔ) «ΒΟΡΕΙΑ ΧΙΟΣ ΚΑΙ ΝΗΣΟΙ ΟΙΝΟΥΣΣΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ» (GR4130001)

Πίνακας GR4130001_1. Τύποι οικοτόπων του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ

Πίνακας GR4130001_1.1. Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (Posidonion oceanicae) (1120)

Παράμετρος	Μονάδα μέτρησης παραμέτρου	Τιμή στόχου	Εξειδικευμένος στόχος	Παρατηρήσεις
Έκταση	Εκτάρια	Ανεπαρκή δεδομένα	Ανεπαρκή δεδομένα	
Στρατηγική αύξησης ριζωμάτων (στα 15 μέτρα βάθος)	% Πλαγιότροπων Ριζωμάτων	<20%	Διατήρηση	
Βάθος κατώτερου ορίου εξάπλωσης	Μέτρα	>30	Επίτευξη	
Κάλυψη Λιβαδιού (στα 15 μέτρα βάθος)	% συνολικής έκτασης τύπου οικοτόπου	>70%	Διατήρηση	
Δυναμική (σταθερότητα, εξάπλωση, συρρίκνωση) λιβαδιού στο κατώτερο όριο εξάπλωσης	Τυπολογία του Κατώτερου Ορίου Εξάπλωσης Λιβαδιού	Προελαύνον	Επίτευξη	
Δείκτης Διατήρησης (στα 15 μέτρα βάθος)	Δείκτης (Conservation Index – CI)	≧0,7	Διατήρηση	
Πυκνότητα Λιβαδιού (στα 15 μέτρα βάθος)	βλαστοί ανά τ.μ.	>372	Επίτευξη	

Μέρος ΙΙ– Η διαχείριση προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα
Λοιποί διαχειριστικοί στόχοι (ενδεικτικά παραδείγματα)

Στόχοι άσκησης ανθρωπογενών δραστηριοτήτων	Προστατευόμενο αντικείμενο στόχος
1 Ρύθμιση της αναρριχητικής δραστηριότητας	Β.1.1 Τ.Ο. 8210 Β.1.2 *Phitosia crocipholia* Β.1.3 *Potentilla greuteriana* Β.1.4 Προστατευόμενα, ενδημικά, σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας με ασβεστολιθικά ενδιαιτήματα
Β.2 Ρύθμιση της βόσκησης με σκοπό την άρση ή μετριασμό των πιέσεων και απειλών στους τύπους οικοτόπων και στα ενδιαιτήματα των ειδών	Β.2.1 Τ. Ο. 92C0 Β.2.2 *Lutra lutra*
Β.3 Ρύθμιση της τουριστικής δραστηριότητας και άρση ή μείωση των πιέσεων - απειλών μέσω έργων για τη διαχείριση των επισκεπτών και έργων ερμηνείας και ανάδειξης του περιβάλλοντος	Β.2.3 Όλοι οι τύποι οικοτόπων και τα είδη, Β.3.1 Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Β.5. Ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας για την διατήρηση της βιοποικιλότητας	Β.5.1 Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής

Πηγή: *ΥΠΕΝ Δημόσια διαβούλευση των ΕΠΜ Χλύκας Ν., Σκώκου Ν., (Συντονιστές Έκδοσης), Παραδοτέο ΠΒ3 (Τεύχος ΜΑ). «Τεύχη ΕΠΜ 1ης ομάδας περιοχών. Μελέτη 10: «Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Πελοποννήσου». Υπ. Περιβάλλοντος και Ενέργειας, NERCO – Ν. ΧΛΥΚΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Α.Ε.Μ., Αθήνα, 1711σελ*

Μέρος ΙΙ– Η διαχείριση προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα
Λοιποί διαχειριστικοί στόχοι (ενδεικτικά παραδείγματα)

Στόχοι για τη βιώσιμη ανάπτυξη των περιοχών	Συσχετιζόμενος φυσικός πόρος, δραστηριότητα, ή συμβάν στόχος
Γ.1. **Ανάπτυξη και προώθηση αειφόρου τουρισμού** μέσω δημιουργίας υποδομών υποστήριξης τουριστών και υποδομών ανάδειξης του φυσικού και πολιτιστικού πλούτου της περιοχής και μέσω έργων και δράσεων ερμηνείας ευαισθητοποίησης / ενημέρωσης	Διαχείριση Επισκεπτών Τουριστική ανάπτυξη Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση Ανάδειξη πολιτιστικού, ιστορικού και φυσικού πλούτου
Γ.2. **Αποτίμηση, προβολή και διατήρηση οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών** που παρέχουν στον άνθρωπο	Οικοσυστημικές υπηρεσίες Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση Το σύνολο των ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής
Γ.3. **Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας**, της πρωτογενούς παραγωγής και της **προώθησης τοπικά παραγόμενων προϊόντων,** διασφαλίζοντας ταυτόχρονα τη βελτίωση της κατάστασης διατήρησης ειδών και τύπων οικοτόπων	Δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα
Γ.4. **Ανάπτυξη και χρήση βάσεων δεδομένων και GIS εφαρμογών** / εργαλείων για την **ανάδειξη** / **προώθηση** των φυσικών και πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής και τη χρήση τους ως δομικό εργαλείο λήψης αποφάσεων και διαχείρισης της περιοχής	Ερμηνεία περιβάλλοντος / ενημέρωση / ευαισθητοποίηση Το σύνολο των ειδών και τύπων οικοτόπων της περιοχής

Πηγή: *ΥΠΕΝ Δημόσια διαβούλευση των ΕΠΜ Χλύκας Ν., Σκώκου Ν., (Συντονιστές Έκδοσης), Παραδοτέο ΠΒ3 (Τεύχος ΜΑ). «Τεύχη ΕΠΜ 1ης ομάδας περιοχών. Μελέτη 10: «Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Πελοποννήσου». Υπ. Περιβάλλοντος και Ενέργειας, NERCO – Ν. ΧΛΥΚΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Α.Ε.Μ., Αθήνα, 1711σελ*

Μέρος ΙΙ - Η διαχείριση προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα

Διαχειριστικά μέτρα – τύποι μέτρων (ενδεικτικά)

- Μέτρα κανονιστικού χαρακτήρα
- Μέτρα διατήρησης ειδών και τύπων οικοτόπων
- Μέτρα διαχείρισης δασών, λιβαδιών, αγροτικών εκτάσεων
- Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων
- Μέτρα διαχείρισης δραστηριοτήτων (τουριστικών, αθλητικών κ.α.)
- Μέτρα επικοινωνίας, ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης
- Μέτρα επόπτευσης και φύλαξης

Μέρος ΙΙ - Η διαχείριση προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα

Διαχειριστικά μέτρα – η ταυτότητα κάθε μέτρου

Ταυτότητα του μέτρου

- Στόχος μέτρου
- Κωδικός
- Κατηγορία /τύπος
- Ονομασία
- Περιγραφή
- Πιέσεις που αντιμετωπίζονται
- Σχετική προστατευόμενη περιοχή
- Όροι/περιορισμοί που εξειδικεύονται/ εφαρμόζονται
- Συγκεκριμένες περιοχές/οικοσύστημα
- Τύποι οικοτόπων ή είδη που αφορά

- Διάρκεια υλοποίησης
- Χρονικό βάθος απόδοσης
- Συνέργεια με άλλα μέτρα
- Βαθμός συνέργειας
- Προτεραιότητα μέτρου
- Τύπος του μέτρου
- Φορέας υλοποίησης
- Κόστος
- Πηγή χρηματοδότησης
- Θεσμικές ή διοικητικές προϋποθέσεις υλοποίησης

Μέρος ΙΙ - Η διαχείριση προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα
Διαχειριστικά μέτρα – Κανονιστικό πλαίσιο

Ειδικές Διαχειριστικές ρυθμίσεις για την άσκηση της βόσκησης

- **Ονομ. Κατ. Μέτρου:** Επανένταξη κατάλληλων γεωργικών πρακτικών για αντιμετώπιση της εγκατάλειψης της γεωργικής γης, συμπεριλαμβανομένων της χορτοκοπής, της βόσκησης, της καύσης ή αντίστοιχων μέτρων
- **Ονομασία Πίεσης:** Εντατική βόσκηση ή υπερβόσκηση από ζώα
- **Εξειδίκευση Πίεσης:** Η υπερβόσκηση επιφέρει ερημοποίηση και συνολική υποβάθμιση του ενδιαιτήματος τροφοληψίας
- **Σκοπιμότητα:** Διαχείριση και προστασία των τύπων οικοτόπων και των ειδών που δέχονται πιέσεις από την άσκηση της βόσκησης. Διαχείριση των αποθεμάτων τροφής για τα είδη που τρέφονται στις περιοχές αυτές
- **Περιοχή/ Οικοσύστημα:** ΖΠΦ1, ΖΔΟΕ3
- **Φυσικό Αντικείμενο:** Εξειδίκευση όρων για την εφαρμογή της περιτροπικής βόσκησης και την χρονική περίοδο απαγόρευσης της βόσκησης. Προβλέψεις προγραμμάτων χρημστοδότησης των υποδομών που απαιτούνται για την εφαρμογή της περιτροπικής βοσκησης.
- **Φορέας Υλοποίησης:** ΟΦΥΠΕΚΑ - Κεντρική υπηρεσία
- **Εναλλακτ. Φορέας:** ΥΠΑΑΤ

Πηγή: ΥΠΕΝ Δημόσια διαβούλευση των ΕΠΜ Παππάς Ε., Αλεξανδροπούλου Ε., Γιάννη Α., Ζαχαράκη Τ., 2020. Τεύχη ΕΠΜ 1ης ομάδας περιοχών. Κεφάλαιο 5: Διαχείριση Προστατευτέου Αντικειμένου. Τεύχος 5.2: Μέτρα Διαχείρισης τύπων οικοτόπων και ειδών. Μελέτη 9: Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Κρήτης». Υπ. Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Αθήνα, 563 σελ.

Μέρος ΙΙ - Η διαχείριση προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα

Διαχειριστικά μέτρα –κανονιστικού περιεχομένου

Άσκηση αναρριχητικής δραστηριότητας

- **Εποχικοί και χωρικοί περιορισμοί άσκησης της δραστηριότητας** καθ'ετος κατόπιν αξιολόγησης της κατάστασης και της καταγραφής των πιθανών φωλιών των πτηνών. Οι ρυθμίσεις μπορεί να περιλαμβάνουν την απαγόρευση χρήσης κάποιων διαδρομών ή ολόκληρου του πεδίου και είναι εποχικού χαρακτήρα, για όσο διάστημα επηρεάζεται η αναπαραγωγική περίοδος του είδους.

- **Χωρικοί περιορισμοί άσκησης της δραστηριότητας** με σκοπό τη δημιουργία θέσεων προστασίας χωρίς αναρρίχηση. Εφόσον καταγραφούν κρίσιμα ενδιαιτήματα πάνω σε κάποια αναρριχητική διαδρομή ή εφόσον εκτιμηθεί ότι κινδυνεύει η διατήρηση κάποιου είδους ή για την προστασία πληθυσμών από θέσεις που δεν έχουν ανοίξει αναρριχητικές διαδρομές. Οι περιορισμοί θα λαμβάνουν υπόψη τα αποτελέσματα του σχετικού μέτρου διαχείρισης .

- Η μετακίνηση από και προς τις διαδρομές αναρρίχησης επιτρέπεται μόνο από υφιστάμενα μονοπάτια και επιλέγονται τεχνικές ασφάλισης με τις λιγότερες επιπτώσεις στα βραχώδη οικοσυστήματα.

- Μετά την ολοκλήρωση της αναρριχητικής δραστηριότητας θα πρέπει να απομακρύνεται τυχόν εξοπλισμός διάνοιξης, (π.χ. σχοινιά και ιμάντες αναρρίχησης) καθώς και τυχόν απορρίμματα

Πηγή: ΥΠΕΝ Δημόσια διαβούλευση των ΕΠΜ Χλύκας Ν., Σκώκου Ν., (Συντονιστές Έκδοσης), Παραδοτέο ΠΒ3 (Τεύχος ΜΑ). «Τεύχη ΕΠΜ 1ης ομάδας περιοχών. Μελέτη 10: «Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Πελοποννήσου». Υπ. Περιβάλλοντος και Ενέργειας, NERCO – Ν. ΧΛΥΚΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Α.Ε.Μ.

Μέρος ΙΙ - Η διαχείριση προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα

Διαχειριστικά μέτρα –ανάλογα το αντικείμενο (ενδεικτικά)

Μέτρα για τη διατήρηση του οικοτόπου

- Αποκατάσταση ή/ και δημιουργία νέων τεχνητών υγροτόπων ως εστιών βιοποικιλότητας για την βελτίωση των ενδιαιτημάτων των Mauremys rivulata και άλλων ειδών αμφιβίων και ερπετών της περιοχής
- Περιφράξεις μεμονωμένων δέντρων και συστάδων δένδρων για την αποκατάσταση δασικών ενδιαιτημάτων του Παραρτήματος Ι (9370*; 9320; 9310; 92C0; 934A)

Μέτρα για τη διατήρηση ειδών

- Οριοθέτηση «περιοχών για προστασία των πληθυσμών» και «περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών» της πίννας (Pinna nobilis) και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους
- Πιλοτικά προγράμματα ενίσχυσης τοπικών πληθυσμών του είδους Tropidophoxinellus spartiaticus
- Προστασία αναπαραγωγικής δραστηριότητας, φωλιών και νεοσσών στις κύριες περιοχές φωλεοποίησης της Caretta caretta (παραλίες Ζάγκα-Μεμί Κορώνης και Ρωμανού)

Μέτρα Επικοινωνίας, Ενημέρωσης, Ευαισθητοποίησης

- Εξειδικευμένες δράσεις ενημέρωσης, κατάρτισης και ευαισθητοποίηση για τα χειρόπτερα της περιοχής και τα σπήλαια (Τ.Ο. 8310) που αποτελούν κρίσιμο ενδιαίτημά τους (καταφύγιο)
- Εξειδικευμένες δράσεις περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στα σχολεία για τα χειρόπτερα

Πηγή: *ΥΠΕΝ Δημόσια διαβούλευση των ΕΠΜ Χλύκας Ν., Σκώκου Ν., (Συντονιστές Έκδοσης), Παραδοτέο ΠΒ3 (Τεύχος ΜΑ). «Τεύχη ΕΠΜ 1ης ομάδας περιοχών. Μελέτη 10: «Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Πελοποννήσου». Υπ. Περιβάλλοντος και Ενέργειας, NERCO – Ν. ΧΛΥΚΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Α.Ε.Μ., Αθήνα, 1711σελ*

Μέρος ΙΙ - Η διαχείριση προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα

Διαχειριστικά μέτρα – παραδείγματα για τη διατήρηση ειδών

Σκύλοι Καρελίας στο πρόγραμμα προστασίας της αρκούδας

- Συνύπαρξη ανθρώπων και αρκούδας
- Ο πληθυσμός της αρκούδας έχει ανοδική τάση
- Βασικοί πυρήνες πληθυσμού είναι Πίνδο, Ροδόπη και Πρέσπες
- Χρήση σκύλων Καρελίας για τη διαχείριση αρκούδων σε προστατευόμενες περιοχές
- Σκύλοι έχουν έμφυτη και επίκτητη επιθετικότητα προς τις αρκούδες
- Εκφοβισμός και απομάκρυνση αρκούδων με ασφάλεια
- Ομάδες απώθησης αρκούδων (2 σκυλιά και 2 χειριστές)
- Χρηματοδότηση: Πρόγραμμα LIFE (LIFE ARCPIN)

(Μ.Δ Εθνικού Πάρκου Βορείας Πίνδου, Μ.Δ. Εθνικών Πάρκων Νέστου – Βιστωνίδας και Ροδόπης, Μ.Δ. Εθνικού Πάρκου Πρεσπών και Προστατευόμενων Περιοχών Δυτικής Μακεδονίας, Καλλιστώ)

Μέρος ΙΙ - Η διαχείριση προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα

Διαχειριστικά μέτρα – παραδείγματα για τη διατήρηση ειδών

Χώροι Τροφοληψίας Αρπακτικών Πτηνών (ΧΤΑΠ)

- Υποστήριξη πληθυσμών πτωματοφάγων αρπακτικών
- Ανεπάρκεια τροφής λόγω μείωσης των μετακινούμενων κτηνοτροφικών κοπαδιών
- Απόθεση συμπληρωματικής τροφής σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους (ταΐστρες)
- Ο πρώτος ΧΤΑΠ το 1987 στο Εθνικό Πάρκο Δαδιάς
- Λειτουργούν με επιτυχία στο Εθνικό Πάρκο Δαδιάς, στην Κρήτη και σε άλλα σημεία της ηπειρωτικής Ελλάδας
- Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τρια πτωματοφάγα είδη, θεσμοθέτηση και νομική κατοχύρωση της λειτουργίας ΧΤΑΠ σε εθνικό επίπεδο

Μέρος ΙΙ - Η διαχείριση προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα

Διαχειριστικά μέτρα – παραδείγματα

Διαχείριση υγρών λιβαδιών - καλαμιώνα στο Εθνικό Πάρκο Πρεσπών

- Διαχείριση των υγρών λιβαδιών –καλαμιώνα έχεις ως στόχο τον περιορισμό της έκτασης του και δημιουργία ελευθέρων από βλάστηση χώρων
- Απαραίτητοι για διατήρηση ειδών όπως ο αργυροπελεκάνος, ο ροδοπελεκάνος, η λαγγόνα, ο αργυροτσικνιας και άλλα
- Χώροι αναπαραγωγής ψάρια και αμφίβια
- Εφαρμόζεται χειμερινή και θερινή κοπή καλαμιών
- Βόσκηση σύμφωνα με το σχέδιο διαχείρισης για τον περιορισμό του καλαμιώνα σε βάρος των υγρολίβαδων
- Οφέλη στην αλιεία, στην γεωργία στην κτηνοτροφία

Μέρος ΙΙ - Η διαχείριση προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα

Διαχειριστικά μέτρα - παραδείγματα για την ανάδειξη της περιοχής

Βιώσιμος τουρισμός στην Δυτική Κρήτη

- Τουριστικό πακέτο διάρκειας 6 ημερών, ευρύτερη περιοχή Εθνικού Πάρκου Σαμαριάς
- Επίσκεψη με ξεναγό στην πόλη των Χανίων
- Δείπνο με παραδοσιακές συνταγές και ποτά
- Πεζοπορία με οδηγό στο φαράγγι της Σαμαριάς
- Επίσκεψη στην περιοχή του πυρήνα προστασίας του με μικρό πικνίκ με τοπικά προϊόντα

@Μονάδα Διαχείρισης

@Μονάδα Διαχείρισης

- Ξενάγηση με καγιάκ κατά μήκος του νότιου άκρου του Εθνικού Δρυμού
- Ξενάγηση στο παραδοσιακό χωριό της Αράδαινας, με τη διάσημη ατσαλένια γέφυρα και την τοπική εκκλησία και
- Τρεις διανυκτερεύσεις στο χωριό του Αϊ Γιάννη (St John) σε ένα μικρό ξενώνα χτισμένο σύμφωνα με παραδοσιακά αρχιτεκτονικά πρότυπα

Μέρος ΙΙ– Η διαχείριση προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα

Εφαρμογή και παρακολούθηση της διαχείρισης

Σχέδια δράσης

- Ιεράρχηση προτεραιοτήτων για τα διαχειριστικά μέτρα
- Ωριμότητα - Προπαρασκευαστικές δράσεις για την υλοποίηση
- Φορείς υλοποίησης διαχειριστικών μέτρων
- Χρονοδιάγραμμα
- Κόστος
- Πηγές/φορείς χρηματοδότησης
- Ενδεικτικοί δείκτες ωρίμανσης

Πρόγραμμα παρακολούθησης

- Σκοπός παρακολούθησης
- Δείκτες παρακολούθησης, πρωτόκολλα συλλογής δεδομένων, μεθοδολογία
- Χρονοδιάγραμμα εφαρμογής
- Προϋπολογισμός
- Φορέας υλοποίησης

Μέρος ΙΙ– Η διαχείριση προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα
Εφαρμογή, παρακολούθηση παραδείγματα δεικτών παρακολούθησης

Διαχείριση της στάθμης και των διακυμάνσεων του νερού της λίμνης Μικρή Πρέσπα

Δείκτες παρακολούθησης:

- Εύρος διακύμανσης στάθμης λίμνης
- Ρυθμός πτώσης της στάθμης την εαρινή περίοδο.
- Έκταση υγρολίβαδων.
- Έκταση καλαμιώνων.
- Πληθυσμοί υδρόβιων πουλιών.
- Πληθυσμοί γριβαδιού και άλλων ειδών της ιχθυοπανίδας.
- Αριθμός επισκεπτών για παρατήρηση της φύσης.

Διαχείριση των υγρών λιβαδιών (Μεσογειακοί λειμώνες υψηλών χόρτων και βούρλων Molinio-Holoschoenion) στη λίμνη Μικρή Πρέσπα

Δείκτες παρακολούθησης:

- Πληθυσμιακές τάσεις και ηλικιακή δομή πληθυσμού γριβαδιών.
- Πληθυσμοί υδρόβιων και παρυδάτιων πουλιών (π.χ. Δείκτης Πληθυσμιακής Κατάστασης Ειδών).
- Ποσότητες λήμματος

Πηγή: *Γιαννάκης, Ν., Δ. Μπούσμπουρας, Δ. Αργυρόπουλος και Ι. Καζόγλου (συντονισμός). 2010. Σχέδιο Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Πρεσπών. Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Φλώρινας, Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πρεσπών.*

Μέρος ΙΙ– Η διαχείριση προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα

Αξιολόγηση της διαχείρισης

Μια διαδικασία που αφορά…

- Την εξέταση αποτελεσματικότητας μέτρων και επίτευξης στόχων
- Την προσαρμοστική διαχείριση
- Την κατανόηση προκλήσεων και προβλημάτων
- Την στοιχειοθέτηση χρηματοδοτικών αναγκών

Άρθρο 36 ν. 4685/2020 – Έκθεση αξιολόγησης έργου των ΜΔΠΠ

- **Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας εφαρμογής των ρυθμίσεων ΠΔ και Σχεδίου Διαχείρισης**
- **Αποτελέσματα από την εφαρμογή μέτρων διαχείρισης** σε σχέση με τους βραχυπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους τους **διαχειριστικούς στόχους**
- **Βαθμός αξιοποίησης των διαθέσιμων πόρων** *(στελεχών, χρηματοδότησης από εθνικούς και ευρωπαϊκούς πόρους, πρόσθετων εσόδων κ.α.)*
- τη συμβολή **των δράσεων** της ΜΔΠΠ στην επίτευξη των διαχειριστικών στόχων
- **Αξιολόγηση της συνεργασίας** με την τοπική κοινωνία και άλλους εμπλεκόμενους φορείς και τον **βαθμό συμμετοχής** τους στη διαχείριση της περιοχής,
- **Διαχείριση** των έκτακτων περιστατικών.

Μέρος ΙΙ– Η διαχείριση προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα

Χρηματοδότηση της διαχείρισης

Συγχρηματοδότηση με Ευρωπαϊκή Ένωση

- Η αποτελεσματική διαχείριση, και αποκατάσταση των περιοχών του δικτύου Natura 2000 απαιτεί σημαντικές επενδύσεις **(2021-2027: 1 δισ. ευρώ στην Ελλάδα)**
- Η κύρια ευθύνη για τη χρηματοδότηση του δικτύου Natura 2000 βαρύνει τα κράτη μέλη
- ωστόσο το άρθρο 8 της Οδηγίας για τους οικοτόπους συνδέει ρητά την λήψη των απαραίτητων μέτρων διατήρησης για το Δίκτυο Natura 2000 με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ)
- Η χρηματοδότηση υλοποιείται μέσω των ταμείων της ΕΕ
- Το κάθε κράτος μέλος συντάσσει το Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας
    - Εργαλείο στρατηγικού και πολυετούς σχεδιασμού του κάθε κράτους μέλους
    - Καλύπτει μεγάλη χρονική περίοδο (διάρκειας 7 ετών)
    - Καθορισμός αναγκών και προτεραιοτήτων χρηματοδότησης του δικτύου Natura 2000
    - Διευκόλυνση ένταξη διαχειριστικών δράσεων στα χρηματοδοτικά μέσα της ένωσης

Μέρος ΙΙ– Η διαχείριση προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα

Χρηματοδότηση της διαχείρισης – ΠΔΠ

Προτεραιότητες στο ΠΔΠ 2021 -2027

- βελτίωση της κατάστασης των ειδών και τύπων οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος,
- βελτίωση της διαχείρισης του Δικτύου μέσω εργαλείων, δράσεων οικοδόμησης δυναμικού και έργων ενημέρωση/ευαισθητοποίησης,
- ανάπτυξη πράσινων υποδομών
- προώθηση αγροπεριβαλλοντικών πρακτικών,
- διατήρηση των γενετικών πόρων,
- εξάλειψη των χωροκατακτητικών ξενικών ειδών,
- μετριασμό των επιπτώσεων των μεγάλων υποδομών,
- μετριαασμό/την πρόληψη των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής,
- βελτίωση της εφαρμογής της κοινοτικής και εθνικής περιβαλλοντικής νομοθεσίας και
- αντιμετώπιση των προβλημάτων που δημιουργούνται από τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ της άγριας ζωής και των ανθρώπινων δραστηριοτήτων.

Μέρος ΙΙ– Η διαχείριση προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα

Χρηματοδότηση της διαχείρισης – διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία

Τα κοινοτικά κονδύλια για τη χρηματοδότηση του Δικτύου Natura 2000 μέσω του Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου για την περίοδο 2021-2027 θα διατεθούν από τα ακόλουθα ταμεία και προγράμματα:

1. Πρόγραμμα LIFE
2. Πρόγραμμα Horizon Europe
3. Πρόγραμμα Erasmus+
4. Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), συμπεριλαμβανομένου του Προγράμματος Interreg
5. Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ)
6. Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ)
7. Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ+)

Ερωτήσεις;

©Κύριλλος Σαμαράς

©Νικόλαος Αντωνόπουλος/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Σύντομη αξιολόγηση

Η γνώμη σας είναι πολύτιμη!

©Αλέξανδρος Ταγαρίδης/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Σύντομο ανώνυμο ερωτηματολόγιο αξιολόγησης σεμιναρίου

Συνέχεια του προγράμματος ενδυνάμωσης ικανοτήτων

Επόμενα βήματα

- Αποστολή υλικού σεμιναρίου και βεβαιώσεων παρακολούθησης
- Συνέχιση δράσεων κατάρτισης και ενδυνάμωσης ικανοτήτων

Δείτε επιπλέον

- Ηλεκτρονική πλατφόρμα εκπαίδευσης «Εδώ ζούμε» (https://edozoume.gr/e-learning/)
- Ιστοσελίδα LIFE-IP 4 NATURA: Εδώ ζούμε (https://edozoume.gr/)
- Online περιήγηση στην έκθεση με τους νικητές του 3ου πανελλήνιου φωτογραφικού διαγωνισμού “Click στη Φύση” (https://edozoume.gr/click-sti-fysi-deite-ti-3d-fotografiki-ekthesi-me-ta-erga-poy-diakrithikan-ston-3o-fotografiko-diagonismo/)

Με τη συγχρηματοδότηση του προγράμματος LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη συγχρηματοδότηση του Πράσινου Ταμείου

Εδώ ζούμε Natura 2000

LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

Ευχαριστούμε για τη συμμετοχή σας!

©Πολύβιος Παναγιωτίδης/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Παρουσίαση Δεκεμβρίου 2024

©Δημήτριος Δάβαρης/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Διακυβέρνηση προστατευόμενων περιοχών

Διαδικτυακό σεμινάριο στο πλαίσιο του έργου LIFE-IP 4 NATURA

Δεκέμβριος 2024

Δημιουργία περιεχομένου & υλοποίηση διαδικτυακού σεμιναρίου:

Εύα Καλλιβωκά, Βασιλική Ορφανού, Γιώργος Μελισσουργός, Σοφία Κόπελα

©WWF Ελλάς, 2023

Εισαγωγή
Το έργο LIFE-IP 4 NATURA

- «Ολοκληρωμένες δράσεις για την διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων, και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα»
- 12 εταίροι
  (Συντονιστής το ΥΠΕΝ, και επιπλέον Πανεπιστήμιο Πατρών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, WWF Ελλάς, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Περιφέρεια Κρήτης, Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας & Θράκης, Περιφέρεια Αττικής, ΑΠΔ Ηπείρου – Δυτικής Μακεδονίας, Πράσινο Ταμείο, ΟΦΥΠΕΚΑ)
- Διάρκεια 8 έτη (2017-2025)
- Ενίσχυση της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος στην Ελλάδα και συμμόρφωση με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για τη φύση
- Ολοκληρωμένη και συντονισμένη πρωτοβουλία για την υλοποίηση του Πλαισίου Δράσεων Προτεραιότητας για το δίκτυο Natura 2000
- Ενδεικτικές δράσεις: εκπόνηση και υλοποίηση σχεδίων δράσης ειδών και οικοτόπων, πιλοτική εφαρμογή ΣΔ σε επιλεγμένες περιοχές, χαρτογράφηση και αξιολόγηση οικοσυστημικών υπηρεσιών κ.α.

Εισαγωγή
Το πρόγραμμα ενδυνάμωσης ικανοτήτων

Στόχος του είναι η επαύξηση των γνώσεων και η βελτίωση της κατανόησης θεμάτων όπως:

- *το νομικό πλαίσιο για την προστασία της βιοποικιλότητας,*
- *η εφαρμογή των ευρωπαϊκών οδηγιών για τη φύση,*
- *η δέουσα εκτίμηση για έργα και δραστηριότητες σε περιοχές Natura 2000, και*
- *η διαχείριση των περιοχών Natura 2000 της Ελλάδας*

- Βασίζεται σε χαρτογράφηση εμπλεκομένων και σχεδιάστηκε σύμφωνα με τις γνώσεις, τις απόψεις και τις ανάγκες κατάρτισής τους
- Περιλαμβάνει δράσεις ενημέρωσης, διαδικτυακά και δια ζώσης σεμινάρια, ηλεκτρονική ασύγχρονη τηλεκπαίδευση, καθώς και δράσεις εξοικείωσης με νέα εργαλεία
- Οι δράσεις θα συνεχιστούν μέχρι και την ολοκλήρωση του έργου (2025)

Εισαγωγή
Σύντομη γνωριμία

Δείξε μας που βρίσκεσαι στην Ελλάδα!

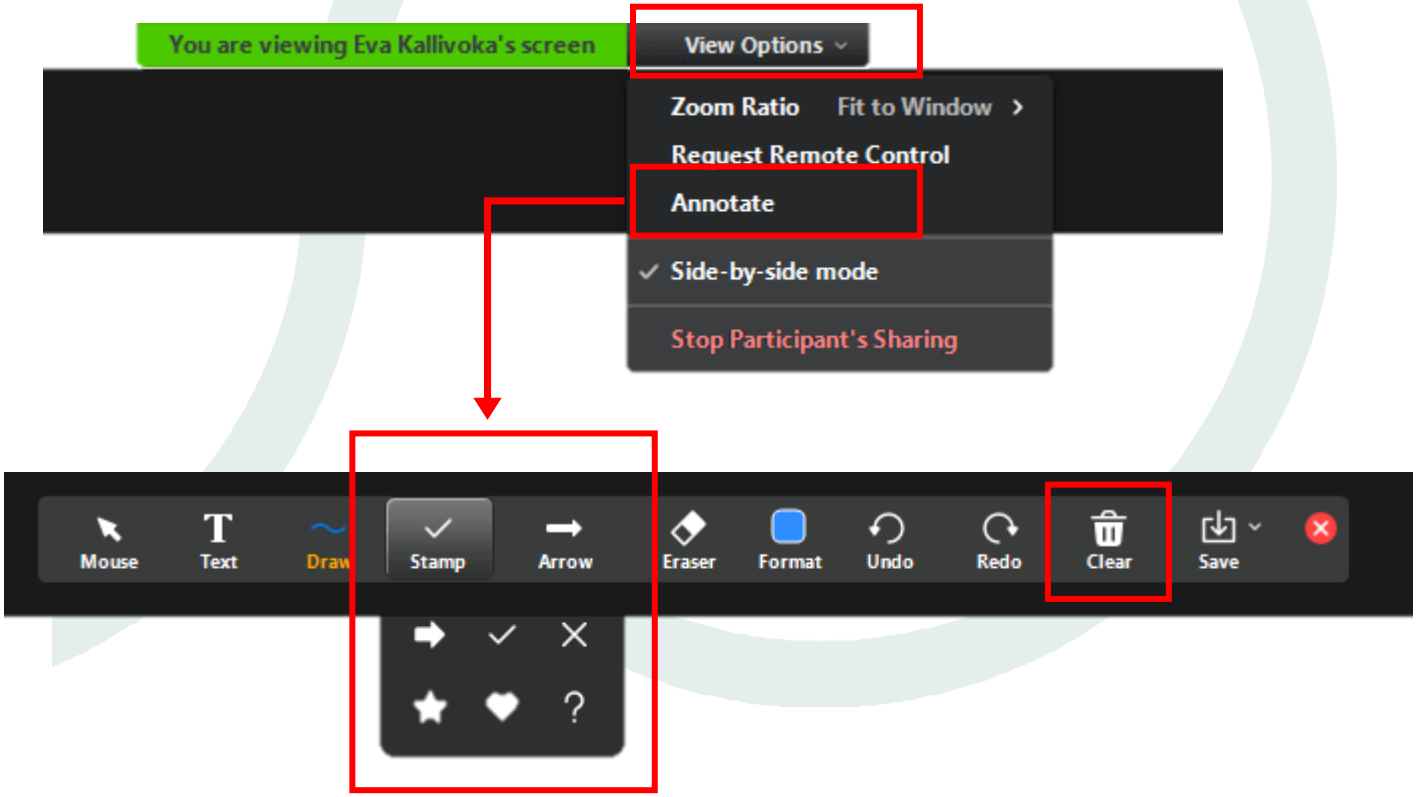

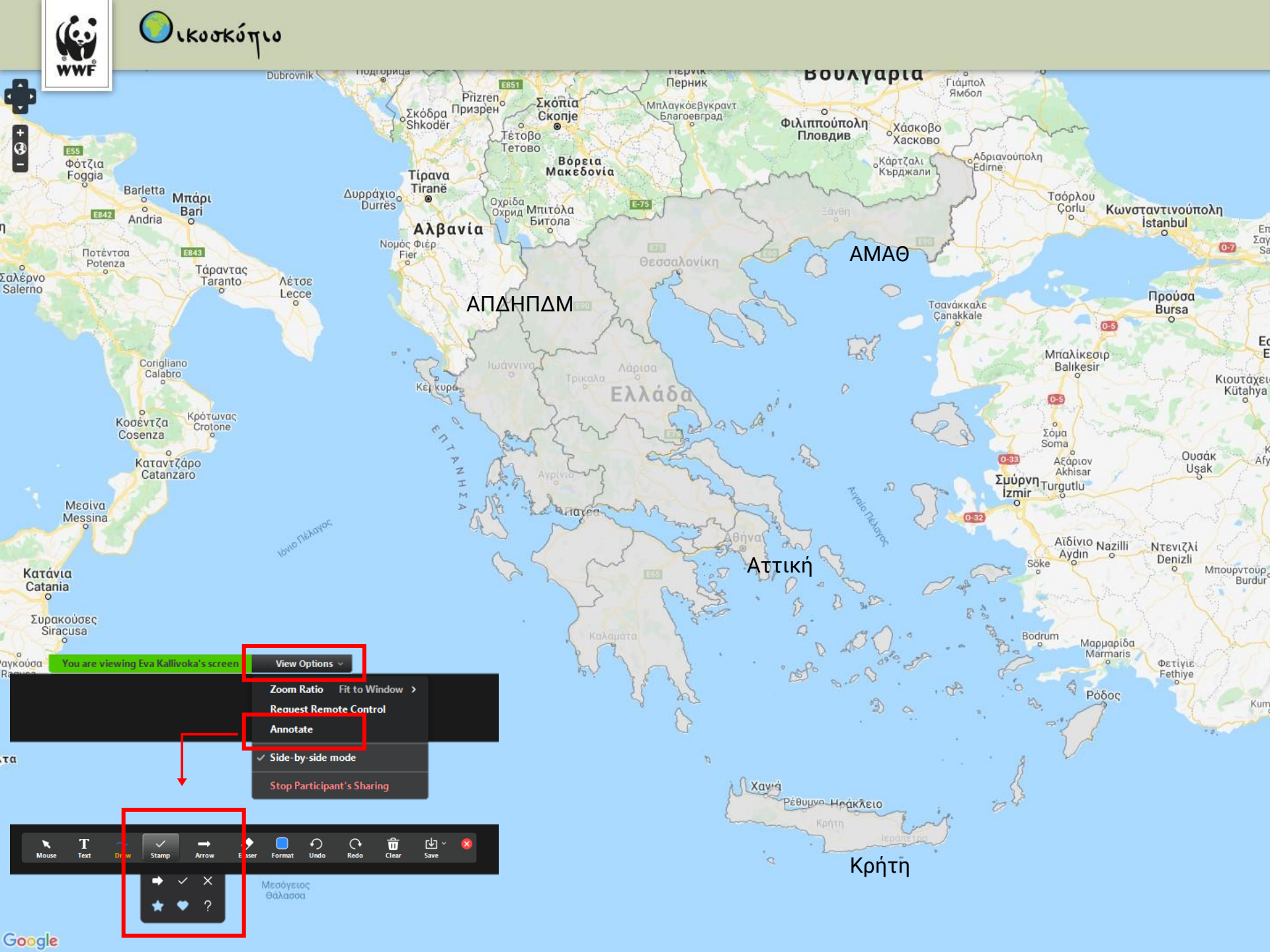
Οικοσκόπιο
ΑΜΑΘ
ΑΠΔΗΠΔΜ
Αττική
Κρήτη
You are viewing Eva Kallivoka's screen
View Options
Zoom Ratio
Fit to Window
Request Remote Control
Annotate
Side-by-side mode
Stop Participant's Sharing
Mouse
Text
Draw
Stamp
Arrow
Eraser
Format
Undo
Redo
Clear
Save
Google

Διακυβέρνηση προστατευόμενων περιοχών
Στόχοι σεμιναρίου

Μέρος Ι - Διακυβέρνηση προστατευόμενων περιοχών (IUCN)

- Η έννοια της διακυβέρνησης
- Τύποι διακυβέρνησης
- Αρχές χρηστής διακυβέρνησης

Μέρος ΙΙ - Διακυβέρνηση π.π. στην Ελλάδα

- Το εθνικό σύστημα διακυβέρνησης
- Εμπλεκόμενοι φορείς και εργαλεία
- Συνεργασία μεταξύ φορέων
- Συμμετοχή πολιτών και λοιπών εμπλεκομένων

Διακυβέρνηση προστατευόμενων περιοχών

Στόχοι σεμιναρίου

Μέρος Ι - Διακυβέρνηση προστατευόμενων περιοχών (IUCN)

- Η έννοια της διακυβέρνησης
- Τύποι διακυβέρνησης
- Αρχές χρηστής διακυβέρνησης

Μέρος ΙΙ - Διακυβέρνηση π.π. στην Ελλάδα

- Το εθνικό σύστημα διακυβέρνησης
- Εμπλεκόμενοι φορείς και εργαλεία
- Συνεργασία μεταξύ φορέων
- Συμμετοχή πολιτών και λοιπών εμπλεκομένων

Μέρος Ι – Διακυβέρνηση προστατευόμενων περιοχών (IUCN)

Η έννοια της διακυβέρνησης

Ορισμός IUCN

«Διακυβέρνηση είναι το σύνολο των αλληλεπιδράσεων μεταξύ θεσμών, δομών και διαδικασιών που καθορίζουν το πώς ασκείται η εξουσία και οι ευθύνες, πώς λαμβάνονται οι αποφάσεις και πώς οι πολίτες ή άλλοι ενδιαφερόμενοι μπορούν να εκφράζουν τη γνώμη τους »

©Μιλτιάδης Κουρμπόγλου/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Μέρος Ι – Διακυβέρνηση προστατευόμενων περιοχών (IUCN)

Σημαντικά στοιχεία της έννοιας

- Η έννοια της διακυβέρνησης εμπεριέχει **τρία αλληλένδετα στοιχεία**
  - Ποιος αποφασίζει και ποιος έχει επιρροή
  - Εργαλεία και διαδικασίες άσκησης εξουσίας
  - Εργαλεία και διαδικασίες συμμετοχής πολιτών και λοιπών εμπλεκομένων

τρόπος συμμετοχής και έκφρασης γνώμης πολιτών και λοιπών εμπλεκομένων

τρόπος άσκησης ευθυνών αρμοδιοτήτων και διαδικασίες λήψης αποφάσεων

σύστημα των αλληλεπιδράσεων μεταξύ θεσμών, δομών και διαδικασιών

Μέρος Ι – Διακυβέρνηση προστατευόμενων περιοχών

Διακυβέρνηση και διαχείριση

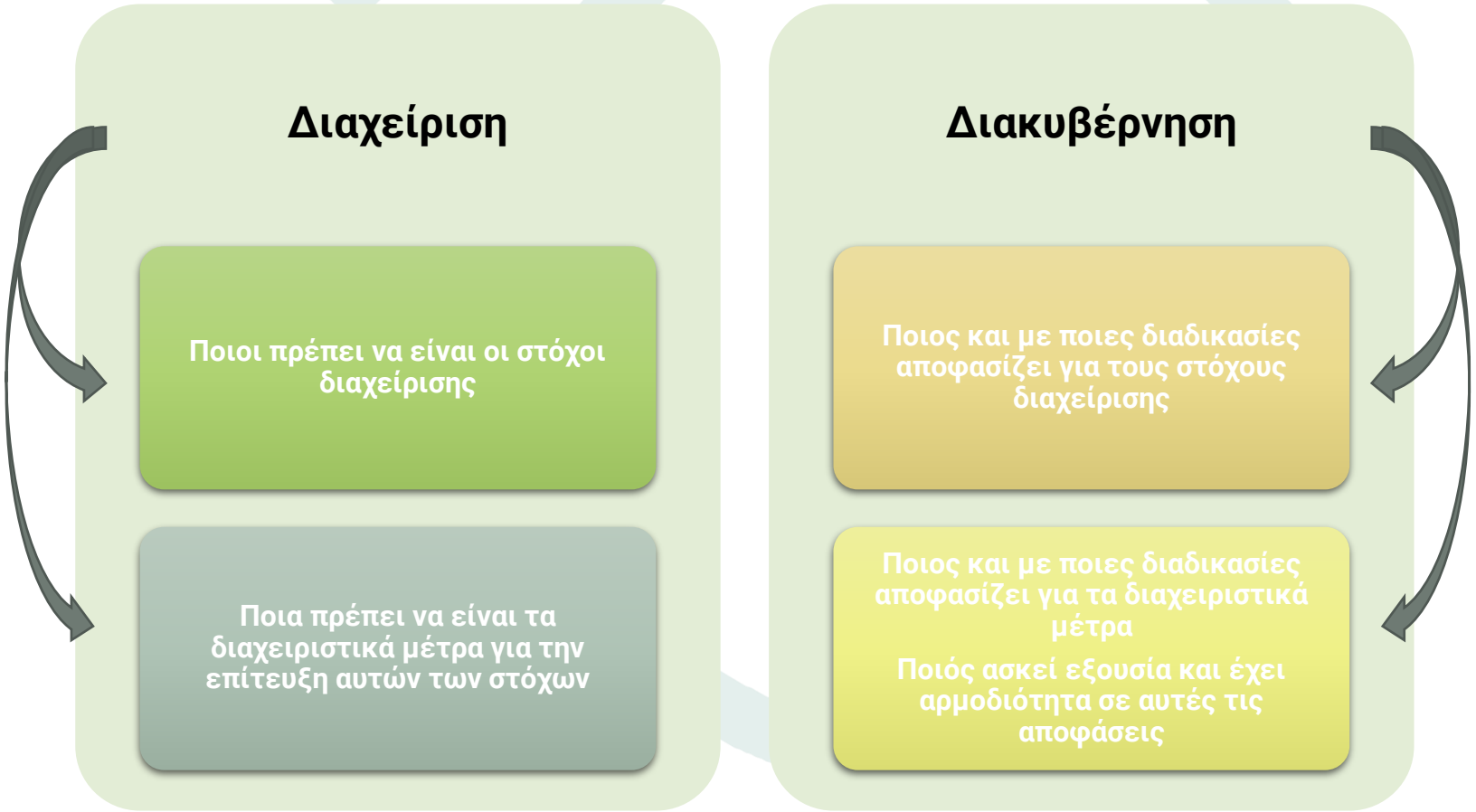

Μέρος Ι – Διακυβέρνηση προστατευόμενων περιοχών

Εμπλεκόμενοι διακυβέρνησης και εργαλεία

Θεσμικοί εμπλεκόμενοι φορείς

- Κεντρικές, περιφερειακές και τοπικές δημόσιες υπηρεσίες
- Αιρετές τοπικές αρχές
- Διαχειριστικές αρχές προστατευόμενων περιοχών
- Νομοθετικές και δικαστικές αρχές

Μη θεσμικοί εμπλεκόμενοι φορείς

- Ομάδες με νόμιμα δικαιώματα όπως π.χ. ιδιοκτησία γης, δικαιώματα χρήσης ή διαχείρισης φυσικών πόρων
- Ομάδες που άμεσα ή έμμεσα χρησιμοποιούν την προστατευόμενη περιοχή (π.χ. επισκέπτες, τουρίστες, φορείς έρευνας και εκπαίδευσης και άλλοι)
- Ομάδες της κοινωνίας των πολιτών

Εργαλεία διακυβέρνησης

- Νομοθεσία και πολιτικές
- Στρατηγικές (π.χ. Στρατηγική για τη βιοποικιλότητα)
- Ρυθμίσεις (κανονιστικά πλαίσια κτλ)
- Σχέδια διαχείρισης (προστατευόμενων περιοχών και άλλα)
- Νομικά δεσμευτικές συμφωνίες (π.χ. προγραμματικές συμβάσεις)

Στα **εργαλεία** της διακυβέρνησης των προστατευόμενων περιοχών περιλαμβάνονται **όλες οι πολιτικές και οι κανόνες** που σχετίζονται με τις **διαδικασίες λήψης αποφάσεων** οι οποίες επηρεάζουν τις περιοχές αυτές.

Μέρος Ι – Διακυβέρνηση προστατευόμενων περιοχών

Τύποι διακυβέρνησης κατά IUCN

- Διακυβέρνηση από κρατικές υπηρεσίες και φορείς
- Διακυβέρνηση από κοινού
- Ιδιωτική διακυβέρνηση
- Διακυβέρνηση από ιθαγενείς κοινότητες

©Φώτης Καφέτσης/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Μέρος Ι – Διακυβέρνηση προστατευόμενων περιοχών

Τύποι διακυβέρνησης κατά IUCN

Διακυβέρνηση από κρατικές υπηρεσίες και φορείς

- Αποφασιστική αρμοδιότητα στην κεντρική διοίκηση (υπουργείο, δημόσιες υπηρεσίες περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο)
- Οι αρχές είτε έχουν την δυνατότητα ή υποχρέωση να ενημερώνουν/ή και διαβουλεύονται με εμπλεκομένους
- Η συμβολή των εμπλεκόμενων στη λήψη αποφάσεων παραμένει περιορισμένη

Διακυβέρνηση από κοινού

- Αποφασιστική αρμοδιότητα: μοιράζεται μεταξύ κρατικών και μη φορέων
- Ένα ή περισσότερα θεσμικά όργανα με αποφασιστικό, συμβουλευτικό ή εκτελεστικό ρόλο
- Ομάδες εμπλεκομένων συμμετέχουν είτε σε συμβουλευτικά όργανα είτε σε όργανα διακυβέρνησης

Μέρος Ι – Διακυβέρνηση προστατευόμενων περιοχών

Τύποι διακυβέρνησης

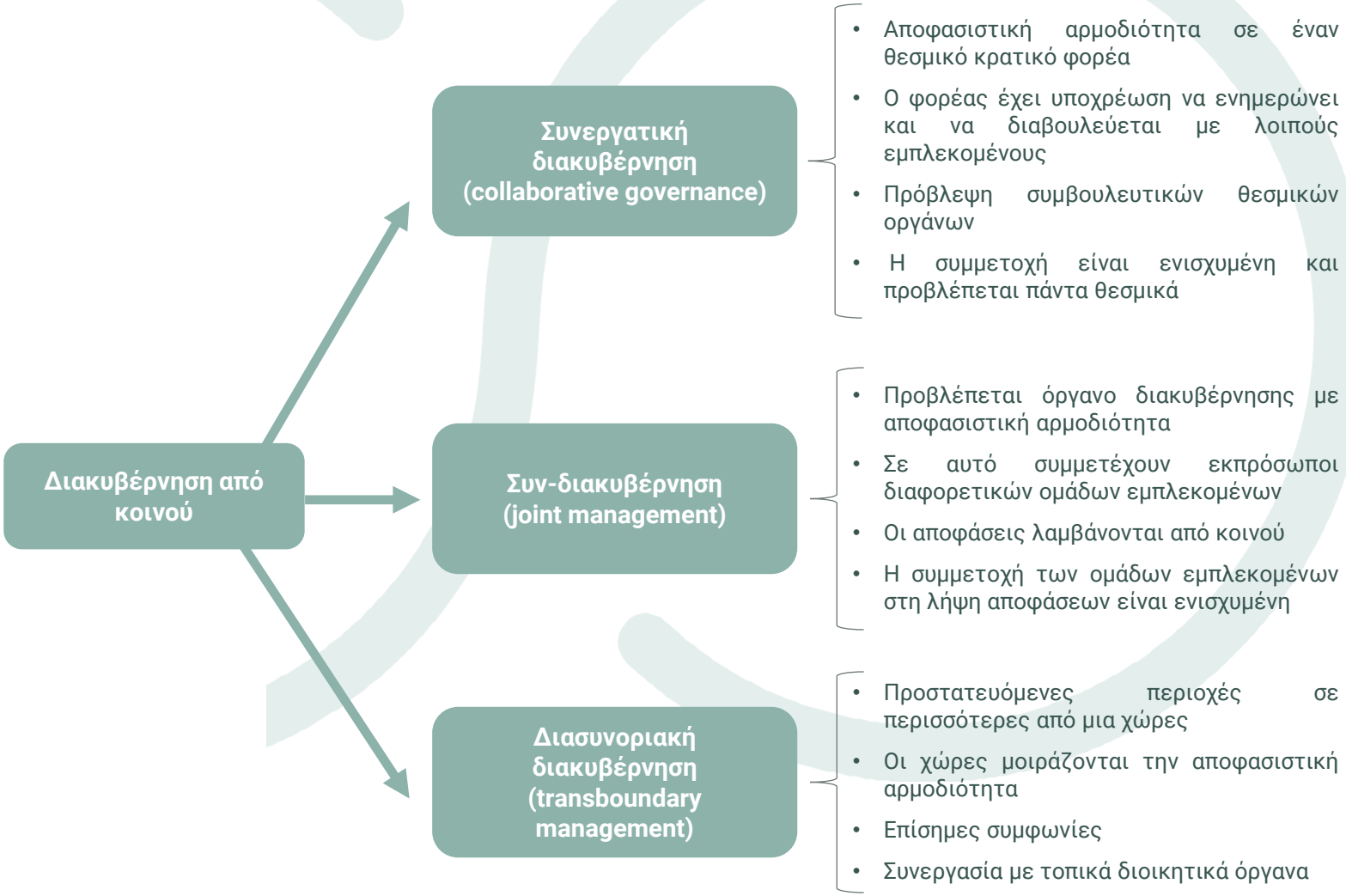

Μέρος Ι – Διακυβέρνηση προστατευόμενων περιοχών

Τύποι διακυβέρνησης

Διακυβέρνηση από ιδιωτικούς φορείς

- Περιοχές που μπορεί να ανήκουν σε μη δημόσιους φορείς όπως είναι μη κυβερνητικοί οργανισμοί (π.χ. εκπαιδευτικά ιδρύματα, ΜΚΟ), ιδιώτες, ή κερδοσκοπικοί οργανισμοί (π.χ. συνεταιρισμοί)
- Αποφασιστική αρμοδιότητα στους ιδιοκτήτες της γης
- Οι ιδιοκτήτες θέτουν στόχους διαχείρισης και εφαρμόζουν σχέδια διαχείρισης
- Οι ιδιοκτήτες είναι υπόλογοι για την εφαρμογή της εκάστοτε ισχύουσας νομοθεσίας και των ειδικών ρυθμίσεων

Διακυβέρνηση από ιθαγενείς πληθυσμούς

- Αποφασιστική αρμοδιότητα στους ιθαγενείς πληθυσμούς μιας προστατευόμενης περιοχής μέσω εθιμικών ή νομικών, επίσημων ή ανεπίσημων θεσμών και κανόνων
- Προϋπόθεση: οι αυτόχθονες πληθυσμοί ή οι τοπικές κοινότητες διαθέτουν κάποια θεσμική ρύθμιση βάσει της οποίας λαμβάνονται αποφάσεις και διαμορφώνονται κανόνες

Μέρος Ι – Διακυβέρνηση προστατευόμενων περιοχών

Τύποι διακυβέρνησης και συμμετοχή εμπλεκομένων

Αυξανόμενη συμβολή εμπλεκομένων στη λήψη αποφάσεων

Οι αρχές έχουν την αποφασιστική αρμοδιότητα

Διακυβέρνηση από κρατικές υπηρεσίες	Συνεργατική διακυβέρνηση	Συν-διακυβέρνηση	Διακυβέρνηση ιδιωτική ή/και από ιθαγενείς κοινότητες
• Οι αρχές ενημερώνουν ή/και διαβουλεύονται με τους εμπλεκόμενους φορείς αλλά λαμβάνουν οι ίδιες τις αποφάσεις	• Οι αρχές διαβουλεύονται με τους εμπλεκόμενους φορείς και μετά λαμβάνουν τις αποφάσεις	• Οι αρχές και οι εμπλεκόμενοι συνεργάζονται και συναποφασίζουν	• Οι αρχές εξουσιοδοτούν (ορισμένους) εμπλεκόμενους φορείς για τη λήψη των αποφάσεων • Μη δημόσιοι φορείς λαμβάνουν αποφάσεις στο πλαίσιο άσκησης των δικαιωμάτων τους

Οι πολίτες και οι (τοπικές) κοινότητες έχουν την αποφασιστική αρμοδιότητα

Μέρος Ι – Διακυβέρνηση προστατευόμενων περιοχών

Αρχές χρηστής διακυβέρνησης

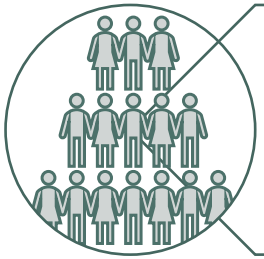

Νομιμοποίηση, αποδοχή από την κοινωνία, ενεργός συμμετοχή, ελεύθερη έκφραση απόψεων, προάσπιση της διαφορετικότητας και της ισότητας, πρόληψη διακρίσεων

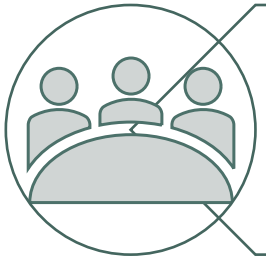

Στρατηγική καθοδήγηση, μακροπρόθεσμο όραμα, συνοχή με λοιπές πολιτικές και πρακτικές.

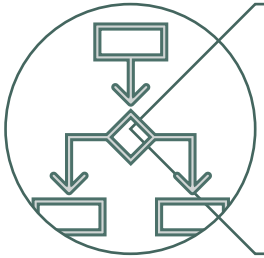

Λογοδοσία-διαφάνεια σχετικά με τις αποφάσεις, ανεξάρτητη αρχή ελέγχου

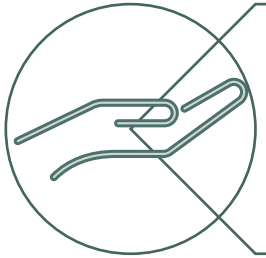

Υποστήριξη της επίτευξης των διαχειριστικών στόχων, ανάπτυξη ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού και σωστή διαχείριση οικονομικών πόρων

Δίκαιη κατανομή κόστους και οφελών, διασφάλιση ευάλωτων ομάδων, και διασφάλιση ατομικών και συλλογικών δικαιωμάτων.

©Στυλιανός Σπανός/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Σύντομο διάλειμμα
©Γενοβέφα Ναστραμιώτη/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Μέρος ΙΙ - Διακυβέρνηση προστατευόμενων περιοχών
Στόχοι σεμιναρίου

Μέρος Ι - Διακυβέρνηση προστατευόμενων περιοχών (IUCN)

- Η έννοια της διακυβέρνησης
- Τύποι διακυβέρνησης
- Χρηστή διακυβέρνηση

Μέρος ΙΙ - Διακυβέρνηση π.π. στην Ελλάδα

- Το εθνικό σύστημα διακυβέρνησης
- Εμπλεκόμενοι φορείς και εργαλεία
- Συνεργασία μεταξύ φορέων
- Συμμετοχή πολιτών και λοιπών εμπλεκομένων

Μέρος ΙΙ - Διακυβέρνηση π.π. στην Ελλάδα

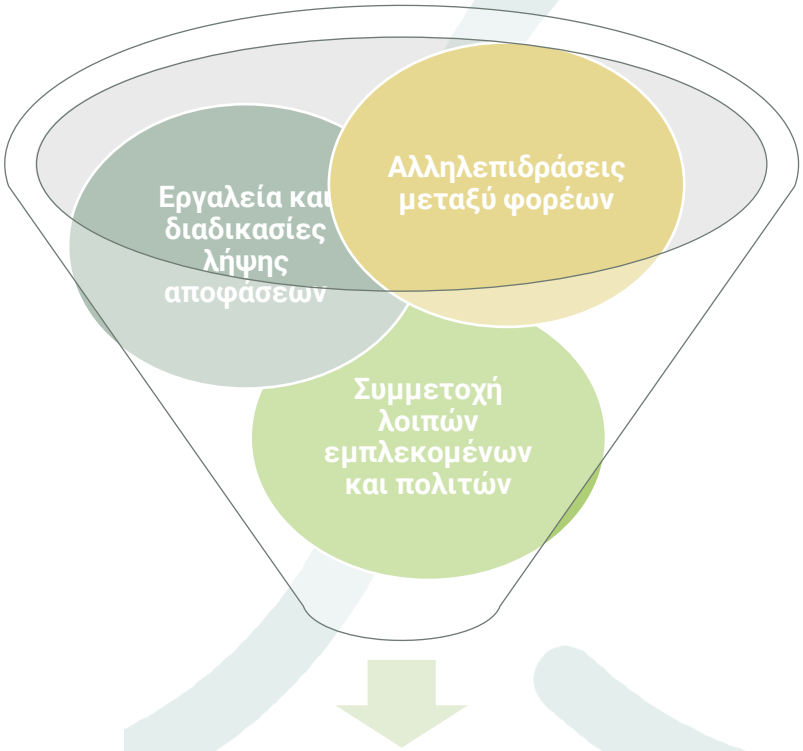

Διακυβέρνηση π.π. στην Ελλάδα

- Ποια είναι τα χαρακτηριστικά της διακυβέρνησης
- Ποιοι είναι οι αρμόδιοι φορείς και λοιπές ομάδων εμπλεκομένων
- Ποια εργαλεία και διαδικασίες προβλέπονται για τη συνεργασία για τον συντονισμό
- Με ποιόν τρόπο μπορούν να συμμετέχουν οι λοιποί εμπλεκόμενοι και πολίτες στη λήψη των αποφάσεων

Μέρος ΙΙ - Διακυβέρνηση π.π. στην Ελλάδα

Χαρακτηριστικά του εθνικού συστήματος διακυβέρνησης

- Χαρακτηριστικά τύπου κρατικής διακυβέρνησης
- Πολυεπίπεδο σύστημα διακυβέρνησης (κεντρικό, περιφερειακό επίπεδο)
- Θέσπιση οργάνων συμμετοχής εκπροσώπων εμπλεκομένων στη διαχείριση των π.π.(επιτροπές διαχείρισης)
- Προβλέπονται εργαλεία και διαδικασίες συνεργασίας και συντονισμού
- Η συμμετοχή πολιτών και εμπλεκομένων γίνεται μέσω διαδικασιών διαβούλευσης

Μέρος ΙΙ - Διακυβέρνηση π.π. στην Ελλάδα
Εμπλεκόμενοι φορείς

Φορείς του εθνικού συστήματος (Άρθρο 26 ν.4685)

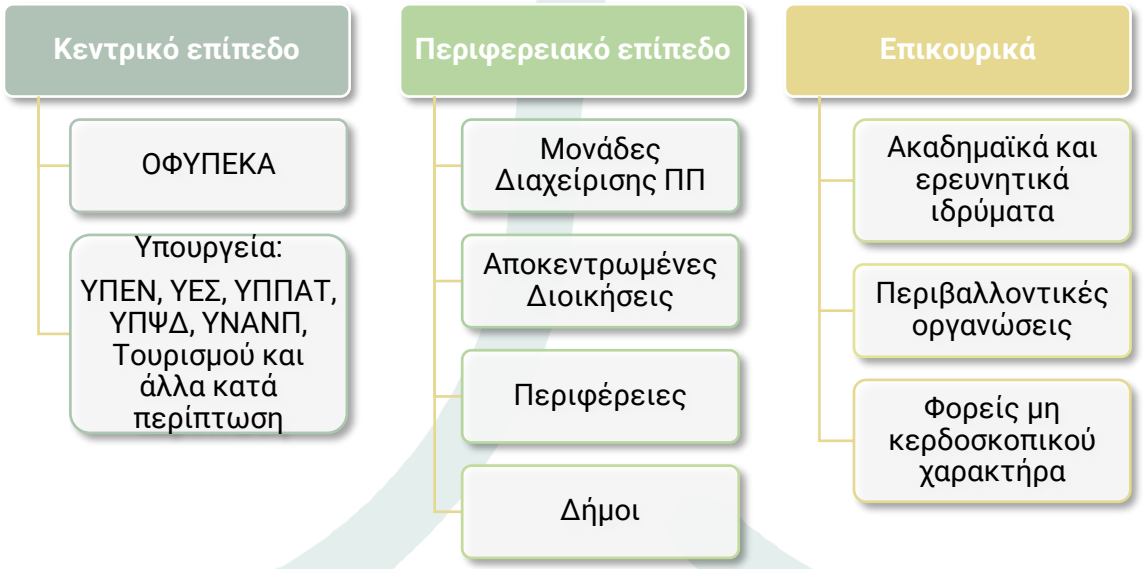

...και λοιπές εμπλεκόμενες ομάδες

- ομάδες αγροτών, κτηνοτρόφων, υλοτόμων, μελισσοκόμων, αλιέων και οι συνεταιρισμοί τους,
- εκπρόσωποι των τοπικών κοινοτήτων,
- ορειβατικοί, πολιτιστικοί σύλλογοι,
- τουριστικές επιχειρήσεις,
- τοπικές περιβαλλοντικές οργανώσεις και ομάδες κοινωνίας πολιτών,
- φορείς έρευνας εκπαίδευσης και κατάρτισης,
- επαγγελματικοί φορείς όπως π.χ. βιομηχανικά και εμπορικά επιμελητήρια και άλλοι

Μέρος ΙΙ - Διακυβέρνηση π.π. στην Ελλάδα

Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (άρθρο 27)

ΟΦΥΠΕΚΑ

Εποπτεία και λειτουργία

- Εποπτεία από το ΥΠΕΝ αλλά διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια
- Λειτουργία προς όφελος του δημόσιου συμφέροντος

Σκοπός

«...**εφαρμογή της πολιτικής που χαράσσει το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας** για τη διαχείριση και διατήρηση των προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα, την προώθηση και υλοποίηση δράσεων αειφόρου ανάπτυξης και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής»

Αρμοδιότητες

- διαχείριση των π.π.
- προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης & αντιμετώπιση κλιματικής αλλαγής

Μέρος ΙΙ - Διακυβέρνηση π.π. στην Ελλάδα

Ο ρόλος του ΟΦΥΠΕΚΑ (άρθρο 27)

Αρμοδιότητες στη διαχείριση των π.π.

- Συντονισμός, διοικητική υποστήριξη και διαχείριση του εθνικού συστήματος π.π.
- Επιστημονικές έρευνες και μελέτες, παρακολούθηση
- Οικονομικά των π.π. και χρηματοδότηση
- Ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση
- Άδειες

Κομβικός ρόλος στη διακυβέρνηση των π.π.

- **Γνωμοδότηση** για τη δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων έργων και δραστηριοτήτων
- Σύναψη κάθε είδους **συμφωνιών, μνημονίων συνεργασίας και προγραμματικών συμβάσεων** με άλλους αρμόδιους φορείς και εμπλεκόμενους
- Οργάνωση και εποπτεία ειδικής διαδικτυακής πύλης ελεύθερης πρόσβασης (πρόσβαση κοινού και πολιτών στην περιβαλλοντική πληροφορία)

Διακυβέρνηση αφορά τον τρόπο λήψης αποφάσεων και τον τρόπο άσκησης αρμοδιοτήτων

Μέρος ΙΙ - Διακυβέρνηση π.π. στην Ελλάδα

Μονάδες Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών

Μέρος ΙΙ - Διακυβέρνηση π.π. στην Ελλάδα

Εργαλεία του συστήματος διακυβέρνησης των π.π. (άρθρο 33(1) ν. 4685/2020)

- η **Εθνική Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα** και το **Πενταετές Σχέδιο Δράσης** της
- η **εθνική απογραφή βιοποικιλότητας**
- τα σχέδια επιστημονικής παρακολούθησης σημαντικών οικοτόπων και ειδών
- οι **κόκκινοι κατάλογοι των απειλούμενων ειδών** πανίδας και χλωρίδας
- το **Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας** για το δίκτυο Natura 2000,
- τα **Προεδρικά Διατάγματα** χαρακτηρισμού, οριοθέτησης και όρων προστασίας και χρήσεων γης των π.π.
- τα εγκεκριμένα **Σχέδια Διαχείρισης** των π.π.
- τα εγκεκριμένα **Σχέδια Δράσης** προστασίας ειδών και τύπων οικοτόπων
- οι **Προγραμματικές Συμβάσεις** και τα **Μνημόνια Συνεργασίας** που συνάπτει ο ΟΦΥΠΕΚΑ με άλλους δημόσιους φορείς,
- το **Πληροφοριακό Σύστημα Διοίκησης της Πολιτικής** για τις προστατευόμενες περιοχές το οποίο υλοποιείται και λειτουργεί επιχειρησιακά από τον ΟΦΥΠΕΚΑ,
- η **εποπτεία της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων και ειδών (**άρθρο 11 & 17 της Οδηγίας 92/43/ ΕΟΚ, άρθρο 12 της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ.)

Μέρος ΙΙ - Διακυβέρνηση π.π. στην Ελλάδα

Συνεργασία στο πλαίσιο της διαχείρισης

Διαμόρφωση συνεργασίας

- Προγραμματικές συμβάσεις (άρθρο 37 ν. 4685/2020)
- Μνημόνια συνεργασίας (άρθρο 38 ν. 4685/2020)

Διασφάλιση συντονισμού

- Συνεργασία με Περιφέρειες (άρθρο 39 ν. 4685/2020)
- Συνεργασία με Δήμους (άρθρο 40, ν. 4685/2020)

Μέρος ΙΙ - Διακυβέρνηση π.π.

Προγραμματικές συμβάσεις (άρθρο 37) & Μνημόνια συνεργασίας (άρθρο 38)

	Προγραμματικές συμβάσεις	Μνημόνια συνεργασίας
Συνάπτει ο ΟΦΥΠΕΚΑ με	• ΟΤΑ α' και β' βαθμού • Αναπτυξιακούς Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης	• δημόσιους φορείς (π.χ. με τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, το Λιμενικό Σώμα, κ.α.)
Δυνατότητα συμμετοχής	• Ιδρύματα, • ν.π.δ.δ., ή • ν.π.ι.δ. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα	πΜΚΟ
Για επιστημονική παρακολούθηση		• με ακαδημαϊκά και ερευνητικά ιδρύματα, ή • άλλα ν.π.δ.δ. ή ν.π.ι.δ. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα του ευρύτερου δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα
Ενδεικτικά αντικείμενα *(αφορούν τη διαχείριση των π.π.)*	• Π.χ. εφαρμογή της εκτέλεσης τεχνικών ή άλλων έργων που περιλαμβάνονται στα οικεία σχέδια διαχείρισης κ.α. • Π.χ. συμμετοχή στον τοπικό αντιπυρικό σχεδιασμό	• Π.χ. συνεργασία και συνεπικουρία για τη φύλαξη των προστατευόμενων περιοχών

Μέρος ΙΙ - Διακυβέρνηση π.π. στην Ελλάδα

Συνεργασία με Περιφέρειες

- Συνεργασία κατά την κατάρτιση του ***Πενταετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος*** *και του* ***Ετήσιου Προγράμματος Δράσης***
- **Διασφάλιση συμβατότητας** μεταξύ αυτών και σχεδίων διαχείρισης
- Συμμετέχουν **Προϊστάμενοι των ΜΔΠΠ** και οι **Συντονιστές** των Επιτροπών Διαχείρισης στις συνεδριάσεις του Περιφερειακού Συμβουλίου

Συνεργασία με Δήμους

- Συνεργασία κατά την κατάρτιση του ***Πενταετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος*** *και του* ***Ετήσιου Προγράμματος Δράσης***
- **Διασφάλιση συμβατότητας** μεταξύ αυτών και σχεδίων διαχείρισης
- Συμμετέχουν **Προϊστάμενοι των ΜΔΠΠ** και οι **Συντονιστές** των Επιτροπών Διαχείρισης στις συνεδριάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου

Στο πλαίσιο διαμόρφωσης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Περιφερειών και Δήμων λαμβάνονται υπόψη τα προεδρικά διατάγματα, τα σχέδια διαχείρισης αλλά και άλλα εργαλεία της διακυβέρνησης

Μέρος ΙΙ - Διακυβέρνηση π.π. στην Ελλάδα

Συνεργασία στο πλαίσιο της διαχείριση – Μνημόνιο συνεργασίας

Μνημόνιο Συνεργασίας για την ενίσχυση της φύλαξης της Θαλάσσιας Προστατευόμενης Περιοχής Γυάρου, μέσω ενός καινοτόμου συστήματος επιτήρησης

Εμπλεκόμενοι φορείς

- Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ),
- Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής (ΥΠΑΝΠ)
- Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (ΟΦΥΠΕΚΑ)
- WWF Ελλάς

Σκοπός

- Αποτελεσματική φύλαξη της Θαλάσσιας Προστατευόμενης Περιοχής (ΘΠΠ) Γυάρου
- Μείωση περιστατικών παράνομης δραστηριότητας

Δράσεις που θα υλοποιήσουν σε συνεργασία

Χρήση καινοτόμου συστήματος απομακρυσμένης εποπτείας (ασφάλεια, συντήρηση, WWF) (λειτουργία, Λιμενικό)
Χρηματοδότηση δράσεων φύλαξης (ΟΦΥΠΕΚΑ)
Κοινές περιπολίες (ΜΔΠΠ, Λιμενικό)

Μέρος ΙΙ - Διακυβέρνηση π.π. στην Ελλάδα

Συνεργασία στο πλαίσιο της διαχείρισης – Προγραμματική σύμβαση

Προγραμματική Σύμβαση ΥΠΠΟΑ-ΥΠΕΝ-ΟΦΥΠΕΚΑ για την προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας σε σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους

Εμπλεκόμενοι φορείς

- Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ)
- Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού (ΥΠΠΟΑ)
- Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (ΟΦΥΠΕΚΑ)
- Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ)

Σκοπός

- Καταγραφή χλωρίδας και πανίδας σε μια σειρά αρχαιολογικών χώρων (Ακρόπολη, Αρχαία Αγορά και Λόφοι, Ολυμπία, Φίλιπποι, Σούνιο, Βραυρώνα, Δελφοί, Φαιστός και άλλοι)

Δράσεις που θα υλοποιήσουν σε συνεργασία

Χρηματοδότηση του έργου (ΟΦΥΠΕΚΑ)
Χορήγηση όλων των απαραίτητων αδειών (ΥΠΕΝ)
Προσδιορισμός γεωγραφικού αντικειμένου της μελέτης (ΥΠΠΟΑ)
Καταγραφή βιοποικιλότητας (ΕΚΠΑ)

Μέρος ΙΙ - Διακυβέρνηση π.π. στην Ελλάδα

Λοιπές διαδικασίες λήψης αποφάσεων για π.π.

Περιβαλλοντική αδειοδότηση

Στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση σχεδίων και έργων

Μέρος ΙΙ - Διακυβέρνηση π.π. στην Ελλάδα
Λοιπές διαδικασίες λήψης αποφάσεων για π.π.

Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων:

Γνωμοδοτήσεις αρμόδιων φορέων

- Η διαδικασία γνωμοδότησης των αρμόδιων φορέων για την περιβαλλοντική αδειοδότηση του έργου, διεξάγεται παράλληλα με τη δημόσια διαβούλευση.
- Οι αρμόδιες αρχές καθιστούν διαθέσιμο τον φάκελο Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων στους γνωμοδοτούντες φορείς και τους προσκαλούν να γνωμοδοτήσουν.
- οι αρμόδιοι φορείς που έχουν γνώση και εμπειρία σε θέματα προστασίας και διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών καλούνται να εκφράσουν την τεκμηριωμένη άποψή τους σχετικά με τις επιπτώσεις των υπό εξέταση έργων και δραστηριοτήτων
- Η αρμόδια αδειοδοτούσα αρχή συλλέγει τις γνωμοδοτήσεις από τους αρμόδιους γνωμοδοτούντες φορείς, και κατόπιν αξιολόγησης όλων των σχετικών στοιχείων και απόψεων, αποφασίζει

Στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής αδειοδότησης λαμβάνονται υπόψη και άλλα εργαλεία που σχετίζονται με τη διακυβέρνηση των προστατευόμενων περιοχών, όπως το θεσμικό πλαίσιο προστασίας και οι σχετικές ρυθμίσεις που προβλέπονται στα προεδρικά διατάγματα χαρακτηρισμού ή τις υπουργικές αποφάσεις προστασίας, τα σχέδια δράσης για την προστασία ειδών, οι εν γένει πολιτικές και στρατηγικές (π.χ. εθνική στρατηγική για τη βιοποικιλότητα) κ.ά.

Μέρος ΙΙ - Διακυβέρνηση π.π.

Συμμετοχή πολιτών και λοιπών εμπλεκομένων

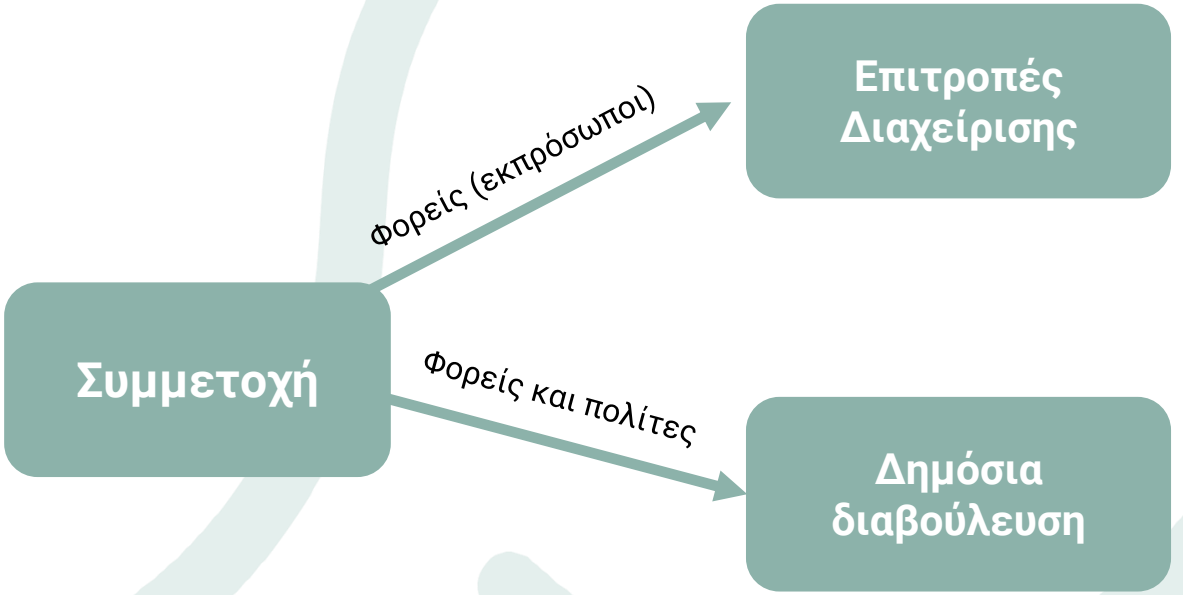

Μέρος ΙΙ - Διακυβέρνηση π.π.

Επιτροπές Διαχείρισης (άρθρο 35)

Τι είναι

- **Άμισθες** τοπικές επιτροπές **για την υποστήριξη μιας ΜΔΠΠ** στη διαχείριση μιας π.π. ή ομάδας π.π.

Συγκρότηση και σύσταση

- Απόφαση ΔΣ του ΟΦΥΠΕΚΑ
- 5-11 μέλη (μπορεί και παραπάνω με απόφαση ΔΣ εάν η π.π. εκτείνεται σε δύο ή περισσότερες περιφέρειες)

Συμμετοχή

- ένας **επιστήμονας**
- ένας εκπρόσωπος της **Περιφέρειας**
- ένας εκπρόσωπος του **Δήμου**
- εκπρόσωποι των **αρμόδιων αρχών** (δασικής υπηρεσίας και λιμενικού σώματος)
- ένας εκπρόσωπος **πΜΚΟ**
- εκπρόσωποι **παραγωγικών φορέων**
- εκπρόσωποι **άλλων** δημόσιων υπηρεσιών, πολιτιστικών, περιβαλλοντικών, παραγωγικών και επαγγελματικών φορέων

Λειτουργία

- Συνεδρίαση τουλάχιστον μια φορά ανά τρίμηνο
- Ευθύνη του εκάστοτε Προϊσταμένου της ΜΔΠΠ
- Η ΜΔΠΠ αναλαμβάνει τη διοικητική και γραμματειακή υποστήριξή τους

Αρμοδιότητες

- **Γνωμοδότηση** για τα προγράμματα **εφαρμογής σχεδίων διαχείρισης**
- Γνωμοδότηση για **τα σχέδια φύλαξης** των περιοχών
- Γνωμοδότηση για την **αξιολόγηση της διαχείρισης** των περιοχών
- **Συμμετοχή στην επικαιροποίηση** των σχεδίων διαχείρισης
- **Συμμετοχή σε δράσεις** που αφορούν τη διατήρηση και προστασία
- Συμμετοχή στα **Περιφερειακά Συμβούλια** και στα **Δημοτικά Συμβούλια**

Μέρος ΙΙ - Διακυβέρνηση π.π.

Επιτροπές Διαχείρισης (άρθρο 35) – Παράδειγμα

Τοπική Επιτροπή της Μονάδας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Χελμού–Βουραϊκού και Προστατευόμενων Περιοχών Βόρειας Πελοποννήσου (Απόφαση ΔΣ ΟΦΥΠΕΚΑ με α.π. 31170/22.12.2022)

- Ο συντονιστής επιτροπής, από το Τμήμα Βιολογίας Πανεπιστημίου Πατρών
- Εκπρόσωπος της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος, ο Αντιπεριφερειάρχης Συντονισμού Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
- Εκπρόσωπος του Διοικητικού Συμβουλίου του ΟΦΥΠΕΚΑ, Καθηγητής του Τμήματος Βιολογίας Πανεπιστημίου Πατρών και Πρόεδρος της Εθνικής Επιτροπής Natura 2000
- Εκπρόσωπος της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων
- Εκπρόσωπος του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας,
- Εκπρόσωπος των Παραγωγικών Φορέων
- Εκπρόσωπος του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος,
- Εκπρόσωπος της Γενικής Διεύθυνσης Δασών του ΥΠΕΝ,
- Εκπρόσωπος του Λιμενικού Σώματος,
- Η προϊστάμενη της Μονάδας

Μέρος ΙΙ - Διακυβέρνηση π.π.
Συμμετοχή πολιτών σε διαδικασίες διαβουλεύσεων

- Η συμμετοχή των πολιτών στη διαμόρφωση και λήψη αποφάσεων αποτελεί **σημαντικό στοιχείο μιας χρηστής διακυβέρνησης**
- **προβλέπεται** από το εθνικό δίκαιο, το ενωσιακό δίκαιο αλλά και το διεθνές δίκαιο που δεσμεύει τη χώρα μας
    - άρθ. 2, 5 και 25 Συντάγματος,
    - άρθ. 19 και 57 επ. ν. 4622/2019 (Α' 133),
    - άρθ. 6 και 11 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
    - άρθ. 3 παρ. 4, 8 και 9 ν. 3422/2005 (Α' 303) για την κύρωση της Σύμβασης για την πρόσβαση σε πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα
- Στο εθνικό νομικό πλαίσιο κατοχυρώνονται τα δικαιώματα των πολιτών στην πρόσβαση στην πληροφορία και τη συμμετοχή στη λήψη των αποφάσεων καθώς και οι υποχρεώσεις της διοίκησης να λειτουργεί βάσει των αρχών της καλής διακυβέρνησης και να προβλέπει διαδικασίες διαβούλευσης.

Η **δημόσια διαβούλευση** αποτελεί το βασικό εργαλείο μέσω του οποίου οι πολίτες μπορούν να **εκφράζουν γνώμη** και να **συμμετέχουν στη διαμόρφωση** και τη **λήψη των αποφάσεων** για τις προστατευόμενες περιοχές.

Μέρος ΙΙ - Διακυβέρνηση π.π.
Συμμετοχή πολιτών σε διαδικασίες διαβουλεύσεων

Δημόσια διαβούλευση για τις **προστατευόμενες περιοχές** *(Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες και Προεδρικά Διατάγματα)*

Δημόσια διαβούλευση για τη **στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση** επιπτώσεων σχεδίων και προγραμμάτων

(π.χ. Σχέδια Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμών, Σχέδια Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας, Περιφερειακά Σχέδια Διαχείρισης Αποβλήτων, Ειδικά και Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια, Τοπικά Πολεοδομικά Σχέδια κ.λπ.).

Δημόσια διαβούλευση για την **περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων**

Δημόσιες διαβουλεύσεις επί νομοσχεδίων και άλλων νομικών κειμένων για το περιβάλλον

Μέρος ΙΙ – Ο ρόλος της τοπικής κοινωνίας

Συμμετοχή μέσω δημοσίων διαβουλεύσεων – περιβαλλοντική αδειοδότηση

Βήματα της δημόσιας διαβούλευσης:

- Οι αρμόδιες αρχές ενημερώνουν το Περιφερειακό Συμβούλιο για την έναρξη της **δημόσιας διαβούλευσης**
- Το Περιφερειακό συμβούλιο **αναρτά** στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας και παράλληλα **δημοσιεύει ανακοίνωση** σε ΜΜΕ με πληροφορίες για το έργο
- Ο φάκελος του έργου αναρτάται στο **Ηλεκτρονικό Περιβαλλοντικό Μητρώο**

Γνωμοδοτήσεις αρμόδιων φορέων

- Η διαδικασία γνωμοδότησης των αρμόδιων φορέων για την περιβαλλοντική αδειοδότηση του έργου, διεξάγεται παράλληλα με τη δημόσια διαβούλευση.
- Οι αρμόδιες αρχές καθιστούν διαθέσιμο τον φάκελο Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων στους γνωμοδοτούντες φορείς και τους προσκαλούν να γνωμοδοτήσουν.

Μέρος ΙΙ – Ο ρόλος της τοπικής κοινωνίας

Συμμετοχή μέσω δημοσίων διαβουλεύσεων – περιβαλλοντική αδειοδότηση

Η ανακοίνωση της δημόσιας διαβούλευσης ενημερώνει το κοινό:

- Για την ημερομηνία έναρξης και λήξης της δημόσιας διαβούλευσης
- Για τις προθεσμίες για την κατάθεση των απόψεων του ενδιαφερόμενου κοινού
- Για το ποιες είναι οι αρμόδιες περιφερειακές υπηρεσίες για την παροχή περιβαλλοντικών πληροφοριών σχετικών με το έργο
- Για το ποιες υπηρεσίες είναι αρμόδιες για την παραλαβή των εγγράφων απόψεων του ενδιαφερόμενου κοινού.

- Ο πολίτης έχει το δικαίωμα να λάβει γνώση των περιβαλλοντικών πληροφοριών
- Ο πολίτης έχει το δικαίωμα να διατυπώσει εγγράφως τεκμηριωμένες απόψεις και σχόλια για το έργο και τις επιπτώσεις του
- Οι απόψεις κατατίθενται ή αποστέλλονται ταχυδρομικώς ή ηλεκτρονικώς στην αρμόδια υπηρεσία
- Οι απόψεις μπορούν να υποβάλλονται και γραπτώς κατά τη λειτουργία του **Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου**

Μέρος ΙΙ – Ο ρόλος της τοπικής κοινωνίας

Συμμετοχή μέσω δημοσίων διαβουλεύσεων – Ηλεκτρονικό Περιβαλλοντικό Μητρώο

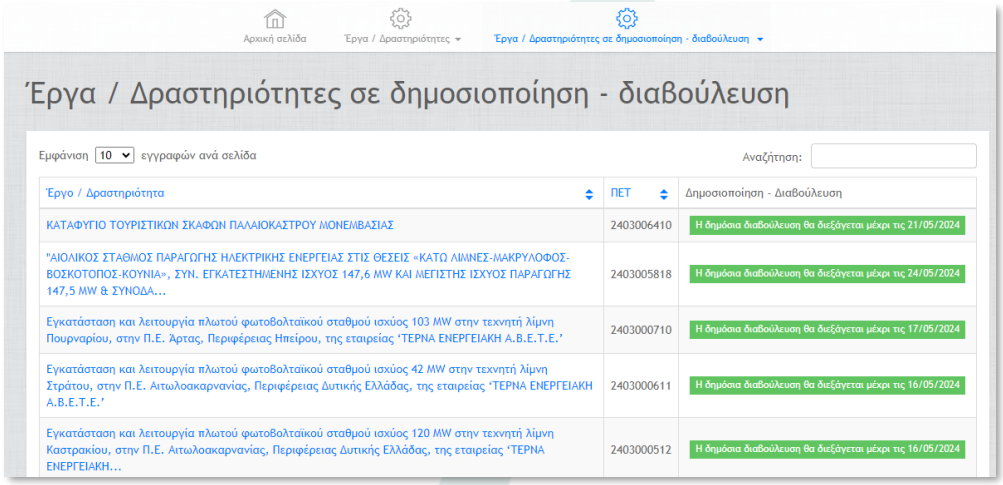

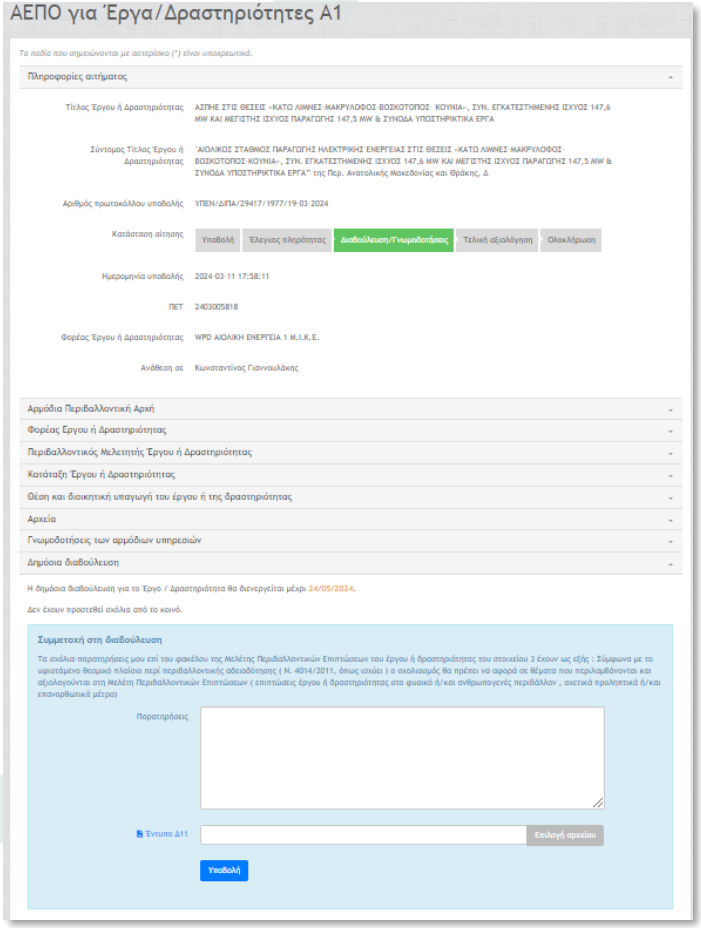

Μέρος ΙΙ – Ο ρόλος της τοπικής κοινωνίας

Συμμετοχή μέσω δημοσίων διαβουλεύσεων – Ηλεκτρονικό Περιβαλλοντικό Μητρώο

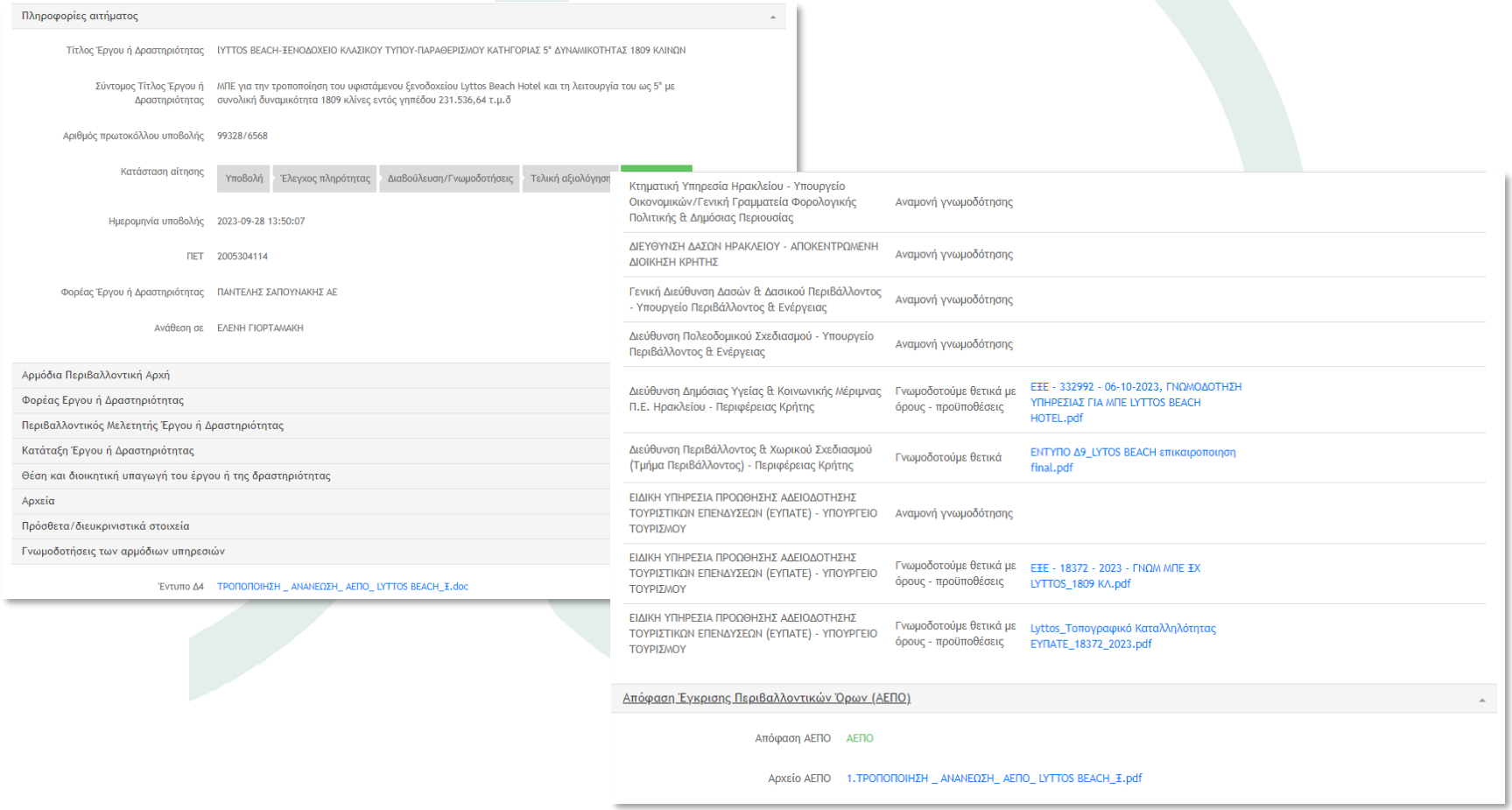

Πληροφορίες αιτήματος

Τίτλος Έργου ή Δραστηριότητας: LYTTOS BEACH-ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΚΛΑΣΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ-ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΜΟΥ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ 5* ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑΣ 1809 ΚΛΙΝΩΝ

Σύντομος Τίτλος Έργου ή Δραστηριότητας: ΜΠΕ για την τροποποίηση του υφιστάμενου ξενοδοχείου Lyttos Beach Hotel και τη λειτουργία του ως 5* με συνολική δυναμικότητα 1809 κλίνες εντός γηπέδου 231.536,64 τ.μ.δ

Αριθμός πρωτοκόλλου υποβολής: 99328/6568

Κατάσταση αίτησης: Υποβολή | Έλεγχος πληρότητας | Διαβούλευση/Γνωμοδοτήσεις | Τελική αξιολόγηση

Ημερομηνία υποβολής: 2023-09-28 13:50:07

ΠΕΤ: 2005304114

Φορέας Έργου ή Δραστηριότητας: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΣΑΠΟΥΝΑΚΗΣ ΑΕ

Ανάθεση σε: ΕΛΕΝΗ ΓΙΟΡΤΑΜΑΚΗ

Αρμόδια Περιβαλλοντική Αρχή

Φορέας Εργου ή Δραστηριότητας

Περιβαλλοντικός Μελετητής Έργου ή Δραστηριότητας

Κατάταξη Έργου ή Δραστηριότητας

Θέση και διοικητική υπαγωγή του έργου ή της δραστηριότητας

Αρχεία

Πρόσθετα/διευκρινιστικά στοιχεία

Γνωμοδοτήσεις των αρμόδιων υπηρεσιών

Έντυπο Δ4: ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ _ ΑΝΑΝΕΩΣΗ_ ΑΕΠΟ_ LYTTOS BEACH_Ξ.doc

Κτηματική Υπηρεσία Ηρακλείου - Υπουργείο Οικονομικών/Γενική Γραμματεία Φορολογικής Πολιτικής & Δημόσιας Περιουσίας	Αναμονή γνωμοδότησης	
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΑΣΩΝ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ - ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΡΗΤΗΣ	Αναμονή γνωμοδότησης	
Γενική Διεύθυνση Δασών & Δασικού Περιβάλλοντος - Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας	Αναμονή γνωμοδότησης	
Διεύθυνση Πολεοδομικού Σχεδιασμού - Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας	Αναμονή γνωμοδότησης	
Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας Π.Ε. Ηρακλείου - Περιφέρειας Κρήτης	Γνωμοδοτούμε θετικά με όρους - προϋποθέσεις	ΕΞΕ - 332992 - 06-10-2023, ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΓΙΑ ΜΠΕ LYTTOS BEACH HOTEL.pdf
Διεύθυνση Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού (Τμήμα Περιβάλλοντος) - Περιφέρειας Κρήτης	Γνωμοδοτούμε θετικά	ΕΝΤΥΠΟ Δ9_LYTOS BEACH επικαιροποιηση final.pdf
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ (ΕΥΠΑΤΕ) - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	Αναμονή γνωμοδότησης	
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ (ΕΥΠΑΤΕ) - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	Γνωμοδοτούμε θετικά με όρους - προϋποθέσεις	ΕΞΕ - 18372 - 2023 - ΓΝΩΜ ΜΠΕ ΞΧ LYTTOS_1809 ΚΛ.pdf
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ (ΕΥΠΑΤΕ) - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	Γνωμοδοτούμε θετικά με όρους - προϋποθέσεις	Lyttos_Τοπογραφικό Καταλληλότητας ΕΥΠΑΤΕ_18372_2023.pdf

Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ)

Απόφαση ΑΕΠΟ: ΑΕΠΟ

Αρχείο ΑΕΠΟ: 1.ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ _ ΑΝΑΝΕΩΣΗ_ ΑΕΠΟ_ LYTTOS BEACH_Ξ.pdf

Πείτε μας τη γνώμη σας

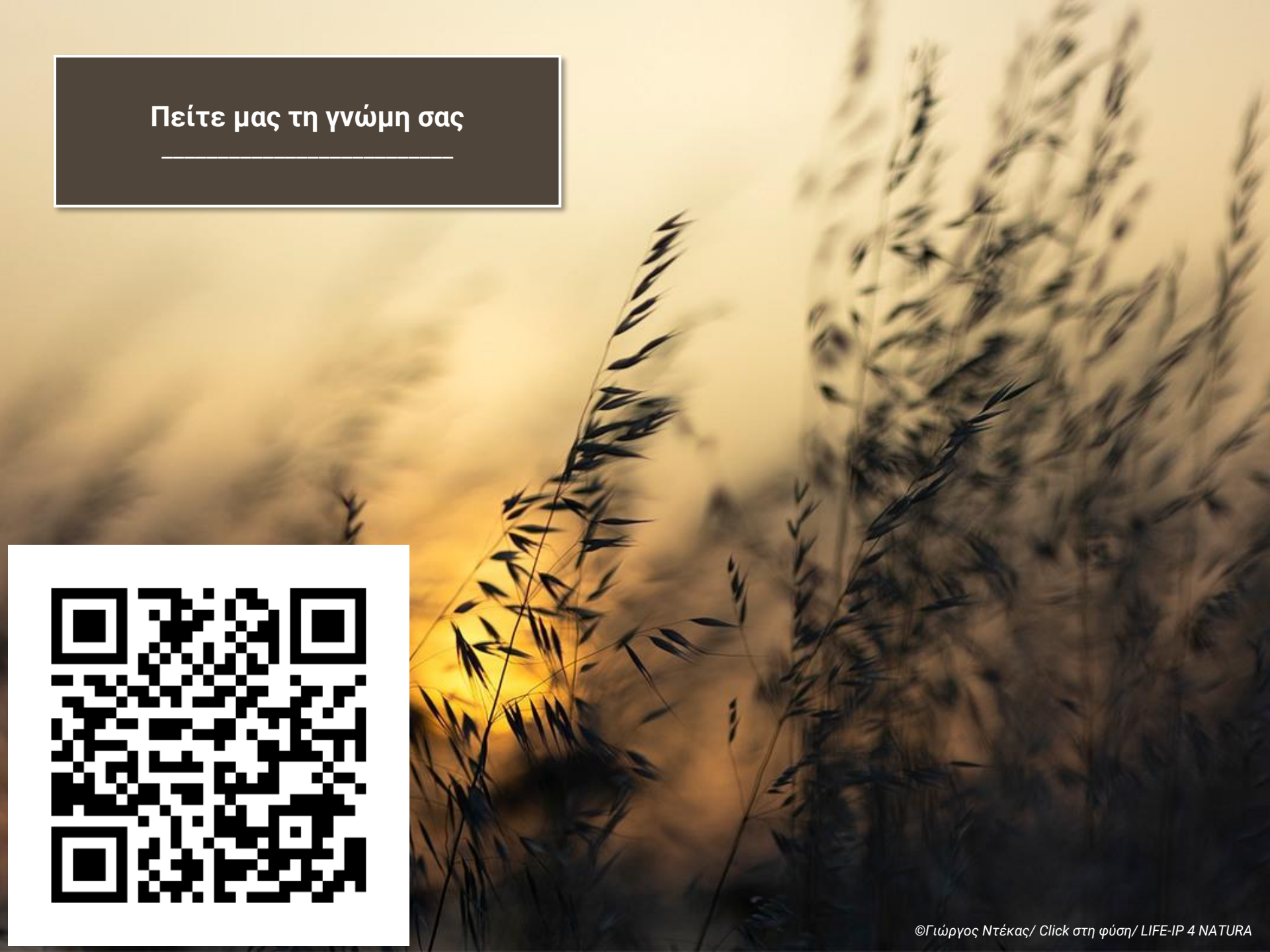

©Γιώργος Ντέκας/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Ερωτήσεις;

©Στέργιος Κασσαβέτης/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Σύντομη αξιολόγηση

Η γνώμη σας είναι πολύτιμη!

©Γιάννης Λάριος/ Click στη φύση/ LIFE-IP 4 NATURA

Σύντομο ανώνυμο ερωτηματολόγιο αξιολόγησης σεμιναρίου

Συνέχεια του προγράμματος ενδυνάμωσης ικανοτήτων

Επόμενα βήματα

- Αποστολή υλικού σεμιναρίου και βεβαιώσεων παρακολούθησης
- Συνέχιση δράσεων κατάρτισης και ενδυνάμωσης ικανοτήτων

Δείτε επιπλέον

- Ηλεκτρονική πλατφόρμα εκπαίδευσης «Εδώ ζούμε» (https://edozoume.gr/e-learning/)
- Ιστοσελίδα LIFE-IP 4 NATURA: Εδώ ζούμε (https://edozoume.gr/)
- Online περιήγηση στην έκθεση με τους νικητές του 3ου πανελλήνιου φωτογραφικού διαγωνισμού “Click στη Φύση” (https://edozoume.gr/click-sti-fysi-deite-ti-3d-fotografiki-ekthesi-me-ta-erga-poy-diakrithikan-ston-3o-fotografiko-diagonismo/)

Με τη συγχρηματοδότηση του προγράμματος LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη συγχρηματοδότηση του Πράσινου Ταμείου

Εδώ ζούμε Natura 2000

LIFE-IP 4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

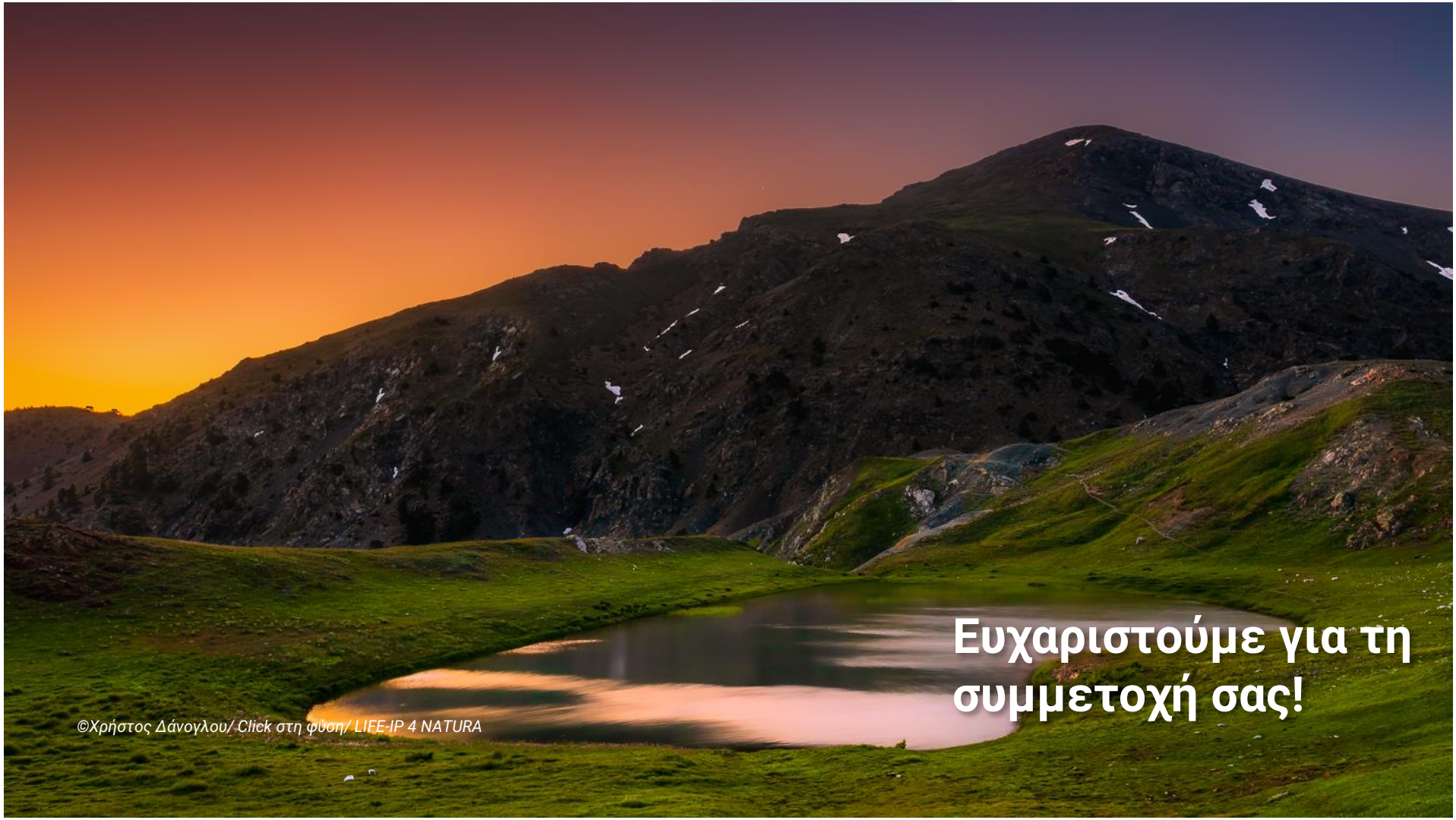

Παρουσιάσεις Ιανουαρίου 2025